

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet. Därtill föreslås det ändringar i 12 lagar till följd av den nya lagen.

I den föreslagna lagen föreskrivs det om Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets transport av farliga ämnen på vägar, ombord på luftfartyg, och transport av styckegods i och utanför finska vatten. Syftet med lagen är att förebygga och avvärja skador och risker som Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets transport av farliga ämnen kan medföra för människor, miljön eller egendom. Lagen innehåller bestämmelser om ansvaret för de delaktiga vid transporter samt om myndigheternas uppgifter och befogenheter. I den föreslagna lagen ska det också finnas bestämmelser om till exempel säkerhetsrådgivare, krav på förpacknings- och behållarkonstruktioner, och om beredskap för och säkerhetsåtgärder vid säkerhetshot då Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet transporterar farliga ämnen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 september 2025.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	5
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
2.1 Tillämpningen av lagen om transport av farliga ämnen på Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.....	5
2.2 Internationella militära transporter av farliga ämnen	6
3 Målsättning.....	8
4 De viktigaste förslagen och deras konsekvenser	8
4.1 Inledning	8
4.1.1 Allmänt	8
4.1.2 Regleringens struktur.....	9
4.1.3 De allmänna säkerhetsprinciperna vid transport av farliga ämnen.....	10
4.1.4 Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings ställning och uppgifter	10
4.1.5 Säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet	11
4.1.6 Sanktioner	11
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	13
4.2.1 Konsekvenser för myndigheterna	13
4.2.1.1 Konsekvenser för Försvarsmakten	13
4.2.1.2 Sammandrag av de ekonomiska konsekvenserna för Försvarsmakten.....	18
4.2.1.3 Konsekvenser för övriga myndigheter.....	19
4.2.2 Konsekvenser för företagens verksamhet.....	22
4.2.3 Konsekvenser för tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna	22
4.2.4 Konsekvenser för miljön.....	23
4.2.5 Konsekvenser för den nationella säkerheten och försvaret	23
5 Alternativa handlingsvägar.....	24
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	24
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	24
6 Remissvar	28
7 Specialmotivering.....	37
7.1 Lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.....	37
7.2 Lagen om ändring av 65 § i körkortslagen	151
7.3. Lagen om ändring av 106 b § i skjutvapenlagen	151
7.4 Lagen om ändring av 2 § i lagen om avhjälpande av vissa miljöskador	151
7.5 Lagen om ändring av 21 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen.....	151
7.6 Lagen om ändring av 5 § i kemikalielagen.....	151
7.7 Lagen om ändring av 1 § i containerlagen.....	151
7.8 Lagen om ändring av 1 § i lagen om tryckbärande anordningar	151
7.10 Lagen om ändring av 44 kap. 13 § i strafflagen	151
7.11 Lagen om ändring av strålsäkerhetslagen.....	152

7.12 Lagen om ändring av 4 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.....	153
7.13 Lagen om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter.....	153
7.14 Lagen om ändring av 48 § i räddningslagen.....	153
9 Ikraftträdande	160
10 Verkställighet och uppföljning	160
11 Förhållande till andra propositioner	160
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	160
LAGFÖRSLAG.....	170
Lag om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet	171
Lag om ändring av 65 § i körkortslagen.....	228
Lag om ändring av 106 b § i skjutvapenlagen.....	229
Lag om ändring av 2 § i lagen om avhjälpande av vissa miljöskador	230
Lag om ändring av 21 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen.....	231
Lag om ändring av 5 § i kemikalielagen	232
Lag om ändring av 1 § i containerlagen	233
Lag om ändring av 1 § i lagen om tryckbärande anordningar	234
Lag om ändring i enlighet med riksdagens beslut	235
Lag om ändring av strålsäkerhetslagen.....	236
Lag om ändring av 4 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.....	237
Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	238
Lag om ändring av 48 § i räddningslagen	240
BILAGOR	241
PARALLELLTEXT	241
Lag om ändring av 65 § i körkortslagen.....	241
Lag om ändring av 106 b § i skjutvapenlagen.....	242
Lag om ändring av 2 § i lagen om avhjälpande av vissa miljöskador	243
Lag om ändring av 21 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen.....	244
Lag om ändring av 5 § i kemikalielagen	245
Lag om ändring av 1 § i containerlagen	246
Lag om ändring av 1 § i lagen om tryckbärande anordningar	247
Lag om ändring i enlighet med riksdagens beslut	248
Lag om ändring av strålsäkerhetslagen.....	249
Lag om ändring av 4 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.....	251
Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	252
Lag om ändring av 48 § i räddningslagen	255

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

En totalreform av lagen om transport av farliga ämnen (541/2023), som gäller alla transportformer, har beretts vid kommunikationsministeriet. Regeringen lämnade den 18 november 2021 en proposition till riksdagen med förslag till lag om transport av farliga ämnen och till lagar som har samband med den (RP 220/2021 rd, komplettering RP 231/2022 rd). Den nya lagen (541/2023) trädde i kraft den 1 september 2023.

Transporterna av specialmaterial i anknytning till militär verksamhet eller den allmänna ordningen och säkerheten lämnas utanför tillämpningsområdet för lagen om transport av farliga ämnen. Det här har gjorts enligt motiveringen till lagen i fråga, eftersom det inte finns bestämmelser om transporterna av farliga ämnen i dessa uppgifter i EU:s lagstiftning eller i internationella avtalssystem. Det här beror på särdragen hos det transporterade materialet. Begränsningen av tillämpningsområdet gäller även sådana internationella transporter som sker i Finland.

Enligt lagen om transport av farliga ämnen (719/1994), som redan upphävts den 1 september 2023, hör Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets transport av farliga ämnen till lagens tillämpningsområde, om det inte finns separat lagstiftning om att lagen inte tillämpas på deras verksamhet eller bemyndigande har getts att utfärda förordning om funktionen eller föreskrift av förvaltningsområdets myndighet. På grund av militärt specialmaterial och militära transporter är det inte motiverat att en civil myndighet utövar tillsyn över och förvaltar de specialmaterial som Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet transporterar eftersom det i anknytning till transporterna till exempel finns uppgifter om exempelvis prestationsförmågan. I den nuvarande verksamhetsmiljön finns det inga förutsättningar att av civila myndigheter kräva sådan sakkunskap som det militära materialet förutsätter.

Tillämpningsområdet för den nya lagen om transport av farliga ämnen kommer fortfarande att omfatta sådan transport av farliga ämnen som betjänar de militära myndigheternas och andra säkerhetsmyndigheters verksamhet men som utförs av en tredje part och övervakas av en civil myndighet.

När det gäller transport av farliga ämnen behöver Försvarsmakten vid störningar under normala förhållanden och i undantagsförhållanden transportstöd av civila aktörer för att kunna fullgöra sina lagstadgade uppgifter. Den begränsning i fråga om föraren som nämns i motiveringen till begränsningen av lagen om transport av farliga ämnen och avsaknaden av en paragraf om undantag som gäller sådana situationer som nämnts ovan, eller undantag som gäller olika paragrafer, gör att det inte är möjligt för Försvarsmakten att få det stöd som den behöver av civila aktörer till den del detta stöd inte till alla delar uppfyller kraven enligt den föreslagna lagen om transport av farliga ämnen. Denna utmaning behöver lösas genom en speciallagstiftning som gäller Försvarsmakten. Syftet med övergångsbestämmelsen i lagen om transport av farliga ämnen är att möjliggöra störningsfri transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten till dess att lagstiftningen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten har satts i kraft. Dessutom gäller försvarsministeriets förordningar, försvarsministeriets beslut i

enskilda fall samt huvudstabens föreskrifter som utfärdats med stöd av den upphävda lagen om transport av farliga ämnen fram till den 1 september 2025.

Av dessa orsaker har det ansetts vara nödvändigt att bereda en ny rättslig grund för Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets transporter av farliga ämnen.

1.2 Beredning

Försvarsministeriet tillsatte den 31 mars 2021 en arbetsgrupp som hade till uppgift att utreda nuläget i fråga om bestämmelserna om Försvarmaktens transporter av farliga ämnen och bereda ett förslag till nödvändiga bestämmelser i form av en regeringsproposition. Arbetsgruppen bestod av representanter för försvarsministeriet, kommunikationsministeriet, huvudstaben, staben för Försvarmaktens logistikverk, Transport- och kommunikationsverket Traficom, Gränsbevakningsväsendet samt Säkerhets- och kemikalieverket Tukes. Arbetsgruppens mandatperiod var 1.4.2021–31.1.2022. Mandatperioden förlängdes till den 30 november 2022, bland annat av den anledningen att det ansågs vara nödvändigt att lagstiftningen ska tillämpas också på Gränsbevakningsväsendet.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Tillämpningen av lagen om transport av farliga ämnen på Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet

Den nationella lagstiftningen om transport av farliga ämnen (TFÄ) har till stor del grundat sig på internationella transportformsspecifika TFÄ-avtal och Europeiska unionens lagstiftning. I lagen om transport av farliga ämnen föreskrivs det om transport av farliga ämnen på väg, på järnväg och i annan spårtrafik samt ombord på luftfartyg och i vattenområden ombord på fartyg. Lagen innehåller övergångsbestämmelser om sådana transporter av farliga ämnen som gäller Försvarmakten. Den förordning som statsrådet har utfärdat med stöd av lagen om transport av farliga ämnen innehåller mer detaljerade bestämmelser om de krav som ställs på transporter av farliga ämnen än lagen om transport av farliga ämnen. Lagen om transport av farliga ämnen bemyndigar Transport- och kommunikationsverket Traficom att meddela närmare tekniska föreskrifter om transport av farliga ämnen.

Bestämmelser om Försvarmaktens transporter av farliga ämnen finns i försvarsministeriets förordning om transport av farliga ämnen under kontroll av försvarmakten (632/2001), som har utfärdats med stöd av 24 § 4 mom. i den upphävda lagen om transport av farliga ämnen. Förordningen har lämnats i kraft genom en övergångsbestämmelse i den nya lagen om transport av farliga ämnen.

Enligt 1 § i förordningen tillämpas förordningen på sådana transporter av farliga ämnen och transportabla tryckbärande anordningar som sker under kontroll av Försvarmakten på väg, luftledes samt till havs och på inre vattenvägar på Finlands territorium. Om transporten av farliga ämnen börjar, genomförs eller slutar annanstans än i Finland, tillämpas lagen om transport av farliga ämnen samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som sker under kontroll av Försvarmakten om inte något annat bestäms i denna förordning. Begreppet ”transport av farliga ämnen under kontroll av Försvarmakten” har definierats närmare i 2 § 7 och 8 punkten i förordningen. Enligt 7 punkten innebär begreppet sådan transport som avses i 3 § 1 mom. 14 punkten i lagen om transport av farliga ämnen och transport som sker som komplett last. Med komplett last avses enligt 8 punkten last som Försvarmakten sänder i ett för lasten reserverat fordon eller en storcontainer och i fråga om

vilket lastnings- och lossningsåtgärderna sker i enlighet med Försvarsmaktens instruktioner. Då är Försvarsmakten i praktiken avsändare och mottagare av det farliga ämnet, och transporten kan utföras av ett civilt transportföretag. Exempel på sådana transporter är särskilt transporter som en civil aktör utför på beställning av Försvarsmakten och för Försvarsmaktens räkning. I dessa transporter tillämpas de undantag i förhållande till motsvarande civila bestämmelser som det föreskrivs om i försvarsministeriets förordning om transport av farliga ämnen under kontroll av Försvarsmakten.

I den lag som beretts av kommunikationsministeriet och som ingår i totalreformen av lagen om transport av farliga ämnen har begreppet ”transport av farliga ämnen under kontroll av Försvarsmakten” slopats, och lagstiftningsmässigt skiljer man transporter av farliga ämnen som utförs av civila aktörer från motsvarande transporter som utförs av Försvarsmakten. Det föreslås att separata lagar ska stiftas om vardera transporttypen. Då förändras rättsläget så att civila bestämmelser och föreskrifter tillämpas på transporter som utförs av en civil aktör på beställning av Försvarsmakten och för Försvarsmaktens räkning, varvid de undantag som ingår i försvarsministeriets gällande förordning om transport av farliga ämnen under kontroll av Försvarsmakten inte kan tillämpas på dessa transporter. Det vore ändamålsenligt att i den lagstiftning som gäller Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet göra det möjligt att anlita en tredje parts transporttjänster på Försvarsmaktens ansvar, när det är fråga om störningar under normala förhållanden vid effektivisering och höjning av beredskapen. Bestämmelserna om detta är noggrant avgränsade.

Följande bestämmelser i den upphävda lagen om transport av farliga ämnen förblir i kraft: 6 § 2 mom. om militärmyndigheternas tillsynsuppgifter, i 7 b § 3 mom. om bilinspektörer vid Försvarsmakten och om huvudstabens tillsynsuppgifter samt i 13 d § 2 mom. om uppgifterna för en militär inrättning eller militärmyndighet som huvudstaben har erkänt.

Försvarsministeriets förordningar, försvarsministeriets beslut i enskilda fall samt huvudstabens föreskrifter som utfärdats med stöd av den upphävda lagen är i kraft i två år från lagens ikraftträdande, det vill säga till den 1 september 2025.

2.2 Internationella militära transporter av farliga ämnen

Försvarsmakten samarbetar tätt med internationella partner i Finland och utomlands samt med internationella organisationer. I och med att Finland anslutit sig till Nordatlantiska fördragsorganisationen kommer det internationella samarbetet på Finlands territorium att öka. Vid övningar i Finland för de deltagande staterna in militärfordon till Finland bland annat för övningar och annat samarbete. I och med Nato-medlemskapet kan centrala tekniska krav som ställs på militärfordon också grunda sig på de militära standarder som Nato använder.

Riksdagen godkände den 1 juli 2024 avtalet mellan Finland och Förenta staterna om försvarssamarbete (nedan DCA-avtalet), lagen om avtalets ikraftträdande samt andra lagar som har samband med det (RSv 67/2024 rd – RP 58/2024 rd). Enligt artikel 11.2 i avtalet får i enlighet med lämpliga samordnings- och anmälningsförfaranden luftfartyg, fartyg och fordon som används av amerikanska styrkor eller enbart för deras räkning resa in i, resa ut från och röra sig fritt på finskt territorium. Av bestämmelsen följer att amerikanska styrkors inresa och uppehåll i finskt territorium inte av Förenta staterna förutsätter separata tillstånd enligt territorialövervakningslagen (RP 58/2024 rd, s. 159).

Bestämmelserna om främmande staters militärfordon grundar sig på avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och andra stater som deltar i partnerskap för fred om status för deras styrkor (FördrS 65/1997, PfP SOFA), till vilket Finland har anslutit sig. I avtalet

finns inga uttryckliga bestämmelser om militärfordon, men enligt etablerad tolkningspraxis anses de höra till tjänstefordon enligt artikel V.2 i avtalet.

Finland har anslutit sig till avtalet mellan parterna i Nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (FördrS 23 och 24/2024, nedan Nato SOFA) och till det så kallade Parisprotokollet, det vill säga protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget (FördrS 25 och 26/2024). Nato SOFA medför inte i sig rätt för en främmande stats styrkor att komma in på den mottagande statens territorium, utan detta förutsätter alltid den mottagande statens samtycke. Nato SOFA är inte ett sådant internationellt avtal som avses här med beaktande av att inresa i enlighet med avtalets ingress förutsätter den mottagande statens samtycke.

Finland blev fullvärdig medlem av Nato den 4 april 2023. Statsrådet överlämnade den 5 december 2022 till riksdagen en regeringsproposition om Finlands anslutning till Nato, och riksdagen godkände propositionen den 1 mars 2023. Efter att riksdagen godkänt Nordatlantiska fördraget och Ottawafördraget beslutade republikens president Sauli Niinistö den 23 mars 2023 att Finland förbinder sig till fördragen i fråga. Republikens president stadfäste också lagarna om ikraftträdandet av fördragen. Efter anslutningen omfattas Finland av de ansvar och förpliktelser som gäller Nato-länderna. Detta innebär att standarder som fastställs av Nato ska bedömas i Finland genom ett förfarande som är förenligt med Natos ratificeringsprocess.

En standard som är central med tanke på denna regeringsproposition är Natos STANAG 4441 AMovP-6, som bygger på civila bestämmelser. Undantagen i AMovP6 i förhållande till de civila bestämmelserna är dock mycket begränsade. Bestämmelserna om logistiska transporter är så gott som enhetliga med de civila bestämmelserna. Skillnader förekommer främst till följd av att AMovP-6 beaktar föreskrifter som gäller i stater som hör till Nato men inte till ADR-överenskommelsen (USA och Kanada) och godkänner till många delar förfaranden som är förenliga med dessa i ADR -stater och vice versa.

En annan mer betydande skillnad gäller transportmedel, till exempel olika typer av fordon, fartyg och luftfarkoster, som till följd av sitt militära användningsändamål avviker från civil materiel, till exempel fordon som godkänts för Försvarsmaktens transporter av farliga ämnen. De väpnade styrkorna använder också materiel som helt motsvarar civilt materiel, och bäge behövs för olika användningsändamål.

En del av de avvikande bestämmelserna gäller taktiska transporter, som i regel går ut på att transportera trupper och deras material i stridsberedskap eller övning inför det.

Vid försvarsministeriet har beretts ett pilotarbete kring ratificering som ska resultera i en ratificeringsmodell. Modellen ska styra försvarsministeriet och dess förvaltningsområde i utförandet av ratificeringar.

I militärfordonslagen (332/2023) föreskrivs det i fråga om militärfordon och kombinationer där de ingår om klassificering, konstruktion, manöverorgan, system, komponenter, separata enheter, delar och utrustning, miljöegenskaper, godkännande och registrering samt besiktning. Vidare föreskrivs det i lagen om tillsyn över användningen av fordon inom Försvarsmakten samt om granskning av deras skick och av registeruppgifterna om dem. Lagen innehåller också bestämmelser om konstaterande av överensstämmelse med kraven och om tillsyn över trafikdugligheten för internationella militärfordon som tillhör en främmande stat eller en internationell organisation och som befinner sig i Finland med stöd av ett tillstånd enligt territorialövervakningslagen.

I 40 § i militärfordonslagen föreskrivs det om internationella militärfordon i Finland. I en regeringsproposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om försvarsmakten och till vissa andra lagar föreslås det att 40 § i militärfordonslagen ska ändras så, att om inte något annat föreskrivs någon annanstans eller något annat följer av internationella förpliktelser som binder Finland ska de bestämmelser och föreskrifter som gäller militärfordon tillämpas på internationella militärfordon som används i Finland, på tillsynen över trafikdugligheten för dessa och på deras användning. Dessutom ansvarar den sändande staten för att fordon som ska användas i Finland är trygga att använda i trafik. Den sändande staten ansvarar också för att fordonet har besiktats och kontrollerats på behörigt sätt i den sändande staten.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att revidera bestämmelserna om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet genom separat lagstiftning. Målet är också att lagstiftningen bättre ska motsvara de krav som grundlagen ställer. I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Lagstiftningen om Försvarsmaktens transporter av farliga ämnen förutsätter att särdragen i Försvarsmaktens verksamhet beaktas. Syftet är att garantera att Försvarsmakten kan bedriva en smidig verksamhet i alla förhållanden. Detsamma gäller Gränsbevakningsväsendets verksamhet.

4 De viktigaste förslagen och deras konsekvenser

4.1 Inledning

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet. Syftet med propositionen är att revidera bestämmelserna om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet. Målet är också att lagstiftningen till alla delar ska motsvara de krav som grundlagen ställer.

Lagen ska så långt som möjligt motsvara innehållet i lagen om transport av farliga ämnen. Till dessa delar hänvisas det i motiveringsdelen av propositionen till paragrafer i lagen om transport av farliga ämnen. Förslag till undantag som följer av Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets verksamhet motiveras så heltäckande som möjligt.

4.1.1 Allmänt

Det finska försvarets verksamhetsmiljö är stadd i förändring. Samhällets vitala funktioner är utsatta för ett så kallat hybridhot. Denna term beskriver komplexiteten i de nuvarande konflikterna som drabbar hela samhället. Verksamheten kan visa sig till exempel som informationspåverkan, cyberverksamhet, politisk, ekonomisk eller militär påtryckning, demonstration av militär kapacitet, väpnade oroligheter eller användning av militära maktmedel. Händelser som till sin sammanlagda verkan är betydande och ofta överraskande kan vara synliga eller förbli i det fördolda, och de kan kombineras på ett okonventionellt sätt.

Under de senaste åren har lokala och regionala politiska kriser, med vilka har sammanhängt användning av väpnade styrkor, inträffat överraskande och snabbt, efter en situationsutveckling på endast några dagar. I den nuvarande omvärlden måste man inom försvaret beakta och vara förberedd på en mycket snabb situationsutveckling, utan särskilt långt varsel.

Försvarsmaktens prestationsförmåga och trovärdighet grundar sig på förmågan att i kris- och hotsituationer reglera försvarsberedskapen på ett flexibelt sätt enligt vad situationen förutsätter. Försvarssystemets beredskap och aktionssäkerhet förebygger kriser och möjliggör en flexibel höjning av Försvarsmaktens prestationsförmåga till den nivå som kriser och hot förutsätter.

När man talar om regleringen av Försvarsmaktens beredskap används termerna effektivisering av beredskapen och höjning av beredskapen. Vid effektivisering av beredskapen är det frågan om åtgärder för att reglera Försvarsmaktens beredskap, vilka man vidtar med Försvarsmaktens eget beslut, med Försvarsmaktens egna resurser och huvudsakligen med de befogenheter som gäller under normala förhållanden. Vid höjning av beredskapen är det frågan om åtgärder för att reglera Försvarsmaktens beredskap, vilka sammanhänger med hotet om ett militärt angrepp och vilka inleds i enlighet med beslut av statsledningen och order av kommandören för Försvarsmakten.

När situationen kräver det kan Försvarsmakten effektivisera sin beredskap med egna interna åtgärder när det gäller bland annat spaning, övervakning och skydd av objekt. När beredskapen höjs kan reservister kallas till repetitionsövningar eller extra tjänstgöring. Det eftersträvas att beredskapen ska höjas flexibelt så att till tjänstgöring kallas de trupper som behövs i en viss situation. För detta har de värnpliktiga delats in i ordergivningskontingenter, av vilka en del kallas till tjänstgöring genast i begynnelsefasen av beredskapshöjningen.

De åtgärder som siktar till att höja beredskapen måste vidtas redan innan ett ansevärt väpnat hot riktas mot Finland. Detta beror på att Finlands militära försvar baserar sig på en reservistarmé, som inte är klar att delta i en väpnad aktion genast den trätt i tjänst, utan de trupper som ska sändas ut i strid måste först övas i de sammansättningar som planerats för dem.

I 32 § 3 mom. i värnpliktslagen (1438/2007) föreskrivs det om en möjlighet att, när ett tvingande behov som uppstår i Finlands säkerhetspolitiska omgivning förutsätter det, förordna värnpliktiga som hör till reserven till en repetitionsövning med kortare varsel än den sedvanliga tidsfristen på tre månader. Beslutet om en sådan repetitionsövning fattas av republikens president på föredragning av kommandören för Försvarsmakten. Enligt förarbetena till lagen är syftet med detta lagrum att genom lagstiftningen bredda de metoder med vilka man kan reagera snabbare än tidigare på ett förändrat säkerhetsläge.

4.1.2 Regleringens struktur

Förslaget till ny lag om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet inkluderar transporter av farliga ämnen med tre olika trafikformer; vägtrafik, lufttransport och sjötransport. Syftet med propositionen är att sammanställa lagstiftningen gällande de ovannämnda transporterna av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet till en lagstiftningshelhet.

Systematiken i den föreslagna lagen grundar sig huvudsakligen på systematiken i de internationella avtalen gällande transport av farliga ämnen. Lagen innehåller först mera allmänna bestämmelser om krav och skyldigheter och därefter de skyldigheter som parterna har på det sätt som föreskrivs i internationella avtal.

I motiveringen till propositionen hänvisas det till den gällande lagen om civil transport av farliga ämnen i de fall där lagarna delvis överensstämmer med varandra.

Den föreslagna nya lagen är indelad i 24 kapitel. Kapitlets rubrik beskriver dess innehåll. Kapitlen har inkluderats i propositionen på ett konsekvent sätt. Den nya lagen innehåller 128 paragrafer.

Den nya lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet och de bestämmelser på lägre nivå som utfärdas med stöd av den är förenliga med de krav som anges i grundlagen och i internationella avtal.

4.1.3 De allmänna säkerhetsprinciperna vid transport av farliga ämnen

Det finns bestämmelser om de allmänna säkerhetsprinciperna vid transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet i 2 kap. i lagen. Principerna är: skyldighet att känna till krav, aktsamhets- och försiktighetsplikt samt transportförbud. Principerna styr alla som är delaktiga i transporten och verksamhetsutövares verksamhet enligt den föreslagna lagen och de beskriver de centrala värdena, syftena och målsättningarna för systemet. De allmänna säkerhetsprinciperna behövs för att skapa bestämmelser gällande verksamheten på en allmänare nivå för att garantera en säker och smidig transport av farliga ämnen. De styr den som utför en specifik transport eller som i övrigt är delaktig i transporten att agera omsorgsfullt så att inga olyckor sker. Principerna påverkar också hur den som tillämpar lagen kan förväntas tolka lagen eller en förordning eller föreskrift utfärdad med stöd i lagen.

Eftersom bestämmelserna gällande säkerhetsprinciperna är allmänt tagna kan de inte som sådana anses utgöra en tillräcklig grund för åläggande av påföljd utan i myndighetstillsynen tillämpas principerna tillsammans med de detaljerade materiella bestämmelserna. I lagtolkningssituationer kunde principen utgöra grunden för avgörandet, om det finns en lucka i lagstiftningen. De allmänna säkerhetsprinciperna bildar den ram för den nystiftade lagen om transport av farliga ämnen inom vilken systemet för transport av farliga ämnen fungerar. Principerna fungerar som hjälp vid tillämpningen och tolkningen av skyldigheterna samt definitionen av en tillåten transport. Bakom principerna ligger en strävan efter att transporterna är säkra, men de kan också sägas ha kriminalpolitiska målsättningar, som för sin del påverkas av grundrättigheterna och de mänskliga rättigheterna, som utgör grunden för hela rättsordningen. Till sin juridiska karaktär är säkerhetsprinciperna mera allmänna normer än vad en i lagen fastställd skyldighet att agera eller föreskrift är.

De detaljerade bestämmelserna om transport av farliga ämnen och principerna, vardera, ingår i det i kraft varande rättssystemet, men de har något olika karaktär. Principerna fungerar som hjälp vid tillämpningen av den föreslagna lagen och i den juridiska beslutsverksamheten. De styr tillämpningen av bestämmelserna och föreskrifterna, tolkningen eller kompletterar andra bestämmelser och föreskrifter. Gränsen mellan rättsnormer och rättsprinciper är inte entydig. Alla principer har inte heller nödvändigtvis samma värde i en enskild tillämpnings- eller tolkningssituation. När flera principer kan tillämpas på ett fall ska en inbördes avvägning av dem göras för fallet och vid behov ska de sammanjämkas.

4.1.4 Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings ställning och uppgifter

Ställning

Transporter av farliga ämnen inom Försvarsmakten och tillsynen över dessa kräver specialkompetens. Detta var en av de mest centrala grunderna till att transporter av farliga ämnen inom Försvarsmakten inte togs med i den allmänna lagstiftningen om transport av farliga ämnen. Dessutom kan transporterna vara förknippade med sekretessbelagd information. Det är alltså ändamålsenligt att de myndighetsuppgifter som gäller transport av farliga ämnen inom

Försvarmakten i lagen åläggs Försvarmaktens organisation, närmare bestämt Huvudstabens tekniska granskningsavdelning

Bemyndiganden att meddela föreskrifter samt undantag

Förslaget innehåller åtskilliga bemyndiganden av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter, och de gäller alla de transportformer i fråga om farliga ämnen som hör till lagens tillämpningsområde. Bemyndiganden att meddela föreskrifter har fastställts bland annat när det gäller undantag i anslutning till internationella övningar eller militärt bistånd, föreskrifter om undantag som krävs vid höjning av beredskapen, Försvarmaktens TFÄ-godkännande och krav på Försvarmaktens TFÄ-besiktning samt påvisande av överensstämmelse med kraven, Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd, föreskrifter om den körtillståndsutbildning som ska ges, närmare bestämt innehållet, provet och avläggandet av det, samt utarbetande och administration av Försvarmaktens TFÄ-prov. Bemyndigandena att meddela föreskrifter gäller förhandsgodkännande av transporter och anmälan om detta, säkerhetskrav och intyg om godkännande för transportmedel, undantag som krävs under förhållanden som avses i 6 § i lagen, platser för tillfällig förvaring i anslutning till transport av farliga ämnen, innehållet i skyddsplanen för transporter, rapportering av olyckor, tillbud eller nödsituationer samt tekniska detaljer i anslutning till transportmedel som används för att transportera farliga ämnen och militärpersoner.

Dessutom gäller bemyndigandena att meddela föreskrifter sådana undantag vid lufttransporter som förutsätts vid militär verksamhet och militära övningar. Det kan föreskrivas om att den som utför en lufttransport ska avvika från de krav som ställs i föreskrifter som meddelats med stöd av TFÄ-lagen gällande utbildning, instruktioner, luftfartyg som används och metoder som tillämpas, om militär verksamhet, militära övningar eller internationellt samarbete kräver detta.

Med stöd av bemyndigandena i den föreslagna lagen bereder Huvudstabens tekniska granskningsavdelning föreskrifter om transport av farliga ämnen på finska och svenska. Föreskrifterna publiceras i Finlands Författningssamling under Myndigheternas föreskriftssamlingar på samma sätt som de föreskrifter om transport av farliga ämnen som meddelas av Transport- och kommunikationsverket. Detta förändrar nuläget. Tidigare har granskningsavdelningen vid huvudstaben endast kunnat meddela försvarsförvaltningens interna föreskrifter.

4.1.5 Säkerhetsrådgivare vid Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet

Enligt den föreslagna lagen ska Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet utse en säkerhetsrådgivare som följer och styr verksamheten i anslutning till säkerheten vid transport av farliga ämnen samt utreda med vilka metoder uppdrag i anslutning till transport av farliga ämnen kan utföras så säkert som möjligt. Detta är en ny uppgift för Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet.

4.1.6 Sanktioner

Det föreslås att det ska föreskrivas om ett påföljdssystem i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet så att brott mot lagen förenas med administrativa sanktioner. På samma sätt som i fråga om civila aktörer införs en sanktionsavgift som redan tillämpas allmänt inom trafiken, avgiften för trafikförseelse med tillhörande system. Brotsrekvisitet för brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen enligt 44 kap. 13 § i strafflagen ändras inte i strafflagen. Likaså är miljöförstöring i samband med transport av farliga ämnen allttjämt en kriminell gärning enligt 48 kap. 1–4 § i strafflagen.

Förseelserna är indelade i grupper enligt vem som kan göra sig skyldig till en viss förseelse. Huvudsakligen kan en förseelse begås av en part i en transporthändelse.

Följande grupper av förare avses i lagen:

- de som har en militär tjänst (vid Försvarmakten eller Gränsbevakningsväsendet)
- de som har en civil tjänst (vid Försvarmakten eller Gränsbevakningsväsendet)
- värnpliktiga och de som fullgör frivillig militärtjänst för kvinnor, under sin tjänstgöring
- personer i arbetsavtalsförhållande inom Försvarmakten eller Gränsbevakningsväsendet
- anställda vid utomstående transportbolag (som arbetar för Försvarmaktens räkning)

☐ under normala förhållanden

☐ vid förhöjd beredskap och under undantagsförhållanden

Av dessa omfattas de som har en militär tjänst av bestämmelserna om militära brott i 45 kap. i strafflagen. Om de bryter mot lagstiftning och föreskrifter om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten kan de till exempel bli skyldiga till någon grad av tjänstgöringsbrott. Detsamma gäller värnpliktiga och de som fullgör frivillig militärtjänst för kvinnor, under deras tjänstgöring

Anställda vid privata transportbolag omfattas under normala förhållanden till alla delar av civil lagstiftning. Således omfattas de av det administrativa sanktionsförfarande som avses i lagen om transport av farliga ämnen. På dessa tillämpas vid förhöjd beredskap och under undantagsförhållanden efter noggrant föreskrivet beslutsfattande lagstiftningen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten.

Alla grupper av förare omfattas dessutom av bestämmelserna om ett sådant brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen som avses i 44 kap. 13 § i strafflagen samt i strafflagens 48 kap. 1–4 §, som gäller miljöförstöring och miljöförseelse.

Jämlikhetsaspekten förutsätter att alla behandlas lika. Alla grupper av förare transporterar samma typer av farliga ämnen inom Försvarmakten oavsett om de är i militär tjänst, beväringar eller tjänstgörande reservister, i arbetsavtalsförhållande eller anställda av ett privat transportbolag under normala förhållanden eller vid störningar under normala förhållanden. Vidare har riksdagens grundlagsutskott konstaterat att en straffrättslig sanktion principiellt uttrycker en större klandervärdhet än en mer neutral administrativ påföljd. Bestämmelser om straffbarhet som bygger på det straffrättsliga systemet ska tas in i lagstiftningen i sista hand och endast gälla de gärningar som måste anses som mest klandervärda. Även detta talar för att en lindrigare påföljd ska inkluderas i förteckningen över påföljder som gäller transport av farliga ämnen inom Försvarmakten trots att även bestämmelserna om militära brott eller tjänstebrott kan tillämpas i fråga om vissa grupper av förare.

En administrativ påföljdsavgift införs som sanktion för underlåtenhet att uppfylla skyldigheterna att tillämpa dessa.

En ny administrativ sanktion i lagstiftningen om militära transporter av farliga ämnen är också förbudet för en person som fuskat i körtillståndsprovet eller provet för säkerhetsrådgivare att på nytt delta i provet under en period på sex månader.

Avgiften för trafikförseelse påförs av polisen, Gränsbevakningsväsendet eller Tullen, och intäkterna av dessa avgifter betalas till staten. Beloppet av avgiften varierar så att det för de allra lindrigaste förseelserna, det vill säga försummelse av skyldigheten att medföra handlingar, alltid är 40 euro. För andra förseelser kan fysiska personer påföras en avgift på högst 500 euro och juridiska personer en avgift på högst 1 000 euro. Polisen definierar i samarbete med tillsynsmyndigheterna fasta avgifter för olika förseelser i sin böteshandbok. Om en enda avgift för trafikförseelse på en och samma gång påförs för två eller flera förseelser mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen, påförs avgiften för fysiska personer höjd med 100 euro och avgiften för juridiska personer höjd med 200 euro i förhållande till den förseelse för vilken den strängaste avgiften för trafikförseelse gäller. Højningen görs en gång oberoende av hur många förseelser som konstaterats.

I fråga om beslut som gäller avgift för trafikförseelse får omprövning begäras av den myndighet som påfört avgiften. Ett beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Verkställigheten av beslut om avgifter ska i regel ordnas i enlighet med lagen om verkställighet av böter.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Konsekvenser för myndigheterna

4.2.1.1 Konsekvenser för Försvarmakten

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning

De konsekvenser som propositionen får för Försvarmakten gäller huvudsakligen de nya uppgifter som åläggs Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, det vill säga de uppgifter som hör till den behöriga myndigheten och tillsynsmyndigheten samt uppgifter i anslutning till meddelande av föreskrifter och påförande av administrativa sanktioner. Dessa gäller alla former av transport av farliga ämnen på vilka den föreslagna lagen ska tillämpas under normala förhållanden och i de förhållanden som avses i 6 § i lagförslaget. Uppgifterna omfattar även rådgivnings- och stöduppgifter.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning utövar tillsyn över transport av farliga ämnen och över att denna lag samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den följs inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Andra organisationer inom Försvarmakten

De nya uppgifterna som hör till den behöriga myndigheten, tillsynsmyndighetsuppgifterna samt uppgifterna i anslutning till meddelande av föreskrifter och påförande av administrativa sanktioner sysselsätter också Huvudstabens juridiska avdelning när det gäller berednings- och stöduppgifter.

Den nya lagen förutsätter att en säkerhetsrådgivare utses för varje transportform. Kravet på säkerhetsrådgivare för luft- och sjötransporter är nytt och avviker från kraven i den civila lagstiftningen. Den föreslagna lagstiftningen ökar särskilt säkerhetsrådgivarnas utbildnings-, rådgivnings- och stöduppgifter i riksomfattande skala.

Arbetsmängden vid Försvarmaktens förarutbildningscentraler ökar i och med att alla förare ska få utbildning även för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd förutom för ADR-körtillstånd. Kravet är nytt och avviker från den nuvarande verksamhetsmodellen, där det är möjligt att transportera farliga ämnen med ADR-körtillstånd eller alternativt med Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings uppgifter som behörig myndighet

De nya uppgifter som i lagförslaget åläggs den behöriga myndigheten, inklusive uppgifterna i anslutning till påförande av administrativa sanktioner, i fråga om alla transportformer som hör till lagens tillämpningsområde ökar arbetsmängden inom den granskningssektor som leds av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning avsevärt och innefattar bland annat:

- godkännande av interna räddningsplaner för platser för tillfällig förvaring; innan en intern räddningsplan godkänns ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning vid behov ge räddningsmyndigheten, den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen, regionförvaltningsverket, kommunen och vid behov andra myndigheter möjlighet att framföra sina åsikter om planen
- granskning och godkännande av militära hamnars och militära flygplatsernas säkerhetsutredningar samt meddelande av slutsatser till den som sammanställt säkerhetsutredningen, och i samband med den årliga rapporteringen till försvarsministeriet
- beviljande av godkännanden, undantagstillstånd och undantagsbeslut gällande alla transportformer
- skyldighet att vid behov skicka uppgifterna till andra myndigheter, inklusive internationella organisationer
- återkallande av tillstånd, godkännande och fullmakt som beviljats av den behöriga myndigheten i anslutning till administrativa säkringsåtgärder, tvångsmedel och påföljder, samt möjlighet att utfärda förbud att delta i provet för ADR-körtillstånd, om personen i fråga har gjort sig skyldig till fusk i samband med avläggandet av Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd
- godkännandet av utbildningsprogram för lufttransport av farliga ämnen; utbildningsprogrammet krävs för utbildningen av den personal vid Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet som utför uppgifter med anknytning till lufttransport av farliga ämnen och annan flygverksamhet.
- behandling av eventuella begäranden om omprövning i fråga om beslut om Försvarmaktens TFÄ-godkännande och Försvarmaktens TFÄ-besiktning som gäller fordon samt beslut som fattats av en innehavare av Försvarmaktens TFÄ-utbildningstillstånd i ett utbildningsärende
- behandling av anmälningar och utredningar av olyckor och tillbud som sker i transportkedjan vid transport av farliga ämnen i fråga om alla transportformer

och vid behov rapportering av dessa till andra myndigheter; med andra myndigheter avses bland annat räddningsmyndigheterna, regionförvaltningsverken, Strålsäkerhetscentralen och andra behöriga statliga myndigheter

- utnämning av säkerhetsrådgivare och bedömning av säkerhetsrådgivarnas antal och tillräcklighet samt samordning av säkerhetsrådgivarverksamheten med andra myndigheter
- vid behov avbrytande eller förbjudande av en transport av farliga ämnen, om transporten inte uppfyller de krav som ställs i lagen.

Efter att Finland anslöt sig till Nato har det internationella samarbetet ökat. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska bland annat erkänna en utländsk myndighetsåtgärder och handlingar, lämna uppgifter och erbjuda hjälp till internationella organisationer och utländska behöriga myndigheter, om detta förutsätts i internationella avtal som är bindande för Finland. Detta innefattar också att rapportera om förseelser och åtgärder till utländska behöriga myndigheter.

Den föreslagna lagstiftningen kräver betydande ändringar bland annat i registren över tankar och tryckbehållare. Ändringarna inbegriper att inrätta register över tankar och tryckbehållare och att planera förvaltningen av dessa. Inrättandet av registren över tankar och tryckbehållare uppskattas kräva en arbetsinsats av engångsnatur på 0,2 årsverken samt en engångsfinansiering på 80 000 euro. När det gäller uppdateringen och administrationen av registeruppgifter kräver ändringen en arbetsinsats på uppskattningsvis 0,1 årsverken och en årlig finansiering på 6 000 euro.

De ovannämnda uppgifterna som hör till den behöriga myndigheten uppskattas kräva en arbetsinsats av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning på ungefär 0,8 årsverken, i vilken en nödvändig tilläggsresurs på 0,4 årsverken har beaktats. Dessutom uppskattas uppgifterna kräva en kontinuerlig arbetsinsats av Huvudstabens juridiska avdelning på cirka 0,15 årsverken.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings uppgifter som tillsynsmyndighet

De tillsynsuppgifter som anges i lagförslaget och i bestämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av det ökar avsevärt Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings arbetsbörda. Tillsynen över transport av farliga ämnen ska samordnas med de andra tillsynsmyndigheterna och myndigheterna som nämns i lagen, och ett samarbete med dessa behövs för att lagens syfte ska nås. Tillsynsmyndighetsuppgifterna gäller också Gränsbevakningsväsendets verksamhet.

De nya tillsynsmyndighetsuppgifter som föreslås för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning utvidgar tillsynsplikten avsevärt jämfört med nuläget och innefattar bland annat följande:

- upprättande av en tillsynsplan, granskning av tillsynsplanen med jämna mellanrum och en årlig bedömning av dess genomförande; för genomförandet av tillsynen kan man utöver den tekniska granskningsavdelningens resurser även använda resurser inom den tekniska granskningsverksamheten, det vill säga ledande fordonsinspektörer, fordonsinspektörer och Försvarsmaktens säkerhetsrådgivare, i enlighet med den tillsynsplan som upprättats

- tillsyn över alla parter i och skeden av en transport, transporthandlingarna, transportförloppet, transportplatserna, transportmedlet, platser för tillfällig förvaring och andra lagenliga kontrollobjekt; tillsynen ska vara planmässig, systematisk och opartisk, och den ska omfatta periodiska kontroller
- övervakning av transporter av farliga ämnen som utförs av utländska militära styrkor som är verksamma i Finland, om det har avtalats om det i en internationell överenskommelse; övervakningen innefattar även tredje parters verksamhet när de är avsändare eller mottagare eller speditör i en transport av farliga ämnen
- tillsyn över Försvarsmaktens TFÄ-körtillståndsutbildning och TFÄ-besiktningsverksamhet samt Försvarsmaktens TFÄ-vägkontroller
- tillsyn över säkerhetsrådgivarna för alla transportformer samt tillsyn över att det ur Försvarsmaktens synvinkel finns tillräckligt med övrig personal som deltar i tillsynsverksamheten
- tillsyn över anmälningen av uppgifter om tankar och tryckbehållare till det register som ska upprättas
- tillsyn över att en årlig tillsynsrapport sammanställs och lämnas till försvarsministeriet.

De ovannämnda uppgifterna när det gäller att planera, genomföra, rapportera om och följa upp tillsynen och sammanställa en tillsynsrapport uppskattas kräva en arbetsinsats av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning på ungefär 1,2 årsverken, i vilken en behövlig tilläggsresurs på 0,6 årsverken har beaktats, samt en arbetsinsats av Huvudstabens juridiska avdelning på uppskattningsvis cirka 0,1 årsverken.

Tillsynen uppskattas också kräva resurser, cirka 0,25 årsverken, av de ledande fordonsinspektörerna, fordonsinspektörerna och Försvarsmaktens säkerhetsrådgivare.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings uppgifter när det gäller att meddela föreskrifter

De föreslagna nya bemyndigandena att meddela föreskrifter ökar arbetsmängden vid Huvudstabens tekniska granskningsavdelning avsevärt, och de gäller bland annat följande:

- vid behov, meddelande av föreskrifter och närmare föreskrifter som avviker från den föreskrift som Transport- och kommunikationsverket har meddelat med stöd av lagen om transport av farliga ämnen, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete; föreskrifterna ska i regel grunda sig på internationellt erkända militära standarder
- meddelande av avvikande föreskrifter även i anslutning till sådana förhållanden som avses i 6 § i lagförslaget
- nationella och internationella övningar, undantag i anslutning till militärt bistånd och meddelande av undantagsföreskrifter som förutsätts när beredskapen ska höjas
- krav på Försvarsmaktens TFÄ-godkännande och Försvarsmaktens TFÄ-besiktning och påvisande av överensstämmelse med kraven

- förutsättningar för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd och utbildningstillstånd, utbildningens innehåll, provet och avläggandet av det samt utarbetande och administration av Försvarsmaktens TFÄ-prov
- förhandsgodkännande av transport och anmälan om detta
- säkerhetskrav som ställs på transportmedel och intyg om godkännande för transportmedel
- plats för tillfällig förvaring i anslutning till transport av farliga ämnen
- innehållet i skyddsplanen för transporter
- anmälan om olyckor, tillbud och nödsituationer
- tekniska detaljer i anslutning till transportmedel som används för att transportera farliga ämnen och militärpersoner
- undantag som förutsätts under förhållanden som avses i 6 § i lagförslaget.

Dessutom gäller bemyndigandena att meddela föreskrifter sådana undantag i lufttransporter som förutsätts vid militär verksamhet och militära övningar. Förslaget innehåller bemyndiganden att meddela föreskrifter om att den som utför en lufttransport ska avvika från de krav som ställs i föreskrifter som meddelats med stöd av TFÄ-lagen i fråga om utbildning, instruktioner, luftfartyg som används och metoder som tillämpas, om militär verksamhet, militära övningar eller internationellt samarbete kräver detta.

Med stöd av de föreslagna bemyndigandena bereder Huvudstabens tekniska granskningsavdelning en föreskrift om transport av farliga ämnen på finska och svenska. Föreskriften publiceras i Finlands Författningssamling under Myndigheternas föreskriftssamlingar på samma sätt som de föreskrifter om transport av farliga ämnen som meddelas av Transport- och kommunikationsverket. De föreslagna ändringarna förändrar nuläget. Tidigare har Huvudstabens tekniska granskningsavdelning endast kunnat meddela försvarsförvaltningens interna föreskrifter.

De ovannämnda föreslagna nya bemyndigandena att meddela föreskrifter orsakar extra arbete av engångsnatur för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning i samband med att lagen träder i kraft i form av ett projektarbete som omfattar uppskattningsvis ett (1,0) årsverke och som går ut på att uppdatera och revidera föreskrifter. Dessutom kräver bemyndigandena att meddela föreskrifter en permanent arbetsinsats på uppskattningsvis 0,3 årsverken, och i denna arbetsinsats har man beaktat en nödvändig tilläggsresurs på 0,15 årsverken för uppdateringen av föreskrifterna och en arbetsinsats av Huvudstabens juridiska avdelning på cirka 0,15 årsverken.

Utbildnings-, rådgivnings- och stöduppgifter

Den föreslagna lagstiftningen och de uppgifter som föranleds av den förutsätter omfattande utbildnings-, stöd- och rådgivningsuppgifter av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning i och med att tillsynsrollen och hela lagstiftningsramen förändras. Utbildnings-, stöd- och rådgivningstjänsterna uppskattas leda till en permanent årlig ökning av sysselsättningen på Huvudstabens tekniska granskningsavdelning med 0,2 årsverken.

Planeringen, utbildningen och genomförandet av den nya säkerhetsrådgivarorganisationen kräver en arbetsinsats av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning på uppskattningsvis 0,3 årsverken, och i denna arbetsinsats har man beaktat en behövlig tilläggsresurs på 0,15 årsverken.

Säkerhetsrådgivarnas utbildnings-, rådgivnings- och stöduppgifter ökar i och med propositionen och det internationella samarbetet med uppskattningsvis 0,2 årsverken. Utbildningen av civila aktörer för förhållanden som avses i 6 § i lagförslaget orsakar merarbete upp till uppskattningsvis 0,1 årsverken.

I och med att alla förare ska få utbildning även för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd förutom för ADR-körtillstånd ökar arbetsmängden vid förarutbildningscentralerna med uppskattningsvis 0,2 årsverken per utbildningscentral, det vill säga sammanlagt uppskattningsvis 2,2 årsverken inom hela Försvarmakten.

4.2.1.2 Sammandrag av de ekonomiska konsekvenserna för Försvarmakten

Propositionens ekonomiska konsekvenser för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning presenteras i tabellen nedan. De tilläggsuppgifter som föreslås för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan inte skötas med de nuvarande personalresurserna, utan det krävs en ny personalresurs för att de föreslagna tilläggsuppgifterna ska kunna skötas. Ett genomsnittligt årsverke vid Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kostar 100 000 euro.

Uppgiftstyp	Sammanlagd årsverkesresur s (Tekn. granskningsav d.)	Ytterligare årsverken som behövs 1 årsverke = 100 000 EUR (Tekn. granskningsav d.)	Övriga resurser
Uppgifter som behövig myndighet, inkl. uppgifter som gäller administrativa sanktioner	0,8 årsverken	0,4 årsverken	0,15 årsverken (Jur. avd.) Fordoninspektörer (Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd) 0,2 årsverken Inrättande av register över tankar och tryckbehållare 0,25 årsverken och 80 000 € + 6 000 €/år
Tillsynsmyndighetsuppgifter	1,2 årsverken	0,6 årsverken	0,1 årsverken (Jur. avd.)

			Ledande fordonsinspektörer och fordonsinspektörer, 0,25 årsverken Säkerhetsrådgivare, 0,25 årsverken
Uppgifter i anslutning till meddelande föreskrifter	0,3 årsverken	0,15 årsverken	0,15 årsverken (Jur. avd.) projektarbete på 1,0 årsverken / (Tekn. granskningsavd.)
Utbildnings-, rådgivnings- stöduppgifter	0,3 årsverken	0,15 årsverken	Säkerhetsrådgivare, 0,3 årsverken Utbildning för Försvarmaktens TFÅ-körtillstånd, 2,2 årsverken
Totalt	2,6 årsverken	1,3 årsverken	Jur. avd. 0,45 årsverken Tekn. granskningsavd. 1,0 årsverken/projektarbete övrigt 3,45 årsverken sammanlagt 4,85 årsverken 80 000 € engångsfinansiering och 6 000 € årlig finansiering för registerföring

4.2.1.3 Konsekvenser för övriga myndigheter

Gränsbevakningsväsendet

Den nya lagen förutsätter att en säkerhetsrådgivare ska utses för varje transportform. Gränsbevakningsväsendet har för närvarande en säkerhetsrådgivare för landtransporter. Kravet

på säkerhetsrådgivare för luft- och sjötransporter är nytt och förutsätter att antalet rådgivare utökas med två personer. Den föreslagna lagstiftningen förutsätter inte att antalet årsverken utökas inom Gränsbevakningsväsendet. Konsekvenserna bedöms vara obetydliga, och det ökade behovet gäller främst när verksamheten inleds i fråga om sjö- och lufttransporter.

Administrativa sanktioner

Antalet fall av brott mot lagstiftningen om transport av farliga ämnen som polisen får kännedom om på årsnivå är relativt lågt. Det är osannolikt att den föreslagna reformen av förseelsesystemet skulle leda till ett ökat antal förseelser, och därför kan reformen antas få ringa samhälleliga konsekvenser. Intäkterna under moment 12.39.01 Böter och inkomster från administrativa betalningspåföljder behöver av denna anledning inte ändras till följd av propositionen. Reformen av förseelsesystemet antas inte heller få betydande konsekvenser för transportparter eller för enskilda personer. De nya, noggrant avgränsade och exakta bestämmelserna om förseelserna som helhet förbättrar avsevärt lagstiftningens begriplighet och tillämpning. Det här kan också förbättra rättsskyddet.

Polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets övervakningsuppgifter gäller i första hand transport av farliga ämnen på vägar och till sjöss. I synnerhet polisen fokuserar huvudsakligen sin övervakning på vägtrafiken, där transporter av farliga ämnen övervakas som en del av den övriga trafikövervakningen och framför allt övervakningen av den tunga trafiken. Inom polisen övervakas den tunga trafiken särskilt inom polisinsattingarnas trafikpolisfunktioner.

För polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets del kräver övervakningen av bestämmelserna om transport av farliga ämnen att fordon som används för sådan transport kontrolleras och att transporternas lagenlighet verifieras. Dessa kontroller innefattar vanligtvis en granskning av transportens tekniska skick och utrustning samt en granskning av de handlingar som påvisar att transporten är förenlig med bestämmelserna. Vid kontrollerna utnyttjas en kontrollista för att säkerställa att tillräckligt omfattande kontroller utförs.

En övervakning av transporter av farliga ämnen förutsätter vid behov även samarbete. Myndigheterna kan genomföra övervakningen genom gemensamma kontrolltillslag. Gemensamma kontroller möjliggör en verkningsfull och effektiv övervakning. Övervakningen ska samordnas av Försvarsmaktens tekniska granskingsavdelning.

Reformen av sanktionssystemet påverkar inte polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets verksamhet i någon väsentlig grad, eftersom myndigheterna redan har erfarenhet av att behandla avgifter för trafikförseelser. Myndigheterna har tillämpat en avgift för trafikförseelse när de har behandlat trafikförseelser enligt vägtrafiklagen, sjötrafikförseelser enligt sjötrafiklagen och administrativa förseelser enligt andra lagar. Om avgifter för trafikförseelser införs inom övervakningen av transporter av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet innebär det att polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet framöver behandlar nya ärenden som gäller avgifter för trafikförseelser.

Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet använder redan ett informationssystem för administration av ärenden som gäller avgifter för trafikförseelser. Polisen har för eget bruk och för de övriga trafikövervakarnas bruk utvecklat ett system för behandling av ärenden som gäller avgifter för trafikförseelser. Systemet har använts sedan den 1 juni 2020. De ändringar i sanktionssystemet som föreslås i lagförslag propositionsutkastet förutsätter att systemet kompletteras med nya ärendegrupper och förseelsepunkter för att förseelser som gäller transport av farliga ämnen ska kunna behandlas. Även påföljdssystemet kräver att nya ärendegrupper och förseelsepunkter läggs till i systemet.

Avgiften för trafikförseelse gäller också fartygs- och lufttrafiken. Det totala antalet ärenden förväntas ändå inte öka.

Polisen anser att de anmälningar som enligt 17 § ska göras till polisen när det gäller lastning och lossning av farliga ämnen på en allmän plats medför behov av att utveckla polisens processer och informationssystem. De anmälningar som ska göras till polisen kräver enligt Polisstyrelsen tilläggsresurser, i synnerhet när det är fråga om verksamhet utanför tjänstetid.

Det är inte fråga om någon ny uppgift för polisen, eftersom polisen för närvarande redan tar emot anmälningar om hantering av explosiva ämnen. Vidare har polisen i egenskap av larmorganisation metoder för att ta emot anmälningar från andra myndigheter och även från enskilda personer. Vid mottagningen och behandlingen av anmälningar är det i regel fråga om administrativ behandling av ärenden och tillhörande ärendehantering. Dessa anmälningar görs med hjälp av de kontaktkanaler som myndigheten använder (registratorskontor, e-post), via vilka de behandlas på behörigt sätt.

Enligt uppskattning kan förslaget ha en viss påverkan för Räddningsväsendets del. I synnerhet de lokala räddningsmyndigheterna får bättre information om platser där farliga ämnen förvaras tillfälligt, när det krävs en intern räddningsplan för samtliga platser för tillfälligt förvar. Det här väntas ha positiva effekter på beredskapen för farliga situationer inom olika räddningsmyndigheters verksamhetsområden.

När det gäller ändringarna inom informationshanteringen uppskattas konsekvenserna i lagtillämpningsskedet bli obetydliga.

Strålsäkerhetscentralen

Det föreslås att Strålsäkerhetscentralen ska sköta vissa myndighetsuppgifter också i anslutning till transporter av farliga ämnen inom Försvarsmakten. Dessa ska motsvara Strålsäkerhetscentralens nuvarande uppgifter.

Säkerhets- och kemikalieverket

Det föreslås att Säkerhets- och kemikalieverket ska sköta vissa myndighetsuppgifter också i anslutning till transporter av farliga ämnen inom Försvarsmakten. Dessa ska motsvara Säkerhets- och kemikalieverkets nuvarande uppgifter.

Tullen

Det föreslås att Tullen i lagen ska anförtros övervaknings-, gransknings- och handräckningsuppgifter som huvudsakligen ska utföras i samarbete med Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

Rättsregistercentralen

Den föreslagna avgiften för trafikförseelse kan också öka Rättsregistercentralens arbetsmängd, trots att Rättsregistercentralen redan verkställer beslut som gäller avgifter för trafikförseelser med stöd av annan lagstiftning. Antalet transporter som ska behandlas är dock relativt litet jämfört med alla transporter av farliga ämnen.

Helsingfors förvaltningsdomstol

Den föreslagna lagen ökar sannolikt i viss mån det administrativa arbetet vid Helsingfors förvaltningsdomstol.

Regionförvaltningsverken

De uppgifter som består i att ge utlåtanden om räddningsplaner och säkerhetsutredningar bedöms få obetydliga konsekvenser för regionförvaltningsverken.

4.2.2 Konsekvenser för företagens verksamhet

Hamninnehavarnas och lasthanterarnas inkomster och verksamhetsförutsättningar är beroende av att trafiken och hamnverksamheten fortsätter kontinuerligt. Det är således viktigt både för hamnen och för näringslivet och samhället som helhet att en civil hamn har förutsättningar att fortsätta bedriva trafik medan hamnområdet helt eller delvis används som ett örlogshamnområde. Försvarmaktens transporter och till exempel internationella övningar har kunnat genomföras med beaktande av hamnens behov när det gäller den sedvanliga hamntrafiken. Denna typ av verksamhet ökar i och med Finlands medlemskap i Nato, och det blir i fortsättningen ännu viktigare att säkerställa en smidig verksamhet i hamnarna. Om ett tillfälligt örlogshamnområde tas i bruk i samband med att Försvarmaktens beredskap effektiviseras är det omöjligt att förutse hur länge situationen kommer att pågå, och det finns också en risk för att det uppstår störningar i den sedvanliga trafiken. Detta medför i sin tur svårigheter när det gäller såväl hamnkundernas transporter som hamnföretagens ekonomi och hanteringen av kontinuiteten i deras verksamhet. Ett tillfälligt örlogshamnområde kan sannolikt också medföra operativa skador, det vill säga minskning av eller avbrott i den normala trafiken i hamnen, om hela hamnen tillfälligt tas i besittning som ett örlogshamnområde.

4.2.3 Konsekvenser för tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna

Förslaget är tätt förbundet med de grundläggande fri- och rättigheterna och deras skyddande syfte. Grundlagens 7 § innehåller bestämmelser om rätten till liv och hälsa och enligt 20 § ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö. Förslagets syfte är att förebygga och avvärja skador och risker som transport av farliga ämnen i stor omfattning kan medföra för människor, miljön eller egendom. I och med den nya lagstiftningen utgår man från att sannolikheten för transportolyckor med farliga ämnen minskar när skyldigheterna ökar och preciseras, till exempel i form av de interna räddningsplanerna, och myndighetstillsynen effektiviseras. Detta är viktigt när det gäller att förebygga negativa miljökonsekvenser vid transport av farliga ämnen.

Syftet är att förbättra inte bara trafik- och miljösäkerheten men också säkerheten för dem som arbetar med transporter. Förslaget minskar exponeringen av de personer som arbetar inom transporten av farliga ämnen genom att det på de anställdas utbildning samt på transportmaterialet och de transporterade förpackningarna och tankarna ställs krav som när de efterföljs förebygger läckage och brandfaror och begränsar följderna av olyckor.

Trots att de föreslagna, preciserade bestämmelserna inte direkt exempelvis minskar antalet olycksfall är det väsentliga för medborgarnas förtroende att transportkraven och grunderna för dem är klart definierade och uppföljningen av olyckorna har ordnats så att transportsäkerheten klart kan påvisas med uppföljningsresultaten.

För att dessa rättigheter ska tillgodoses presenteras nu en lagstiftning som utgör grunden för medvetenheten om ansvaret för och skyldigheterna vid transporter av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet långt in i framtiden. Det föreslagna

utbildningssystemet för farliga ämnen främjar säkerheten. Det centrala innehållet i den utbildning som ges består av lagstiftningen och de föreskrifter som Försvarsmakten meddelar. Språkligt begripliga bestämmelser möjliggör en effektiv myndighetstillsyn och korrekt tillämpning av lagen hos myndigheterna och de företag som utövar transportverksamhet.

Den föreslagna lagstiftningen har inga jämställdhets- och könskonsekvenser.

4.2.4 Konsekvenser för miljön

I lagförslaget ingår krav som främjar miljösäkerheten och gäller transporter och transportmedel. Dessa krav förebygger direkt risken för olyckor samt begränsar konsekvenserna av olyckor och skadornas omfattning. Den föreslagna lagstiftningen och de ändringar som föreslås i den utgör dessutom en omfattande helhet som bedöms ha en positiv indirekt inverkan på miljöns tillstånd. Om lagen följs kommer antalet miljöskador att hålla en god nivå i Finland. Den ökade tillsynen och myndighetssamarbetet förbättrar också efterlevnaden av lagstiftningen och dess verkningssfullhet. Transport av farliga ämnen kan beroende på transportform, transportsätt och mängden ämnen medföra risk för en storolycka. Trafikolyckor orsakar dödsfall och skador samt egendomsskador och miljöskador. Följderna kan bli allvarigare när det är fråga om farliga ämnen som bränslen, gaser eller kemikalier, och när de farliga konsekvenserna beror på läckage, explosion, brand eller giftmoln.

Lagen om transport av farliga ämnen och de etablerade säkra tillvägagångssätt som baserar sig på den bidrar till att förebygga denna typ av olyckor och begränsa följderna av dem. Tillbud i samband med transport av farliga ämnen leder ofta endast till smärre läckage, och i många fall kan betydande miljöskador undvikas. Utbildning och utveckling av beredskapen och kapaciteten är centrala element i skyddet mot miljöskador. Lagstiftningen innehåller detaljerade krav på utbildning av personal som deltar i transport av farliga ämnen i enlighet med deras uppgifter och skyldigheter. Till den berörda personalen hör exempelvis förare, annan besättning och säkerhetsrådgivare. Syftet med utbildningskraven är att ge personalen förutsättningar att utföra sina uppgifter på ett säkert sätt och vidta lämpliga åtgärder för att skydda sig själva och för att undvika eller förhindra skador på miljön om en olycka inträffar. Harmoniserad rapportering av faror, korrekt märkning av fordon som transporterar farliga ämnen och skriftliga säkerhetsföreskrifter bidrar dessutom till att säkerställa snabb, effektiv och lämplig nödhjälp vid olyckor. Snabba och ändamålsenliga insatser från räddningsmyndigheternas sida förebygger att transporterade ämnen läcker ut och leder till miljöskador.

4.2.5 Konsekvenser för den nationella säkerheten och försvaret

Lagförslaget har betydande konsekvenser för den nationella säkerheten och försvaret. Försvarsmakten har i egenskap av säkerhetsmyndighet enligt lag till uppgift att sörja för det militära försvaret av Finland, stödja andra myndigheter, delta i internationell handräckning, samarbete och annan internationell verksamhet samt delta i internationell militär krishantering. De centrala konsekvenserna av den föreslagna lagstiftningen gäller Försvarsmaktens försvarsuppgifter, som innefattar förutom att sörja för det militära försvaret av Finland även att övervaka och trygga Finlands territoriella integritet, trygga befolkningens livsbetingelser, de grundläggande fri- och rättigheterna och statsledningens handlingsfrihet, styra den militära utbildningen och den frivilliga försvarsutbildningen samt stärka försvarsviljan.

Transport utgör en central prestationsförmåga i utförandet av Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter under normala förhållanden, i allvariga störningssituationer och i synnerhet under undantagsförhållanden. Farliga ämnen transporteras både av Försvarsmakten och av Försvarsmaktens samarbetspartner. En stor del av transporterna av farliga ämnen inom

Försvarsmakten utförs av Försvarsmaktens samarbetspartner. Bland annat militära sprängmedel och bränslen transporteras av samarbetspartner. De civila samarbetspartnerns transportkapacitet framhävs särskilt om säkerhetsläget skärps och behovet av att transportera farliga ämnen ökar. De föreslagna bestämmelserna gör det möjligt att anlita transportsamarbetspartner på ett ändamålsenligt sätt för transporter av farliga ämnen i olika säkerhetssituationer.

På grund av det förändrade säkerhetsläget och olika säkerhetshot som ofta utvecklas snabbt och är omfattande eller svåra att identifiera måste Försvarsmaktens transporter av farliga ämnen kunna genomföras i rätt tid och med tillräckliga resurser om beredskapen effektiviseras och höjs. Den föreslagna lagstiftningen skapar förutsättningar för transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten i alla säkerhetssituationer. Lagförslaget inverkar också på tryggheten av försvarsförmågan som en del av den övergripande säkerheten och beredskapen i samhället.

I lagförslaget har man också beaktat Finlands medlemskap i Nato och konsekvenserna i fråga om införandet av samordnade och harmoniserade Nato-standarder och Nato-förfaranden. Nato-förfarandena har standardiserats genom Natos standard STANAG 4441 och standarden AMovP-6, som den förstnämnda omfattar. I takt med att det militära samarbetet har utvecklats har behovet av att möjliggöra militära transporter av farliga ämnen från ett land till ett annat lett till en utveckling, där man genom internationella militära standarder strävar efter att avtala om och införa gemensamma säkerhetskrav. I de militära standarderna strävar man efter att hänvisa direkt till ovannämnda civila avtal och föreskrifter, så att transporterna så långt som möjligt genomförs i enlighet med civila krav. En militär standard behövs ofta i en situation där det i den militära verksamheten blir nödvändigt att transportera ett farligt ämne, som enligt civila föreskrifter inte får transporteras. Syftet med militära standarder är att precisera de särskilda säkerhetskrav som när de tillämpas anses garantera att transporten är tillräckligt säker i den militära verksamheten.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

I samband med den nya lagen om transport av farliga ämnen, som beretts vid kommunikationsministeriet, har transporter av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet lämnats utanför tillämpningsområdet för lagen om transport av farliga ämnen på de grunder som beskrivs ovan i avsnitt 1 och 2. För att inte transporterna av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska förbli oreglerade måste en separat speciallagstiftning utarbetas om dem.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Sverige

I Sverige föreskrivs det om transport av farliga ämnen i lagen (2006:263) om transport av farligt gods, även förkortad LFG. Enligt 8 § omfattas transporter med Försvarsmaktens luftfartyg, örlogsfartyg och stridsfordon inte av lagen i fråga. I 9 § konstateras att om regeringen har fattat beslut om höjd beredskap enligt lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap, ska denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen inte tillämpas på Försvarsmaktens och Försvarets materielverks transporter för de väpnade styrkorna. I 12 och 13 § i LFG-lagen föreskrivs det om tillsynen över efterlevnaden av lagen och om tillsynsmyndigheten. Ingen tillsynsmyndighet namnges i lagen, utan regeringen ges befogenhet att bestämma vilken myndighet som ska utöva tillsynen.

Med stöd av 20 § i LFG-lagen har det utfärdats en förordning (2006:311) om transport av farligt gods. I 2 § i förordningen föreskrivs det om tillsynsmyndigheterna i fråga om transporter på land, sjötransporter och lufttransporter, samt för frågor som inte kan hänföras till ett visst ovannämnt transportslag.

Enligt 4 § i förordningen tillämpas lagen inte på transporter av varor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, även förkortad LBE, när transporter utförs av Försvarmakten eller Försvarets materielverk, eller när Finland ger sådant stöd i form av militära styrkor till Sverige som avses i 2 och 3 § i lag 2020:782 och transporten utförs av en finsk myndighet.

Enligt 36 § i LBE-lagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vilka varor som på grund av sina egenskaper eller sin sammansättning eller av annan orsak ska anses utgöra brandfarliga eller explosiva varor. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har med stöd av detta meddelat en föreskrift (MSBFS 2010:4), där dessa varor definieras närmare. Varor som är av betydelse med tanke på Försvarmaktens verksamhet är till exempel dieselolja, bensin och militära explosiva varor.

LBE-lagen gäller enligt 1 § också överföring, import och export av varorna i fråga. Enligt 2 § gäller lagen inte sådana transporter som omfattas av den ovannämnda LFG-lagen. I regel ska dock LBE-lagen tillämpas på sådana transporter i anslutning till militär verksamhet som inte omfattas av LFG-lagen. Med överföring avses enligt definitionen i 5 § i LBE-lagen varje fysisk förflyttning inom Sverige eller till Sverige från land som ingår i europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Således ska LBE-lagen tillämpas på transport av brandfarliga och explosiva varor som utförs av Försvarmakten och Försvarets materielverk och LFG-lagen på andra transporter av farligt gods.

Med stöd av LBE-lagen har det utfärdats en förordning (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor, även förkortad FBE. Enligt 25 § i förordningen får MBE meddela föreskrifter om undantag från LBE-lagen i fråga om viss vara eller viss hantering, överföring, import eller export. Med stöd av detta har MSB meddelat föreskriften MSBFS (2020:2), där gästande utländska militära förband tillåts avvika från kraven enligt LBE- och LFG-lagarna, under förutsättning att verksamheten bedrivs enligt ett regeringsbeslut samt i enlighet med de internationella överenskommelser som gäller för verksamheten i fråga, att Försvarmakten enligt en internationell överenskommelse har rätt att kontrollera säkerheten vid hanteringen och transporter samt att verksamheten bedrivs med minst samma säkerhet som gäller för Försvarmaktens verksamhet.

Svenska Försvarmakten har publicerat egna föreskrifter som omfattar Försvarmaktens transporter av farligt gods i olika transportslag i sådana fall där Försvarmakten har getts möjlighet att avvika från den allmänna lagen.

De säkerhetskrav som anges i dessa föreskrifter bygger på säkerhetskraven i internationella överenskommelser om civila transporter och på kraven i motsvarande militära standarder. Syftet är att säkerställa ett militärt samarbete med andra länder.

Föreskriften SäKI Tp farligt gods 13 tillämpas på alla transporter av farligt gods som utförs av Försvarmakten på väg eller i terräng. På transporter som utförs av Försvarmaktens logistik (FMLOG) eller en civil aktör tillämpas civilförordningen MSBFS (2012:6) (föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng, ADR-S).

Norge

I Norge finns det en lag om skydd mot bränder och explosioner (LOV-2002-06-14-20, Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver – brann- og eksplosjonsvernloven). Lagen innehåller bestämmelser om säkerhetskrav som ställs på hanteringen av farliga ämnen och den gäller beredskap för olyckor och olycksfall i anslutning till vägtransport av farliga ämnen Enligt 2 § kan kungen av särskilda skäl meddela Försvarsmakten föreskrifter som avviker från kraven i lagen. Med stöd av lagen har det utfärdats en förordning om transport av farliga ämnen på land ("Forskrift om landtransport av farlig gods, FOR-2009-04-01-384").

Enligt 2 § i förordningen om transport av farliga ämnen på land utgör ADR och RID en del av förordningen. Enligt punkt c) i paragrafen i fråga gäller ADR och RID inte transport av explosiva ämnen och föremål som innehåller sådana ämnen eller av reservbehållare som innehåller dieselolja, bensin, fotogen eller flygfotogen, då transporten utförs med militära fordon. Enligt 11 § i förordningen krävs det inget ADR-kompetensbevis vid transport av bränslen som hör till klass 3, om det är fråga om en militär transport och föraren har genomgått militär utbildning och avlagt ett prov som godkänts av Försvaret.

Den norska lagen om luftfart ("Lov om luftfart (luftfartsloven) LOV-1993-06-11-101") är indelad i två delar. Del I gäller civil luftfart och del II militär luftfart och statsluftfart. I fråga om militär luftfart har kungen getts befogenhet att besluta närmare om verksamheten och också avvika från bestämmelserna i lagen i besluten. Med stöd av luftfartslagen har det utfärdats en förordning om transport av farliga ämnen i luftfart (Forskrift om transport av gods i luftfartøy, FOR-2003-01-11-41). Enligt 9-1 § och 17-7 § gäller förordningen i fråga också militär luftfart, om inte kungen förordnat något annat. Enligt 8 § och 9 § i förordningen tillämpas ICAO-TI -föreskrifterna som säkerhetskrav. Undantag från dessa kan göras av särskilda skäl och på särskilda villkor i enlighet med 9 § (2)-punkten.

Norge har en särskild lag om säkerhet på fartyg ("Lov om skipssikkerhet" (skipssikkerhetsloven) LOV-2007-02-16-9). Lagen tillämpas på både norska och utländska fartyg som har en längd på över 24 meter eller som används i näringsverksamhet. Enligt 2 § kan kungen utfärda en förordning med stöd av vilken lagen som helhet eller delar av den inte ska tillämpas på fartyg som tillhör försvarsmakten eller som används i försvarsmaktens verksamhet. Med stöd av lagen har det utfärdats en förordning om transport av farlig last på norska fartyg ("Forskrift om farlig last på norske skip, FOR-2014-0701-944). Enligt 5 § omfattar förordningen ett antal internationella överenskommelser och föreskrifter om transport av farliga ämnen. Som exempel kan nämnas SOLAS, IMDG och IBC.

Det finns en norsk förordning om utländska fartygs, luftfartygs och truppers tillgång till och militära verksamhet på norskt territorium ("Forskrift om adgang til og opphold på norsk territorium under fredsforhold for fremmede militære og sivile statsfartøyer, FOR-1997-05-02-396"). Syftet med förordningen är förutom att föreskriva om utländsk militär personals verksamhet i Norge även att säkerställa att de norska myndigheterna alltid har en översikt över denna verksamhet och också rätt att övervaka den.

Norska försvarsmaktens logistikorganisation (Forsvarets logistikkorganisasjon, FLO) har 2018 meddelat en föreskrift om transport av farligt gods "1704 – Bestemmelse om transport av farlig gods". Föreskriften gäller försvarsmakten och transporter som utförs i försvarsmaktens regi, allt från verksamheten under fredstid till stöd av militära operationer och utförande av sådana i Norge och utomlands. Enligt föreskriften ska huvudsakligen bestämmelserna i internationella överenskommelser, såsom ADR, IATA DGR, IMDG och ICAO TI, följas vid transport av farliga ämnen. Kommendören för flygvapnet meddelar föreskrifter om transporter av farliga ämnen som utförs med försvarsmaktens luftfartyg. När försvarsmakten anlitar civila aktörer för

transport av farliga ämnen ska den nationella lagstiftningen i sin helhet följas för utförandet av transportuppdraget.

Danmark

I Danmark föreskrivs det om transport av farliga ämnen i trafiklagen (færdselsloven, LBK nr 1324 af 21/11/2018). Enligt 82 § i trafiklagen kan transportministeriet utfärda bestämmelser om transport av farliga ämnen, inklusive en obligatorisk ansvarsförsäkring som täcker det ersättningsansvar som uppstår när farliga ämnen transporteras. Med stöd av lagen har det utfärdats en förordning/verkställighetsföreskrift, ”Bekendtgørelse nr. 828 af 10. juni 2017 om vejtransport af farligt gods”. Enligt 6 § i förordningen ska den inte tillämpas på explosiva ämnen av klass 1 eller vägtransporter av föremål som utförs med fordon som tillhör danska militären eller fordon som militären ansvarar för. Förordningen tillämpas inte heller på vägtransporter av farliga ämnen som utförs med fordon som tillhör utländsk militär eller fordon som denna ansvarar för.

I Danmark gäller del I i lagen om luftfart (”Lov om luftfart” (LBK nr 1149 af 13/10/2017) civil luftfart och del II militär luftfart och annan icke-kommersiell, statlig luftfart (statsluftfart). I 154 § i del II föreskrivs det att försvarsministern har befogenhet att bestämma i vilken mån och i fråga om vilka eventuella ändringar och tilläggskrav danska militära luftfartyg, och militär luftfart överlag, får avvika från de krav som anges i lagen och i förordningar som utfärdats med stöd av den. En huvudregel i 85 § i del I är att luftfartyg inte får transportera explosiva ämnen, krigsförnödenheter eller krigsammunition utan transport-, byggnads- och bostadsministrernas samt justitieministerns tillstånd. Ministrarna kan också bemyndiga någon annan aktör att bevilja sådana tillstånd. Transport-, byggnads- och bostadsministern kan efter förhandlingar med försvarsministern och justitieministern bestämma närmare vad som avses med explosiva ämnen, krigsförnödenheter och krigsammunition.

I Danmark har det med stöd av järnvägslagen ”Jernbanelov (LOV nr 686 af 27/05/2015)” utfärdats en verkställighetsföreskrift ”Bekendtgørelse om jernbanetransport af farligt gods (BEK nr 601 af 23/06/2009), genom vilken EU-direktivet om transport av farligt gods på väg, järnväg och inre vattenvägar (2008/68/EG) genomförs. Direktivet i fråga ska enligt artikel 1 a inte tillämpas på transport av farligt gods med fordon, vagnar eller fartyg som tillhör försvarsmakten eller som denna ansvarar för.

Tyskland

I Tyskland föreskrivs det om transport av farliga ämnen i en allmän lag, ”Gesetz über die Beförderung gefährlicher Güter”, även förkortad Gefahrgutbeförderungsgesetz – GGBefG. Lagen stiftades ursprungligen den 6 augusti 1975, och enligt tjänsten Gesetze im Internet har den uppdaterats senast den 12 december 2019. Lagen gäller transport av farliga ämnen på järnvägar, banor som bygger på magnetisk levitation, vägar, fartyg och luftfartyg. Lagen gäller också tillverkning och ibruktagande av förpackningar och tankar som innehåller farliga ämnen samt fordon som används för transport av farliga ämnen.

Lagen gäller transporter av farliga ämnen som utförs av försvarsmakten (Bundeswehr) och utländsk militär (Streitkräfte). Enligt 5 § (Zuständigkeiten - befogenheter) (5) punkten i lagen kan ministeriet för transport och digital infrastruktur (das Bundesministerium für Verkehr und digitale Infrastruktur) genom förordning överföra verkställigheten av lagen på (försvars)myndigheterna. Avvikelsen i fråga om lagens verkställighet gäller också transporter av farliga ämnen som utförs av civila aktörer på uppdrag av försvarsmakten. Ett villkor för att verkställigheten ska kunna överföras är att det är nödvändigt med tanke på landets försvar.

Förordningen ”Verordnung über die innerstaatliche und grenzüberschreitende Beförderung gefährlicher Güter auf der Strasse, Eisenbahn und Binnenschifffahrt”, även förkortad GGVSEB, utfärdades ursprungligen 17.6.2009, och enligt tjänsten Gesetze im Internet har den uppdaterats senast 2.6.2021.

Enligt 1 § i förordningen gäller den transport av farliga ämnen som utförs av försvarsmakten och utländsk militär på vägar och järnvägar. Förordningen gäller även sådan transport på väg och järnväg som försvarsmakten eller utländsk militär ansvarar för. Förordningen tillämpas inte på transport på inre vattenvägar med fartyg som innehas av militär eller som hör till försvarsministeriets ansvarsområde, om transporten behövs för genomförandet av försvarsmaktens uppgifter.

Enligt 5 § (6) punkten i förordningen kan försvarsministeriet eller en aktör som ministeriet bemyndigat bevilja försvarsmakten undantag från kraven i förordningen när det gäller transport av farliga ämnen som en civil aktör eller utländsk militär utför på uppdrag av försvarsmakten, om detta är nödvändigt med tanke på landets försvar och om den allmänna säkerheten har tryggats som sig bör.

Enligt 7 § i förordningen kan försvarsministeriet befullmäktiga sakkunniga eller institutioner att utföra sådana tekniska godkännanden och besiktningar som förutsätts i ADR-överenskommelsen och som avgränsas närmare i denna paragraf i förordningen, om detta är nödvändigt med tanke på landets försvar.

Enligt 10 § i förordningen ansvarar försvarsmaktens materielverk (Bundesamt für Ausrüstung, Informationstechnik und Nutzung der Bundeswehr) i fråga om krigsmateriel för utförandet av vissa i paragrafen närmare avgränsade ADR/RID/ADN-uppgifter, som gäller klassificering av farliga ämnen (2.2), särskilda krav och tillstånd i anslutning till säker transport av vissa ämnen (3.3), förpackningar (4.1) och kompatibilitetsgrupper (7.2.2).

Österrike

I Österrike finns det en lag om transport av farliga ämnen ”Bundesgesetz über die Beförderung gefährlicher Güter”, även förkortad GGBG, som stiftades 20.8.1988. Enligt 1 § (3) 2 punkten gäller lagen inte transport av farliga ämnen som utförs med fordon som tillhör militären (Streitkräfte) eller som militären ansvarar för. I 3 § i lagen fastställs att begreppet militär omfattar Österrikes försvarsmakt samt utländska trupper som med Republiken Österrikes samtycke befinner sig på Österrikes territorium. Enligt 3 § ska det fastställas krav på dessa transporter i syfte att fullgöra de internationella överenskommelser om transport av farliga ämnen som anges i lagens 2 §, det vill säga ADR, RID, ADN och ICAO-TI.

6 Remissvar

Ett utkast till regeringsproposition var ute på remiss den 6 april–den 31 maj 2023. Beredningsunderlaget till propositionen, inklusive begäran om yttrande, yttrandena och ett sammandrag av dem kan läsas i statsrådets projektfönster <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=PLM004:00/2021> under identifieringskoden PLM004:00/2021. Sammanlagt 43 yttranden inkom, och dessutom meddelade 19 remissinstanser att de inte har något att kommentera om propositionen.

De som lämnat in ett yttrande förhåller sig huvudsakligen positiva till propositionens målsättningar och de föreslagna ändringarna.

Helsingfors förvaltningsdomstol konstaterade att konsekvenserna av lagförslaget vid förvaltningsdomstolen sannolikt kommer att synas som en ökande arbetsmängd. Detta har beaktats i konsekvensbedömningen av lagförslaget. Det är dock i detta skede svårt att uppskatta hur många överklagbara beslut som eventuellt kommer att meddelas med stöd av lagen, och ännu svårare är det att uppskatta hur stor andel av dem som eventuellt efter ett omprövningsförfarande överförs till förvaltningsdomstolarna som besvärssärenden.

Justitieministeriet har fäst vikt vid behovet av en enhetlig terminologi när det gäller tillsynsmyndigheten, så att det inte finns några oklarheter om befogenheterna. Begreppen har förenhetligats under den fortsatta beredningen.

Polisstyrelsen tar fasta på att det i propositionsutkastet står att i likhet med militärfordonslagen ska även sådana internationella transportmedel för transport av farliga ämnen som hör till tillämpningsområdet för denna lag genomgå en bedömning och erkännande av överensstämmelse med kraven utförd av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning innan fordonet i fråga kan framföras i Finland. Enligt Polisstyrelsen bör tillsynsmyndigheten ha tillgång till denna information i skriftlig eller elektronisk form i samband med vägkontroller, också med tanke på trafiksäkerheten, om syftet är att också polisen under normala förhållanden ska utöva tillsyn över internationella transporter. Avsikten är att detta förfarande ska tillämpas, såvida inte något annat följer av internationella överenskommelser som är bindande för Finland.

Enligt Polisstyrelsen blir trafikövervakningsarbetet oerhört mycket lättare, om de grunder som den nu föreslagna lagstiftningen bygger på så långt som möjligt överensstämmer med den civila lagen om transport av farliga ämnen. Den civila lagen om transport av farliga ämnen har tagits fram också med tanke på trafiksäkerheten, och därför bör lagarna bygga på enhetliga grunder. Detta har också varit målet med beredningen av den aktuella propositionen, så långt som det varit möjligt.

Suomen Satamat ry konstaterar att ibruktagandet och avvecklandet av ett örlogshamn område inte sker separat från de rättigheter och ansvar som gäller i hamnarna enligt lagstiftningen under normala förhållanden. I den fortsatta beredningen har man strävat efter att beakta detta på så sätt att lagstiftningen och verksamhetsprinciperna samordnats med målet att trygga förutsättningarna för affärsverksamhet inom hamnsektorn i syfte att trygga näringslivets och samhällets funktionssäkerhet och säkerställa ett förutsägbart och smidigt myndighetssamarbete i dessa frågor. Diskussioner har förts med Suomen Satamat ry även tillsammans med Försvarsmakten, och dessa aktörer kommer att upprätthålla en dialog i syfte att säkerställa ett smidigt genomförande av lagstiftningen.

Finansministeriet har i sitt yttrande konstaterat att propositionsutkastet inte innehåller någon bedömning av propositionens ekonomiska konsekvenser eller konsekvenser för personalen. I propositionsutkastet har det konstaterats att bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna, liksom även konsekvenserna för personalen, kompletteras under remissbehandlingen. I begäran om yttrande har Försvarsmakten ombetts ge en detaljerad bedömning av de ekonomiska konsekvenserna och konsekvenserna för personalen.

Finansministeriet anser att det utifrån propositionsutkastet har förblivit oklart hurdana konsekvenser de ovannämnda, uppenbarligen nya uppgifterna som består i att ge utlåtanden får för regionförvaltningsverken. Konsekvenserna är obetydliga, och det har nu konstaterats i propositionsutkastet.

Trafikledsverket har föreslagit att det vid den fortsatta beredningen ska övervägas om propositionsutkastet kunde utvecklas så att det endast innehåller sådana bestämmelser om

Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets verksamhet som inte omfattas av TFÄ-lagen eller som avviker från TFÄ-lagen, och att det till övriga delar ska hänvisas till TFÄ-lagen och tillämpningen av den. Detta regleringssätt har inte ansetts vara möjligt, eftersom det i lagen om transport av farliga ämnen entydigt konstateras att lagen inte ska tillämpas på Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets transporter.

Justitieministeriet påpekade att det i den fortsatta beredningen är nödvändigt att dels förtydliga bestämmelserna om lagens tillämpningsområde och motiveringen till lagen, dels försäkra sig om att inte den civila TFÄ-lagen och lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten överlappar varandra. Om målet är att transporter som privata företag utför för Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendets räkning ska höra till tillämpningsområdet för den föreslagna lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten, bör detta beaktas i bägge TFÄ-lagarnas bestämmelser om tillämpningsområde. Det är också mycket viktigt att lagens tillämpningsområde är tydligt med tanke på eventuella överlappande sanktioner och överlappande befogenheter. Ett förtydligande av detta har eftersträfvats i den fortsatta beredningen. Det är dock på det sätt som beskrivs i propositionen nödvändigt att lagstiftningen tillämpas i sådana situationer som avses i 6 § också när det gäller transporter som utförs av tredje parter.

Även Suomen Satamat ry har föreslagit att tillämpningsområdet ska preciseras.

Enligt Kemiindustrin KI rf bör man efter att lagen har trätt i kraft fästa särskild uppmärksamhet vid hur företagens transporter för Försvarsmaktens räkning löper. Om ett och samma företag sänder och/eller transporterar samma typ av produkter för civila företag och för Försvarsmakten och olika lagar ska följas, är det möjligt att den tillämpliga lagen inte i alla situationer tolkas exakt på det sätt som myndigheten avser. Lyckligtvis är lagarna så likartade att risken för betydande fel och påföljande skador sannolikt är liten. Det konstateras att särskild uppmärksamhet ska fästas vid detta när lagen följs upp.

Huvudstaben påpekade att det i specialmotiveringen i propositionsutkastet nämns att lagen vid förhöjd beredskap gäller Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets transporter när dessa utförs för Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet av en utomstående aktör. Detta framgår inte av själva paragraftexten. Även Trafikledsverket efterlyser en precisering i detta avseende. Bristen har korrigerats i den fortsatta beredningen.

Huvudstaben konstaterade att det i avgränsningen av tillämpningsområdet i regeringens propositionsutkast saknas en punkt där det konstateras att lagen inte ska tillämpas på Försvarsmaktens produktionsanläggningar och upplagsområden, på samma sätt som det föreskrivs i lagen om transport av farliga ämnen. Vidare bör man enligt huvudstaben utesluta sådana transporter från tillämpningsområdet som sker i ett transportmedel som används för avsett ändamål. Dessa avgränsningar har gjorts i den fortsatta beredningen.

Utifrån inrikesministeriets och Gränsbevakningsväsendets yttranden har terminologin i propositionen ändrats så att propositionen tydligare omfattar även Gränsbevakningsväsendets transporter.

Justitieministeriet har fäst uppmärksamhet vid de bestämmelser som gäller militära standarder. Enligt justitieministeriet verkar det som om inga förbjudna förfaranden, för att inte tala om straffbelagda förfaranden, kvarstår när en aktör följer denna typ av standarder. Detta är dock en tolkningsfråga. Enligt justitieministeriets bedömning torde standarderna inte ha publicerats på det sätt som förutsätts vid publicering av författningar i Finland. Dessutom är det med tanke på legalitetsprincipen problematiskt att området för de åtskilliga sanktioner som anges i den

föreslagna lagen och straffbarhetsområdet fastställs genom en förordning av försvarsministeriet i stället för genom en lag som stiftats av riksdagen. En annan oklar punkt är förhållandet till Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter, som meddelats med stöd av lagen om transport av farliga ämnen och som i regel med stöd av den föreslagna lagen är förpliktande. Det förblir också oklart vilka eventuella följder det får om standarderna tillämpas felaktigt. Bemyndigandet att utfärda förordning är dessutom obestämt med avseende på sin form, och ingen bedömning har gjorts av den som kan utfärda förordningar. I den fortsatta beredningen gäller det att förvissa sig om att den föreslagna lagstiftningen är förenlig i synnerhet med 8 och 80 § i grundlagen. Det som konstaterats ovan gäller såväl påföljdsavgifterna som lagförslag 10 om ändring av strafflagen.

Strålsäkerhetscentralen konstaterar att det kunde vara möjligt att genom förordning av försvarsministeriet föreskriva om standarder, genom vilka de krav som anges i lagen kan anses uppfyllas. Strålsäkerhetscentralen poängterar att bemyndigandet är öppet och att det inte innehåller några attribut eller villkor som skulle begränsa användningen av det. Finns det en risk för att ett standardenligt förfarande som anses vara förenligt med denna lag kan medföra oklarheter till exempel vid tillämpning av straffbestämmelserna (standardenligt förfarande som dock strider mot en straffbestämmelse)?

I beredningen har vissa utmaningar i anslutning till militära standarder identifierats. Standarderna är mycket tekniska till sin karaktär, och således blir förordningsnivån en förordning av försvarsministeriet. Standarderna innehåller tusentals sidor, och det är inte ändamålsenligt att inkludera dem i lagstiftningen. Standarderna bör publiceras. Vidare ska Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter tillämpas så långt som möjligt för att undvika överlappande lagstiftning. Åtgärder har vidtagits för att förtydliga avgränsningen.

Justitieministeriet har konstaterat att de undantag från lagens bestämmelser som föreslagits i utkastet inte till sitt innehåll verkar vara av sådan karaktär att de bör bindas endast till undantagsförhållanden. Med andra ord skulle de föreslagna undantagen kunna tillämpas redan under normala förhållanden i en sådan situation som avses i 32 § 3 mom. i värnpliktslagen. Det är viktigt att det i motiveringen till lagförslaget redogörs för undantagens nödvändighet i sak. Avsikten har varit att komplettera motiveringen.

Enligt justitieministeriet verkar beslutsförfarandet i de förhållanden som avses i 6 § vara överdimensionerat med tanke på ärendets betydelse. I den fortsatta beredningen finns det skäl att bedöma om tillämpningen av undantagen kan bindas till ett beslut som fattats i enlighet med 32 § 3 och 4 mom. i värnpliktslagen, i stället för att i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten föreskriva om ett separat beslutsförfarande för republikens president (jfr t.ex. 94 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten, 255/2014). Det beslutsförfarande som kopierats från värnpliktslagen och tagits in i paragrafutkastet hänger samman med republikens presidents roll som ledare av utrikespolitiken och Försvarsmaktens överbefälhavare. I lagförslaget ter sig dock ingendera aspekten särskilt relevant. Även motiveringen till bestämmelsen (s. 25) tyder på att avsikten snarare verkar ha varit att införa det beslutsförfarande som avses i 32 § 3 och 4 mom. i värnpliktslagen.

I beredningen har det konstaterats att ett beslut i de förhållanden som avses i 6 § sannolikt alltid föregås av beslut som ska fattas enligt 32 § 3 och 4 mom. i värnpliktslagen, eftersom materielen måste kunna transporteras innan de trupper som ska delta i de beredskapsbaserade repetitionsövningarna anländer. En separat reglering av beslutsfattandet är således nödvändig och också tydlig. Beslutets innehåll har ett direkt samband med republikens presidents roll som ledare av utrikespolitiken och överbefälhavare.

Justitieministeriet har krävt att undantagsbestämmelserna ska preciseras. Preciseringar har gjorts i både paragraferna och motiveringen.

Arbets- och näringsministeriet har fäst uppmärksamhet vid att förslaget inte innehåller några närmare bestämmelser om i vilka situationer under sådana förhållanden som avses i 6 § villkoren för ett nödvändigt behov som uppstår i säkerhetsmiljön uppfylls. Det ska i lagen definieras och förtydligas när villkoren för ett nödvändigt behov som uppstår i säkerhetsmiljön uppfylls, varvid man kan avvika från säkerhetskraven under normala förhållanden. Trafikledsverket har fäst vikt vid samma sak.

Detta regleringssätt har godkänts i samband med en ändring av 32 § 3 och 4 mom. i värnpliktslagen som gjordes relativt nyligen. Med tanke på att det är fråga om väldigt olika och överraskande situationer är det så gott som omöjligt att ge en mer detaljerad definition och samtidigt se till att regleringen ändå är tillräckligt täckande.

Enligt huvudstabens uppfattning ska det inte krävas att sådant TFÄ-ADR-godkänt materiel som avses i propositionen även ska ha Försvarsmaktens TFÄ-godkännande för transporter enligt det aktuella lagutkastet, utan det bör räcka med ett TFÄ-ADR-godkännande. Största delen av de fordon som används för transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten (över 80 %) är TFÄ-ADR-godkända. Propositionen är nu förenlig med huvudstabens förslag.

Strålsäkerhetscentralen har fäst uppmärksamhet vid att lagen ska innehålla bestämmelser med stöd av vilka Huvudstabens tekniska granskningsavdelning arbetar som en självständig myndighet som utövar lagstiftningsbehörighet och fattar förvaltningsbeslut. Det är motiverat att detta utreds i avsnittet om propositionens förhållande till grundlagen. Till exempel i 20 och 114 § föreskrivs det om Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings rätt att meddela föreskrifter. I den fortsatta beredningen gäller det att säkerställa om Huvudstabens avdelning är en myndighet till vilken lagstiftningsbehörighet kan delegeras i enlighet med 80 § i grundlagen.

Med anledning av Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings sakkunnighet och Försvarsmaktens särdrag ska uppgifterna delegeras till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning. I den övriga lagstiftningen har motsvarande regleringssätt valts till exempel i lagen om militär underrättelseverksamhet och i militärfordonslagen.

Trafikledsverket har konstaterat att rättsläget i praktiken förblir oklart, eftersom järnvägstransporter av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet har avgränsats från tillämpningsområdet för lagen om transport av farliga ämnen. Vid tillfällig förvaring i anslutning till järnvägstransporter är det fråga om tillfällig förvaring på TFÄ-bangårdar eller andra delar av bannätet. I egenskap av innehavare av statens bannät betonar Trafikledsverket att det för bedömningen av verksamhetens lagenlighet och de krav som hänför sig till den är viktigt att man vid respektive tidpunkt tydligt kan påvisa vilken lag som tillämpas på den tillfälliga förvaringen på bannätet.

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet utför inga egna järnvägstransporter av farliga ämnen. De kan ha egna vagnar. Oavsett ska denna lagstiftning inte tillämpas på järnvägstransporter.

Inrikesministeriet har förslagit att räddningslagen ska ändras till den del den gäller externa räddningsplaner så att en extern räddningsplan ska göras upp i samarbete med den berörda verksamhetsidkaren också när det är fråga om en örlogshamn som tillhör Marinen och ett

hamnområde som Försvarsmakten tagit i sin besittning helt eller delvis, om vilka en säkerhetsutredning enligt 38 § i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska upprättas, eller en militär flygplats, om vilken en säkerhetsutredning enligt 39 § i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska upprättas. Bestämmelserna har fogats till lagförslaget i form av en anslutande lag.

Inrikesministeriet och polisstyrelsen har föreslagit att tillsynsmyndigheternas roller ska förtydligas, framför allt motiveringens förhållande till paragraferna. Texterna har preciserats i den fortsatta beredningen.

Kommunikationsministeriet har fäst uppmärksamhet vid rätten att under förhållanden som avses i 6 § genom beslut av kommandören för truppförbandet avvika från ruttbegränsningarna (61 §). Under beredningen har det ansetts att rätten kan regleras genom denna speciallag utan att ändringar behöver göras i vägtrafiklagen, som är en allmän lag. På så sätt kan man också undvika överlappande reglering. Vidare är det möjligt att avvika från ruttbegränsningarna endast i synnerligen exceptionella situationer och först efter ett beslut av republikens president.

Justitieministeriet har konstaterat att man med tanke på legalitetsprincipen måste fästa uppmärksamhet vid den föreslagna regleringslösningen: avgift för trafikförseelse kan påföras den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot en viss bestämmelse i lagen eller en föreskrift som meddelats med stöd av den. Till exempel enligt 63 § 2 mom. ska föreskrifter som meddelats med stöd av lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på verksamheten, men strikt taget har inga sådana föreskrifter meddelats med stöd av 63 §. När det gäller meddelande av påföljder av straffkaraktär ska lagstiftningen vara så tydlig och förutsägbar att det inte finns några oklarheter om den straffbara verksamhetens område. I en formulering av denna typ förblir det oklart vilka sanktioner som ska påföras för brott mot föreskrifter enligt lagen om transport av farliga ämnen. Motiveringstexten har ändrats i syfte att precisera sakläget.

Enligt justitieministeriet framgår det till exempel inte av 94 § 4 mom. och 103 § i lagförslaget från vilken aktör myndigheten har rätt att få uppgifterna i fråga. Dessutom har bestämmelserna inte formulerats enligt grundlagsutskottets etablerade praxis, så att rätten att få uppgifter binds antingen till uppgifter som är nödvändiga för något syfte eller till uppgifter som är behövliga för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna.

Förslagen om rätten att få uppgifter och behandlingen av personuppgifter ska behandlas också i motiveringen till lagstiftningsordning. I den fortsatta beredningen bör hänvisningarna till dataskyddsförordningen och dataskyddslagen bedömas.

Formuleringarna har korrigerats i den fortsatta beredningen och laghänvisningarna har bedömts på nytt.

Justitieministeriet har ansett att den föreslagna 105 § (behöriga myndigheter som avses i internationella överenskommelser) är vag och inexact och därmed problematisk med tanke på både 2 § 3 mom. och 124 § i grundlagen. Bestämmelsen har ändrats så att den motsvarar lagen om transport av farliga ämnen.

Justitieministeriet har ansett att bestämmelser som hänvisar till krav som följer av förpliktelser i en internationell överenskommelse är problematiska, när bestämmelsen inte definierar den behöriga myndighet som krävs enligt en viss internationell överenskommelse eller sätter i kraft vissa avtalsbestämmelser. Bestämmelserna har formulerats som om de ska motsvara eventuella kommande internationella överenskommelser. I den fortsatta beredningen gäller det att bedöma

dessas bestämmelserns behövlighet, och om det föreslås att bestämmelserna ska tas in i lagen ska ändamålsenliga grunder anges för dem. I sin nuvarande föreslagna form verkar de både onödiga och så omfattande att det kan medföra problem.

Bestämmelserna motsvarar nu lagen om transport av farliga ämnen.

Justitieministeriet tar också fasta på 114 §, där det föreskrivs om ett allmänt bemyndigande att meddela föreskrifter (som visserligen enligt ordalydelsen gäller i lagen angivna krav, uppenbarligen inte föreskrifter som meddelats med stöd av TFÄ-lagen och som ska tillämpas?). Justitieministeriet påpekar att denna reglering knappast uppfyller kraven enligt legalitetsprincipen, såvitt syftet med dessa bestämmelser är att inverka på området för straffbarhet. I vilket fall som helst finns det skäl att i den fortsatta beredningen grundligt bedöma regleringens struktur och förhållande till kraven enligt legalitetsprincipen och 80 § i grundlagen med tanke på såväl de administrativa påföljdsavgifterna som den ändring som föreslagits i strafflagen. Sanktionerna ska dessutom vara tydliga för aktörerna med avseende på både förutsägbarheten och lagbundenhetsprincipen.

Regleringens struktur har bedömts grundligt i den fortsatta beredningen. Det har vidhållits att regleringen ska ha samma struktur som lagen om transport av farliga ämnen.

Inrikesministeriet anser det vara viktigt att påföljdssystemet enligt denna lag är förenligt med den civila lagstiftningen. Eftersom endast maximipåföljderna har definierats i fråga om avgifter för trafikförseelse bör de mer specifika beloppen av avgifter för trafikförseelse som gäller för olika gärningsformer överensstämma med de anvisningar som polisen tillämpar. Detta bör beaktas i tillämpningen av lagen.

I beredningen har man strävat efter att lagen så långt som möjligt ska följa samma struktur och ha samma innehåll som lagen om transport av farliga ämnen.

Justitieministeriet har poängterat att det med tanke på sanktionssystemets tydlighet finns skäl att i propositionen bedöma och ytterligare klargöra om tillämpningsområdena för lagen om transport av farliga ämnen respektive den föreslagna lagen helt klart är separata från varandra, så att det i fråga om en sanktion (straffrättslig eller förvaltningsrättslig) i ett enskilt fall inte kan gå så att båda lagarna ska tillämpas samtidigt, utan endast den ena (se vad som konstaterats ovan om tillämpningsområdet).

I den fortsatta beredningen har särskild uppmärksamhet fästs vid tillämpningsområdenas tydlighet både i paragraferna och i motiveringen. En separat regleringsmodell har valts i samband med beredningen av lagstiftningen om transport av farliga ämnen, och det leder till att vissa bestämmelser upprepas i speciallagen. Det är dock inte fråga om överlappande bestämmelser.

Justitieministeriet konstaterar att flera bemyndiganden att utfärda förordningar och meddela föreskrifter föreslås i utkastet. Enligt justitieministeriet bör det i den fortsatta beredningen kontrolleras omsorgsfullt att bemyndigandena har formulerats som sig bör och att författningsnivån är korrekt (ett sammandrag av detta finns i avsnitt 13 i Laikirjoittajan opas). Vidare ska avsnitt 8 i utkastet, Bestämmelser på lägre nivå än lag, kompletteras. Alla ovannämnda kompletteringar har gjorts.

Vidare har många remissinstanser lämnat detaljerad respons om formuleringar och kompletteringar av motiveringstexten, och denna har till största delen beaktats i propositionen.

En andra remissbehandling ordnades om propositionsutkastet den 27 maj–den 28 juni 2024. Sammanlagt 12 yttranden inkom.

Huvudstaben har föreslagit att en precisering av de ekonomiska konsekvenserna för Försvarsmakten ska fogas till avsnittet om propositionens konsekvenser för Försvarsmakten. Enligt Huvudstaben klarar den tekniska granskningsavdelningen inte med sina nuvarande personalresurser av att sköta de tilläggsuppgifter som föreslås i propositionen, och en ny personalresurs är därför nödvändig. Propositionen har korrigerats enligt Huvudstabens förslag.

Utrikesministeriet konstaterar att enligt den föreslagna 5 § kan genom förordning av försvarsministeriet närmare bestämmelser utfärdas i fråga om sådana internationellt erkända militära standarder med iakttagande av vilka transporter av farliga ämnen anses uppfylla kraven i denna lag. I lagen föreslås dock inga sådana bestämmelser om vilka närmare bestämmelser skulle kunna utfärdas med stöd av det ovan avsedda bemyndigandet att utfärda förordning. Även justitieministeriet anser att bestämmelsens förhållande till de övriga bemyndigandena att meddela föreskrifter i viss mån förblir oklart: finns det behov av att meddela föreskrifter som grundar sig på standarder, om det genom förordning konstateras att standarderna i fråga är lämpliga? Paragrafen har i den fortsatta beredningen preciserats till dessa delar.

Huvudstaben föreslår följande ändringar i den föreslagna 20 § (Godkännande och besiktning av fordon för transport av farliga ämnen):

1) Omnämmandet av Gränsbevakningsväsendets fordon stryks ur 2 mom.

Orsaken till den föreslagna ändringen är att Försvarsmaktens befogenheter inte omfattar Försvarsmaktens TFÅ-godkännande av fordon som ägs av Gränsbevakningsväsendet, eftersom fordonen är registrerade i trafik- och transportregistret. Gränsbevakningsväsendets fordon ska förutsättas vara TFÅ-ADR-godkända av en civil myndighet. Motiveringen till 2 mom. är ändå ändamålsenlig till de delar där endast Försvarsmaktens fordon nämns.

2) Paragrafens 7 mom., där det föreskrivs om användningen av internationella militära fordon för transport av farliga ämnen, flyttas till 24 § (Användning av internationella militära fordon för transport av farliga ämnen).

3) Den första meningen i 8 mom., där det konstateras att den avsändande staten ansvarar för att fordonet har godkänts för transport av farliga ämnen på behörigt sätt och besiktats eller inspekterats i den avsändande staten, flyttas till 24 §.

4) Den sista meningen i 8 mom., där det konstateras att Huvudstabens tekniska granskningsavdelning också kan meddela närmare föreskrifter om kraven i anslutning till internationella militära fordons ankomst till landet, flyttas till 24 §.

Meningen hör innehållsmässigt inte till 20 §, utan till 24 §. Detta ska beaktas på motsvarande sätt i specialmotiveringen till 20 §. Propositionen har korrigerats enligt Huvudstabens förslag.

Polisstyrelsen upprepar det önskemål som den framförde under den tidigare remissbehandlingen, nämligen att det vore önskvärt att ett dokument som intygar att fordonet är godkänt alltid medförs under transporten och vid behov uppvisas för tillsynsmyndigheten, eftersom polisen inte har kontakt eller användarrättigheter till registret över militärfordon. Propositionen har korrigerats enligt Polisstyrelsens önskemål.

Polisstyrelsen fäster uppmärksamhet vid 34 § i den föreslagna lagen, enligt vilken platser för tillfällig förvaring är en örlogshamn, ett örlogshamnområde, en militär flygplats, en för militär verksamhet avsedd terminal, på platser med en intern räddningsplan samt på andra platser för tillfällig förvaring. I definitionen i 30 § i den civila lagen om transport av farliga ämnen ska det dock alltid finnas en intern räddningsplan på en plats för tillfällig förvaring, och enligt den är de sistnämnda andra platserna för tillfällig förvaring inte ens möjliga. De ovan avsedda omständigheterna leder till problem när farliga ämnen transporteras i enlighet med den civila lagen om transport av farliga ämnen. Det är mycket svårt, kanske rentav omöjligt, att övervaka tillfällig förvaring i anslutning till lastning och lossning. Under tillfällig förvaring ska transportören på begäran visa upp transportdokumenten, av vilka avsändnings- och mottagningsplatsen framgår. Transportören kan vara någon annan än innehavaren av fordonet (släpvagnen), och när lasten avhämtas eller lossas är föraren inte på plats och visar upp försändelsedokumentet om den parkerade släpvagnen. Problemen kan lösas genom att definitionen av tillfällig förvaring avgränsas så att den inte innefattar förvaring i anslutning till omedelbar lastning eller lossning. Propositionen har korrigerats enligt Polisstyrelsens förslag.

Justitieministeriet påpekar att det i 51 § 3 mom., 52 § 3 mom., 53 § 3 mom. och 54 § 4 mom. i lagförslaget föreskrivs att Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan meddela närmare föreskrifter om vissa frågor utan att det på lagnivå finns grundbestämmelser, utifrån vilka närmare bestämmelser föreslås. Propositionen har vid den fortsatta beredningen preciserats så att den motsvarar justitieministeriets förslag.

Justitieministeriet fäster vikt vid 94 § i lagförslaget och konstaterar att ett tydligare alternativ torde vara att i den nya lagen inkludera samtliga bestämmelser om besiktningsorgan från lagen om transport av farliga ämnen. Justitieministeriet anser att det utgående från den föreslagna bestämmelsen förblir mycket oklart vilka uppgifter besiktningsorganen ska sköta inom tillämpningsområdet för lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten eller om till exempel ett godkännande som beviljats med stöd av lagen om transport av farliga ämnen är tillräckligt även för verksamhet inom tillämpningsområdet för lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten. Den föreslagna bestämmelsen måste preciseras i den fortsatta beredningen. Propositionen har preciserats utifrån justitieministeriets observationer.

Polisstyrelsen föreslår att 113 § om handräckning formuleras enligt följande:

Tillsynsmyndigheten har rätt att få nödvändig handräckning av polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet

1) för att tillgodose rätten att utföra inspektioner, få prover och utföra undersökningar enligt 109 §,

2) för att verkställa ett förbud mot transport eller beslut om lossning av ett farligt ämne enligt 110 §.

Tillsynsmyndigheterna ska ge utländska militära tillsynsmyndigheter handräckning när det gäller övervakning av transport av farliga ämnen, om handräckningen grundar sig på förpliktelser enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland.

En förutsättning är att handräckningen inte äventyrar utförandet av andra viktiga uppgifter som enligt lag hör till den myndighet som ger handräckningen.

Bestämmelsen om handräckning bör formuleras så att det föreskrivs om myndighetens rätt att få handräckning, inte om rätten att ge handräckning. Vidare ska handräckningen grunda sig på

nödvändighet, vilket tydligt anger att den som begär handräckning är skyldig att först försöka klara av sina uppgifter med egna resurser innan handräckning begärs. Propositionen har ändrats i enlighet med Polisstyrelsens förslag.

Polisstyrelsen fäster uppmärksamhet vid att det i 122 § föreskrivs om en sanktion för brott mot transportförbudet enligt 9 §, medan det inte finns någon motsvarande bestämmelse i den civila lagen om transport av farliga ämnen. Propositionen har till denna del korrigerats så att den motsvarar den civila lagen om transport av farliga ämnen.

Justitieministeriet anser att förslaget till ändring av 44 kap. 13 § i strafflagen är likadant i den proposition som nu behandlas som det var i föregående proposition. Justitieministeriet poängterar också att motiveringen till propositionen inte innehåller någon bedömning av hur den föreslagna lagstiftningen uppfyller kriterierna för blancokriminalisering eller någon utredning av vilken betydelse lagförslaget har med tanke på straffbarheten och exempel på hur det ska tillämpas. Propositionen har vid den fortsatta beredningen korrigerats utifrån justitieministeriets respons.

Vidare har många remissinstanser lämnat detaljerad respons om formuleringar och kompletteringar av motiveringstexten, och denna har till största delen beaktats i propositionen.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens tillämpningsområde. Enligt 1 mom. tillämpas lagen på transporter av farliga ämnen som utförs av Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet, och på både utförande av transporter och förberedelse inför dem. Bestämmelsen behövs eftersom lagen innehåller bestämmelser om både den egentliga transporthändelsen och olika åtgärder för att säkerställa att transporten överensstämmer med kraven och är säker. Före den egentliga transporten ska det till exempel upprättas dokumentation, göras en klassificering av ämnena enligt deras farliga egenskaper, väljas rätt transportsätt och transportmedel, väljas en förpackning eller tank som är lämplig med tanke på konstruktionen och tillverkningen, säkerställas att förpackningen, fyllningen, lastningen och stuvningen sker på ett säkert sätt och ges behövlig information om transportkedjan till andra delaktiga före transporten. Dessa åtgärder för att garantera säkerheten ska alltså omfattas av lagens tillämpningsområde.

Eftersom lagen också i övrigt ska tillämpas på säkerställandet av transportsäkerheten och säkrandet av transporter, innehåller lagen bestämmelser om sådant som inte nödvändigtvis är transporthändelser eller förberedelser inför sådana, men som indirekt påverkar transportsäkerheten. Sådana bestämmelser är bland annat bestämmelserna om säkerhetsrådgivare, behörighetskraven för personer som beviljar godkännanden av fordon och som utför besiktningar, kraven på förpackningars, tankars och bulkcontainrars tillverkning och konstruktion och beredskapen inför säkerhetsrisker förenade med transport av farliga ämnen samt säkerhetsåtgärder.

Lagen tillämpas på Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets transporter som utförs av en tredje part för dessa myndigheters räkning, när det är fråga om förhållanden som avses i 6 §.

Med tredje part avses exempelvis ett företag med vilket Försvarsmakten har ingått ett transportavtal.

I 2 mom. föreskrivs det att lagen också ska tillämpas på sådan transport av farliga ämnen som sker med en främmande stats eller en internationell organisations transportmedel och som hänför sig till internationella militära övningar och annat militärt samarbete, såvida inte något annat följer av internationella förpliktelser som är bindande för Finland. Internationella förpliktelser kan följa av till exempel en internationell organisations, såsom Nato, som Finland har anslutit sig till, egna standarder eller andra föreskrifter. Ett undantag kan gälla till exempel Nato Sofa- och DCA-avtalet. Dessa transporter har lämnats utanför tillämpningsområdet för lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet. Vanligen hänför sig denna typ av transporter till internationella militära övningar i Finland, till exempel de nordiska ländernas gemensamma övningar eller övningar som utförs i samarbete med Nato-länderna. Andra exempel är transporter av farliga ämnen i Finland som hänför sig till militär handräckning samt transporter av farliga ämnen som anknyter till internationella militära avtal och samförståndsavtal och som utförs i Finland.

I 3 mom. fastställs att lagen ska tillämpas på vägtransport av farliga ämnen, transport av farliga ämnen som utförs som sådan militär luftfart eller Gränsbevakningsväsendets luftfart inom finskt territorium och ombord på finska militära luftfartyg eller Gränsbevakningsväsendets luftfartyg utanför finskt territorium som avses i luftfartslagen (864/2014) samt transport med krigsfartyg eller Gränsbevakningsväsendets fartyg inom finskt vattenområde och med finska krigsfartyg eller Gränsbevakningsväsendets fartyg utanför finskt vattenområde.

I 4 mom. föreskrivs det att lagen ska tillämpas på transport av farliga ämnen också i örlogshamnar, inom örlogshamnområden och på militära flygplatser. Bestämmelser som ska tillämpas på sådana platser är exempelvis bestämmelserna om transport, lastning och lossning, samlastning, tillfällig förvaring och märkning av transportenheter. I bruktagandet och avvecklandet av ett örlogshamnområde sker inte separat från de rättigheter och ansvar som följer av lagstiftningen under normala förhållanden i hamnarna. I dessa situationer används fastigheten tillfälligt av Försvarsmakten med stöd av 14 § i lagen om försvarsmakten antingen enligt överenskommelse eller genom beslut av Försvarsmakten för militär övningsverksamhet eller vid en höjning av försvarsberedskapen.

Lagen tillämpas i regel inte på bränsletransporter som sker på militära flygplatser på samma sätt som bestämmelserna om vägtransporter tillämpas på bränsletransporter som sker på vägar, eftersom bränsletransporterna på flygplatserna sker med hjälp av specialfordon som konstruerats för detta syfte och som inte är avsedda att används på sådana vägar som avses i vägtrafiklagen (729/2018). När det gäller sådana bränsletransporter behöver det ställas vissa tekniska krav vad gäller tankarnas konstruktion, utrustning, besiktning och märkning.

I 5 mom. konstateras det att på transport av farliga ämnen i sådan terräng som avses i terrängtrafiklagen (1710/1995) tillämpas det som i denna lag föreskrivs om vägtransport och om undantag från märkning av transportmedel. Enligt 3 § i terrängtrafiklagen avses med terräng markområden och isbelagda vattenområden som inte är vägar och som inte är avsedda för motorfordons-, spår- eller lufttrafik. Enligt motiven till 3 § i regeringens proposition om terrängtrafiklagen (RP 163/1995 rd) anses alla andra områden än de vägar som avses i 2 § vägtrafiklagen eller områden för spår- eller lufttrafik vara terräng.

Definitionen av vägtransport i den gällande lagen om transport av farliga ämnen omfattar sådan transport i terräng som avses i terrängtrafiklagen. Eftersom transport i terräng i praktiken inte kan betraktas som vägtransport, tas transport i terräng med i lagens tillämpningsområde genom

en egen bestämmelse. Bestämmelsen innebär dock inte direkt rätt till transport i terräng, eftersom terrängtrafiklagen också innehåller förbud och begränsningar som gäller användningen av motordrivna fordon i terräng.

2 §. Avgränsning av tillämpningsområdet. I paragrafen föreskrivs det om avgränsning av tillämpningsområdet. Enligt 1 mom. ska lagen inte tillämpas på sådana farliga ämnen som hör till vapensystemet för ett transportmedel eller något annat system och som finns i transportmedlet för att användas för avsett ändamål. Exempelvis jaktplan utrustas med olika typer av ammunition som jaktplanet behöver för att kunna genomföra ett uppdrag för övervakning och trygghet av den territoriella integriteten som det fått order om att utföra. För att kunna operera i ett stridsuppdrag behöver också pansarvagnar utrustas med mekanismer för påfyllnad av ammunition till sina huvudvapen samt olika typer av maskerings- och signalkök. För röjning av explosiva ämnen används till exempel fordon, i vilka det transporteras varor som ska klassificeras som explosiva varor och som behövs för röjningsuppdrag. Dessa varor används för att förstöra upphittade explosiva varor på plats.

I sådana fall har den explosiva varan tagits ur sin transportförpackning och monterats på en modul som planerats uttryckligen för detta ändamål, till exempel en balk eller en ammunitionskarusell. I dessa fall handlar det inte längre om någon egentlig transport av farliga ämnen, utan det är fråga om en händelse som ingår i det användningsändamål som det farliga ämnet är avsett för.

Med annat system avses sådana system i anslutning till transportmedlets användningsändamål som inte direkt hör till vapensystemet för transportmedlet i fråga. Som exempel kan nämnas vapensystem för tunga kastare som monterats på underredet till en bandvagn. Vapensystemet innefattar förutom den egentliga tunga granatkastare på 120 mm som finns i vapnet även en ammunitionsvagn i anslutning till kastarvagnen. I den transporteras särskilda ställningar med ammunition till den egentliga kastaren. Andra motsvarande system är raketkastarsystem, monterade på olika plattformar, och de ammunitionsvagnar som hör till dessa.

Enligt 27 a § i räddningslagen (379/2011) sörjer Gränsbevakningsväsendet för räddningsverksamheten vid fartygsoljescador och fartygskemikalieolyckor på finskt territorialvatten och inom Finlands ekonomiska zon och samordnar beredskapen för detta. Även marinens fartyg deltar i dessa miljöskadebekämpningsuppgifter som en del av sina lagstadgade uppgifter. Exempel på sådana avgränsningar av tillämpningsområdet är fartyg för bekämpning av miljöskador samt transportfärjor som används vid miljöskadebekämpning och uppsamlingstankar.

I 2 mom. föreskrivs det att denna lag inte tillämpas på transport av farliga ämnen på järnväg. Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets transporter av farliga ämnen på järnväg utförs av civila aktörer, och på dessa tillämpas lagen om transport av farliga ämnen samt bestämmelser och föreskrifter om transport av farliga ämnen på järnväg som utfärdats med stöd av den.

I 3 mom. föreskrivs det om en begränsning av tillämpningsområdet när det gäller Försvarsmaktens produktionsanläggningar och upplagsområden. På ett spärrat och avgränsat militärområde, såsom produktionsanläggnings- och lagerområden, inklusive tillfälliga militära flygplatser och örlogshamnar, transporteras material mellan olika lager eller för användning. Material, såsom ammunitionslådor och kassetter, förflyttas till ammunitionsvagnar och robotvagnar färdiga för rustning, varvid de inte längre finns inne i vapensystemen men inte heller längre i en transportförpackning.

Begränsningen i 4 mom. gäller även lufttankningsflygplan och flygverksamhet i anslutning till lufttankning, där bränsle transporteras i transportmedlet för att användas för avsett ändamål. Med lufttankning avses att ett luftfartyg tankas i luften med hjälp av ett annat luftfartyg som utrustats för detta ändamål. Till verksamheten hör även påfyllning av bränsle i det tankande luftfartygets tankningssystem, som eventuellt är avskilt från luftfartygets eget bränslesystem.

3 §. Förhållande till annan lagstiftning. Den föreslagna paragrafen är en informativ bestämmelse. Enligt 1 mom. tillämpas lagen om transport av farliga ämnen inte på transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

4 §. Definitioner. I 1 punkten definieras de farliga ämnen som omfattas av lagens tillämpningsområde. Enligt definitionen syftar termen ämne inte snävt på enbart ett enskilt ämne, utan med ämne avses på ett övergripande sätt även blandningar, lösningar, föremål, redskap och varor. Följaktligen begränsar definitionen inte ett ämnes form eller vad ett redskap eller en vara vanligen kallas. Vad som har betydelse är att ämnet har en egenskap som är förenad med risker som man försöker kontrollera med hjälp av reglering och som gör att det måste klassificeras som farligt när det ska transporteras. Definitionen kompletteras av 10 § om klassificering, som innehåller olika klasser av ämnen med farliga egenskaper.

I de bestämmelser om transport av farliga ämnen som finns i de internationella överenskommelserna definieras farliga ämnen som sådana ämnen som räknas upp i bestämmelserna och vars transport är förbjuden enligt bestämmelserna om transportformen i fråga eller vars transport är tillåten endast i överensstämmelse med bestämmelserna i fråga. En sådan definition ger ingen väsentlig information om ett ämnes farlighet, varför det föreslås en definition i lagen som bättre beskriver farliga egenskaper.

Enligt den föreslagna 2 punkten avses med transport den egentliga transporten, där farliga ämnen transporteras från en plats till en annan, samt anknyttande verksamhet inom transportkedjan som påverkar transportsäkerheten: lastning, lossning och annan hantering i anslutning till transporten samt tillfällig förvaring.

Ett farligt ämne som medförs under transporten och som under transporten används som drivmedel för det transportmedel som används för transporten, såsom ett flytande bränsle eller gas, och som finns i transportmedlets normala bränsletank, betraktas inte som sådan transport som avses i lagen. Samtidigt innebär detta inte att transportmedlets normala bränsletank kan modifieras och förstöras för transportbehov utan att man följer de tillämpliga krav som ställs på transporttankar. Sådan transport som avses i lagen omfattar inte heller förnödenheter och hjälpmedel som innehåller farliga ämnen, då dessa ska medföras och behövs under transporten ("stores" och "equipment" i de internationella bestämmelserna), exempelvis utrustning som behövs i nödsituationer. Följaktligen betraktas exempelvis brandsläckare som ingår i ett fordon's utrustning eller syrgasflaskor och andra gasflaskor som ingår i ett fartygs utrustning under transporten inte som sådan last som omfattas av lagens tillämpningsområde, men motsvarande förnödenheter, hjälpmedel och utrustning transporteras också som last, och då tillämpas lagen på transporten av dessa.

Definitionen av transport inbegriper också temporära avbrott i färden på grund av transportförhållandena och trafiken. Temporära avbrott och förvaring av farliga ämnen i transportmedlet, tankar och containrar på grund av trafiken är uppehåll som på ett väsentligt sätt hör samman med den egentliga transporthändelsen. Under en transport finns det i olika situationer olika behov av uppehåll, men försändelsen och lasten lossas inte under dem och färden fortsätter när orsaken till avbrottet har försvunnit. Avbrott kan orsakas exempelvis av en

oplanerad situation som uppstår på grund av trafiken, där man inte kan använda en viss del av vägen utan blir tvungen att vänta på att den frigörs. Vanligen är det föraren som har hand om transportmedlet medan avbrottet varar.

Enligt definitionen i 3 punkten avses med vägtransport transport med motordrivna fordon som har minst fyra hjul eller som är bandburna samt deras släpfordon. Motordrivna fordon är enligt fordonslagen bilar, mopeder, motorcyklar och tre- och fyrhjuliga fordon i kategori L, traktorer, motorredskap och terrängfordon samt fordon enligt militärfordonslagen. Enligt 2 § i vägtrafiklagen avses med väg en landsväg, gata, enskild väg, snöskoterled eller något annat område som är avsett för allmän trafik eller allmänt används för trafik.

Enligt definitionen i 4 punkten avses med fartygstransport transport av styckegods med Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets fartyg.

Enligt 5 punkten avses med lufttransport transport med sådana militära luftfartyg som avses i luftfartslagen eller med Gränsbevakningsväsendets luftfartyg.

Enligt 6 punkten avses med örlogshamn en hamn i Försvarmaktens besittning.

Enligt 7 punkten avses med örlogshamn område ett civilt hamnområde eller en civil hamn som helt eller delvis är i Försvarmaktens besittning.

Enligt 8 punkten avses med militär flygplats en flygplats som används som bas för militär luftfart. Definitionen täcker förutom flottiljorna även vägbaser och samarbetsflygplatsområden, som används av Försvarmakten.

Enligt 9 punkten avses med örlogshamninnehavare den som driver en örlogshamn och dess funktioner, svarar för dess tjänster och innehar eller äger örlogshamnen eller förvaltar örlogshamn området på grundval av avtal. Ett örlogshamn område är ett tillfälligt förfarande i en civil hamn som inte innebär någon ändring i ägandet av hamnen, utan endast en tillfällig ändring i dess innehav.

Enligt 10 punkten avses med militärflygplatsoperatör den som driver en militär flygplats och dess funktioner, svarar för dess tjänster och äger flygplatsområdet eller förvaltar det.

Enligt 11 punkten avses med icke-pi-märkta tryckbehållare och tryckbärande tankar sådana tryckbehållare och tryckbärande tankar som inte är transportabla tryckbärande anordningar i den mening som avses i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/35/EU om transportabla tryckbärande anordningar och om upphävande av rådets direktiv 76/767/EEG, 84/525/EEG, 84/526/EEG, 84/527/EEG och 1999/36/EG och som inte är tankar som töms eller fylls under tryck och som under transporten är tryckfria men vilkas tömnings - eller påfyllningstryck överstiger 0,5 bar.

Enligt 12 punkten avses med besiktningsorgan ett organ som godkänts av en finsk myndighet och som har rätt att vidta åtgärder som krävs för att visa att förpackningar, tankar och containrar avsedda för transport av farliga ämnen samt tillhör till dessa överensstämmer med kraven. Preciseringsen behövs eftersom lagen i enlighet med paragrafen om lagens tillämpningsområde ska tillämpas på både inrikes och utländska transporter.

I 13 punkten definieras begreppet transportabel tryckbärande anordning. Enligt definitionen i direktivet om transportabla tryckbärande anordningar är transportabla tryckbärande anordningar alla tryckbehållare som omfattas av kapitel 6.2 i bilagorna till TFA-direktivet och tankar,

batterifordon, batterivagnar och gasbehållare bestående av flera element samt ventiler och andra tillbehör till dem som omfattas av kapitel 6.8 i bilagorna till TFÄ-direktivet, vilka används för transport av gaser och andra farliga ämnen som specificeras i bilaga I till direktivet om transportabla tryckbärande anordningar. Förutom dessa tryckbehållare och tryckbärande tankar ska transportabla tryckbärande anordningar enligt direktivet anses omfatta små behållare med gas, det vill säga gaspatroner. Transportabla tryckbärande anordningar ska inte anses omfatta aerosoler, öppna kryokärl, gasflaskor för andningsapparater, eldsläckare, transportabla tryckbärande anordningar undantagna enligt punkt 1.1.3.2 i bilagorna till TFÄ-direktivet och transportabla tryckbärande anordningar undantagna från kraven på tillverkning och provning av förpackningar i enlighet med särskilda bestämmelser i punkt 3.3 i bilagorna till TFÄ-direktivet.

Enligt *14 punkten* visar ett pi-märke att det är fråga om en transportabel tryckbärande anordning. Reglerna och villkoren för pi-märket anges i artikel 15 i direktivet om transportabla tryckbärande anordningar, vilken det hänvisas till i definitionen. I den artikeln anges de tekniska uppgifterna om märket: symbol, minimimått och proportioner.

I *15 punkten* definieras ADR-överenskommelsen om vägtransporter. När det gäller transport av farliga ämnen på väg finns det en gällande internationell överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg (ADR) (FördrS 23/1979). Överenskommelsen innehåller bestämmelser om klassificeringen av farliga ämnen, transportdokument, kraven på förpackningars, tankars och containrars konstruktion och på provningen och användningen av dem, hanteringen av last och andra tekniska krav på vägtransporter. Den definierar också skyldigheterna för dem som är delaktiga i en transport. Bestämmelserna i ADR-överenskommelsen uppdateras och anpassas kontinuerligt i takt med teknikutvecklingen. Sammanlagt 52 stater har anslutit sig till överenskommelsen. I Europeiska unionens medlemsstater förutsätts det att bestämmelserna i ADR-överenskommelsen sätts i kraft även i fråga om inrikes transporter.

I *16 punkten* definieras SOLAS-konventionen. SOLAS-konventionen (International Convention for the Safety of Life at Sea, FördrS 11/1981) är en internationell konvention om sjösäkerhet. SOLAS-konventionen tillämpas i princip på passagerarfartyg i internationell trafik oberoende av deras storlek samt på lastfartyg vars bruttodräktighet överstiger 500 ton. Det huvudsakliga syftet med den är att fastställa minimikrav för byggandet, utrustandet och användningen av fartyg. Det är flaggstaternas ansvar att säkerställa att de fartyg som seglar under deras flagg uppfyller kraven i konventionen. Tillsynsbestämmelserna ger konventionsparterna möjlighet att inspektera även andra konventionsstaters fartyg, om det finns klara skäl att anta att ett fartyg och dess utrustning inte i allt väsentligt uppfyller kraven i konventionen.

I *17 punkten* tas det in en definition av IMDG-koden, vilken är ett regelverk som definieras i kapitel VII del A regel 1 i bilagan till SOLAS-konventionen. IMDG-koden innehåller bestämmelser om klassificeringen av farliga ämnen, transportdokument, kraven på förpackningars konstruktion och på provningen och användningen av dem, stuvning, separering av last och andra tekniska krav på fartygst transporter. Koden uppdateras kontinuerligt så att nya farliga ämnen tas med i bestämmelserna och så att de gällande bestämmelserna kompletteras eller justeras.

I *18 punkten* ingår en definition av ICAO-TI-bestämmelserna, som gäller lufttransporter. ICAO-TI innehåller de tekniska föreskrifter (TI: technical instruction) som publicerats av Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO). ICAO-TI innehåller, på motsvarande sätt som de internationella bestämmelser om transport av farliga ämnen som gäller andra transportformer, bestämmelser om klassificeringen av farliga ämnen, transportdokument,

kraven på förpackningars konstruktion och på provningen och användningen av förpackningar, hanteringen av last samt andra tekniska krav på lufttransporter.

I 19 punkten definieras begreppet säkerhetsrisk. Med säkerhetsrisk avses den risk som utgörs av olagliga handlingar som riktas mot transporter av farliga ämnen, det vill säga verksamhet som är straffbar enligt lag och som syftar till att äventyra säkerheten vid transport av farliga ämnen eller den allmänna säkerheten.

I 20 punkten definieras begreppet skyddsåtgärder. Med skyddsåtgärder avses alla åtgärder och förfaranden som syftar till att avvärja säkerhetsrisker och förhindra stöld och annat uppsåtligt missbruk av de farliga ämnen som transporteras.

I 21 punkten definieras begreppet bulkcontainer. Generellt är det containerlagen och den internationella konventionen om säkra containrar som gäller för containrar som används i internationell trafik. De internationella bestämmelserna om transport av farliga ämnen innehåller alltså inte några ytterligare tekniska krav för sådana här containrar, utan bestämmelserna förutsätter att konventionen följs vid transport av farliga ämnen. En container enligt den nämnda konventionen godkänns i enlighet med containerlagen, och det ska inte föreskrivas om den saken i denna lag. Föreskrifterna om transport av farliga ämnen innehåller ytterligare krav enbart när det är fråga om sådana bulkcontainrar som används för transport av farliga ämnen och som inte omfattas av konventionen. När det gäller containrar som används för bulktransporter gäller följaktligen även de krav i fråga om konstruktion och godkännande som ingår i den föreslagna lagen enbart denna typ av bulkcontainrar.

Enligt 22 punkten avses med fordonsinspektör en i lagen om fordonsbesiktningsverksamhet (957/2013) avsedd fordonsinspektör som utför besiktningar inom Försvarmakten samt en i försvarsministeriets förordning (23/2013), som utfärdats med stöd av körkortslagen (386/2011), avsedd fordonsinspektör som tar emot prov inom Försvarmakten.

Enligt 23 punkten avses med beställare av lufttransport en försvarsgren, ett truppförband, en enhet inom ett truppförband eller någon annan myndighet, såsom polisen eller räddningsverket. Beställaren kan också vara en operationscentral när det gäller begäranden om handräckning.

5 §. Tillämpning av internationella militära standarder på transporter.

I paragrafen föreskrivs det att försvarsministeriet godkänner internationella militära standarder som gäller de tekniska kraven på militära transporter av farliga ämnen. Godkännandet gäller inte genomförandet av militära standarder utan det är fråga om vilka tekniska krav Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan använda som grund till exempel för föreskrifter om militära transporter av farliga ämnen. Utifrån de godkända militära standarderna kan Huvudstabens tekniska granskningsavdelning meddela föreskrifter som överensstämmer med de militära standarderna och försvarsministeriet kan beakta de tekniska krav som konstaterats i standarderna till exempel i försvarsministeriets förordning om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet. Godkännandet av militära standarder medför ingen skyldighet att beakta de omständigheter som anges i standarderna som sådana, och den nationella prövningsrätten är således omfattande.

När det gäller civila transporter har olika internationella överenskommelser om transport av farliga ämnen ingåtts för att möjliggöra transporter över landsgränserna, till exempel ADR-överenskommelsen om vägtransport, RID-bestämmelserna om järnvägstransport, IMDG-koden

om transport som styckegods på fartyg och ICAO-TI-bestämmelserna om lufttransport av farliga ämnen. I dessa avtalas det om gemensamma säkerhetskrav vid transport av farliga ämnen. I takt med att det militära samarbetet utvecklats har behovet av att möjliggöra militära transporter av farliga ämnen från ett land till ett annat lett till en analog utveckling, där man genom internationella militära standarder strävar efter att komma överens om och införa gemensamma säkerhetskrav. I de gällande militära standarderna strävar man efter att hänvisa direkt till de ovannämnda civila överenskommelserna och bestämmelserna med målet att transporterna så långt som möjligt ska genomföras enligt civila krav. En typisk situation där det behövs en militär standard är då det finns ett behov av att transportera ett farligt ämne som enligt civila föreskrifter inte får transporteras men som det är nödvändigt att transportera i militär verksamhet. Syftet med den militära standarden är att precisera de särskilda säkerhetskrav som när de tillämpas anses garantera att transporten är tillräckligt säker i den militära verksamheten.

6 §. Tillämpning av denna lag vid höjning av beredskapen och under undantagsförhållanden. I denna paragraf föreskrivs det om tillämpning av lagen på Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets transporter av farliga ämnen vid höjning av beredskapen och under undantagsförhållanden.

I paragrafen föreskrivs det om utrustning av trupper på deras uppställningsplatser under förhållanden som avses i 32 § 3 mom. i värnpliktslagen. I en sådan situation behöver stora mängder farliga ämnen, bland annat bränsle och ammunition till trupperna, transporteras inom en kort tid från centrallagren till uppställningsplatserna. Ur logistisk synvinkel är det viktigt att denna typ av transporter kan utföras innan de reservister som inkallats till repetitionsövningen anländer till respektive uppställningsplats. Dessa transporter utförs till stor del av civila aktörer, eftersom Försvarsmakten inte har tillräckligt med materiel för detta ändamål. Fordonsparken enligt lagen om transport av farliga ämnen och förarresurserna i hela landet räcker inte till för att genomföra alla transporter som behövs. I paragrafen fastställs under vilka förutsättningar det är möjligt att tillämpa de undantag i fråga om tillgänglig fordonspark och även civila förare som fastställs i denna lag.

Det föreskrivs separat enligt kontext om eventuella undantag i fråga om de omständigheter som avses i denna paragraf. Möjligheter till undantag ges i 21 §. I fråga om dessa undantag hänvisas det till 6 §, och undantagen gäller exempelvis godkännande av transportmedel, beviljande av Försvarsmaktens körtillstånd för transport av farliga ämnen och de skyldigheter som den som utför en transport har. Bestämmelser om undantag finns i 10 § 6 mom., 12 § 2 mom., 13 § 4 mom., 17 § 4 mom., 18 § 4 mom., 19 § 4 mom., 21 § 1 mom., 30 § 3 mom., 31 § 1 mom., 43 § 4 mom., 52 §, 53 § 2 mom., 61 § 2 mom., 64 § 5 mom., 70 § 6 mom., 71 § 5 mom. och 128 § 4 mom.

I 1 mom. föreskrivs det om de omständigheter under vilka paragrafen tillämpas. I normala förhållanden tillämpas paragrafen i en motsvarande situation, där också ett förskäpat förordnande till repetitionsövning enligt 32 § 3 mom. tillämpas. Ett behov som uppkommer i den säkerhetspolitiska omgivningen kan vara till exempel en ovanlig militär övning som ordnas i Finlands närområde eller en annan situation som utvecklas hotfullt. Beslutet fattas av republikens president på föredragning av kommandören för försvarsmakten på ett analogt sätt med värnpliktslagen. Vidare föreslås en bestämmelse om att motsvarande undantag kan tillämpas när sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen eller ett försvarstillstånd enligt lagen om försvarstillstånd har konstaterats råda i riket.

Vid effektivisering av beredskapen är det frågan om åtgärder för att reglera Försvarsmaktens beredskap i det första steget, vilka man vidtar med Försvarsmaktens eget beslut, med försvarsmaktens egna resurser och huvudsakligen med de befogenheter som gäller under

normala förhållanden. Beredskapen kan effektiviseras bland annat genom att höja försvarsmaktens egen ledningsberedskap och effektivisera övervakningen och tryggheten av den territoriella integriteten, skyddet av objekt och utbildningen av trupperna. Beslut om effektivisering av till exempel territorialövervakningen kan fattas av Försvarsmaktens beredskapschef eller av kommendören för flygvapnet eller marinen.

Vid höjning av beredskapen är det frågan om åtgärder för att reglera Försvarsmaktens beredskap, vilka sammanhänger med det militära hotet och vilka inleds i enlighet med beslut av statsledningen och order av kommendören för försvarsmakten. En höjning av beredskapen förutsätter ett beslut av statsledningen, befogenheter enligt beredskapslagstiftningen och tillgång till samhällets resurser. Exempel på åtgärder för höjning av beredskapen är bland annat order om extra tjänstgöring och bildande av krigstida trupper. Beredskapen kan höjas direkt utan föregående effektivisering av beredskapen.

Effektivisering av beredskapen och höjning av beredskapen är alltså två olika saker. Beredskapen effektiviseras på försvarsmaktens eget initiativ, medan en höjning av beredskapen kräver ett beslut av statsledningen. En höjning av beredskapen är en betydligt allvarigare åtgärd än en effektivisering av beredskapen och förutsätter enligt lagstiftningen att ett militärt hot identifierats. (FsUB 2/2016 rd)

I 2 mom. föreskrivs det om det förfarande genom vilket Republikens president konstaterar att ett sådant tvingande behov som avses i 1 mom. föreligger.

I 3 mom. konstateras att Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet är avsändare och mottagare vid tillämpningen av sådana undantag som det föreskrivs om nedan i denna lag.

I 4 mom. föreskrivs det av ovannämnda skäl att de i lagen föreskrivna undantagen ska tillämpas under förhållanden som anges i denna paragraf även på transporter som en tredje part utför för Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet. Med tredje part avses exempelvis ett företag med vilket Försvarsmakten har ingått ett transportavtal.

2 kap.

Allmänna säkerhetsprinciper

7 §. Skyldighet att känna till krav. I denna paragraf införs, som en allmän säkerhetsprincip i lagen, en bestämmelse om skyldighet att känna till krav, vilken gäller all transport av farliga ämnen. Innehållsmässigt motsvarar paragrafen den allmänna bestämmelsen i 5 § i lagen om transport av farliga ämnen. De som utför uppgifter i anknytning till säkerheten vid transport av farliga ämnen ska ha tillgång till de uppgifter som behövs om de farliga egenskaperna hos och klassificeringen av de ämnen som ska transporteras eller hanteras inför en transport. Dessutom ska den som sköter transporter och den som är delaktig i en transport vara medvetna om vilka krav lagen ställer i fråga om de uppgifter i anknytning till transport av farliga ämnen som hör samman med olika transportformer, så att de kan agera i överensstämmelse med föreskrivna skyldigheter.

Dessa skyldigheter ska gälla hela transportkedjan från avsändare till mottagare och alla delaktigas samtliga uppgifter som påverkar transportsäkerheten, så att man i all verksamhet som gäller transporter fullgör skyldigheterna enligt lagen och vidtar de praktiska åtgärder som följer av skyldigheterna.

8 §. Aktsamhets- och försiktighetsplikt. I denna paragraf föreskrivs det om den allmänna aktsamhets- och försiktighetsplikt som styr verksamheten för dem som är delaktiga i transport av farliga ämnen. Farliga ämnen som kan orsaka fara för hälsa, säkerhet, egendom eller miljö får inte transporteras utan att man följer förfaranden och tillvägagångssätt som minimerar riskerna och som kan garantera en säker transport. Närmare bestämmelser om skyldigheterna för dem som är delaktiga i en transport finns i 9 kap. I och med att bestämmelserna är av allmän karaktär ingår det inga sanktioner för överträdelser av dem.

Skyldigheterna enligt 1 mom. gäller i enlighet med definitionen av transport i 4 § även i samband med andra åtgärder som hör samman med transporter, såsom lastning i transportmedlet, lossning och annan hantering samt tillfällig förvaring, och dessa åtgärder nämns således inte särskilt i momentet. Hurdan aktsamhet och försiktighet som krävs i varje enskild situation ska bedömas med beaktande av arten av det ämne som ska transporteras, dess mängd och transportformen. Ämnets art beskriver hur farligt det är. Alla farliga ämnen kännetecknas av att de, om de hanteras fel, orsakar skada eller åtminstone fara för människor och miljö. Ju större mängder farliga ämnen som transporteras, desto mer uppmärksamhet måste ägnas åt säkerheten vid transporten. Vid transport av exempelvis radioaktiva ämnen är ämnets strålningsegenskaper mer relevanta än mängden ämne som transporteras. Skillnaderna mellan olika transportformer ska beaktas vid transporten, eftersom bestämmelserna och föreskrifterna om olika transportformer skiljer sig från varandra. Den skyldighet som föreslås i momentet gäller alla som utför uppgifter som påverkar transportsäkerheten i hela transportkedjan och i all verksamhet som anknyter till transport.

I 2 mom. nämns de viktigaste aktörerna som påverkar säkerheten vid en transport. Dessa, liksom andra parter som deltar i de ovannämnda åtgärderna, ska för egen del se till att olyckor och skadliga följder av olyckor förebyggs på det sätt som krävs.

Den föreslagna paragrafen motsvarar 6 § i lagen om transport av farliga ämnen.

9 §. Transportförbud. I denna paragraf föreskrivs det om förbud mot transport av farliga ämnen. Om ett farligt ämne inte är klassificerat, om föreskrivna uppgifter om ämnet inte har lämnats, om transportmedlet eller transportsättet inte är säkert eller om transporten i övrigt inte genomförs säkert på ett sådant sätt som avses i denna lag och i bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den, är det förbjudet att transportera ämnet, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Den föreslagna paragrafen motsvarar i huvudsak 7 § i lagen om transport av farliga ämnen. Skillnaden ligger i den senare meningen i paragrafen, där bisatsen ”om inte något annat föreskrivs i denna lag” syftar till de nedannämnda särskilda situationer, om vilka separata materiella krav fastställs i denna lag.

Lagen föreslås innehålla separata detaljerade materiella bestämmelser om lämnande av uppgifter, transportmedlets och transportsättets säkerhet och andra krav som ska garantera transportsäkerheten, såsom exempelvis tillstånd, godkännanden och utbildning, vilka är garantier för en säker transport av farliga ämnen.

3 kap.

Klassificering, märkning och transportinformation

10 §. Klassificering av farliga ämnen. Klasserna av farliga ämnen motsvarar de klasser som anges i de bestämmelser om transport av farliga ämnen som finns i de internationella

överenskommelserna. Utifrån klassificeringen avgörs det om ett ämne omfattas av denna lags tillämpningsområde. Korrekta klassificeringar utgör hela grunden för säkra transporter, eftersom de övriga skyldigheterna som fastställs i lagen och med stöd av den och de säkerhetskrav som bestäms eller föreskrivs i denna lag och med stöd av den bygger på dessa klassificeringar. Varor eller ämnen som, i den form de har när de ska transporteras, under normala transportförhållanden kan explodera, reagera på ett farligt sätt, orsaka brand, ge upphov till farlig värme eller farliga utsläpp av giftiga, frätande eller lättantändliga gaser eller ångor får inte transporteras. I de klasser som avses i paragrafen specificeras det vilka potentiella risker som är förenade med transporter av de farliga ämnena. Klasserna har fastställts av Förenta nationernas expertkommitté för transport av farligt gods, vars arbete ligger till grund för de rekommendationer om transport av farliga ämnen som publiceras. Alla klasser och klassificeringskriterier för farliga ämnen som gäller för olika transportformer grundar sig på dessa klasser och klassificeringar.

För att ett farligt ämne ska få överlåtas för transport och transporteras ska dess egenskaper enligt 1 mom. identifieras. Ett ämne kan till sina farliga egenskaper vara sådant att det är alltför farligt att transportera det, och därför föreslås det i momentet en bestämmelse om transportförbud för sådana ämnen. Transporten av ett ämne kan kräva sådana särskilda åtgärder som är omöjliga att vidta under en transport rent allmänt eller i samband med vissa transportformer, vilket betyder att transporten av ett ämne kan vara förbjuden enbart när det gäller vissa transportformer. Ett ämne kan också till sina egenskaper vara exempelvis för känsligt eller mottagligt för reaktioner som sker av sig själva, på annat sätt självreaktivt eller upphettas spontant, kemiskt instabilt eller ge upphov till giftiga gaser, eller annars särskilt farligt på ett sådant sätt att det under normala transportförhållanden inte är säkert att transportera ämnet trots särskilda åtgärder.

I 2 mom. tas det in en förteckning över de klasser till vilka farliga ämnen som ska transporteras måste höra för att andra villkor för transporten ska kunna fastställas. Definitionen av farligt ämne i 4 § inbegriper en beskrivning av olika farliga egenskaper som ett ämne kan ha och som tillsammans med de klasser som angetts i detta moment ger en bild av vilka typer av ämnen som omfattas av denna lag när de ska transporteras. Eftersom ett ämnes farliga egenskaper ska identifieras inför en transport, ska ämnets fysikaliska, kemiska, fysiologiska och andra egenskaper bestämmas genom mätning, provning eller kalkyler och klassificeringen ska göras i enlighet med kriterierna för de olika klasserna. Till klass 9 Övriga farliga ämnen och föremål hör exempelvis ämnen som är farliga för miljön och som inte har sådana farliga egenskaper som hör till någon annan klass, samt litiumbatterier. Med stöd av bemyndigandena i paragrafen får Transport- och kommunikationsverket meddela föreskrifter om dessa kriterier.

Enligt 3 mom. krävs det att det för ett ämne som ska transporteras fastställs en specificerande benämning som baserar sig på ämnets egenskaper samt andra uppgifter för identifiering, utifrån vilka de närmare krav som ska följas vid transporten bestäms, såsom vilken typ av förpackning eller tank som ska användas. Uppgifterna för identifiering av faror är till hjälp när nödatgärder som en eventuell olyckssituation kräver ska vidtas. Benämningarna är noggrant fastställda för enskilda ämnen och föremål eller gruppbenämningar som fastställts för grupper av ämnen eller föremål eller allmänna gruppbenämningar. Alla benämningar och identifieringsuppgifter för farliga ämnen är nämnda i de internationella bestämmelserna om transport av farliga ämnen och de kommer också att finnas i de föreskrifter om olika transportformer som Transport- och kommunikationsverket utfärdar med stöd av bestämmelsen om bemyndigande.

I 4 mom. föreskrivs det om ett krav på att klassificera ämnen som medför allvarlig fara. För klassificeringen av dessa ämnen ansvarar Säkerhets- och kemikalieverket som behörig myndighet. Exempel på sådana ämnen är vissa explosiva prov, organiska peroxider och självreaktiva ämnen som inte har klassificerats tidigare. Enligt de internationella

överenskommelserna krävs vanligen en klassificering som gjorts av en myndighet alltid när det är fråga om luft- och fartygstransport av explosiva ämnen. Närmare föreskrifter om dessa ämnen meddelas ämnesvis eller på annat sätt detaljerat med stöd av bemyndigandet i paragrafen. Bestämmelser om de myndigheter som är behöriga när det gäller klassificering finns i 19 kap.

Paragrafens 1–4 mom. motsvarar till sitt innehåll 8 § 1–4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 5 mom. föreskrivs det om en allmän princip enligt vilken Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter, som meddelats med stöd av 8 § 5 mom. i lagen om transport av farliga ämnen, under normala förhållanden ska tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet enligt denna lag.

I 6 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 5 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationella militära standarder.

Gränsbevakningsväsendet deltar i Försvarsmaktens beredning av föreskrifter och kan börja tillämpa föreskrifterna genom eget beslut.

I 6 mom. föreskrivs det om undantag som måste göras vid militär verksamhet under förhållanden som avses i 6 § i denna lag. Undantaget gäller farliga ämnen som förpackats på nytt eller explosiva utlösningssanordningar som kombinerats på nytt under dessa förhållanden. I en sådan situation gäller det att vara beredd på att farliga ämnen till exempel snabbt måste förflyttas till ett väjningsområde under anfallshot. Då kan det bli aktuellt att transportera färdigt kombinerade utlösningssanordningar till exempel med fastsatta tändare. Även i dessa situationer ska de grundläggande bestämmelserna om klassificering av farliga ämnen och godkännande av förpackningar i 1–4 mom. tillämpas, men klassificeringen ska godkännas av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning. I praktiken kan godkännandet av klassificeringen grunda sig på ett analogt förfarande, det vill säga principerna för klassificering av motsvarande explosiva ämne kan utgöra grund för godkännandet. För godkännandet av klassificeringen behöver eventuella omförpackningsmetoder och metoder för transport av färdigt kombinerade utlösningssanordningar samt transportkonfigurationer planeras i så god tid på förhand som möjligt.

11 §. Transportering av farliga ämnen för förstörelse. I denna paragraf föreskrivs det om transportering av farliga ämnen för förstörelse. I 89 § 3 mom. i den gällande lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005, nedan kemikaliesäkerhetslagen) konstateras det att Försvarsmakten ska omhänderta en explosiv vara, om det är fråga om en explosiv vara som tillhört eller som på grund av sin art ska antas ha tillhört antingen Finlands försvarsmakt eller något annat lands försvarsväsen. Försvarsmakten ska se till att varan transporteras, förvaras och förstörs på behörigt och säkert sätt. Med röjning av explosiv vara avses hela denna kedja av åtgärder.

I paragrafen föreskrivs det om undantag från transportförbudet enligt 9 §. Eftersom farliga ämnen vanligen hittas antingen i terrängen eller i ett vattendrag är det inte ändamålsenligt att kräva någon särskild klassificering av dem för att transportsäkerheten ska kunna konstateras. Enligt 90 § i den gällande kemikaliesäkerhetslagen får explosiva varor förstöras endast av personer som känner till de explosiva varornas egenskaper samt förstöringsmetoderna och de

säkerhetsåtgärder dessa förutsätter. Av denna anledning har Försvarsmakten specialutbildade röjare som utbildas till att bedöma möjligheterna till säker transport av upphittade explosiva varor. Den egentliga klassificeringen ersätts i dessa fall av en bedömning som görs av en specialutbildad röjare.

Det är motiverat att ta in denna bestämmelse i lagen, eftersom röjningsverksamhet bedrivs kontinuerligt i och med att krigstida icke-detonerad ammunition och andra explosiva varor alljämt hittas i terräng, vattendrag och även bebyggda områden. Försvarsmakten genomför hundratals röjningsuppdrag varje år.

12 §. Märkning av varningsinformation. I denna paragraf föreskrivs det om kraven på märkning av farlig information som används vid transport av farliga ämnen.

I 1 mom. föreskrivs det om märkning av varningsinformation. När de farliga ämnena har förpackats, fyllts i en tank eller lastats i ett transportmedel, ska de ha försetts med de väsentliga uppgifterna och alla märkningar som beskriver de potentiella riskerna med innehållet. Exempel på märkningar är varningsetiketter, storetiketter och andra etiketter som visar vilka risker som är förenade med försändelsen och som kan realiseras i samband med en olycka eller ett tillbud eller i en nödsituation. Vid behov kan en förpackning också försees med symboler och text som beskriver innehållet. På så sätt kan det säkerställas att farliga ämnen och de försändelser och transportenheter som innehåller sådana ämnen identifieras och att det varnas för eventuella risker utan att man behöver läsa de uppgifter som finns i transportdokumenten. När en försändelse åtföljs av ett transportdokument för farliga ämnen vilket innehåller detaljerad information, kan försändelsens innehåll tillsammans med varningsinformationen vid behov identifieras ännu noggrannare. Bestämmelser om transportinformation finns i 13 §. De märkningar som används på förpackningar, tankar och andra transportenheter för att identifiera risker styr de olika aktörernas verksamhet i transportkedjan även med tanke på arbetssäkerheten, och de underlättar även tillsynsmyndigheternas och räddningsmyndigheternas verksamhet.

Under normala förhållanden ska således förpackningar, tankar och containrar som överlämnas för transport och innehåller farliga ämnen samt transportmedel och andra transportenheter som används för vägtransport försees med varningsinformation enligt samma principer som vid sådana transporter på vilka lagen om transport av farliga ämnen ska tillämpas. För att trygga säkerheten ska också special- och pansarfordon försees med varningsinformation, om kollin med explosiva varor transporteras i dessa som frakt. Denna typ av verksamhet är exceptionell. Då får ingen annan delta i transporten än fordonets besättning, det vill säga föraren eller någon annan som färdas med föraren av orsaker som beror på säkerhetsaspekter, skyddsåtgärder, personens utbildning eller verksamheten i fråga. Om det är fråga om sådan verksamhet som avses i 2 § 1 mom., där ammunitionen placerats på fasta ställningar på fordonet eller i fordonets vapen, hör transporten inte till tillämpningsområdet för denna lag, varvid bestämmelserna om märkning inte behöver följas.

Innehållet i 1 mom. motsvarar 9 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 2 mom. föreskrivs det om möjligheten att göra avvikelser från skyldigheten att märka ut varningsinformation, om Republikens president har fattat ett sådant beslut som avses i 6 § 1 mom. i denna lag eller om det är fråga om undantagsförhållanden enligt beredskapslagen eller ett försvarstillstånd enligt lagen om försvarstillstånd. Avvikelser kan göras om det behövs för att skydda transporten mot avsiktlig skadegörelse och avsaknaden av märkningar hindrar eller avsevärt försvårar målbestämningen av transporten vid försök till avsiktlig skadegörelse.

I 3 mom. fastställs att varningsinformationen inte behöver märkas ut på transportmedlet, om transportmedlet huvudsakligen används i terräng och högst 40 kg (netto) av det farliga ämnet transporteras. Detta undantag gäller lätta terränggående fyrhjulingar som nu är i användning, med vilka relativt små mängder farliga ämnen transporteras i terrängförhållanden. Att montera en särskild skylt med varningsinformation på dessa terränggående fyrhjulingar försvårar användningen terränghjulingar i militär verksamhet, eftersom det, i motsats till större transportmedel, inte finns någon naturlig plats för skylten. För denna typ av transporter är gränsen för befriad kvantitet enligt punkt 1.1.3.6.3 i Transport- och kommunikationsverkets TFA-föreskrift 20 kg för transportkategori 1. Syftet med undantaget är att varningsinformationen inte behöver märkas ut på transportmedlet, även om gränsen för befriad kvantitet skulle överstigas vid någon transport. Som gräns föreslås i detta fall en mängd som motsvarar två gånger gränsen för befriad kvantitet.

I 4 mom. föreskrivs det om en allmän princip enligt vilken Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter, som meddelats med stöd av 9 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen, under normala förhållanden ska tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

I 5 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 4 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

13 §. *Uppgifter om farliga ämnen och andra uppgifter som behövs för transporten.* Det föreskrivs inte i detalj om transport- eller försändelsedokumentet och dess fysiska format, utan det räcker med att uppgifterna är tillgängliga på lämpligt sätt och att de innehåller de uppgifter som behövs för transporten på ett tydligt sätt. Förmedlingen av uppgifterna om transporter håller allt mer på att digitaliseras. Därför tas det inte in något krav i paragrafen om att uppgifter ska förmedlas genom en godsdeklaration eller följesedel eller något annat dokument i tryckt pappersform. Paragrafen innehåller ett krav på att väsentliga och viktiga uppgifter ska medfölja transporten, men inget krav på hur informationen ska förmedlas. Uppgifterna kan vara tillgängliga för trafikövervakarna till exempel i muntlig form. Det är till stor del valfritt var och i vilken ordningsföljd de uppgifter som krävs anges i en godsdeklaration, men den viktigaste informationen, såsom transportbenämningar och klassificeringsuppgifter, ska anges i en viss ordningsföljd på det sätt som krävs för en tydlig presentation av uppgifterna. Föreskrifter om det sätt på vilket uppgifterna ska presenteras meddelas med stöd av ett bemyndigande i paragrafen.

I 1 mom. föreskrivs det att de viktigaste uppgifterna om de farliga ämnen som transporteras i regel ska medfölja i transportmedlet. På så sätt säkerställs det att ämnet hanteras på rätt sätt under transporten. Uppgifterna behövs också vid eventuella olyckor eller tillbud. Det primära syftet är att förmedla väsentlig information om farorna med de ämnen som transporteras och de transportkrav som är förenade med dem. Därför behöver ett dokument som gäller en försändelse eller last av farliga ämnen innehålla tekniska grunduppgifter, så att en korrekt hantering kan garanteras under hela transportkedjan.

I 2 mom. föreskrivs det att all sådan information som behövs under en transport ska medfölja transporten. Sådan information är exempelvis uppgifter om avsändaren och mottagaren och om mängden ämne, transportrutten och transportsättet, luftfartygstypen och godkännandet av

fordonet. Dessa uppgifter kan ingå i samma dokument som de uppgifter som krävs enligt 1 mom., eller så kan de ingå i separata dokument eller i bilagor till andra transportdokument.

Paragrafens 1 och 2 mom. motsvarar till sitt innehåll 10 § 1 och 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 3 mom. finns en allmän bestämmelse enligt vilken Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter, som meddelats med stöd av 10 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen, under normala förhållanden ska tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet. Momentet innehåller ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter om sådana undantag från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som behövs för den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

I 4 mom. föreskrivs det om ett särskilt undantag från de föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 10 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen. Det är fråga om ett undantag som under förhållanden som avses i 6 § ska skydda en transport mot militär underrättelseinhämtning och avsiktlig skadegörelse genom att informationen om avsändaren och mottagaren hemlighålls så att den inte finns med i transporten vare sig i skriftlig eller i elektronisk form.

14 §. Transportinformation i elektroniskt format och bevarande av transportinformation. I 1 mom. finns det en bestämmelse om förmedling av information i elektroniskt format och enligt den är det också tillåtet att använda elektronisk databehandling (EDP, Electronic Data Processing) eller elektroniskt datautbyte (EDI, Electronic Data Interchange) som komplement till eller i stället för dokument som är tryckta på papper. Det är i dagens läge vanligt att uppgifter ännu förmedlas i skriftlig form i en godsdeklaration eller följesedel eller i något annat dokument som är tryckt på papper. I framtiden kommer användningen av elektroniska metoder för informationsförmedling att öka. Införandet av ny teknik för även med sig maskinläsbara förmedlingssätt, och det är inte ändamålsenligt att förhindra införandet av sådana eller andra nya sätt att förmedla information. För närvarande måste uppgifterna i praktiken vid behov kunna visas som dokument tryckta på papper när transportuppgifter om farliga ämnen överlämnas med hjälp av EDP- eller EDI-teknik till den som ska utföra transporten. Det är viktigt att uppgifterna förmedlas till dem som behöver dem, såsom de som är delaktiga i transportkedjan, tillsynsmyndigheterna och räddningsmyndigheterna, i en form som gör att de kan användas.

Europaparlamentet och rådet har antagit en förordning (EU) 2020/1056 om elektronisk godstransportinformation. Genom förordningen blir de behöriga myndigheterna skyldiga att godta och ta emot godstransportinformation i elektronisk form. Denna skyldighet gäller alla transportformer och gränsöverskridande transporter inom Europeiska unionen. Förordningen sporrar till digitalisering av godstransporterna och logistiken, vilket också förbättrar de behöriga myndigheternas tillsynsförutsättningar. Förordningen innehåller ingen skyldighet för företagen att lämna uppgifter i elektronisk form. Förordningen ska tillämpas från och med den 21 augusti 2024.

I 2 mom. föreskrivs det om kravet på att bevara uppgifter. Enligt de internationella överenskommelserna om transport av farliga ämnen och EU-lagstiftningen ska avsändaren och den som utför transporten kunna visa upp dokumenten i tryckt form ifall dokumenten förvaras i elektronisk form eller i ett datasystem. Syftet med bestämmelsen är att garantera att den information som förmedlas till transportkedjan är tillgänglig även efter transporthändelsen, exempelvis om man ska utreda de delaktigas skyldigheter, bevisning, en olycka eller en

transport som inte skett i överensstämmelse med kraven. Bestämmelserna motsvarar det som föreskrivs i 11 § i lagen om transport av farliga ämnen.

Paragrafens 1 och 2 mom. motsvarar till sitt innehåll 11 § 1 och 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 3 mom. finns en allmän bestämmelse enligt vilken Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter, som meddelats med stöd av 11 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen, under normala förhållanden ska tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet enligt denna lag.

I 4 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 3 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

4 kap.

Säkerhetskrav för transporter och transportmedel

15 §. *Transportsätt. Denna paragraf innehåller en allmän bestämmelse om transportsätt.*

I 1 mom. föreskrivs det om det sätt på vilket farliga ämnen får transporteras. Transportsättet avgör hur ett ämne får transporteras i en förpackning, tank, i bulk eller i övrigt oförpackat. Beroende på ämnets form kan man välja ett eller flera transportsätt, som dessutom kan begränsas även av transportformen: att transportera ett fast ämne löst i ett fordon, en vagn eller en container kan vara säkert som landtransport, men exempelvis som lufttransport transporteras i princip enbart förpackade ämnen, styckegods. En maskin eller anordning kan klassificeras som farlig på grund av det ämne den innehåller, men om dess hölje eller vagga ger ett tillräckligt bra skydd mot att ämnet läcker ut krävs det inte nödvändigtvis någon särskild form av förpackning eller presenning för transporten. Med stöd av de föreskrifter som får meddelas enligt ett bemyndigande i paragrafen kommer det alltid att krävas ett lämpligt transportsätt som är förenat med transportvillkor för transporterna. På så sätt säkerställs en tillräckligt hög transportsäkerhet.

Innehållet i 1 mom. motsvarar innehållet i 12 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 2 mom. finns en allmän bestämmelse om tillämpningen av föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket har utfärdat med stöd av 12 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen och som gäller tillåtna ämnesspecifika transportsätt, förpackningssätt, förslutningssätt och övrig användning av förpackningar, tankar och containrar, transport av oförpackade varor och transport i bulk samt andra detaljer om det transportsätt som används.

I 3 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 2 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder. Detta är motiverat, eftersom de

militära standarderna i allmänhet bygger direkt på bestämmelser som utfärdats med stöd av internationella överenskommelser och innehåller sådana undantag från de ovan avsedda bestämmelserna som krävs vid militär verksamhet. De militära standardernas tekniska innehåll går oftast ut på att ställa tekniska tilläggskrav som, när de uppfylls, anses garantera att de transporter av farliga ämnen som krävs i den militära verksamheten är tillräckligt säkra.

16 §. Last. I 1, 2 och 4 mom. föreskrivs det om allmänna säkerhetskrav som gäller hanteringen av lasten vid transport av farliga ämnen. Säkerhetskraven motsvarar delvis till sitt innehåll 13 § 1–3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om de krav som ställs på lasten och som syftar till att säkerställa säkerheten före, under och efter transporten. En stor del av Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets luftfartyg är i allmän användning och har således inga separata lastutrymmen. Luftfartygen trafikerar lokalt och i situationer som inte stora luftfartyg som är planerade för internationell flygtrafik lämpar sig för. Små luftfartyg kan också användas för internationell militär flygtrafik.

I 1 och 2 mom. fastställs krav på placeringen av lasten i transportmedlet och i det utrymme som används som lastutrymme, hur lasten ska separeras och säkras under transporten och hur den ska lossas. Det föreslagna 1 mom. kräver att lasten ska lastas i transportmedlet, lossas och placeras på ett säkert sätt. Detta arbete ska utföras på ett sätt som inte medför fara. I 2 mom. föreskrivs det dessutom om sådan separation av farliga ämnen som krävs under transporten, så att man enligt farans art kan minska risken för olyckor och tillbud. Lastning, stuvning och lossning inbegriper förutom de uppgifter som utförs för hand även mekaniskt arbete som utförs med hjälp av olika lastningsredskap. Detta förutsätter att de anordningar som ska användas är på rätt plats och i användning, fungerar klanderfritt och används på korrekt sätt. De internationella överenskommelserna och EU-regelverket innehåller många krav som gäller lastning samt säkring, separering och lossning av lasten.

I 3 mom. föreskrivs det om underhållsinriktade säkerhetskrav som hänför sig till sjö- och lufttransporter av centrala farliga ämnen och konstateras att inkompatibla farliga ämnen ska placeras på tillräckligt avstånd från varandra för att garantera en säker transport. Med underhållstransporter avses verksamhet där sådana farliga ämnen måste transporteras på däck på grund av ett militärt uppdrag som normalt inte får fraktas med samma transportmedel. Undantaget tillåts förutsatt att särskilda åtgärder vidtas för placering och separering av ämnena, och särskilda skyddskonstruktionslösningar krävs.

I 4 mom. fastställs att det är förbjudet att röka och göra upp öppen eld i samband med hanteringen av lasten. Med öppen eld avses exempelvis brasor och sådan användning av eld där det är möjligt för elden att sprida sig via marken eller till följd av gnistor. Bestämmelser om när det inte får göras upp öppen eld finns i räddningslagen (379/2011). Med tobaksrökning avses också användning av e-cigarretter och motsvarande redskap.

I 5 mom. ingår ett allmänt krav på att tillämpa föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket med stöd av 13 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen har meddelat om stuvning, separering, det utrymme som används som lastutrymme, lastens placering, fästning, säkring, separering, lossning, särskilda åtgärder som lasten kräver och detaljerade säkerhetsåtgärder i samband med dessa.

I 6 mom. finns ett bemyndigande för Förvarsministeriet att utfärda förordning.

17 §. Hantering av last vid vägtransport. I denna paragraf föreskrivs det om hantering av last vid vägtransport. Säkerhetskraven motsvarar till sitt innehåll 14 § 1–2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 1 mom. föreskrivs det att under parkering som behövs vid vägtransport av de farligaste ämnena ska fordonet övervakas eller parkeras på en säker plats. Med säker plats avses en säker depå eller någon annan säker plats där allmänheten vanligtvis inte rör sig. Till de farligaste ämnena hör i synnerhet militära explosiva varor.

I 2 mom. föreskrivs det att farliga ämnen vid vägtransport inte får lastas eller lossas på allmän plats om inte lastningen eller lossningen av säkerhetsskäl är brådskande och nödvändig, det för lagring, förvaring, användning eller hantering av de farliga ämnena på lastnings- eller lossningsplatsen finns ett sådant tillstånd eller har gjorts en sådan myndighetsanmälan som krävs enligt någon annan lag.

Bestämmelserna i 2 mom. grundar sig på bestämmelserna i ADR-överenskommelsen. Även andra i ADR-överenskommelsen avsedda ämnen förutom explosiva ämnen ska inte i onödan lastas och lossas på platser där det inte kan säkerställas att verksamheten är säker. Som exempel kan nämnas synnerligen giftiga ämnen som hör till klassen giftiga ämnen, såsom vissa cyanider.

I 3 mom. ingår en allmän bestämmelse om att statsrådets bestämmelser och Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som utfärdats med stöd av 14 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen ska tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag.

I 4 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 3 mom., från vilken avvikelser kan göras genom föreskrifter, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

I 5 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter som under förhållanden som avses i 6 § gör det möjligt att avvika från bestämmelserna om parkering och övervakning i 1 mom.

18 §. Anvisningar och utrustning för olyckor, tillbud och nödsituationer. I denna paragraf föreskrivs det om anvisningar och utrustning som förutsätts med tanke på olyckor, tillbud och nödsituationer i samband med transport.

När det gäller sjöfart, luftfart och spårtrafik innehåller de internationella överenskommelserna och EU-lagstiftningen skyldigheter i fråga om säkerhetsledningssystem, vilka är strukturerade och dokumenterade system för genomförande av ett företags säkerhetsprogram. Inom ett säkerhetsledningssystem behövs det förfaranden för eventuella nödsituationer. Anvisningar och förfaringssätt för olyckor, tillbud och nödsituationer i samband med transport av farliga ämnen tas ofta också med i säkerhetsledningssystemet eller något annat motsvarande ledningssystem på grundval av annan lagstiftning som gäller transporter. Därför är det inte motiverat att till denna del ta in bestämmelser om säkerhetsledningssystem i denna lag, utan bestämmelserna ska gälla enbart sådana anvisningar som ska följas i fråga om de åtgärder som behövs vid tillbud eller i nödsituationer i samband med transport av farliga ämnen samt eventuell utrustning som behövs. Innehållet i 1 mom. motsvarar innehållet i 15 § 1 mom. i lagen om transport av farliga

ämnen. I 1 mom. föreskrivs det om anvisningar som den som framför ett fordon och ett fartygs eller luftfartygs befälhavare och annan besättning behöver för att säkerställa att de, ifall det sker en olycka eller ett tillbud eller uppstår en nödsituation medan en transport pågår, kan agera korrekt med tanke på säkerheten och i enlighet med anvisningarna.

Utgående från de internationella överenskommelserna för olika transportformer och EU-lagstiftningen bör man, i syfte att skydda människor, egendom och miljö, i samband med en transportolycka beakta relevanta nationella och av internationella organisationer godtagna föreskrifter om nödsituationer, enligt vilka det i fråga om transporter ska finnas sådana detaljerade anvisningar om nödgärder och vid behov första hjälpen som gäller vid tillbud i anknytning till farliga ämnen. Anvisningarna ska på det sätt som transportformen förutsätter beakta olika ämnen, mängder av ämnen och vid behov exempelvis fartygets eller luftfartygets typ samt hur försändelserna eller lasten med farliga ämnen har placerats i fartyget eller luftfartyget.

Bestämmelserna i ADR-överenskommelsen kräver att formbundna skriftliga säkerhetsanvisningar (instructions in writing) som innehåller instruktioner för hur man ska agera ska medföras vid transporten. Ett tillägg till IMDG-koden (Supplement) innehåller bland annat IMO:s anvisningar för nödsituationer (Emergency Response Procedures for Ships Carrying Dangerous Goods, EmS) och en första hjälpen-handledning (Medical First Aid Guide for Use in Accident Involving Dangerous Goods, MFAG). ICAO:s EmS-anvisningar (Emergency Response Guidance for Aircraft Incidents Involving Dangerous Goods, Doc 9481) innehåller behövlig information som kan användas i nödsituationer vid olyckor eller tillbud i samband med lufttransport.

Även Internationella atomenergiorganet, IAEA, har utarbetat rekommendationer i fråga om föreskrifter om nödsituationer i publikationerna "Preparedness and Response for a Nuclear or Radiological Emergency", IAEA Safety Standards Series No. GSR Part 7, IAEA, Wien (2015), "Criteria for Use in Preparedness and Response for a Nuclear or Radiological Emergency", IAEA Safety Standards Series No. GSG-2, IAEA, Wien (2011), "Arrangements for Preparedness for a Nuclear or Radiological Emergency", IAEA Safety Standards Series No. GS-G-2.1, IAEA, Wien (2007), "Arrangements for the Termination of a Nuclear or Radiological Emergency", IAEA Safety Standards Series No. GSG-11, IAEA, Wien (2018) och "Planning and Preparing for Emergency Response to Transport Accidents Involving Radioactive Material (TS-G 1.2 (2002))", Wien (2002).

Anvisningarna anses vara sådana dokument som behövs i samband med transport och därför tillämpas det som föreskrivs i 14 § i fråga om deras elektroniska form. Det språk som är fartygets eller luftfartygets arbetsspråk kan vid fartygs- och lufttransporter betraktas som ett språk som förstås av besättningen. Med stöd av ett bemyndigande i paragrafen får Transport- och kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om anvisningarna. Bestämmelser om åtgärder i en nödsituation och om anmälningar i samband med olyckor och tillbud finns i 12 kap.

Innehållet i 2 mom. motsvarar innehållet i 15 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen. Paragrafens 2 mom. innehåller ett krav på utrustning som behövs med tanke på olyckor, tillbud och nödsituationer. Sådan utrustning är den utrustning som krävs vid vägtransporter och som nämns i de skriftliga säkerhetsanvisningarna, såsom en bärbar ljuskälla och varningsklädsel. Enligt bestämmelserna i exempelvis ADR-överenskommelsen krävs det särskilt vid vägtransporter även handbrandsläckare, och när det gäller transport av vissa farliga ämnen krävs det andningsskydd, spade, avloppsskydd och ett uppsamlingskärl samt annan utrustning för

varje besättningsmedlem. Med stöd av ett bemyndigande i paragrafen får Transport- och kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om dessa.

Fartyg och luftfartyg enligt denna lag ska vara försedda med motsvarande utrustning, såsom personlig skyddsutrustning och brandsläckningsutrustning, som enligt civil lagstiftning ska finnas ombord på civila fartyg och luftfartyg. Med denna utrustning avses enligt motiven till lagen om transport av farliga ämnen när det är fråga om fartygstransporter av farliga ämnen sådan utrustning enligt brandsäkerhetskraven som avses i kapitel II-2 regel 19 i bilagan till SOLAS-konventionen, såsom skyddsutrustning för personalen och handbrandsläckare, vilka är en förutsättning för att ett sådant intyg över överensstämmelse som avses i motiven till 19 § ska beviljas för ett fartyg.

Bilaga 14 till den MFAG-handledning som avses i motiven till 1 mom. ovan innehåller en förteckning över läkemedel och behandlingsutrustning som kan användas till att förebygga eller vårda direkta eller indirekta skadliga konsekvenser av farliga ämnen vid kemikalieolyckor som sker i samband med fartygstransporter av farliga ämnen. Separata bestämmelser om dessa finns i lagen om fartygsapotek (584/2015). Vid lufttransporter avgör fraktutrymmets klassificering vilken nivå på utrustningen som krävs för fraktutrymmet, till exempel när det gäller brandsläckare. Inom EU-lagstiftningen bestäms i praktiken den obligatoriska utrustningen för varje luftfartyg enligt luftvärdighetskraven för luftfartyg, vilka syftar till att säkerställa tillgången till brandsläckare i samband med tillbud.

I 3 mom. föreskrivs det om skyldigheten att följa de föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 15 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 4 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 3 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

I 5 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter som under förhållanden som avses i 6 § gör det möjligt att avvika från de krav som anges i 1 och 2 mom.

19 §. Transportmedel. I denna paragraf föreskrivs det om ett transportmedels lämplighet om det ska användas för transport av farliga ämnen. Denna bestämmelse ska gälla de transportmedel som används inom alla transportformer. Det krav i paragrafen som ställs på fordon som ska användas för vägtransporter motsvarar det krav som finns i 16 § i lagen om transport av farliga ämnen.

Paragrafens grundläggande bestämmelser om transportmedel motsvarar till sitt innehåll i huvudsak 16 § 1 och 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen. Enligt 1 mom. ska transportmedlet och dess utrymmen som används som lastutrymmen lämpa sig för transport av farliga ämnen. Närmare bestämmelser om särskilt godkännande av fordon för transport av farliga ämnen på väg finns i 20, 21 och 22 § i detta lagförslag.

Enligt 2 mom. får farliga ämnen i transportmedel transporteras endast i utrymmen som är lämpliga för transport av ämnet i fråga med det transportsätt som används. De farliga ämnena

ska till exempel när de transporteras vara förpackade i säckar eller lådor, i bulk, eller i övrigt oförpackade. Användningen av utrymmen som används som lastutrymme och mängden ämnen kan begränsas om transporten är förenad med en fara som inte kan avvärjas med sedvanliga åtgärder.

I 3 mom. föreskrivs det om tillämpningen av föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 16 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen i samband med transporter som hör till tillämpningsområdet för denna lag. Föreskrifterna kan gälla tekniska krav som ställs på transportmedlets och lastutrymmets konstruktion. Följaktligen kan föreskrifterna innehålla tekniska krav som gäller exempelvis ett fordon's elanordningar och bromsar, förebyggande av brandfara, kopplingsanordningarna för släpvagnar och karosseriets byggnadsmaterial. Likaså får det meddelas föreskrifter om begränsningar av användningen av ett transportmedel, dess fraktutrymme eller något annat utrymme för transport av farliga ämnen samt om begränsningar av de mängder av ett ämne som får transporteras beroende av transportsättet, det transportmedel som används och dess konstruktion eller frakt- eller lastutrymmet.

I 4 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 3 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Bestämmelser om begränsning av mängden explosiva varor per transportenhet finns i punkt 7.5.5.2 i Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter om transport av farliga ämnen på väg. Bemyndigandet att meddela föreskrifter ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller bland annat hurdan fraktutrymme som ska användas vid lufttransport, hurdana fordon eller containrar som ska användas (t.ex. tillslutna eller försedda med en presenning) och hurdan utrymme som ska användas för lasttransportenheterna vid fartygstransport (stuvning under eller på däck).

Transportmängden måste begränsas i fråga om vissa ämnen på grund av ämnernas farlighet, behovet av särskilda åtgärder eller transportmedlets egenskaper. Enligt exempelvis ADR-överenskommelsen måste mängden explosiva ämnen och organiska peroxider, självreaktiva ämnen och polymeriserande ämnen begränsas per transportenhet vid vägtransport. Begränsningarna kan också vara beroende av vilka egenskaper transportenhetens utrymmen som används som lastutrymmen har. Exempelvis får farliga ämnen enbart i begränsad mängd transporteras i ett luftfartygs cockpit eller passagerarutrymme tillsammans med passagerare.

I 5 mom. föreskrivs det om undantag som under förhållanden som avses i 6 § i denna lag får göras från den tillåtna totala nettomassan av explosivämnen i en explosiv vara som transporteras. Vid förhöjd beredskap är det möjligt att den maximala totala nettomassan under normala förhållanden överstigs för genomförande av ett militärt uppdrag. Ett exempel på ett sådant militärt uppdrag är ett avspärrningsuppdrag. Då lastas ett transportmedel, exempelvis en fordonskombination, med explosiva ämnen som behövs för avspärrningen, pansarminor och motsvarande militära explosiva varor. I fråga om dessa militära explosiva varor är nettomassan för det explosiva ämnet nästan lika hög som bruttomassan av den explosiva varan i fråga. Militära explosiva varor kan lastas i transportmedlet så att begränsningarna för fordonets eller fordonskombinationens totala massa på väg inte överskrids. Genom den föreslagna bestämmelsen tillåts i dessa fall den totala nettomassan för det explosiva ämne som ingår i den explosiva varan vara högst två gånger den totala nettomassa per transportenhet som under

normala förhållanden är tillåten, det vill säga 32 ton. Den transportenhet som används ska vara ADR-godkänd.

20 §. Godkännande och besiktning av fordon som används för transport av farliga ämnen. I 1 mom. föreskrivs det om en huvudregel, enligt vilken fordon som i enlighet med 17 § i lagen om transport av farliga ämnen är TFÄ-ADR-godkända och TFÄ-ADR-besiktade kan användas som transportmedel vid transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Detta motsvarar nuläget i situationer där Försvarsmakten köper sådana fordon på civilmarknaden som uttryckligen ska användas för transport av farliga ämnen och ansvarar för att de blir TFÄ-ADR-godkända och genomgår TFÄ-ADR-besiktning i enlighet med lagen om transport av farliga ämnen.

Försvarsmakten har också tillgång till fordon för vilka inga TFÄ-ADR-föreskrifter har utarbetats. Som exempel kan nämnas banddrivna fordon, som används för transport av farliga ämnen både på väg och i terräng. Speciellt med tanke på dessa fordon föreskrivs det i 2 mom. om Försvarsmaktens särskilda TFÄ-godkännande och Försvarsmaktens periodiska TFÄ-besiktning. Förfarandena för Försvarsmaktens TFÄ-godkännande och TFÄ-besiktning ska så långt som möjligt överensstämma med TFÄ-ADR-godkännandet och TFÄ-ADR-besiktningen.

I 3 mom. föreskrivs det om ett intyg som beviljas Försvarsmaktens TFÄ-godkända fordon och som ger rätt att transportera farliga ämnen. Vid Försvarsmaktens TFÄ-besiktning kan giltighetstiden för intyget förlängas eller ett nytt intyg beviljas. Bestämmelser om Försvarsmaktens TFÄ-godkännande och TFÄ-besiktning finns i 17 kap.

I 4 mom. föreskrivs det om befrielse från den första besiktningen och om årlig besiktning. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan bevilja befrielse från Försvarsmaktens TFÄ-besiktning inför Försvarsmaktens TFÄ-godkännande. Befrielse kan beviljas om Huvudstabens tekniska granskningsavdelning har fått en tillräcklig försäkran om att fordonet uppfyller de krav som gäller fordonets konstruktion. I momentet fastställs dessutom att fordonet årligen ska genomgå Försvarsmaktens TFÄ-besiktning.

Paragrafens 5 mom. innehåller bestämmelser om hur man ska gå till väga om det upptäcks att ett fordon har tekniska brister eller andra brister som gäller fordonets skick. Ett fordon som har brister ska underkännas i samband med Försvarsmaktens TFÄ-besiktning. Godkännandet och besiktningen av ett sådant fordon för transport av farliga ämnen kan fortsätta i en efterkontroll som utförs inom två månader. Efterkontrollen ska i den mån det är möjligt utföras på samma verksamhetsställe. Om ett fordon styrs till efterkontroll förlängs inte giltighetstiden för ett intyg om Försvarsmaktens TFÄ-godkännande, om giltighetstiden löper ut före efterkontrollen. Endast ett fordon som har ett giltigt intyg om Försvarsmaktens TFÄ-godkännande eller TFÄ-ADR-godkännande får användas för transport av farliga ämnen, om transporten i fråga kräver ett intyg.

De grundläggande bestämmelserna om godkännande och besiktning av fordon för transport av farliga ämnen i 2–4 mom. motsvarar till sitt innehåll i huvudsak 17 § 1, 2 och 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen. Paragrafens 2–4 mom. gäller Försvarsmaktens TFÄ-godkännande och TFÄ-besiktning, medan 17 § 1, 2 och 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen gäller TFÄ-ADR-besiktning och TFÄ-ADR-godkännande.

I 6 mom. föreskrivs det om skyldigheten att följa de föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 17 § 5 mom. i lagen om transport av farliga ämnen när det gäller transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrift enligt 6 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får även meddela preciserande föreskrifter om de krav som gäller vid internationella militärfordons ankomst till landet.

21 §. Godkännande av transportmedel vid höjning av beredskapen och under undantagsförhållanden. I paragrafen föreskrivs det om godkännande av transportmedel under förhållanden som avses i 6 § i denna lag. Under förhållanden som avses i 6 § kan Försvarsmaktens TFÄ-godkännande och Försvarsmaktens TFÄ-besiktning enligt 20 § inte genomföras. I denna situation uppfyller de transportmedel som används för Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets transporter inte heller till alla delar de tekniska krav som tillämpas vid Försvarsmaktens TFÄ-godkännande och Försvarsmaktens TFÄ-besiktning under normala förhållanden.

Enligt 1 mom. ska avsändaren under förhållanden som avses i 6 §, då avsändaren är en person som är i Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets tjänst, kontrollera transportmedlets överensstämmelse med kraven för transport av farliga ämnen, om transportmedlet inte har ett giltigt intyg över godkänd ADR-besiktning eller Försvarsmaktens TFÄ-besiktning. I första hand gäller detta transportmedel som ägs av Försvarsmaktens samarbetspartner eller som dessa har i sin besittning, då transportmedlen i fråga under normala förhållanden inte används för transport av farliga ämnen. För att denna kontrollskyldighet ska uppfyllas ska Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet se till att de personer som är avsändare har tillräcklig utbildning i enlighet med 47 § och 48 §. I 1 mom. föreskrivs det dessutom om de allmänna tekniska krav som ställs på de transportmedel som avses här. Transportmedlet ska vara vägtrafikdugligt och periodiskt besiktigt. En allmän regel är att transportmedlet så nära som möjligt ska motsvara kraven på en transportenhet för farliga ämnen under normala förhållanden.

I 2 mom. föreskrivs det om Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets planmässiga förberedelser inför förhållanden som avses i 6 §. Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska på förhand tillsammans med samarbetspartnern göra en bedömning av det materiel som samarbetspartnern har i sin besittning och möjligheterna att använda materielen för transport av farliga ämnen under förhållanden som avses i 6 § i denna lag. Det är klart att bedömningen i fråga ska göras kontinuerligt, eftersom omsättningen av transportmateriel kan vara betydande.

I 3 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller de tekniska minimikrav som ställs på transportmedel. De tekniska minimikraven ska så långt som möjligt överensstämma med tabellen i kapitel 9.2 i Transport- och kommunikationsverkets TFÄ-föreskrifter, med undantag av föreskrifterna om elkopplingar. Överensstämmelsen med dessa krav kan anses kunna bedömas ungefärligt av en person med tillräcklig utbildning i samband med en sådan kontroll som avses i 1 mom. Vid behov ska minimikraven förenas med tilläggskrav, till exempel begränsningar av användning av uppvärmningsanläggningar som bygger på förbränning under pågående transport.

22 §. Godkännande av transportmedel för transport av explosiva varor. I denna paragraf föreskrivs det om godkännande av transportmedel och transportmedels godtagbarhet i vissa speciellsituationer. I 89 § 3 mom. i den gällande lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005, nedan kemikaliesäkerhetslagen) konstateras det att Försvarsmakten ska omhänderta en explosiv vara, om det är fråga om en explosiv vara som

tillhört eller som på grund av sin art ska antas ha tillhört antingen Finlands försvarsmakt eller något annat lands försvarsväsen. Försvarsmakten ska se till att varan transporteras, förvaras och förstörs på behörigt och säkert sätt. I paragrafen föreskrivs det om transportmedel som används för transport av dessa explosiva varor, vilket vanligen innebär att de transporteras till en säker plats, såsom ett övningsområde som används av Försvarsmakten, för att förstöras genom detonering. Denna typ av röjning av explosiva varor är kontinuerlig verksamhet inom Försvarsmakten. Varje år genomförs 300–500 röjningsuppdrag.

I 1 mom. föreskrivs det om de speciellsituationer som paragrafen gäller. Som exempel kan nämnas situationer där en explosiv vara genom handräckning till en annan myndighet tas emot för att transporteras för att förstöras samt situationer där Försvarsmakten på grundval av någon annan lag, såsom kemikalisäkerhetslagen, ska ansvara för en säker transport av en explosiv vara som tagits i besittning. Bestämmelser om hur explosiva varor tas i besittning och hur de ska förstöras på ett säkert sätt finns i lagstiftningen om militära explosiva varor. I 1 mom. föreskrivs det om separata släpfordon för explosiva varor som ska transporteras för att förstöras. Dessa släpfordon är specialkonstruerade och utrustade för detta bestämda ändamål. Inom Försvarsmakten används många släpfordon av denna typ, och de har konstruerats för att hålla en explosion av det explosiva ämnet TNT, minst 4 kg netto, utan att konstruktionen förstörs och utan att orsaka splitter i omgivningen. I samband med en eventuell explosion stiger explosionstrycket i dessa släpfordon lodrätt uppåt sett från markytan. I 1 mom. ingår en grundläggande bestämmelse om godkännande av denna typ av släpfordon.

Den ovan avsedda mängden explosiva ämnen på 4 kg netto TNT-ekvivalent är ofta tillräckligt för en säker transport av gamla militära explosiva varor, om det är fråga om ammunition som tillhört artilleriet eller granatkastarförbandet. Det är också möjligt att explosiva varor som innehåller större mängder explosiva ämnen tas emot för att förstöras, såsom luftbomber eller havsminor som väger hundratals kilo. I dessa fall ska den säkra transporten av den explosiva varan planeras separat, och om det är nödvändigt att transportera den explosiva varan till exempel bort från en tätort för förstöring ska särskilda skyddsåtgärder vidtas också i fråga om det transportmedel som ska användas. I 1 mom. finns det en allmän bestämmelse också för dessa fall.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter både om de släpfordon som används och om de fordon, containrar och andra motsvarande lösningar som lämpar sig för transport och som planeras och konstrueras i de olika enskilda fallen. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska bestämma om förfarandet för godkännande av dessa transportmedel.

23 §. Anmälan och registrering av uppgifter om Försvarsmaktens TFÄ-godkännande och TFÄ-besiktning. I denna paragraf föreskrivs det om skyldigheten att registrera uppgifter om Försvarsmaktens TFÄ-godkännande och TFÄ-besiktning. Försvarsmaktens fordon har införts i det militärfordonsregister som avses i 15 § i militärfordonslagen (332/2023). Uppgifterna ska också medföras under transporten och vid behov uppvisas för tillsynsmyndigheten.

24 §. Användning av internationella militärfordon för transport av farliga ämnen.

Internationella militärfordon som avses i 40 § i militärfordonslagen får användas för i denna lag avsedda transporter av sådana farliga ämnen för vilka fordonet i fråga har godkänts.

Den avsändande staten ansvarar för att fordonet har godkänts för transport av farliga ämnen på behörigt sätt och besiktats eller inspekterats.

I praktiken kommer tillsynen över internationella militärfordon endast att genomföras gemensamt av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning och tillsynsmyndigheterna.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får dock meddela närmare föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som avses i 1 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

25 §. Förhandsgodkännande, tillstånd och förhandsanmälan. I 1 mom. föreskrivs det om sådant förhandsgodkännande och tillstånd som krävs för transport av farliga ämnen. I de internationella överenskommelserna för olika transportformer krävs det i vissa fall att det ansöks om godkännande eller tillstånd för transporten. I de flesta fall och vid sedvanliga transporter krävs inget sådant godkännande eller tillstånd. Avsändaren, eller när det gäller fartygstransporter avlastaren eller avsändaren, ska innan ett ämne överläts säkerställa att det för transporten finns ett sådant godkännande eller tillstånd som behövs. Det kan bli aktuellt med ett godkännande eller tillstånd om det ämne som ska transporteras, förpackningen eller tanken, eller själva transporthändelsen, inte uppfyller alla relevanta krav, eller om det inte har fastställts några transportkrav för det aktuella fallet. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning har då möjlighet att ge sitt godkännande eller tillstånd om specialvillkoren uppfylls. Särskilt enligt de internationella lufttransportbestämmelserna kan den behöriga myndigheten bevilja undantag från transportvillkoren för ämnen som det skulle vara förbjudet att transportera utan godkännande (approval) eller tillstånd (exemption), vanligen explosiva ämnen. Genom tillståndsförfaranden säkerställs även transportsäkerheten för denna typ av ämnen som medför allvarlig fara. Ett godkännande eller tillstånd kan vid behov gälla även flera transporthändelser. Bestämmelser om de behöriga myndigheterna och deras befogenheter finns i 19 kap. Bestämmelser om återkallande av förhandsgodkännande och tillstånd finns i 117 §.

De fall som kräver godkännande eller tillstånd är sådana fall som avviker från de normala transporthändelserna i det stora transportflödet, men i de internationella bestämmelserna har denna typ av fall som kräver godkännande och tillstånd beskrivits noggrant. Således är det när det gäller denna typ av godkännanden och tillstånd inte fråga om sådan dispens som det föreskrivs om i 136 §. Dessa fall kan också vara sådana som det senare utvecklas heltäckande transportbestämmelser för, och då behövs inte längre något godkännande eller tillstånd. Så har det gått i fråga om exempelvis vissa litiumbatteritransporter, när ny teknik har skapat transportbehov men det har behövts tid för att utveckla transportbestämmelserna. I de internationella transportbestämmelserna ville man, för att säkerställa transportsäkerheten, kräva transportvillkor som är fastställda av en myndighet innan de nödvändiga transportkraven kunde tas med bland bestämmelserna. Transport- och kommunikationsverket ska med stöd av ett bemyndigande i paragrafen meddela närmare föreskrifter om de ämnen och transportsituationer som kräver denna typ av godkännande och tillstånd.

Paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om sådant godkännande och sådan anmälan som krävs vid transport av radioaktiva ämnen. Momentets 1 punkt om godkännande är en precisering till bestämmelsen om godkännande i 1 mom., på motsvarande sätt som det har specificerats i de internationella bestämmelserna om transport av radioaktiva ämnen. Med godkännande för transport avses godkännande för transport med en viss typ av förpackning, för transport på särskilda villkor eller för transport med ett fartyg som används för särskilda ändamål. Förpackningar som kräver godkännande är exempelvis kollin av typ B(M) som används för transport av radioaktiva ämnen och i fråga om vilka det är tillåtet att tidvis släppa ut övertryck eller där aktiviteten hos det radioaktiva ämne som de innehåller överstiger de fastställda aktivitetsgränserna på ett sådant sätt att det är fråga om stor aktivitet, samt kollin som innehåller

fissila ämnen och som överstiger det sedvanliga kalkylmässiga kriticitetssäkerhetsindex som används vid transport av radioaktiva ämnen. Med stöd av ett bemyndigande kan det meddelas närmare föreskrifter som innehåller detaljerade tekniska beskrivningar av de förpackningar och specialarrangemang som kräver godkännande samt andra fall där det krävs godkännande. I praktiken kan Strålsäkerhetscentralen som behörig myndighet godkänna en transport även utan separat intyg över godkännande av transporten i samband med godkännandet av konstruktionstypen för en transportfärdig förpackning eller ett ämnes form.

I momentets 2 punkt föreskrivs det om förhandsanmälan om transport av ett radioaktivt ämne. Förhandsanmälan ska gälla radioaktiva ämnen som transporteras i vissa typer av förpackningar samt transporter som utförs med särskilda arrangemang. Sådana förpackningar är bland annat kollin av typ C och B(U), där aktiviteten hos de radioaktiva ämnen som de innehåller överstiger de fastställda aktivitetsgränserna, samt alla kollin av typ C, som är en förpackningstyp som vanligen används vid lufttransporter.

I 3 och 4 mom. föreskrivs det om de uppgifter som ska lämnas för ett godkännande eller anges i en anmälan.

Paragrafens 1–4 mom. motsvarar till sitt innehåll 20 § 1–4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 5 mom. föreskrivs det om skyldigheten att följa de föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 20 § 5 mom. i lagen om transport av farliga ämnen när det gäller transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag.

I 20 § 5 mom. i lagen om transport av farliga ämnen finns det ett bemyndigande med stöd av vilket Transport- och kommunikationsverket i överensstämmelse med de internationella överenskommelserna om transport av farliga ämnen och EU-lagstiftningen får meddela föreskrifter om ämnesspecifika och tekniska krav när det gäller förhandsgodkännande, tillstånd och förhandsanmälan. Enligt de föreskrifter som ska meddelas ska exempelvis skadade litiumbatterier transporteras i enlighet med fastställda transportvillkor, och vid fartygs-, väg- och järnvägstransporter ska en myndighet också kunna besluta om det förpackningssätt som är godtagbart för transporten och om transportvillkor när det gäller batterier som är förenade med allvarlig fara, såsom skadade batterier som i farlig mängd alstrar värme eller giftiga gaser. Dessa föreskrifter gäller också specifika transportformer och enligt exempelvis de lufttransportföreskrifter som ska meddelas kommer lufttransport av sådana skadade litiumbatterier som nämnts att vara förbjuden eftersom den är för farlig.

I 6 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 5 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

26 §. Omsorgsplikt vid lufttransport av farliga ämnen. I denna paragraf föreskrivs det om en särskild omsorgsplikt för Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet vid lufttransport av farliga ämnen. Omsorgsplikten gäller de omständigheter som i 22 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen utgör förutsättningar för att tillstånd ska kunna beviljas.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter om tekniska detaljer under sådana omständigheter som enligt 1 mom. omfattas av omsorgsplikten.

5 kap.

Säkerhetskrav på förpackningar, tankar och containrar

27 §. Säkra förpackningar, tankar och containrar. I denna paragraf föreskrivs det om allmänna säkerhetskrav för förpackningar, tankar och containrar. Begreppen förpackning, tank och container används här i en allmän betydelse. I praktiken är de förpackningar och tankar som används för transport av olika typer, såsom tunnor, lådor, tryckbehållare och fasta eller avmonterbara tankar. Med container avses sådana containrar som avses i containerlagen, men även sådana containrar som inte omfattas av containerlagen. Även containrarna är av olika typer, såsom containrar som används för transport av bulkgoods, det vill säga bulkcontainrar, där det fasta ämne som transporteras är i direkt kontakt med innerväggarna. Säkerhetskraven motsvarar till sitt innehåll 23 § 1–2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Enligt 1 och 2 mom. ska förpackningar, tankar och containrar i princip vara säkra att använda för transport av farliga ämnen, och de ska också användas på ett korrekt och säkert sätt. Förpackningar, tankar och containrar samt tillbehör som är fästa på eller installerade i dem ska vara tillverkade av material som lämpar sig för användningsförhållandena i fråga. Den tilltänkta användningen och exempelvis typen av tank avgör vilka tekniska egenskaper som krävs. Avsikten är att det ska meddelas närmare föreskrifter om detta med stöd av det bemyndigande som finns i paragrafen.

I 3 mom. tillämpas skyldigheten att följa den förordning som statsrådet utfärdat och de föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 23 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag.

28 §. Överensstämmelse med kraven för förpackningar, tankar och bulkcontainrar. I denna paragraf föreskrivs det om överensstämmelse med kraven för förpackningar, tankar och bulkcontainrar som används för transport av farliga ämnen. Säkerhetskraven motsvarar till sitt innehåll 24 § 1–3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Bestämmelserna i paragrafen kompletterar de allmänna säkerhetskrav som finns i 27 § och som gäller besiktning och märkning av förpackningar, tankar och bulkcontainrar. För att kunna säkerställa att en för ändamålet lämplig förpackning, tank eller bulkcontainer används för transporten ska dess överensstämmelse med kraven visas innan den tas i bruk och även med jämna mellanrum efter att den har tagits i bruk. Uppgifterna i anslutning till att säkerställa att förpackningar, tankar och bulkcontainrar överensstämmer med kraven sköts av besiktningsorgan och Strålsäkerhetscentralen. Bestämmelser om besiktningsorganens uppgifter, godkännande av besiktningsorgan och förpliktelserna i fråga om dessa organs verksamhet finns i 18 kap. i lagen om transport av farliga ämnen. Bestämmelser om uppgifter i anknytning till Strålsäkerhetscentralens godkännande av förpackningar och tankar som är avsedda för transport av radioaktiva ämnen finns i 104 § 1 mom. i denna lag.

I 1 mom. föreskrivs det om förpackningars, tankars och bulkcontainrars överensstämmelse med kraven. Enligt de internationella bestämmelser om transport av farliga ämnen som gäller för

olika transportformer samt EU-lagstiftningen inbegriper bedömningen av överensstämmelse med kraven sådana besiktningar och provningar som behövs för olika typer av förpackningar, tankar och bulkcontainrar, godkännande av konstruktionstyp, typgodkännande och övervakning av tillverkningen. Vid övervakningen av tillverkningen kan besiktningsorganet som ett led i godkännandet av produkten kräva kvalitetssäkring vid tillverkningen av produkten. När det gäller exempelvis andra bulkcontainrar än sådana som avses i den internationella konventionen om säkra containrar visas överensstämmelsen med kraven genom godkännande av konstruktionstypen, och bedömningen av deras överensstämmelse inbegriper provningar och godkännanden. Närmare föreskrifter om bedömning, godkännande och besiktning får meddelas med stöd av ett bemyndigande i paragrafen.

Bestämmelserna i momenten gäller förpackningar, tankar och bulkcontainrar när de är färdiga för användning, det vill säga med sådana ventiler och driftsanordningar som är nödvändiga för säkerheten. I fråga om sådana ventiler och andra tillbehör bedöms överensstämmelsen med kraven genom ett förfarande som i fråga om nivån på säkerhetskraven motsvarar bedömningen av förpackningar och tankar på vilka det har installerats eller ska installeras en ventil eller annat tillbehör. Ett separat förfarande kan tillämpas i fråga om ventiler och tillbehör, men efter att de har installerats ska förpackningens eller tankens överensstämmelse med kraven ännu granskas som helhet. Det godkännande som beviljas på basis av bedömningen av överensstämmelse får vara tidsbundet. Detta gäller för exempelvis tryckbehållare och majoriteten av de tankar som beviljas typgodkännande.

Enligt 2 mom. ska, beroende på typen av förpackning, tank eller bulkcontainer, den fortlöpande överensstämmelsen med kraven för förpackningar, tankar och bulkcontainrar som tagits i bruk vid behov visas genom periodiska besiktningar. När det gäller mindre förpackningar, såsom lådor och kanistrar, krävs det vanligen inga periodiska besiktningar. I fråga om större enheter, såsom IBC-förpackningar (intermediate bulk container), krävs det, beroende på tillverkningsmaterialet, periodiska besiktningar där förpackningens skick och driftsanordningarnas funktion granskas. Olika typer av tankar besiktas periodiskt på olika sätt, bland annat genom besiktningar av insidan och utsidan, täthets- och vattentrycksprov samt besiktningar av tillbehörens funktion. Närmare föreskrifter om de besiktningar som ska utföras får meddelas med stöd av ett bemyndigande i paragrafen.

I 3 mom. föreskrivs det om intyg som utfärdas för påvisad överensstämmelse med kraven samt märkningar som påvisar överensstämmelse. De dokument som avses i momentet är typgodkännanden och andra godkännanden samt dokument som beviljats om periodiska besiktningar och andra besiktningar. I praktiken får en förpackning, tank eller bulkcontainer i samband med ett godkännande ett intyg om godkännande eller något annat motsvarande dokument som påvisar godkännande och, senare när den är i användning, ett intyg om periodiska besiktningar och provningar, om det krävs periodiska besiktningar. För att en förpackning, tank eller bulkcontainer som överensstämmer med kraven ska kunna identifieras måste den förses med en märkning som anger godkännande, periodiska besiktningar och andra besiktningar. Närmare tekniska föreskrifter om märkningarna får meddelas med stöd av paragrafen. Genom en märkning på förpackningen, tanken eller bulkcontainern intygas det att den motsvarar godkännandet och att de krav som ställs för ett godkännande har uppfyllts. Avsikten är att märkningen ska vara till hjälp för tillverkare, rekonditionerare, användare, transportörer och myndigheter. Den ursprungliga märkningen i anslutning till användningen av en ny förpackning, tank eller bulkcontainer är ett sätt att ange dess typ och att visa vilka föreskrifter om provningar och konstruktion som uppfyllts. En märkning ska också göras om periodiska besiktningar och andra besiktningar av en förpackning, tank eller bulkcontainer som tagits i bruk, om sådana besiktningar krävs. När det gäller mindre förpackningar, såsom lådor och kanistrar, krävs det inga periodiska besiktningar. Denna märkning visar att de periodiska

besiktningar och provningar som krävs har utförts och att man följaktligen kan fortsätta att använda förpackningen eller tanken.

I 4 mom. föreskrivs det om skyldigheten att följa den förordning som statsrådet utfärdat och de föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 24 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen när det gäller transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Genom statsrådets förordning ska det utfärdas sådana krav på påvisande av överensstämmelse som direktivet om transportabla tryckbärande anordningar förutsätter att det utfärdas på det sätt som avses i direktivet. I övrigt får Transport- och kommunikationsverket med stöd av bemyndigandet meddela närmare tekniska och detaljerade föreskrifter på ett sätt som överensstämmer med de bestämmelser om transport av farliga ämnen som finns i de internationella överenskommelserna och EU-lagstiftningen. Dessa samma bestämmelser och föreskrifter om förpackningars, tankars och bulkcontainrars överensstämmelse med kraven gäller tillämpningsområdet för denna lag.

I 5 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 4 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

29 §. Förpackningars, tankars och bulkcontainrars konstruktion. Bestämmelserna i paragrafen kompletterar de allmänna säkerhetskrav som finns i 27 § och som gäller förpackningars, tankars och bulkcontainrars konstruktion och tillverkning.

Bestämmelserna i 1–4 mom. motsvarar till sitt innehåll 25 § 1–4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Enligt 1 mom. krävs det att godkännandet av en förpackning, tank eller bulkcontainer ska vara i kraft under hela den tid den tillverkas. Med godkännande avses ett sådant godkännande enligt 24 § i lagen om transport av farliga ämnen som beviljats på basis av en bedömning av överensstämmelse som gjorts av ett besiktningsorgan.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska kvaliteten på tillverkningen, rekonditioneringen och provningen säkerställas. I praktiken kan detta göras genom ett kvalitetssäkringsprogram, vilket det kan meddelas närmare föreskrifter om med stöd av ett bemyndigande i paragrafen. Med kvalitetssäkring avses ett systematiskt övervaknings- och besiktningsprogram som tillämpas i syfte att visa att bestämmelser och föreskrifter om säkerhetskrav iakttas i praktiken. Som godtagbara förfaringssätt inom kvalitetssäkring kan man till exempel betrakta de sätt som det ges anvisningar om genom standarden ISO 16106:2006 (Förpackningar – Förpackningar för farligt gods, bulkbehållare och stora förpackningar – Riktlinjer för tillämpning av ISO 9001). Övervakning av tillverkningen av tryckbehållare och tankar anses höra till bedömningen av överensstämmelse, så att det kan säkerställas att det för transport av farliga ämnen tillverkas enbart produkter av hög kvalitet som överensstämmer med kraven. I 3 mom. föreskrivs det om registrering av tekniska uppgifter och förvarande av dokument. På så sätt kan man kontrollera de bedömningar och provningar som gjorts och få tillgång till uppgifterna under hela den tid som förpackningen eller tanken tillverkas och en tillräckligt lång tid efteråt. I internationella överenskommelser finns det ett antal förvaringstider för typgodkännande, besiktningsintyg och andra handlingar som gäller förpackningar och tankar av olika slag. Bestämmelser om de förvaringstider som innehavaren av ett godkännande ska följa kan utfärdas med stöd av bemyndigandet i denna paragraf.

Enligt 4 mom. ska behövliga uppgifter också vara tillgängliga för dem som använder en produkt, så att de kan göra rätt val exempelvis i fråga om vilken förpackning som ska användas för det aktuella transportbehovet. Med operatör avses här den som börjar använda en förpackning, tank eller container för transport av farliga ämnen. Bestämmelser om dessa uppgifter kan utfärdas med stöd av bemyndigandet i denna paragraf. De internationella överenskommelserna om transport av farliga ämnen innehåller krav som gäller bland annat de tekniska uppgifter i beskrivningen av provningen av en förpackning som den som använder förpackningen behöver. Sådana uppgifter är till exempel uppgifter om förpackningens tillslutare och vilka typer av andra delar som behövs samt provningsresultat, vilka fås av tillverkaren, importören och återförsäljaren.

I 5 mom. föreskrivs det om skyldigheten att följa de föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 25 § 5 mom. i lagen om transport av farliga ämnen när det gäller transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om godkännandets giltighetstid, säkerställandet och övervakningen av tillverkning, rekonditionering och provning, den tekniska dokumentationen, intygen och bevarandet av dem samt om de uppgifter som är tillgängliga för användare. Tillverkningen av förpackningar och vissa tankar och typer av containrar, såsom komposittankar och säckcontainrar, kräver ett kvalitetssäkringsprogram. Föreskrifterna ska också innehålla krav som gäller de uppgifter som den som använder en förpackning ska ha tillgång till. Till exempel ska den som tillverkar förpackningar, och senare återförsäljaren, ge information om de förfaringsätt som ska följas samt en beskrivning av typerna av och dimensionerna för tillslutare och andra delar som behövs, så att användaren kan säkerställa att en transportfärdig förpackning är lämplig och säker.

I 6 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 5 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

30 §. *Användning av förpackningar, tankar och containrar samt säkerhetskrav på förpackningar som inte är fulla.* Bestämmelserna i denna paragraf kompletterar de allmänna säkerhetskrav som finns i 27 § och som gäller användningen av förpackningar, tankar och containrar. Bestämmelserna i 1–2 och 4 mom. motsvarar till sitt innehåll 26 § 1–3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 1 mom. föreskrivs det om säkra egenskaper hos förpackningar, tankar och containrar. Den förpackning, tank eller container som lämpar sig för den transportform och det transportsätt som behövs ska väljas för transporten.

Om det krävs att en förpackning, tank eller container besiktas periodiskt, är användningen enligt 2 mom. tillåten endast fram till det datum då en sådan besiktning ska förnyas. Med periodiska besiktningar avses sådana periodiska besiktningar som det föreskrivs om i 28 § 2 mom. och genom vilka man visar att en produkt som är i användning fortfarande överensstämmer med kraven. De dokument som har beviljats för de periodiska besiktningarna och provningarna ska sparas hela deras giltighetstid, det vill säga till minst följande periodiska besiktning. Bestämmelser om förvaringstiderna kan utfärdas med stöd av bemyndigandet i denna paragraf.

Försvarsmaktens material kan förvaras även en längre tid, till exempel 20 år. Typgodkännandet för förpackningen kan upphöra att gälla under den tiden. Dessutom kan förpackningens material

föråldras under förvaringstiden. Inom paragrafens tillämpningsområde kan Huvudstabens tekniska granskningsavdelning godkänna till exempel en längre användningstid än 5 år för typgodkända plastförpackningar, om det anser att en säker användning av plastförpackningarna kan säkerställas exempelvis genom kompletterande åtgärder när det gäller besiktningar och underhåll av materialen.

I 3 mom. föreskrivs det om ett undantag i fråga om användningen av förpackningar och tankar avsedda för transport av farliga ämnen under förhållanden som avses i 6 § i denna lag. Undantagsbestämmelsen gör det möjligt att under ovannämnda förhållanden använda en förpackning eller en tank, även om tidsfristen för godkännandet av dem har löpt ut. Momentet innehåller ett bemyndigande med stöd av vilket Huvudstabens tekniska granskningsavdelning under förhållanden som avses i 6 § får meddela föreskrifter om undantag i fråga om användningen av icke-typgodkända förpackningar, om det är nödvändigt i enlighet med vad som föreskrivs i momentet.

I 4 mom. föreskrivs det om skyldigheten att följa de föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 26 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen när det gäller transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag.

I 5 mom. föreskrivs det om det sätt på vilket ett kolli med explosiva varor som inte är fullt ska förpackas samt om ett undantag från huvudregeln enligt vilket explosiva varor för samemballeras, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten eller övningar som hänför sig den.

Enligt Försvarsmaktens föreskrifter är det förbjudet att förpacka olika produkter i samma kolli på ett sätt som avviker från det ursprungliga förpackningssättet. Den yttre förpackningen får endast innehålla den produkt som antecknats på etiketten, och märkningar och etiketter om den produkten ska finnas på utsidan av kollit.

Kombinationer av elektriska tändpatroner, stubintråd och stubintändpatroner av tändhattstyp som tillverkats för eldmarkering får transporteras sameballerade i samband med en militär övning. De elektriska tändpatronernas ledare ska hållas kortslutna. Kombinationerna ska förpackas i en trälåda med lock, som kan tillslutas på ett pålitligt sätt. Högst 50 sådana kombinationer får förpackas i en och samma låda.

I 6 mom. finns ett bemyndigande för försvarsministeriet att utfärda förordning.

31 §. Alternativa lösningar och tekniska specifikationer för förpackningar, tankar och bulkcontainrar. De krav som i denna lag föreslås för förpackningar, tankar och bulkcontainrar grundar sig på den konstruktion som anses vara säker för de förpackningar, tankar och bulkcontainrar som används för närvarande. I denna paragraf föreskrivs det om situationer där man på särskilda villkor kan avvika från de föreskrivna kraven. Bestämmelserna motsvarar till sitt innehåll i huvudsak 27 § 1–3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 1 mom. föreskrivs det om sådana alternativa lösningar och tekniska specifikationer som kan användas som krav på förpackningars, tankars och bulkcontainrars konstruktion och på tillverkningen och provningen av dem. Vid normal tillverkning följer man de konstruktionskrav som definierats som utformningskriterier samt kraven i de internationella tekniska standarderna. Överensstämmelsen med kraven säkerställs genom provningar och de material som används ska i huvudsak vara förenliga med materialstandarderna. Enligt den föreslagna bestämmelsen får Säkerhets- och kemikalieverket och Strålsäkerhetscentralen godkänna alternativa lösningar eller tekniska specifikationer, vilka innebär sådana krav i fråga om den aktuella tekniska egenskapen

som gör det möjligt att följa föreskrivna väsentliga krav och genom vilka det säkerställs att en förpackning, tank eller bulkcontainer överensstämmer med kraven. Den tekniska specifikationen kan också vara en befintlig teknisk standard. De fall som avses i bestämmelsen syftar på sådana fall som avses i de internationella bestämmelserna om transport av farliga ämnen och där det inte finns någon standard som innehåller kriterier för konstruktionen, eller en sådan standard inte kan tillämpas på en alternativ konstruktionslösning, en standard ännu inte har tagits in som referensstandard i bestämmelserna om transport av farliga ämnen, eller det är fråga om ett särskilt fall som referensstandard inte omfattar. Godtagbara tekniska specifikationer kan också syfta på sådana tekniska regler (technical codes) i fråga om tankars konstruktion och tillverkning som avses i bestämmelserna om transport av farliga ämnen och som i sin helhet gäller tankars konstruktion eller som kompletterar konstruktionskraven i bestämmelserna. I en sådan godtagbar teknisk specifikation inkluderas vanligen information om de periodiska besiktningar och provningar som ska utföras, och i vilket fall som helst ska tryckbehållare och tankar uppfylla de minimikrav som meddelas med stöd av de bemyndiganden som ingår i lagen och som gäller materialets hållbarhet och tjocklek, svetsfogar och andra grundläggande krav på konstruktionen.

I 1 punkten föreskrivs det att beslut om godkännande av avvikelser från de fastställda kraven fattas av Säkerhets- och kemikalieverket och i fråga om radioaktiva ämnen av Strålsäkerhetscentralen samt under förhållanden som avses i 6 § även av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

Enligt 2 mom. är villkoret för att alternativa lösningar och tekniska specifikationer ska godkännas att det är fråga om ett sådant nödvändigt fall för vilket det i en internationell överenskommelse eller EU-lagstiftningen har fastställts att en myndighet har möjlighet att godkänna denna typ av lösningar eller specifikationer. Man ska inte avvika från de minimikrav som ställts på konstruktion, tillverkning och provning, och en förpackning, tank eller container ska ha en garanterad hållbarhet och användningssäkerhet vid transport. I detta sammanhang ska man också uppnå minst samma transportsäkerhet som om man följde de uppställda kraven. Detta innebär för exempelvis förpackningar och bulkcontainrar minst likadana eller bättre egenskaper i fråga om slag- och belastningshållfasthet och brandsäkerhet, på så sätt att man genom de provningar som krävs kan visa den konstruktionsmässiga hållbarheten och säkerheten på ett motsvarande sätt som för förpackningar och bulkcontainrar som fullständigt överensstämmer med kraven.

I 3 mom. föreskrivs det att Säkerhets- och kemikalieverket och Strålsäkerhetscentralen ska underrätta Huvudstabens tekniska granskningsavdelning om alternativa lösningar och tekniska specifikationer som de godkännt. Detta är motiverat, eftersom Huvudstabens tekniska granskningsavdelning är tillsynsmyndighet enligt denna lag och syftet med bestämmelsen är att den godkännande myndigheten ska informera tillsynsmyndigheten om sitt godkännande.

I 4 mom. föreskrivs det om skyldigheten att följa de föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 27 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen när det gäller transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag.

I 5 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 4 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

32 §. *Skyldighet att lämna uppgifter om tankar och tryckbehållare till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.* I denna paragraf föreskrivs det om en skyldighet att anmäla tankar och tryckbehållare vars volym överstiger 450 liter. De situationer i vilka anmälan ska lämnas och de uppgifter som anmälan ska innehålla motsvarar till sitt innehåll 28 § i lagen om transport av farliga ämnen.

I 1 mom. föreskrivs det om skyldigheten att lämna uppgifter till Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet, som är ägare eller innehavare av de tankar och tryckbehållare som avses här. Uppgifterna ska lämnas till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

Enligt 2 mom. är besiktningsorgan som besiktat en tank eller tryckbehållare skyldiga att komplettera den anmälan som avses i 1 mom. med uppgifter om besiktningen och lämna alla uppgifter om tanken eller tryckbehållaren till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning efter besiktningen. I situationer där besiktningen har utförts utanför Finland föreskrivs det i detta moment om en skyldighet att komplettera och lämna in uppgifterna till Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet, som är ägare eller innehavare av tankarna och tryckbehållarna.

I 3 mom. föreskrivs det om en anmälningsskyldighet i sådana fall där uppgifterna ändras eller där tanken eller tryckbehållaren tillfälligt eller permanent tas ur bruk så att den inte längre används för transport av farliga ämnen. Anmälningsskyldigheten omfattar även situationer där tankar eller tryckbehållare som tagits ur transportbruk på nytt tas i bruk för transport av farliga ämnen. Anmälningsskyldiga är enligt momentet ägaren och innehavaren av tanken eller tryckbehållaren, det vill säga Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet, och anmälan ska lämnas till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

I 4 mom. föreskrivs det om skyldigheten att följa den förordning som statsrådet utfärdat med stöd av 28 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen när det gäller transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Bestämmelserna i paragrafen grundar sig inte på de internationella överenskommelserna och EU-lagstiftningen, varför närmare bestämmelser utfärdas genom statsrådets förordning. Genom statsrådets förordning kan det utfärdas närmare bestämmelser om de typer av tankar och tryckbehållare som ska anmälas till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning. Beskrivningarna av typerna grundar sig på tryckbehållarnas och tankarnas tekniska volym, konstruktion och andra tekniska egenskaper, och nya typer utvecklas i och med den tekniska och vetenskapliga utvecklingen. I framtiden kan det också uppstå behov av att i fråga om nya typer av tankar och tryckbärande anordningar överväga vad som är ändamålsenligt att få med om dem i myndighetens register.

6 kap.

Tillfällig förvaring

I detta kapitel föreskrivs det om tillfällig förvaring i huvudsak i enlighet med 6 kap. i lagen om transport av farliga ämnen. Bestämmelserna om tillfällig förvaring enligt lagen om transport av farliga ämnen är i huvudsak nationella, och de grundar sig inte på de internationella överenskommelserna och EU-lagstiftningen. Upplagring och förvaring av farliga ämnen, som inte hör till en transport, omfattas inte av bestämmelserna om tillfällig förvaring i anslutning till transport av farliga ämnen. Bestämmelserna i detta kapitel motsvarar i huvudsak lagen om transport av farliga ämnen. Det krav som gäller interna räddningsplaner utvidgas så att en ansvarig persons närvaro krävs på platsen för tillfällig förvaring.

Bestämmelserna om tillfällig förvaring ingriper inte i lagstiftningen om kör- och vilotider inom vägtrafiken, eftersom man inte har för avsikt att ange några tidsmässiga begränsningar i fråga om uppehåll och avbrott. Denna typ av situationer i anslutning till transport, som vägtrafikens sociallagstiftning kräver och som innebär att det blir ett avbrott i körningen och att föraren ska hålla dygnsvila eller veckovila eller någon annan paus, betraktas inte som tillfällig förvaring.

Tillfällig förvaring som hör samman med en transport utgör en normal del av transporthantering i hamnar, på flygplatser och i andra terminaler, eller på andra platser. Styckegods och tankar öppnas inte under den egentliga transporten och följaktligen inte heller under tillfällig förvaring, förutom när det är fråga om myndighetsövervakning. Som tillfällig förvaring betraktas naturligtvis inte heller sådan lagring som omfattas av särskild lagstiftning. På platsen för tillfällig förvaring tillämpas alla krav som gäller för den egentliga transporten, om det inte föreskrivs något annat. De transportmedel, tankar, förpackningar och containrar som används vid tillfällig förvaring av farliga ämnen ska vara konstruerade för detta ändamål och byggnadsmaterialen ska tåla effekten av de ämnen som transporteras. De ska också uppfylla föreskrivna tekniska krav.

Transporter och tillfällig förvaring av farliga ämnen i hamnar ingår i transportkedjor där godset byter transportform från landtransport till sjötransport och vice versa. Verksamheten ingår i transportkedjor där styckegodscontainrar, tankcontainrar, fordon eller tankbilar med farliga ämnen förflyttas från land till ett fartyg, eller där godset flyttas över från hav till land. I hamnen sker ett byte av transportform. Detta är vanligen förenat med exempelvis interna flyttningar av containrar och tillfällig förvaring av dem på hamnområdet. Ett farligt ämne som ingår i en transportkedja hanteras inte i sig på något sätt och det lossas inte heller medan det är i hamnen. Motsvarande verksamhet sker på flygplatserna när transportformen växlar till lufttransport eller från lufttransport till landtransport. Enheterna är då mindre än vid sjötransport och som störst sådana containrar som vanligen används ombord på luftfartyg (unit load device).

Förutom hamnar och flygplatser kan områden med platser för tillfällig förvaring vara exempelvis lastnings- och lossningsområden eller depåområden där verksamheten omfattas av lagens tillämpningsområde. Enligt 2 § tillämpas inte lagen på lagring, flyttning eller annan hantering av farliga ämnen inom ett fabriks- eller upplagsområde, när åtgärden inte hör nära samman med väg-, fartygs- eller lufttransport. Sådan tillfällig förvaring som avses i denna lag är förvaring som hör nära samman med transport, det vill säga att försändelsen eller lasten med ett farligt ämne ingår där i en transporthändelse. Vid tillfällig förvaring ska det då alltså kunna bevisas till vilken transporthändelse det farliga ämnet och förvaringen av det hör.

Vid tillfällig förvaring som hör samman med en transport ska de krav som gäller för transporten följas. På platsen för tillfällig förvaring ska man på samma sätt som under transporthändelsen se till att det finns både tillräcklig säkerhet (safety) och tillräckligt skydd (security). På så sätt ska även kraven i fråga om säkerhetsåtgärder uppfyllas vid tillfällig förvaring.

33 §. Förutsättningar för tillfällig förvaring. Denna paragraf innehåller en allmän bestämmelse om förutsättningarna för tillfällig förvaring. Tillfällig förvaring hör samman med den egentliga transporthändelsen i dess olika faser, från det att godset sänds iväg till dess att det tas emot. Temporära avbrott i färden som hör samman med transporten och som beror på transportförhållandena betraktas inte som tillfällig förvaring, men de utgör en del av transporten. Med transportförhållanden avses också sabotage och fientlig påverkan som skett under undantagsförhållanden och i andra motsvarande situationer.

Den föreslagna bestämmelsen motsvarar innehållet i 29 § i lagen om transport av farliga ämnen.

I denna paragraf föreskrivs det att tillfällig förvaring utgör verksamhet som hör samman med en transporthändelse. Platser för tillfällig förvaring kan vara hamnar, flygplatser, terminaler och andra motsvarande platser för tillfällig förvaring. Vid tillfällig förvaring förvaras en försändelse eller last som innehåller ett farligt ämne i ett fordon, en container eller en transporttank på en plats för tillfällig förvaring. Därifrån fortsätter färden exempelvis efter landtransport med ett fartyg från en hamn, eller så fortsätter färden exempelvis efter hantering vid en logistikterminal. Styckegods kan också förvaras exempelvis i en terminal efter att det har lastats ur ett lastutrymme i samband med ett byte av transportmedel, men de farliga ämnena i sig hanteras aldrig och kollin eller tankar som innehåller farliga ämnen öppnas inte under en tillfällig förvaring.

Det är inte fråga om tillfällig förvaring när avsändaren färdigt fyller transporttankarna eller lastar i godset, men befordran för transporten inte inleds och lasten inte lämnas över till transportören för transport. I så fall betraktas inte det att ett ämne hålls i en transporttank, ett lastutrymme eller en container som en del av en transport och transporthändelse. Inte heller förvaring som sker på initiativ av avsändaren utgör en del av en transport, om det inte finns någon närmare överenskommelse om transporthändelsen och man inte känner till tidpunkten för transporten innan mottagaren har meddelat att den tar emot godset. Transportbehovet bestäms enligt huruvida det för att transporthändelsen ska börja krävs åtgärder av följande aktör som är delaktig i transporten och anmälningar i anslutning till leveransen av ämnet eller godset innan transporten kan börja.

Även om ett farligt ämne har placerats i en transporttank eller ett transportmedel gör det inte verksamheten till sådan tillfällig förvaring som hör samman med en transport, i synnerhet om det farliga ämnet ännu väntar på en beställning och på att ett egentligt transportbehov ska uppstå. I sådana fall känner man vanligen inte till transportören, tidpunkten för transporten eller när mottagaren kan ta emot försändelsen. Som tillfällig förvaring betraktas inte heller lagerverksamhet där det hålls ett så kallat satellitlager eller buffertlager, där godset inte är last som ska transporteras och som hör nära samman med en transporthändelse, och från vilket godset sänds till kunden först efter en beställning eller en separat åtgärd som gäller godset, såsom ett meddelande om en minskning av den egna lagerkapaciteten.

Vad som har betydelse vid tillfällig förvaring i anslutning till en transport är om transporten har avslutats och när transporthändelsen anses ha blivit avslutad. Vanligen avslutas en transport när försändelsen eller lasten tas emot vid destinationen. Det kan emellertid bli så att lasten vid destinationen blir tvungen att vänta i fordonets tankcontainrar till dess att de i tur och ordning blir tömda på de farliga ämnena. Denna väntetid hos mottagaren anses höra samman med transporten. Om ett ämne för en längre tid måste lämnas hos mottagaren i transporttankar eller tankcontainrar som använts vid transporten ska det utifrån syftet med förvaringen göras en bedömning av när transporten avslutas. Om ämnen exempelvis hålls kvar i transporttankarna för att godset inte kan tas emot eller för att mottagaren inte har tillräckligt med kapacitet att lossa större ämnesmängder, beror förvaringen inte på faktorer som naturligt hör samman med transporten, utan på andra orsaker. I så fall kan förvaringen inte anses höra samman med transporten, utan transporten måste anses vara avslutad. Detsamma gäller lagring, om godset lagras exempelvis på grund av att det saknas en mottagare eller för att mottagaren inte har möjlighet att ta emot godset. Sådan lagring utgör då inte en del av transporten.

I paragrafen föreskrivs det om transportörens, avsändarens eller beställarens skyldighet att på begäran av tillsynsmyndigheten visa upp handlingar där transportens avsändnings- och mottagningsplats framgår. Vid tillfällig förvaring som hör samman med en transport ingår en försändelse eller last som innehåller ett farligt ämne i en transporthändelse. Vid tillfällig förvaring ska det alltså kunna bevisas till vilken transporthändelse det farliga ämnet och

förvaringen av det hör. Tillfällig förvaring som ingår i en transport sker mellan det att transporten inleds och avslutas, och någon som är delaktig i transporten har hand om lasten eller försändelsen. Vanligen upprättas det en godsdeklaration eller något annat motsvarande transportdokument som beskriver transportbehovet och den last eller försändelse som ska transporteras. Under en transporthändelse har en last eller försändelse en avsändare, transportör och mottagare vid slutdestinationen.

34 §. Plats för tillfällig förvaring. På de områden som avses i paragrafen ska transport och tillfällig förvaring och hantering som ingår i en transport genomföras så att ämnena inte orsakar onödig fara. Endast sådana mängder farliga ämnen som garanterat kan förvaras säkert får transporteras och förvaras tillfälligt. Bedömningen av risker och säkerställandet av säkerheten kan grunda sig på en säkerhetsutredning eller annan bedömning eller på en intern räddningsplan. Man måste också sörja för den allmänna ordningen och se till att de farliga ämnena placeras på ett säkert ställe, eftersom det skapar en god och säker grund för verksamheten även vid skadefall, där man samlar upp farliga ämnen eller oskadliggör dem.

Denna paragraf innehåller en allmän bestämmelse om på vilka platser farliga ämnen får förvaras tillfälligt, vilka riskbedömningar som ska göras på dessa platser och vilka åtgärder som ska vidtas i samband med dessa. Med plats för tillfällig förvaring avses antingen en plats för upprepad, tillfällig förvaring eller någon annan plats för tillfällig förvaring. Med plats för upprepad, tillfällig förvaring avses en örlogshamn, ett örlogshamn område, en militär flygplats och annan för militär verksamhet avsedd terminal samt andra platser för upprepad tillfällig förvaring som valts ut eller byggts särskilt för detta ändamål och som kontinuerligt används för tillfällig förvaring. Som exempel kan nämnas platser för tillfällig förvaring som vanligen valts ut under normala förhållanden och som används upprepade gånger, såsom platser för tillfällig förvaring som finns i anslutning till militära övnings- och lägerområden, där farliga ämnen förvaras inför byte till en annan transportform eller överföring till ett egentligt lager. Med andra platser för tillfällig förvaring avses exempelvis sporadiska platser som används för övnings- och stöduppdrag, såsom öar, tillfälliga landnings- och startplatser eller enskilda objekt som behövs vid transporter som genomförs i samband med decentralisering av lager.

Vid transporter som utförs av en tredje part iakttas under normala förhållanden lagen om transport av farliga ämnen, varvid inga andra platser för tillfällig förvaring utnyttjas.

Paragrafens 1 och 2 mom. motsvarar i huvudsak till sitt innehåll 30 § 1 och 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen, med det undantaget att det i 1 mom. fastställs att en intern räddningsplan ska upprättas också för militära flygplatser, vilket enligt 30 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen inte krävs i fråga om flygplatser. I det föreslagna momentet beskrivs dessutom tydligt med tanke på tillämpningsområdet för denna lag vilka platser för upprepad tillfällig förvaring som förutsätts ha en intern räddningsplan.

Enligt 1 mom. får farliga ämnen förvaras tillfälligt endast på platser för upprepad tillfällig förvaring som har en intern räddningsplan och på andra platser för tillfällig förvaring. Bestämmelser om upprättandet av och innehållet i den interna räddningsplanen finns i 37 §.

Kravet på en intern räddningsplan grundar sig på det krav som finns i den gällande lagen om transport av farliga ämnen och som gäller den interna räddningsplan som ingår i säkerhetsutredningen för ett hamnområde eller en bangård. Nu kommer en intern räddningsplan att krävas även för andra platser för tillfällig förvaring. Syftet med de interna räddningsplanerna är att, om det sker en olycka eller ett tillbud på en plats eller ett område för tillfällig förvaring, säkerställa att alla delaktiga samarbetar på ett samordnat sätt och att konsekvenserna av olyckan eller tillbudet kan begränsas så att de blir så små som möjligt.

Enligt 2 mom. får det på en plats för tillfällig förvaring transporteras och förvaras enbart sådana mängder som är motiverade med tanke på verksamheten och för vilka säkerheten kan garanteras under förvaringen: säkerheten i verksamheten ska alltid ställas i relation till mängden farliga ämnen som transporteras och hanteras. Platsen för tillfällig förvaring ska ha tillräckligt hög teknisk säkerhet och beredskapsnivå med beaktande av mängden och arten av de ämnen som förvaras tillfälligt. De tekniska föreskrifter som meddelats med stöd av lagen kan begränsa mängden av vissa ämnen per lasttransportenhet eller helt förbjuda transport av sådana ämnen som är förenade med en risk som inte kan undanröjas vid en transport. Sådana ämnen som är tillräckligt säkra under den egentliga transporthändelsen är ämnen som vanligen kan förvaras tillfälligt. Platsen för tillfällig förvaring kan vara sådan att utrymmet med beaktande av storleken, konstruktionen, utrustningen eller andra omständigheter möjliggör förvaring av enbart vissa farliga ämnen eller begränsade ämnesmängder. Verksamheten på dessa platser ska planeras så att man sörjer för säkerheten i enlighet med ämnesmängderna och ämnenas egenskaper. Den som tillfälligt förvarar farliga ämnen ansvarar för verksamheten, liksom även hamninnehavaren eller truppförbandet när det exempelvis är fråga om en hamn.

Paragrafens 3 och 4 mom. motsvarar till sitt innehåll 30 § 3 och 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen, med det undantaget att man vid hanteringen av försändelsen och lasten samt i de planer som ska upprättas för förebyggande av olyckor ska beakta Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter, vars genomförande i synnerhet under förhållanden som avses i 6 § kan förutsätta andra planer och genomförandesätt än under normala förhållanden.

Det krav som i 3 mom. ställs på platsen för tillfällig förvaring motsvarar den allmänna skyldigheten enligt lagen om transport av farliga ämnen om att de faror som tillfällig förvaring medför ska beaktas.

Bestämmelserna i 4 mom. motsvarar den skyldighet i fråga om platser som ska anvisas för lasttransportenheter på ett hamnområde som med stöd av ett bemyndigande i lagen om transport av farliga ämnen har föreskrivits genom förordning. Nu utvidgas bestämmelsen så att den gäller sörjande för ordningen på alla platser för tillfällig förvaring. Ordningen har stor betydelse för säkerheten, och dålig ordning utgör ofta en delorsak vid tillbud. Platserna ska märkas ut för lasttransportenheterna eller alternativt kan det även på annat sätt säkerställas att det råder en klar ordning på området. På detta sätt underlättas även räddningsmyndigheternas verksamhet vid olyckor. Vid olyckor måste de som befinner sig på olycksområdet ha möjlighet att avlägsna sig på ett säkert sätt och de som deltar i bekämpningsarbetet måste kunna nå olycksobjekten. När områdena har märkts ut och det finns en klar ordning över lasttransportenheterna är det också lättare för räddningsväsendet att hitta objektet i en olyckssituation och röra sig på platsen.

Enligt 5 mom. får närmare bestämmelser om platser för upprepad tillfällig förvaring utfärdas genom förordning av statsrådet. Ett faktum som talar för bestämmelser på förordningsnivå är att exempelvis de tekniska lösningarna för separering av containrar och transportenheter med farliga ämnen i örlogshamnområden då motsvarar de civila kraven.

35 §. Placering av försändelser och lasttransportenheter med farliga ämnen på platser för tillfällig förvaring. I denna paragraf föreskrivs det om placering av försändelser och lasttransportenheter på platser för tillfällig förvaring. Innehållet i 1 mom. motsvarar innehållet i 31 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen. En skillnad är att även Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter ska beaktas vid placeringen, och genomförandet av dessa uppgifter kan till exempel under förhållanden som avses i 6 § kräva andra placeringsarrangemang än under normala förhållanden.

I 1 mom. föreskrivs det att ett fordon eller en container som används för transport av farliga ämnen under tiden för tillfällig förvaring ska förvaras enbart på de platser som är avsedda för dem. Likaså ska en försändelse inom vägtransport som för vidaretransport har lösgjorts från lasten, och som inte får öppnas under transporten och följaktligen inte heller under den tillfälliga förvaringen, förvaras på korrekt sätt och åtskild på åtminstone samma sätt som i lastutrymmet under den egentliga vägtransporten. Samtidigt ska det i exempelvis hamnar vara möjligt att på basis av riskbedömning välja en utspridd modell för lasttransportenheterna, där lasttransportenheterna placeras i separata rader på de områden som reserverats för dem, eller en samlad modell, där de placeras på ett relativt sammanhållet område. Det ska säkerställas att räddningsmyndigheterna obehindrat kan nå platsen. Med stöd av ett bemyndigande i paragrafen kan det utfärdas närmare bestämmelser om dessa angelägenheter genom förordning.

Bestämmelsen motsvarar också det krav som EU-lagstiftningen genom kommissionens förordning (EU) nr 139/2014 (kommissionens förordning om krav och administrativa rutiner för flygplatser enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2000) ställer på flygplatsoperatören vid lufttransport och enligt vilket flygplatsoperatören ska utse lämpliga områden på flygplatsen som ska användas för förvaring av farligt gods som transporteras genom flygplatsen. EU-förordningen gäller inte militära flygplatser. I denna paragraf föreskrivs det om införandet av motsvarande förfaranden på militära flygplatser.

Enligt 2 mom. kan det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om placeringen och separeringen av lasttransportenheter på hamnområden samt om annat som gäller det praktiska genomförandet av och de tekniska detaljerna för placeringen och separeringen vid tillfällig förvaring. Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med motsvarande civila bestämmelser.

36 §. Övningar inför nödsituationer samt beredskap att avvärja olyckor på platser för tillfällig förvaring. I denna paragraf föreskrivs det om krav enligt vilka det på platser för tillfällig förvaring vid skadefall ska finnas tillräcklig beredskap inför olyckor och tillbud. I den mån det är möjligt ska det också under undantagsförhållanden och vid försvarstillstånd finnas beredskap inför eventuella olyckor som uppstår till följd av fientlig påverkan.

Innehållet i 1 mom. motsvarar i huvudsak innehållet i 32 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 1 mom. föreskrivs det om omsorgsplikt i anknytning till tillfällig förvaring när det gäller åtgärder och arrangemang för att förebygga olyckor och begränsa följderna av olyckor. Dessa ska ställas i relation till verksamhetens omfattning och de ämnesmängder som förvaras samt ämnenas farliga egenskaper. När det handlar om verksamhet i liten skala är det lättare att organisera detta, exempelvis när endast en transportenhet förvaras åt gången. När de ämnesmängder som ska förvaras tillfälligt är större, exempelvis när det handlar om örlogshamnar, örlogshamnområden, militära flygplatser eller logistikterminalverksamhet, måste också åtgärderna vara bättre kartlagda och noggrannare identifierade genom riskbedömningar för att beredskapsskyldigheten ska fullgöras.

Innehållet i 2 mom. motsvarar delvis innehållet i 32 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen. En skillnad är det att genomförandet av beredskapsåtgärder och skyldigheten att kontinuerligt följa upp och utvärdera åtgärdernas genomslag begränsas till platser för upprepade, tillfällig förvaring. Eftersom farliga ämnen förvaras tillfälligt upprepade gånger på dessa platser ska åtgärderna följas upp, och vid behov ska korrigerande åtgärder vidtas. På andra platser för tillfällig förvaring är det inte fråga om återkommande verksamhet, och därför följs verksamheten inte upp kontinuerligt. På dessa platser bygger beredskapen att förebygga olyckor

på Försvarmaktens reglementen och säkerhetsbestämmelser. På så sätt har beredskapen inför olyckor planerats på förhand, och trupper som utbildas till att följa dessa reglementen och bestämmelser kan systematiskt förbereda sig på olyckor.

Paragrafens 2 mom. motsvarar de bestämmelser om beredskap att förebygga olyckor på hamnområden som utfärdats med stöd av ett bemyndigande i den gällande lagen om transport av farliga ämnen. Nu utvidgas kraven så att de gäller all tillfällig förvaring. Ju mer omfattande verksamhet den tillfälliga förvaringen utgör, desto mer krävande blir tillämpningen av bestämmelsen. Åtgärdernas utfall och effekt ska följas upp och utvärderas. Dessa åtgärder ska beskrivas i den interna räddningsplan som det föreskrivs om i 37 §, vilket betyder att det är den som upprättar den interna räddningsplanen som ansvarar för uppföljningen, utvärderingen och eventuella korrigerande åtgärder.

I 3 mom. föreskrivs det om ordnandet av övningar inför nödsituationer.

I 4 mom. finns det ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om beredskap att avvärja olyckor får utfärdas genom förordning. Sådana bestämmelser kan vara krav som gäller de primärläkningsredskap som behövs för bekämpning av olyckor samt platser för och placeringen av skadad last.

37 §. Intern räddningsplan och ansvarig person. I denna paragraf föreskrivs det om en intern räddningsplan och ansvarig person. Kravet på en särskild räddningsplan gäller endast platser för upprepad, tillfällig förvaring och motsvarar till sitt innehåll kravet på en sådan räddningsplan för platser för tillfällig förvaring som avses i 33 § i lagen om transport av farliga ämnen. En plats för upprepad tillfällig förvaring är således jämförbar med en sådan plats för tillfällig förvaring som avses i lagen om transport av farliga ämnen.

I 1 mom. finns en allmän bestämmelse om att farliga ämnen får förvaras på en plats för upprepad, tillfällig förvaring endast om en räddningsplan har upprättats för platsen i fråga.

I 2 mom. föreskrivs det att den interna räddningsplanen ska ses över om verksamheten förändras väsentligt. För att verksamheten på en plats för tillfällig förvaring ständigt ska vara planerad med olyckor i åtanke, ska den interna räddningsplanen ses över och uppdateras regelbundet. I samband med en uppdatering ska man beakta alla förändringar som skett i verksamheten, i områdets utveckling och i hur räddningsväsendet är organiserat samt beakta ökad information i övrigt om sådant som har en inverkan i avvärjandet av olyckor. Som väsentliga förändringar betraktas sådana förändringar som är av betydelse med tanke på personalens verksamhet, ökade risker och säkerheten vid tillfällig förvaring, såsom en ökning av mängden farliga ämnen.

I 3 mom. föreskrivs det om den som upprättar en intern räddningsplan. I ett hamnområde och på en militär flygplats utförs lasthanteringstjänster av ett företag eller truppförband som bedriver stuvning, lastning, lossning eller intern flyttning av farliga ämnen.

I 3 mom. 1 punkten föreskrivs det om en räddningsplan för örlogshamnar och örlogshamnområden medan 2 punkten gäller en räddningsplan för militära flygplatser och 3 punkten en räddningsplan för fasta platser för upprepad, tillfällig förvaring.

I 4 mom. föreskrivs det om räddningsplanens innehåll. Dessutom förutsätts det med tanke på nödsituationer att en övningsplan upprättas och att övningar ordnas. Enligt förslaget ska kravet gälla alla platser som enligt paragrafen är skyldiga att upprätta en intern räddningsplan.

I praktiken förutsätts det i Finland, på civila flygplatser via vilka farliga ämnen transporteras som lufttransport, i enlighet med EASA-förordningen att flygplatsen har en beredskapsplan (räddningsplan), som upprättats och verkställt av flygplatsoperatören och som omfattar eventuella nödsituationer på flygplatsen och i dess omgivning. Den ska också säkerställa att det finns ändamålsenliga räddnings- och brandskyddstjänster på flygplatsen. Dessutom förutsätts det i kommissionens förordning (EU) nr 139/2014 (kommissionens förordning om krav och administrativa rutiner för flygplatser enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008) att flygplatsoperatören har ett ledningssystem, vilket inbegriper samordning av säkerhetsledningssystemet med räddningsplanen (kallad beredskapsplan i förordningen, emergency response plan eller emergency plan). EU-förordningarna i fråga tillämpas inte på flygplatser eller på delar av dem, eller på deras utrustning, personal och organisation, om de övervakas och används av Försvarsmakten (jfr artikel 2.3b i EU-förordning 1139/2018 och artikel 1.2 i EG-förordning 216/2008). Syftet med 4 mom. är att införa motsvarande praxis på militära flygplatser.

I 5 mom. föreskrivs det att räddningsplanen ska skickas till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning innan verksamheten inleds och när planen revideras.

I 6 mom. föreskrivs det om hörandet om räddningsplanen. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska ges möjlighet att efter prövning bestämma om ett yttrande om räddningsplanen ska begäras av räddningsmyndigheten, den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen, regionförvaltningsverket, kommunen och vid behov andra myndigheter. Prövningen är beroende av huruvida räddningsplanen innehåller sekretessbelagda uppgifter. Om uppgifterna i räddningsplanen inte omfattas av särskilda krav på sekretess ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning be myndigheterna lämna ett yttrande enligt ovanstående och dessutom hålla den godkända räddningsplanen tillgänglig för dessa myndigheter.

I 7 mom. föreskrivs det om skyldigheten för den som upprättar en intern räddningsplan att för den plats för upprepad, tillfällig förvaring som avses i 1 mom. utse en ansvarig person. Alla som förutsätts ha en intern räddningsplan förutsätts även ha en ansvarig person. I praktiken ska den ansvariga personen vara en person som ser till att bestämmelser och föreskrifter iakttas och att det råder god ordning och finns första hjälpen-utrustning på platsen för tillfällig förvaring. Den ansvariga personen kan också vara Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare eller annars ha gott samarbete med säkerhetsrådgivaren.

Enligt 8 mom. får närmare bestämmelser om den interna räddningsplanen utfärdas genom förordning av statsrådet. Eftersom det exempelvis i hamnarna också kan bedrivas upplagring ska bestämmelserna i huvudsak överensstämma med de bestämmelser som utfärdats med stöd av kemikaliesäkerhetslagen. Följaktligen ska innehållet i en intern räddningsplan följa samma principer som i fråga om de interna räddningsplaner som omfattas av kemikaliesäkerhetslagen och som gäller hanteringen av farliga kemikalier och explosiva ämnen i produktionsanläggningar och vid upplagring.

38 §. Säkerhetsutredning för Marinens örlogshamnar och för hamnområden som helt eller delvis tagits i besittning av Försvarsmakten. I denna paragraf föreskrivs det om säkerhetsutredning för Marinens örlogshamnar samt för hamnområden som helt eller delvis tagits i besittning av Försvarsmakten. I 34 § i lagen om transport av farliga ämnen konstateras det att om betydande mängder farliga ämnen transporteras via en hamn eller förvaras tillfälligt i hamnen, ska hamninnehavaren och den som utför lasthanteringstjänster i hamnen ha en uppdaterad säkerhetsutredning. Försvarsministeriets förordning (632/2001), som utfärdats med stöd av 24 § i den upphävda lagen om transport av farliga ämnen, innehåller inga bestämmelser

om säkerhetsutredning för hamnar eller hamnområden. Det är fråga om en ny paragraf för örlogshamnar och örlogshamnområden.

I 1 mom. föreskrivs det att Marinens örlogshamnar samt hamnområden som helt eller delvis har tagits i besittning av Försvarsmakten ska ha en säkerhetsutredning, om mängden farliga ämnen som transporteras som styckegods via örlogshamnen och örlogshamnområdet överstiger 10 000 ton per år. I momentet fastställs att Huvudstabens tekniska granskningsavdelning vid behov kan kräva att en säkerhetsutredning görs också för andra örlogshamnar och hamnområden som helt eller delvis har tagits i besittning av Försvarsmakten, om det framkommer att det behövs en säkerhetsutredning för att garantera säkerheten. Som ett allmänt krav föreskrivs det att säkerhetsutredningen ska innehålla en redogörelse för sådana åtgärder och förfaranden som säkerställer en säker transport av farliga ämnen och anknyttande verksamhet inom örlogshamnen eller örlogshamnområdet.

I 2–4 mom. föreskrivs det i närmare detalj om säkerhetsutredningen och om hur örlogshamninnehavaren och den som utför lasthanteringstjänster ska samarbeta kring upprättandet av säkerhetsutredningen. Bestämmelserna motsvarar till sitt innehåll 34 § 2–4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Bestämmelserna i 2–3 mom. motsvarar de bestämmelser som utfärdats med stöd av ett bemyndigande i lagen om transport av farliga ämnen och som gäller skyldighet att upprätta säkerhetsutredningar för hamninnehavare och för dem som utför lasthanteringstjänster i hamnen, dvs. företag som stugar, lastar, lossar och utför interna flyttningar av farliga ämnen. I praktiken ska dessa parter samarbeta och samordna sina delplaner med varandras planer och vid behov i den form som hamninnehavaren har fastställt. Hamninnehavaren ska utifrån dessa sammanställa en säkerhetsutredning som gäller hela hamnområdet och ansvara för att de funktioner som beskrivits utgör en fungerande helhet och att en tillräckligt hög nivå på säkerheten uppnås. Hamninnehavaren kan göra en övergripande säkerhetsutredning för hela hamnen om hamnen består av flera hamnområden. Om hamnen består av flera hamnområden, räcker det med att det görs en säkerhetsutredning för de hamnområden för vilka det gränsvärde som föreslås i 1 mom. uppfylls.

Säkerhetsutredningen ska visa att man tillämpar sådana verksamhetsprinciper som förebygger storolyckor och andra olyckor samt fullföljer verksamhetsprinciperna för säkerhetsledningssystemet. Den ska också visa att man är medveten om de risker för olyckor som är förenade med den verksamhet som bedrivs och att man har vidtagit behövliga åtgärder för att undvika olyckor och begränsa följderna av olyckor. Dessutom säkerställs det att det har upprättats en intern räddningsplan. Med stöd av ett bemyndigande i paragrafen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i en säkerhetsutredning.

Paragrafens 4 mom. motsvarar den myndighetsuppgift som det med stöd av ett bemyndigande i lagen om transport av farliga ämnen har föreskrivits om genom förordning och enligt vilken det utifrån den riskbedömning som ingår i säkerhetsutredningen eller någon annan bedömning ska bestämmas hur ett hamnområde ska utrustas med tanke på lastskador. Enligt lagen om transport av farliga ämnen är denna myndighet Transport- och kommunikationsverket. Den myndighet som avses i detta moment är Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

Enligt 5 mom. får närmare bestämmelser om säkerhetsutredningens innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet. I säkerhetsutredningen går man systematiskt igenom sådana faktorer som hör samman med transport och tillfällig förvaring av farliga ämnen, identifiera risker, bereda sig på att förhindra eventuella olyckor och förutse hur följderna av eventuella olyckor kan begränsas. I utredningen beaktas även risker som finns inom och utanför hamnområdet samt

lätt sårbara objekt. Säkerhetsutredningen ska också innehålla en beskrivning av säkerhetsledningssystemet. Det kan finnas fasta lagerbehållare och distributionslager för farliga ämnen på ett hamnområde, och då ska även dessa beaktas när den totala risken kartläggs för området.

39 §. Säkerhetsutredning för militära flygplatser. I denna paragraf föreskrivs det om säkerhetsutredningar för militära flygplatser. I likhet med vad som sägs i 38 § ska en säkerhetsutredning upprättas, om mängden farliga ämnen som transporteras överstiger 10 000 ton per år. Det är fråga om en stor mängd, och det är osannolikt att det under normala förhållanden skulle finnas flera sådana militära flygplatser i Finland.

I paragrafen används begreppet kontinuerlig, permanent militär flygplats. Med detta avses en militär flygplats som planerats som en permanent flygplats och som används kontinuerligt. Ett exempel är en fast flygbas som används av luftstridskrafterna. Begreppet har införts för att skilja mellan dessa flygplatser och sådana militära flygplatser som tas i bruk för militära övningar, vid höjning av beredskapen eller under undantagsförhållanden.

Säkerhetsbestämmelserna om militära flygplatser motsvarar till sitt innehåll de krav som anges i 34 § 2–4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Enligt 1 mom. ska en militär flygplats ha en säkerhetsutredning, om mängden farliga ämnen som transporteras med lufttransport via flygplatsen överstiger 10 000 ton per år. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan kräva att en säkerhetsutredning görs också för andra militära flygplatser, om det framkommer att det behövs en säkerhetsutredning för att garantera säkerheten. Säkerhetsutredningen ska innehålla en redogörelse för de åtgärder och förfaranden som säkerställer en säker transport av farliga ämnen och anknytande verksamhet på den militära flygplatsen.

Enligt 2 mom. ska militärflygplatsoperatören i säkerhetsutredningen redogöra för sina principer för att förebygga och begränsa olyckor samt lämna de uppgifter som behövs om den organisation och det säkerhetsledningssystem som behövs för att genomföra principerna. Den interna räddningsplan för den militära flygplatsen som avses i 37 § ska bifogas säkerhetsutredningen.

Enligt 3 mom. ska den som utför lasthanteringstjänster på den militära flygplatsen göra en egen säkerhetsutredning om sin verksamhet och lämna den till militärflygplatsoperatören. Militärflygplatsoperatören kan förutsätta att dessa säkerhetsutredningar utarbetas i en viss form. Militärflygplatsoperatören ska utarbeta en säkerhetsutredning för hela den militära flygplatsen, hålla den uppdaterad och se till att de funktioner som beskrivs utgör en säker och fungerande helhet inom hela den militära flygplatsen och flygplatsen. Militärflygplatsoperatören kan göra en övergripande säkerhetsutredning för hela den militära flygplatsen, om den består av flera militära flygplatsområden.

Enligt 4 mom. kan Huvudstabens tekniska granskningsavdelning utifrån en bedömning av de risker som anges i säkerhetsutredningen eller utifrån annan bedömning fatta beslut om hur den militära flygplatsen och flygplatsområdet ska utrustas med tanke på lastskador.

Enligt 5 mom. får närmare bestämmelser om säkerhetsutredningens innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet. I säkerhetsutredningen går man systematiskt igenom sådana faktorer som hör samman med transport och tillfällig förvaring av farliga ämnen, identifiera risker, bereda sig på att förhindra eventuella olyckor och förutse hur följderna av eventuella olyckor kan begränsas. I utredningen beaktas även risker som finns inom och utanför den militära

flygplatsen samt lätt sårbara objekt. Säkerhetsutredningen ska också innehålla en beskrivning av säkerhetsledningssystemet. Det kan finnas fasta lagerbehållare och distributionslager för farliga ämnen på en militär flygplats, och då ska även dessa beaktas när den totala risken kartläggs för området.

40 §. *Godkännande av säkerhetsutredning för Marinens örlogshamnar och för hamnområden som helt eller delvis tagits i besittning av Försvarsmakten.* I denna paragraf föreskrivs det om godkännandet av säkerhetsutredning för Marinens örlogshamnar och för hamnområden som helt eller delvis tagits i besittning av Försvarsmakten. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning är den myndighet som godkänner säkerhetsutredningarna.

Bestämmelserna har samma innehåll som 35 § i lagen om transport av farliga ämnen.

Bestämmelserna i paragrafen motsvarar de bestämmelser om godkännande av säkerhetsutredningar för hamnområden som har utfärdats med stöd av lagen om transport av farliga ämnen. De orsakar inga ändringar i nuvarande praxis inom den civila transportsektorn, men när det gäller militära transporter är bestämmelserna nya. I dessa bestämmelser konstateras det att säkerhetsutredningen enligt 1 mom. ska lämnas till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning för godkännande i stället för till Transport- och kommunikationsverket.

För närvarande finns det 14 hamnområden med godkända säkerhetsutredningar för civila hamnar.

Enligt 2 mom. ska örlogshamninnnehavaren lämna säkerhetsutredningen till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning i tillräckligt god tid innan verksamheten inleds eller inom rimlig tid i samband med ändringar i transporter av farliga ämnen eller andra ändringar som leder till att örlogshamnens verksamhet förändras, så att säkerhetsutredningen uppdateras. På detta sätt beaktas det att om det via en ny eller befintlig hamn börjar transporteras farliga ämnen i en sådan omfattning som förutsätter en säkerhetsutredning, ska utredningen lämnas in i tillräckligt god tid innan verksamheten inleds.

I 3 mom. föreskrivs det att Huvudstabens tekniska granskningsavdelning efter prövning får bestämma om ett yttrande om säkerhetsutredningen ska begäras av de civila och militära räddningsmyndigheterna, den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen, regionförvaltningsverket, kommunen och vid behov andra myndigheter. Prövningen är beroende av huruvida säkerhetsutredningen innehåller sekretessbelagda uppgifter. Om uppgifterna i säkerhetsutredningen inte omfattas av särskilda krav på sekretess ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning be myndigheterna lämna ett yttrande enligt ovanstående och dessutom hålla den godkända säkerhetsutredningen tillgänglig för dessa myndigheter.

Enligt 4 mom. ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning inom en rimlig tid meddela örlogshamninnnehavaren sina slutsatser om säkerhetsutredningen. Hamninnnehavaren ska underrätta dem som utför lasthanteringstjänster om den godkända säkerhetsutredningen.

Enligt 5 mom. ska de olika aktörer som är verksamma i hamnen samarbeta sinsemellan och ha gemensamma övningar.

Enligt 6 mom. får närmare bestämmelser om det praktiska förfarandet i anslutning till säkerhetsutredningar och godkännandet av dessa utfärdas genom förordning av statsrådet.

41 §. *Godkännande av säkerhetsutredning för militära flygplatser.* I denna paragraf föreskrivs det om godkännandet av säkerhetsutredningar för militära flygplatser. Förfarandet för godkännande motsvarar det förfarande för godkännande av säkerhetsutredningar för örlogshamnar eller örlogshamnträden som anges i 40 §.

Enligt 1 mom. ska säkerhetsutredningen lämnas till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning för godkännande.

Enligt 2 mom. ska militärflygplatsoperatören lämna säkerhetsutredningen till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning i tillräckligt god tid innan verksamheten inleds eller inom rimlig tid i samband med ändringar i transporter av farliga ämnen eller andra ändringar som leder till att den militära flygplatsens verksamhet förändras, så att säkerhetsutredningen uppdateras. På detta sätt beaktas det att om det via en ny eller befintlig militär flygplats börjar transporteras farliga ämnen i en sådan omfattning som förutsätter en säkerhetsutredning, ska utredningen lämnas in i tillräckligt god tid innan verksamheten inleds.

I 3 mom. föreskrivs det att Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska ges möjlighet att efter prövning bestämma om ett yttrande om säkerhetsutredningen ska begäras av räddningsmyndigheten, den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen, regionförvaltningsverket, kommunen och vid behov andra myndigheter. Prövningen är beroende av huruvida säkerhetsutredningen innehåller sekretessbelagda uppgifter. Om uppgifterna i säkerhetsutredningen inte omfattas av särskilda krav på sekretess ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning be myndigheterna lämna ett yttrande enligt ovanstående och dessutom hålla den godkända säkerhetsutredningen tillgänglig för dessa myndigheter.

Enligt 4 mom. ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning inom en rimlig tid meddela militärflygplatsoperatören sina slutsatser om säkerhetsutredningen. Militärflygplatsoperatören ska underrätta dem som utför lasthanteringstjänster om den godkända säkerhetsutredningen.

Enligt 5 mom. ska de olika aktörer som är verksamma på den militära flygplatsen samarbeta sinsemellan och ha gemensamma övningar.

Enligt 6 mom. får närmare bestämmelser om det praktiska förfarandet i anslutning till säkerhetsutredningar och godkännandet av dessa utfärdas genom förordning av statsrådet.

42 §. *Uppdatering av säkerhetsutredning för Marinens örlogshamnar och för hamnträden som helt eller delvis tagits i besittning av Försvarmakten.* I denna paragraf föreskrivs det om förfarandet vid uppdatering av säkerhetsutredningar. Bestämmelserna motsvarar till sitt innehåll 36 § 1–3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Bestämmelserna i paragrafen motsvarar de bestämmelser om uppdatering av säkerhetsutredningar för hamnträden som har utfärdats med stöd av lagen om transport av farliga ämnen. Hamninnehavaren ska se över säkerhetsutredningen om det på hamnträdet sker en förändring som ökar risken för en storolycka, exempelvis om de ämnen som transporteras förändras på ett väsentligt sätt, om det i samband med ett tillbud i hamnen i fråga eller i någon annan hamn har framkommit något som behöver beaktas i säkerhetsutredningen, eller på begäran av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning för att trygga säkerheten.

I 1 mom. föreskrivs det om situationer där örlogshamninnehavaren ska granska säkerhetsutredningen för örlogshamnen eller örlogshamnträdet. Vidare konstateras det att

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning har rätt att begära att säkerhetsutredningen ska uppdateras.

Enligt 2 mom. ska den som utför lasthanteringstjänster i örlogshamnen underrätta örlogshamninnehavaren om betydande förändringar i sin verksamhet.

I 3 mom. föreskrivs det att säkerhetsutredningen ska granskas och uppdateras minst vart femte år.

Enligt 4 mom. får närmare bestämmelser om uppdatering av säkerhetsutredningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

43 §. Uppdatering av säkerhetsutredningen för militära flygplatser. I denna paragraf föreskrivs det om uppdatering av säkerhetsutredningen för militära flygplatser. Det angivna förfarandet för uppdatering motsvarar det förfarande för uppdatering av säkerhetsutredningen för örlogshamnstrakten som det föreskrivs om i 42 §.

I 1 mom. föreskrivs det om situationer där operatören av den militära flygplatsen ska granska säkerhetsutredningen för den militära flygplatsen. Vidare konstateras det att Huvudstabens tekniska granskningsavdelning har rätt att begära att säkerhetsutredningen ska uppdateras.

Enligt 2 mom. ska den som utför lasthanteringstjänster på den militära flygplatsen underrätta operatören av den militära flygplatsen om betydande förändringar i sin verksamhet.

I 3 mom. föreskrivs det att säkerhetsutredningen ska granskas och uppdateras minst vart femte år.

I 4 mom. föreskrivs det om ett undantag när det gäller uppdateringen av säkerhetsutredningen. Under förhållanden som avses i 6 § i denna lag sker händelserna på den militära flygplatsen och i dess omgivning i så snabb takt att det inte är möjligt att omedelbart uppdatera säkerhetsutredningen när det sker en förändring. I 4 mom. föreskrivs det att säkerhetsutredningen ska uppdateras så att den överensstämmer med det som hänt, men uppdateringen ska göras senast inom sex månader från det att ett sådant behov av uppdatering av säkerhetsutredningen som avses i 1 mom. har konstaterats.

Enligt 5 mom. får närmare bestämmelser om uppdatering av säkerhetsutredningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 kap.

Transport av personer som utför beordrade uppdrag i transportmedel som transporterar farliga ämnen

44 §. Transport av personer som utför beordrade uppdrag i transportmedel som transporterar farliga ämnen. I militär verksamhet och i samband med övningar inför militär verksamhet måste farliga ämnen och personer i beordrade uppdrag transporteras i samma transportmedel. Kännetecknande för militär verksamhet är att militärpersonerna i samband med en transport har direkt tillgång till farliga ämnen som behövs för utförandet av deras uppdrag. Detta kan även gälla vid handräckning till polisen. Ett typiskt exempel är när en trupp i stridsberedskap ska transporteras till sitt uppdrag, varvid farliga ämnen, såsom patroner, handgranater eller andra granater, ingår i militärpersonernas eller tjänstepersonernas personliga stridsutrustning. I samma transport fraktas även så kallad trupputrustning, vilket kan innebära ammunition för

vapen av grövre kaliber än handeldvapen, rekylfria gevär eller pansarminor. I den föreslagna paragrafen anges under vilka förutsättningar denna typ av transport är tillåten.

I 1 mom. föreskrivs det om de allmänna kraven på transporter av farliga ämnen i den ovan angivna situationen. Ett grundläggande krav är att personerna har beordrats ett uppdrag som endast kan utföras om farliga ämnen fraktas med truppen. Farliga ämnen ska transporteras begränsat, med andra ord i den omfattning som uttryckligen krävs för det beordrade uppdraget. De farliga ämnen som transporteras får inte heller medföra betydande fara. Detta innebär vanligen att ämnena i fråga och föremål som innehåller sådana ämnen ska ha planerats, testats och särskilt godkänts för transport i transportmedlet i fråga, förpackade eller oförpackade på det sätt som krävs för uppdraget. Med andra ord, om det farliga ämnet eller föremålet i detta fall transporteras utan sin normala transportförpackning ska detta ha beaktats i planeringen av föremålet i fråga, och föremålet ska genom test ha konstaterats tåla den fysikaliska belastning som orsakas av transporten utan att säkerheten äventyras. Vidare föreskrivs det att farliga ämnen i samband med transporter ska placeras så att de medför en så liten risk som möjligt för de personer som transporteras i samma transportmedel. De personer som förordnas till sådana uppdrag kan vara anställda vid Försvarsmakten, värnpliktiga eller anställda vid andra myndigheter, såsom Polisen.

I 2 mom. föreskrivs det om möjligheten att med beslut av den som leder truppen och som har gett ordern också transportera andra personer som är anställda vid Försvarsmakten och som har förordnats till uppdraget. Det kan handla om en informatör i civil tjänst som ansvarar för informationen i anslutning till uppdraget eller en militärjurist i civil tjänst som behöver anlitas som juridisk rådgivare för uppdraget. I 2 mom. föreskrivs det också om möjligheten att transportera personer som är anställda vid någon annan myndighet. Detta är nödvändigt till exempel i en situation där en gemensam insats genomförs som handräckning i samarbete med Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet.

I 3 mom. föreskrivs det om en allmän regel enligt vilken last som innehåller farliga ämnen inte får transporteras i transportenheter där personer som inte hör till manskapet medförs i andra fall än dem som avses i 1 och 2 mom. Det är möjligt att avvika från den allmänna regeln om det är absolut nödvändigt och krävs för utförandet av ett transportuppdrag eller något annat beordrat uppdrag. Den som leder truppen bedömer behovet av att avvika från den allmänna regeln utifrån en riskbedömning. Det kan handla om till exempel evakuering av personer i en situation som kräver snabba åtgärder. Det kan vara fråga om till exempel en trupp som leds av polisen i samband med ett handräckningsuppdrag.

Enligt 4 mom. ska den som leder truppen och som har gett ordern underrätta den som ansvarar för transportmedlet eller den som för befäl ombord på transportmedlet om det farliga ämne som ska transporteras och om de personer som avses i 2 mom. Anmälan ska göras skriftligt eller, om situationen kräver snabba åtgärder, muntligt.

I 5 mom. föreskrivs det om den utbildning som de som utför ett beordrat uppdrag ska ha. Utbildningen anpassas enligt uppdraget i fråga och enligt den roll som varje person har i uppdraget. Utbildningen innefattar vanligen en introduktion i dels egenskaperna hos de ämnen som ska transporteras och de föremål som innehåller dessa ämnen, dels säkra metoder för förberedelse inför transporten och behandling av ämnena i fråga. Utbildningen ska också anpassas enligt transportformen, eftersom farliga ämnen och föremål som innehåller farliga ämnen utsätts för olika typer av fysikalisk och kemisk belastning beroende på hur de transporteras.

I 6 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter om olika tekniska detaljer. Inom Nato finns en standard om motsvarande frågor, AMovP-6.

45 §. Transport av farliga ämnen som resgods. I denna paragraf föreskrivs det om transport av farliga ämnen som resgods eller medförande av farliga ämnen som resgods. Det senare fallet syftar på en situation där en passagerare för med sig farliga ämnen utan att vara förare av transporten.

Paragrafens 1–3 mom. har samma innehåll som 38 § 1–3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Enligt 1 mom. får transport av farliga ämnen som resgods och som sådant gods som en person bär med sig begränsas, om detta är skäligt på grund av den risk som ämnet är förenat med till följd av ämnets egenskaper enligt 4 § 1 punkten. Transport av farliga ämnen som resgods är redan nu begränsad genom förordningar av statsrådet och föreskrifter som gäller specifika transportformer. Bestämmelserna i paragrafen begränsar inte rätten för den som transporterar personer att tillämpa transportvillkor som innehåller strängare begränsningar i fråga om transport av resgods.

Vid transport ska enligt 2 mom. alla riskfaktorer som är förenade med ett ämne beaktas och säkerheten även i övrigt säkerställas. Resgodset ska vara ändamålsenligt förpackat. Med detta avses sådana förpackningar som är allmänt tillgängliga för en passagerare, såsom de förpackningar som ett ämne säljs i.

I 3 mom. föreskrivs det att passagerarna ska informeras om de farliga ämnen som är förbjudna ombord på ett luftfartyg. I enlighet med ICAO-TI ska denna information bestå av åtminstone upplysningar på de platser där det utförs incheckning av passagerare inför lufttransport och man har kontakt med passagerarna. Aktörer som berörs är förutom den som utför transporten även flygplatsoperatörer och andra som förmedlar resor. Den som utför transporten ska säkerställa att passagerarna informeras genom att ge informationen på ett tillräckligt tydligt sätt i samband med att passagerarna får sina biljetter, eller på något annat ändamålsenligt sätt. I praktiken ska det hos den som utför transporten finnas en beskrivning av den metod som ska användas för informationsgivning i verksamhetshandboken och i andra tillämpliga handledningar. Föreskrifter om dessa krav får meddelas med stöd av 4 mom.

I 4 mom. föreskrivs det om skyldigheten att följa de föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 38 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen när det gäller transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Föreskrifter meddelas enligt transportform om begränsningar av eller förbud mot transport av farliga ämnen som resgods. Avsikten är att föreskrifterna, liksom nu, ska beakta Europeiska unionens rättsakter och de internationella överenskommelserna. I dem skiljer sig de förbud mot och begränsningar av transport som gäller för olika transportformer från varandra på grund av transporternas olika karaktärsdrag.

I 5 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 4 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

8 kap.

Utbildning eller kompetens som behövs för transport av farliga ämnen

46 §. Allmän utbildning och kompetens. Denna paragraf innehåller en allmän bestämmelse om den utbildning och kompetens som de som deltar i en transport ska ha.

Enligt paragrafen ska alla som utför uppgifter i samband med transport av farliga ämnen eller transportsäkerhet vid sådana transporter ha den utbildning eller behörighet av annat slag som behövs för att uppgifterna ska kunna utföras på ändamålsenligt sätt och transportsäkerheten ska kunna säkerställas, så att de kan utföra sina uppgifter på behörigt sätt utan att förorsaka fara. Personal som har fått lämplig utbildning, men som har tilldelats nya uppgifter, ska bedömas så att man kan fastställa behörigheten och kompetensen i relation till de nya uppgifterna. Om behörighet eller kompetens inte kan visas, ska personen få lämplig fortbildning.

Bestämmelsen gäller alla olika uppgifter som påverkar transportsäkerheten inom alla transportformer. Bestämmelser om förarens utbildning för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd finns i 9 kap. I övrigt finns det allmänna och separata bestämmelser om fartygsbesättningar och deras behörighetskrav, förarutbildning, krav på förare och yrkeskompetens inom vägtrafiken samt utbildning av flygande personal inom luftfarten.

47 §. Utbildning som ska ges om transport av farliga ämnen. Denna paragraf innehåller en allmän bestämmelse om utbildning som ska ges om transport av farliga ämnen.

Paragrafens 1–3 mom. motsvarar till sitt innehåll i huvudsak 42 § 1–3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen. En avvikelse finns dock i 1 mom., där det konstateras att kravet på utbildning också gäller samtliga parter som deltar i en fartygstransport eller lufttransport, inklusive fartygets och luftfartygets besättning. Enligt lagen om transport av farliga ämnen ska utbildningen av fartygs- och luftfartygsbesättning regleras i annan lagstiftning än i lagen om transport av farliga ämnen. Även 1 mom. 5 punkten avviker från lagen om transport av farliga ämnen, i och med att det där föreskrivs att utbildning i beredskap inför säkerhetshot ska ges inom alla transportformer, inklusive fartygs- och lufttransport. Lagen om transport av farliga ämnen innehåller inga uttryckliga bestämmelser om utbildning inför säkerhetshot, eftersom det redan finns bestämmelser om detta i fråga om fartygs- och lufttransporter i IMO- och ICAO-bestämmelserna samt i EU-lagstiftningen.

Utbildningskravet i 1 mom. gäller personer som arbetar med olika uppgifter, såsom de som sänder och transporterar farliga ämnen, de som sköter expedition, förpackning, sändning, lastning, lossning eller tillfällig förvaring, de som utför marktjänster inom luftfarten, besättning i ett luftfartygs cockpit och passagerarutrymme, hamninnehavares personal och de som utför stuvning, lastning, lossning och interna flyttningar på ett hamnområde. För att personalens yrkeskompetens ska säkerställas krävs det i praktiken både lämplig utbildning och kontinuerlig och planmässig fortbildning.

Enligt 1 mom. gäller kravet på utbildning inom fartygs- och lufttransport även fartygets besättning. Utbildningskravet i fråga är särskilt viktigt inom servicefartygstransporter enligt 16 § 3 mom. IMDG-koden innehåller utbildningskrav som gäller arbetstagare som på land sköter uppgifter som ansluter sig till fartygstransporter. Följaktligen ska kraven i paragrafen gälla även sådana arbetstagare. Uppgifter som sköts av denna typ av arbetstagare som arbetar på land är enligt IMDG-koden klassificering av farliga ämnen, fastställande av de benämningar som ska

användas vid transport av farliga ämnen, förpackning av farliga ämnen, märkning eller fästande av varningsetiketter på förpackningar som innehåller farliga ämnen, lastning eller lossning av lasttransportenheter, beredning av transportdokument för farliga ämnen, erbjudande om eller godkännande av att transportera farliga ämnen, hantering av farliga ämnen, beredning av lastnings- och stuvningsplaner för farliga ämnen, lastning av farliga ämnen i fartyg eller lossning av farliga ämnen ur fartyg, transport av farliga ämnen, annan form av medverkan vid transport av farliga ämnen och övervakning av att tillämpliga författningar och föreskrifter iakttas.

Utbildningen ska bestå av olika delområden som de som arbetar med olika uppgifter behöver för att säkerställa transportsäkerheten, identifiera risker och förstå transportkraven. Beroende på arbetsuppgifterna kan en egen inskolare eller handledare eller en extern utbildare väljas som utbildare, eller så kan utbildningen ordnas av en extern tjänsteleverantör. Den utbildning som krävs kan också ordnas i anslutning till annan utbildning som en person får. Det viktigaste är att utbildningen är lämplig med tanke på ansvaret och uppgifterna och att den omfattar de krav som gäller för den transportform som ska användas.

Bestämmelsen i 1 mom. 5 punkten, där det föreskrivs om utbildning i skyddsåtgärder, gäller samtliga transportformer. Motsvarande bestämmelse i lagen om transport av farliga ämnen gäller inte utbildning i anknytning till lufttransporter, eftersom bestämmelser om tryggnad av luftfarten finns i luftfartslagen och i EU-lagstiftningen om civil luftfart.

Paragrafens 2 mom. innehåller ett krav på utbildad personal även när det gäller uppgifter inom luftfarten som inte omedelbart anknyter till lufttransport av farliga ämnen. Detta är nödvändigt för att trygga säkerheten i flygverksamheten och för att säkerställa att farliga ämnen inte transporteras som lufttransport i strid med kraven. Följaktligen måste personer som exempelvis sköter marktjänster, hanterar allmän frakt eller utför säkerhetskontroller av passagerare, besättningar, resgods och frakt få utbildning så att de kan identifiera förbjudna farliga ämnen före transporten, även om hantering av farliga ämnen inte skulle höra till företagets kärnverksamhet.

Paragrafens 3 mom. begränsar tillämpningen av de krav som nämns i paragrafen. Utbildningskraven i paragrafen ska inte gälla förare vars transportuppgifter vid vägtransporter förutsätter ett sådant körtillstånd som avses i 9 kap. För att få Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd måste föraren ha deltagit i Försvarsmaktens TFÄ-utbildning, som avses i 9 kap. och som inbegriper även de omständigheter som avses i denna paragraf. En förare ska ha sådan utbildning som avses i paragrafen, om hans eller hennes arbetsuppgifter inbegriper transport av farliga ämnen på väg och han eller hon transporterar sådana mängder farliga ämnen som inte kräver körtillstånd.

I 4 mom. föreskrivs det om skyldigheten att följa de föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 42 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen när det gäller transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Föreskrifterna kan gälla den utbildning som ska ges om transport av farliga ämnen, närmare bestämt utbildningens innehåll och struktur, praktiska genomförande, tidsfrister för fortbildning och andra tekniska detaljer kring utbildningen.

I 5 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 4 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska

innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

48 §. Utbildningsprogram för lufttransport. Enligt 1 mom. ska den som bedriver verksamhet med lufttransport av farliga ämnen ha ett utbildningsprogram som Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet utformar och svarar för. Med hjälp av utbildningsprogrammet strävar man efter att skapa ett system som säkerställer att de som ska utbildas får den kunskap de behöver för sina uppgifter. Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska utforma ett utbildningsprogram utifrån den verksamhet som personalen ansvarar för och säkerställa att utbildningen planeras och utvecklas i enlighet med den behörighet och de inlärningsmål som eftersträvas.

Paragrafens 1–2 mom. har samma innehåll som 43 § 1–2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 1 mom. krävs inget avläggande av prov som avslutning på utbildningen. Generellt går det inte alltid att enbart genom att en person har blivit godkänd i ett prov garantera att personen har uppnått de färdigheter och den kompetens som behövs, och därför föreskrivs det inte om något krav på ett prov som bevis på kompetens. Däremot ska utbildningsprogrammet innehålla en beskrivning av hur kunskaperna hos den som ska utbildas ska bedömas. Det att all behövlig undervisning verkar ingå i utbildningen och att alla som ska utbildas har klarat det prov som krävs betyder inte nödvändigtvis att personalen tillräckligt väl klarar av att utföra de uppgifter som den tilldelats. Personalen kan bedömas på många olika sätt även beroende på hur personen i fråga blir anställd hos Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet. Den utbildning som ges yrkesmilitärer, och bedömningen av den, kan skilja sig från den utbildning som ges reservister. För bedömningen kan man exempelvis använda skriftliga prov, digitala prov, muntliga prov, olika praktiska övningar och utvärderingar av arbetsprestationen som görs av utbildad personal. Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska välja en enda bedömningsmetod eller en kombination av metoder, så att bedömningen i fråga om varje anställning och förhållandena kring anställningen bekräftar att personalen har inhämtat den kunskap som behövs i tillräcklig omfattning för att kunna sköta de arbetsuppgifter som den tilldelats.

Paragrafens 2 mom. innehåller krav som gäller godkännande av utbildningsprogram. Verksamhetsutövaren ska ansöka om godkännande av utbildningsprogrammet. I Finland beslutar Huvudstabens tekniska granskningsavdelning om godkännande av utbildningsprogram.

I 3 mom. föreskrivs det om skyldigheten att följa de föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 43 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen när det gäller transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Föreskrifterna gäller innehållet och strukturen i utbildningsprogrammet om farliga ämnen i anslutning till lufttransport och flygverksamhet.

I 4 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 3 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

49 §. Utbildare för lufttransport och övrig flygverksamhet. Paragrafens 1 och 2 mom. innehåller en allmän bestämmelse om utbildare för lufttransport och övrig flygverksamhet som överensstämmer med de internationella bestämmelserna om lufttransport. Framför allt ska utbildarens kompetens betonas i tillämpningen av internationella militära standarder.

Paragrafens 1–2 mom. har samma innehåll som 44 § 1–2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 2 mom. föreskrivs det att utbildning ska ordnas minst en gång på två år. Momentet innehåller ett undantag från denna tidsfrist under förhållanden som avses i 6 § i denna lag. I sådana fall där tidsfristen på två år löper ut medan förhållanden som avses i 6 § råder, kan utbildaren under dessa förhållanden ge utbildning, även om mer än två år har förlöpt från föregående utbildning. Utbildning som ges under dessa förhållanden inleder en ny tidsfrist på två år. Undantaget slutar gälla när förhållandena normaliserats.

I 3 mom. föreskrivs det om skyldigheten att följa de föreskrifter som Transport- och kommunikationsverket meddelat med stöd av 44 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen när det gäller transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Föreskrifterna gäller i närmare detalj utbildarens kompetens och yrkesskicklighet, de tekniska detaljerna kring utbildningen i fråga samt innehållet och strukturen i utbildningsprogrammet om farliga ämnen i anslutning till lufttransport och flygverksamhet.

I 4 mom. föreskrivs det om ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 3 mom., om vilken avvikande föreskrifter kan meddelas om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

9 kap.

Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd för vägtransport

50 §. Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd för förare som transporterar farliga ämnen på väg. Paragrafen innehåller en allmän bestämmelse om det TFÄ-körtillstånd som behövs för vägtransport. Vid varje vägtransport av farliga ämnen som omfattas av lagens tillämpningsområde ska föraren ha Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd. Förslaget innebär en ändring av nuläget, eftersom det för närvarande är möjligt att enbart med stöd av ADR-körtillstånd utföra vägtransporter av farliga ämnen för Försvarmakten. Avsikten är att utöver internationella civila föreskrifter tillämpa internationellt erkända militära standarder på transporter som omfattas av lagens tillämpningsområde. Därför behövs krav på att föraren ska genomgå en särskild introduktionsutbildning i verksamhetsmodeller som grundar sig på militära standarder och ha ett TFÄ-körtillstånd som påvisar denna utbildning.

Paragrafens 2 mom. innehåller en bestämmelse enligt vilken ett körtillstånd som avses i ett för Finland bindande avtal om status för styrkor eller militära internationella högkvarter eller ett körtillstånd som avses i överenskommelsen om försvarssamarbete mellan Finland och Förenta staterna ger rätt att transportera motsvarande farliga ämnen i Finland som i den stat som beviljat körtillståndet. Förfarandet motsvarar ändringen i 58 a § i körkortslagen, enligt vilken ett körkort,

körtillstånd och militärt körtillstånd som utfärdats i en stat som deltar i militärt försvarssamarbete godkänns. Detta möjliggör verksamhet enligt artikel 4 i NATO Sofa och enligt DCA-avtalet. DCA-avtalet är dock inte en egentlig överenskommelse som gäller styrkors status.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter.

51 §. Utbildning för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd. Utbildning för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd. Paragrafens 1 mom. innehåller en grundläggande bestämmelse enligt vilken man för att få delta i utbildning för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd under normala förhållanden ska genomgå utbildning för ADR-körtillstånd som avses i 46 § i lagen om transport av farliga ämnen. Bestämmelsen motsvarar nuläget inom Försvarsmaktens militärförarutbildning. Årligen ges cirka 1 500–2 200 beväringar som utbildas till militärförare utbildning för ADR-körtillstånd. Utbildning för ADR-körtillstånd ger grundläggande kunskaper om de föreskrifter som gäller transport av farliga ämnen och kompletteras av Försvarsmaktens TFÄ-utbildning.

Paragrafens 2 mom. innehåller en allmän bestämmelse om utbildning för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd som kompletterar den utbildning för ADR-körtillstånd som avses i lagen om transport av farliga ämnen. Den kompletterande teoriundervisningen omfattar till exempel introduktion i uttryckligen transport av militära explosiva ämnen och tillämpning av internationellt erkända militära standarder.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter.

52 §. Introduktionsutbildning vid höjning av beredskapen och under undantagsförhållanden. I 50 § finns en allmän bestämmelse enligt vilken det vid alla vägtransporter som omfattas av tillämpningsområdet för lagen krävs ett särskilt TFÄ-körtillstånd.

I paragrafen föreskrivs det om undantag som gäller förhållanden som avses i 6 § i lagen. Enligt paragrafen ska utbildning för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd ordnas på ett annat sätt än under sådana normala förhållanden som avses i 51 §. I situationer som avses i 6 § behöver Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd för genomförande av försvaret beviljas sådana förare hos Försvarsmaktens civila partner som inte har ett gällande ADR-körtillstånd. Föraren kan sakna ett ADR-körtillstånd för explosiva varor. En grundregel är även då att förarna i fråga ska ges tillräcklig introduktionsutbildning för utförande av transporter enligt denna lag. Utbildningen ska särskilt omfatta introduktion i transport av militära explosiva ämnen, eftersom detta under förhållanden som avses i 6 § utgör ett betydande transportobjekt för de förare som avses i denna paragraf. Introduktionsutbildning ska ges utsedda förare hos Försvarsmaktens transportpartner under normala förhållanden och vid behov i kombination med regelbundna övningar.

På motsvarande sätt ska det under förhållanden som avses i 6 § också ges tillräcklig introduktionsutbildning för reservistförare som inte har ett giltigt TFÄ-körtillstånd från Försvarsmakten. I fråga om reservister kan Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd till exempel ha löpt ut.

I 2 mom. föreskrivs det om de villkor på vilka en person kan antas till den introduktionsutbildning som avses i denna paragraf. I fråga om civila förare är villkoren att personen har varit verksam som yrkesförare och har körtillstånd för fordonskategorin i fråga. Den som deltar i introduktionsutbildning förutsätts dessutom ha giltig yrkeskompetens för

godstrafik enligt lagen om transportservice (320/2017). I fråga om reservistförare krävs det att föraren tidigare har fått Försvarmaktens militärförarutbildning.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Uppgifter om reservister behandlas i enlighet med lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarmakten (332/2019).

53 §. Provsom behövs för att få Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd. I paragrafen föreskrivs om ett särskilt prov för att få Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd. I 1 mom. föreskrivs det att Försvarmakten är anordnare av prov för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd.

I 2 mom. föreskrivs det om undantag som gäller under förhållanden som avses i 6 §. Under dessa förhållanden är det inte möjligt att ordna ett separat prov. För att provet kan utelämnas talar också det i 52 § angivna syftet att introduktionsutbildningen ska vara proaktiv och regelbunden utbildning under normala förhållanden.

I 3 mom. föreskrivs det om förutsättningarna för att delta i körtillståndspröv. Körtillståndsprövet kan avläggas inom 12 månader från det att deltagaren har fått utbildning för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter.

54 §. Beviljande av Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd. I 1 mom. föreskrivs det att en fordonsinspektör vid Huvudstabens tekniska granskningsavdelning godkänner Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd på framställning. Bestämmelser om fordonsinspektörs behörighet finns i 2 § 2 mom. i lagen om fordonsbesiktningsverksamhet. En förutsättning för beviljande av Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd är att den sökande har deltagit i utbildning som ges för körtillståndet och har godkänts i det prov som behövs för körtillstånd. Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd beviljas för viss tid. En ytterligare förutsättning för beviljande av Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd är att personer som hör till Försvarmaktens avlönade personal och beväringar har ett giltigt ADR-körtillstånd. Av reservister som deltar i repetitionsövningar krävs inget gällande ADR-körtillstånd, utan det TFÄ-körtillstånd som beviljas grundar sig på ett gällande ADR-körtillstånd som den värnpliktige tidigare har fått utbildning för. I stället för att förnya ADR-körtillståndet är det mer ändamålsenligt för att säkerställa transportsäkerheten att de reservister som deltar i repetitionsövningen ges utbildning om de särdrag som gäller transport av Försvarmaktens farliga ämnen och samtidigt repeterar de behövliga bestämmelserna i ADR.

I 2 mom. föreskrivs det om förlängning av giltighetstiden för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd under dess giltighetstid och om nytt beviljande efter att giltighetstiden gått ut, om den sökande uppfyller villkoren beviljande av Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd och har blivit godkänd i ett prov som motsvarar fortbildning.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter.

55 §. Utbildningsgivare för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd. Enligt 1 mom. ger Försvarmakten den utbildning som behövs för att få körtillstånd.

I 2 mom. föreskrivs det om kraven på utbildningsgivaren och den person som ger utbildningen.

Enligt 3 mom. 2 a punkten ska den föreståndare som ansvarar för utbildningen för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd ha ett TFÄ-körtillstånd från Försvarmakten som motsvarar minst den utbildning som personen ger samt ett ADR-körtillstånd. På motsvarande sätt föreskrivs i 3 a punkten att den som ger utbildning ska ha ett TFÄ-körtillstånd från Försvarmakten som motsvarar minst den utbildning som personer ger.

För närvarande ger privata tjänsteleverantörer Försvarmakten utbildning för ADR-körtillstånd. Utbildning för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd ges av Försvarmakten.

Momentet innehåller i synnerhet bestämmelser om personalens kompetens. Syftet med bestämmelsen är att den föreståndare som ansvarar för utbildningen de facto ska leda, styra, övervaka och utveckla utbildningen och även i övrigt de facto sköta den ansvariga föreståndarens uppgifter. Syftet med kravet är att säkerställa den utbildningsansvariga föreståndarens sakkunskap när det gäller att planera och utveckla utbildningen. Med yrkeskompetens avses att personen utöver den utbildning som krävs har tillräcklig arbetserfarenhet av transport av farliga ämnen eller kunskaper som inhämtats på annat sätt. Yrkeskunskapen påvisas också genom förtrogenhet med utbildningskraven för utbildningen för ADR-körtillstånd och med lagstiftning och praxis inom branschen.

I momentet föreskrivs också om behörigheten för personer som ger utbildning. Undervisningspersonalen ska ha goda kunskaper om bestämmelser och föreskrifter som gäller transport av farliga ämnen och om förändringar i kraven. Behörighetskravet för den föreståndare som ansvarar för utbildningen är åtminstone ett ADR-körtillstånd och Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd som motsvarar den utbildning som ges. Av lärare krävs ett motsvarande gällande TFÄ-körtillstånd från Försvarmakten, vilket innebär att läraren också har ett giltigt ADR-körtillstånd som avses i 54 §. Detta krav är motiverat för att säkerställa att läraren har den yrkeskunskap som krävs samt behövliga kunskaper och en helhetssyn om transport av farliga ämnen. I praktiken har en stor del av de personer som ger utbildning för närvarande ett körtillstånd. Behörighetskraven gäller inte personer som bistår utbildaren till exempel vid praktiska övningar.

56 §. Bevarande av handlingar som rör utbildning och prov för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd. I paragrafen föreskrivs det om bevarande av handlingar och uppgifter som rör utbildning för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd. Med uppgifter avses personens fullständiga namn och personbeteckning. Identifieringen är viktig för att säkerställa identiteten. Handlingar som ska bevaras är exempelvis intyg över utbildning för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd och andra handlingar som gäller utbildningen och som innehåller information om exempelvis datum för de utbildningar som den utbildade har genomgått, utbildningstyp och de ämnesområden som de har gällt. Det sätt på vilket de uppgifter som krävs bevaras påverkar inte skyldigheten. Skyldigheten gäller alltså även uppgifter i elektronisk form. För närvarande får största delen av förarna utbildning för ADR-körtillstånd som Försvarmakten köper som underentreprenad. Antalet TFÄ-körtillstånd är marginellt. Försvarmakten ger i fortsättningen årligen alla förare utbildning för ADR-körtillstånd och dessutom för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd, vilket innebär att antalet utbildningar för TFÄ-körtillstånd kommer att uppgå till cirka 2 000 per år.

I 2 mom. föreskrivs det om fordonsinspektörens skyldighet att registrera uppgifter om prov, avlagda prov och beviljade TFÄ-körtillstånd. Uppgifter som ska registreras om prov är exempelvis provdagen, den tidpunkt då provet inleddes och avslutades, ämnet för provet, det provmaterial som användes vid provet, uppgifter om provbedömningen och grunderna för bedömningen. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska behandla uppgifter om Försvarmaktens TFÄ-körtillståndsprov på det sätt som anges i lagen om behandling av personuppgifter

10 kap.

Skyddsåtgärder

Det föreslås att lagen ska innehålla motsvarande bestämmelser som den gällande lagstiftningen när det gäller skyddsåtgärder och skyddsförpliktelser i anslutning till transport av farliga ämnen som syftar till att hindra stöld och annat avsiktligt missbruk av farliga ämnen som ska transporteras. Begreppen säkerhetsrisk och skyddsåtgärder definieras i 4 § i början av lagen. Bestämmelser om utbildning som gäller skyddsåtgärder finns i 8 kap.

57 §. Allmänna skyddsåtgärder. I 1 mom. föreskrivs det om beredskap inför säkerhetsrisker och om samarbete i samband med detta. Bestämmelserna är allmänna förpliktelser som ska gälla alla transportformer. Bestämmelserna i 1 mom. har samma innehåll som 51 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om beredskap inför säkerhetsrisker och om samarbete i samband med detta. Bestämmelserna är allmänna förpliktelser som ska gälla alla transportformer. Paragrafen har ett nytt krav på samarbete i fråga om förmedling av uppgifter som gäller säkerhetsrisker och genomförande av skyddsåtgärder. När en säkerhetsrisk uppkommer kan också de övriga delaktiga i en transport underrättas i behövlig omfattning. För att effektivisera myndigheternas arbete har också de behov av att känna till all verksamhet som gäller säkerhetsrisker i transportbranschen. I samarbete kan man också avtala med företagspartner och samarbetsparter om vilka skyddsåtgärder som ska genomföras tillsammans och i övrigt förbereda sig inför säkerhetsrisker, vilket kan innebära till exempel utbildning i gemensamma uppgifter. Alla de personer som deltar i all verksamhet som hör till transport av alla farliga ämnen ska beakta de krav på skyddsåtgärder som står i proportion till personens ansvar.

Enligt 2 mom. ska bestämmelserna i den förordning av statsrådet och de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 51 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter omfattar till exempel föreskrifter om ämnes- eller ämnesgruppspecifik övervakning av fordon, parkering och låsning av lastutrymmen. Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser som anses behövliga nationellt sett. Enligt till exempel TFÄ-direktivet får medlemsstaterna reglera transporten av farliga ämnen på lands- och järnväg på sitt territorium eller förbjuda sådana transporter endast av andra orsaker än orsaker som gäller transportsäkerhet. En sådan orsak enligt vilken nationella bestämmelser får utfärdas kan således vara en orsak som gäller säkerhetsrisker.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 2 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

58 §. Skyddsåtgärder vid vägtransport. I 1 mom. föreskrivs som en allmän bestämmelse att farliga ämnen får överlämnas för transport endast till en transportör som har identifierats på behörigt sätt. För att identifiera transportören används identitetskort som beviljats av transportföretaget samt en förteckning som transportföretaget tillhandahåller avsändaren över

avlönade förare som fått behövlig utbildning. Det är särskilt viktigt att identifiera transportören under förhållanden som avses i 6 § där en tredje parts bilar och förare används.

Bestämmelserna i 1–3 mom. har huvudsakligen samma innehåll som 52 § 1–3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Enligt 2 mom. ska en plats som används för upprepad, fast och tillfällig förvaring av farliga ämnen vara skyddad. Platsen för tillfällig förvaring ska vid behov vara belyst och i den mån det är möjligt ska obehörigt tillträde till området förhindras. Syftet med bestämmelsen är att en plats för tillfällig förvaring ska kunna lämnas obelyst, om det behövs för att undvika underrättelseinhämtning eller sabotage. Som skydd betraktas i regel bevakning av området med hjälp av olika metoder.

Förpliktelsen att skydda ska inte gälla till exempel vanliga parkeringsplatser. I den skyddsplan som avses i 59 § ska beaktas de raster och rastställen som hör till transporter samt de säkerhetsrisker som är förenade med dem, liksom åtgärder som iakttas för att säkerställa transportens säkerhet. I Finland finns det inga rastställen som helt uppfyller kraven i fråga om säkerhetsrisker.

I 3 mom. anges ett krav på att besättningsmedlemmarna i ett transportmedel i samband med vägtransport ska ha med sig en fotoförsedd identitetshandling vid transporten. Kravet kan uppfyllas genom att personen har körkort med sig. Det behöver inte nödvändigtvis vara ett bevis som utfärdats av en myndighet. Till exempel under förhållanden som avses i 6 § ska ett relevant fotoförsett bevis som arbetsgivaren utfärdar vara tillräckligt.

Enligt 4 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 52 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag.

I 5 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 4 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

59 §. Skyddsplan för vägtransport samt skydd av transportmedel. De krav som avses i denna paragraf bör uppfyllas om man transporterar ett farligt ämne som vid uppsåtligt missbruk kan orsaka betydande säkerhetsrisker. Vid Forsvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets transporter av farliga ämnen är sådana ämnen till exempel militära explosiva ämnen som är särskilt konstruerade för att orsaka skadeverkningar vid användning. Enligt den föreslagna paragrafen om bemyndigande meddelar Transport- och kommunikationsverket ämnesgruppspecifika föreskrifter om dessa ämnen och om mängden ämnen. Bestämmelserna i fråga är tillämpliga på vägtransporter som hör till området för denna lag.

Bestämmelserna i 1–2 mom. har huvudsakligen samma innehåll som 53 § 1–2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Paragrafens 1 mom. innehåller ett krav som gäller skyddsplaner. Skyldigheten att upprätta en skyddsplan ska gälla de delaktiga i transporter såsom avsändare, transportörer och lastare. Avsikten är att skydda hela landstransportkedjan mot stöld och annat avsiktligt missbruk av farliga ämnen. Skyddsplanen ska innehålla de åtgärder och förfaranden som iakttas i strävan

efter att förhindra missbruk av farliga ämnen till exempel i samband med terrorism. Åtgärderna och förfarandena ska stå i proportion till de risker som konstateras i planen. Vid transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag är det också nödvändigt att i skyddsplanen planera ett väpnat skydd av transporten. Föreskrifter om det detaljerade innehållet i skyddsplanen meddelas med stöd av det föreslagna bemyndigandet av Transport- och kommunikationsverket. Bestämmelserna i fråga är tillämpliga på vägtransporter som hör till området för denna lag.

Paragrafens 2 mom. innehåller en bestämmelse om skydd av det transportmedel som används vid vägtransport. Transportmedlet ska förses med ändamålsenlig skyddsutrustning eller skyddas med andra arrangemang som hindrar stöld av transportmedlet och dess frakt. I praktiken ska det säkerställas att denna utrustning hela tiden är i skick och effektiv. Användningen av dessa skyddsåtgärder får inte hindra verksamhet i nödsituationer.

Enligt 3 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 53 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 3 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

11 kap.

Transportförbud och transportbegränsningar

60 §. *Skyldighet att avhjälpa brister eller fel eller att avbryta en transport.* I 1, 2 och 3 mom. föreskrivs om skyldigheten att avhjälpa brister eller fel och om avbrytande av transport.

Bestämmelserna i 1–3 mom. har huvudsakligen samma innehåll som 54 § 1–3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 1 mom. föreskrivs det om skyldigheten att avhjälpa fel, brister eller försummelser som upptäcks i konstruktionen eller utrustningen i ett transportmedel, en förpackning, en tank eller en container. I momentet föreskrivs det också om skyldighet att avbryta en transport för att avhjälpa situationen och återställa transportsäkerheten. Förbudet ska inte gälla mycket ringa brister som inte äventyrar transportens säkerhet eller förorsakar missförstånd eller tillbud vid en olycka. Man bör till exempel inte bege sig ut i trafiken med en läckande tank om inte alla åtgärder som är möjliga vidtas för att stoppa läckaget. Om ett farligt läckage inte kan avlägsnas ska resan inte fortsätta. Om å andra sidan små skador upptäcks i en förpackning, till exempel bucklor, och man kan anta att de inte utgör någon fara är det möjligt att fortsätta resan.

Enligt 2 mom. ska transport av ett farligt ämne avbrytas så snart som möjligt om en brist eller försummelse som orsakar fara upptäcks under transporten. Det är möjligt att fortsätta transporten när de fel, brister och försummelser som upptäckts i transporten har avhjälpits eller man genom andra åtgärder har fått transporten i skick och transporten kan fortsätta på ett säkert sätt.

När en transport avbryts ska de faror som är orsak till avbrottet beaktas och bedömas samt var det är möjligt att tryggt leverera ämnet eller ämnena som ska transporteras. I en sådan situation ska också de faror som hänför sig till allmän säkerhet bedömas. De kan gälla människor, miljö eller egendom i närheten. Man ska i synnerhet beakta till exempel platser där det kan finnas många människor samtidigt.

I 3 mom. föreskrivs det att tillsynsmyndigheten får godkänna att en avbruten transport fortsätter för den återstående sträckan även om alla brister och fel inte har avhjälpats. Då ska det, innan transporten fortsätter, bedömas att det med tanke på den totala säkerheten är ett tryggare och bättre alternativ att transporten fortsätter än att den väntar på avhjälpande åtgärder. Tillsynsmyndigheten ska ge transportören behövlig administrativ hjälp om tillsynsmyndigheten inte kan godkänna att en avbruten transport fortsätter. Sådan hjälp kan till exempel vara att kalla en räddningsmyndighet eller en reparatör till platsen. Skyldigheten grundar sig på bestämmelserna i ADR-överenskommelsen.

61 §. Regionala transportbegränsningar vid vägtransport. I 1 mom. finns en allmän bestämmelse enligt vilken samma transportbegränsningar som meddelats med stöd av 55 § i lagen om transport av farliga ämnen ska tillämpas på regionala transportbegränsningar vid vägtransport.

I 2 mom. föreskrivs det också om avvikelser från ruttbegränsningarna under förhållanden som avses i 6 §. En militär situation och de operativa behov som den medför kan förutsätta avvikelser från transportbegränsningarna under normala förhållanden. I paragrafen ges kommandören för det truppförband där den som är avsändare tjänstgör befogenhet att fatta beslut. Avsändaren kan då också informera den förare som sköter transporten av farliga ämnen om avvikelser från ruttbegränsningarna.

12 kap.

Anmälningar och utredningar om olyckor och tillbud

62 §. Anmälan vid olycka, tillbud och nödsituationer. I paragrafen föreskrivs om anmälningar som ska göras i samband med olyckor, tillbud eller nödsituationer. Paragrafens 1 och 2 mom. har samma innehåll som 56 § 1 och 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 1 mom. föreskrivs det att om det vid transport av ett farligt ämne inträffar en olycka, ett tillbud eller en nödsituation som till följd av läckage av det transporterade ämnet eller av andra orsaker medför risk för att människor, egendom eller miljön skadas, ska det inträffade omedelbart anmälas, räddningsmyndigheten ges de uppgifter den behöver och de skyddsåtgärder som situationen förutsätter vidtas.

Kravet i 1 mom. på anmälan som ska göras om en olycka motsvarar bemyndigandet att med stöd av den gällande lagen om transport av farliga ämnen genom förordning föreskriva om krav på anmälan när en olycka inträffar vid vägtransport eller på hamnområden. I momentet föreskrivs det utöver om skyldigheten att göra en nödanmälan om lämnande av uppgifter till räddningsmyndigheten och att skyddsåtgärder ska vidtas. I en nödsituation ska anmälan enligt gällande krav och praxis i Finland göras till nödnumret eller något annat system som är i bruk för transportformen i fråga. En nödsituation under luftfart anmäls till den leverantör av flygtrafikledningstjänst som avses i 121 § i luftfartslagen (864/2014) som sörjer för att efterspanings- och räddningstjänst för luftfart ordnas. Vid luft- och fartygstransport utanför

Finland görs anmälan om nödsituation till den nödcentral som är behörig eller till någon annan mottagningsplats för larmuppgifter enligt de lokala kraven.

Med skyddsåtgärder avses sedvanliga åtgärder för att förebygga att en fara sprids, men inte åtgärder som äventyrar personsäkerhet eller åtgärder som hör till räddningsmyndigheternas eller andra myndigheters uppgifter. Avsikten är att man i situationen handlar enligt de anvisningar som föreskrivs i 18 § och räddningsmyndigheternas anvisningar utan att riskera sitt eget liv.

Anmälningsskyldigheten gäller, beroende på transportsituationen, till exempel den som ansvarar för en transport, såsom föraren, i örlogshamnar och inom örlogshamnorna föraren av ett fordon eller av en anordning som används för flyttning eller den som ansvarar för flyttning, lastning, lossning av last eller för tillfälligt förvar.

I 3 § i räddningslagen föreskrivs allmänt om att göra nödanmälan. Enligt den är var och en som märker eller får veta att en eldsvåda har brutit ut eller att någon annan olycka har inträffat eller är överhängande och som inte genast kan släcka branden eller avvärja faran skyldig att utan dröjsmål underrätta dem som är i fara, göra nödanmälan och efter förmåga vidta räddningsåtgärder.

Enligt 2 mom. ska transportören vid lufttransport anmäla uppgifter om de farliga ämnen som transporteras som frakt i luftfartyget 1) utan dröjsmål efter en sådan luftfartsolycka eller ett sådant allvarligt tillbud där de farliga ämnen som fraktas kan ha varit delaktiga, till den behöriga räddningsmyndigheten, 2) efter i 1 punkten avsedda luftfartsolyckor eller allvarliga tillbud så snabbt som möjligt till den behöriga myndigheten i transportörens hemstat och till den behöriga myndigheten i den stat inom vars område luftfartsolyckan eller det allvarliga tillbudet inträffade, 3) på begäran utan dröjsmål vid ett tillbud som är lindrigare än ett allvarligt tillbud till räddningsmyndigheterna och till den behöriga myndigheten i den stat inom vars område tillbudet inträffade.

Paragrafens 2 mom. motsvarar den skyldighet som föreskrivs om lufttransport med stöd av bemyndigandet i 11 c § i den gällande lagen om transport av farliga ämnen, vilket är en precisering av kraven i 1 mom. Bestämmelsen ska särskilt gälla uppgifter som ska ges om farliga ämnen som finns med som frakt i luftfartyg vid olyckor eller tillbud. Med frakt avses vilken annan egendom som helst som transporteras i luftfartyg utom post och resgoods som ägaren har med sig eller som ägaren har blivit av med. Med luftfartsolycka avses en olycka som definieras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 996/2010 om utredning och förebyggande av olyckor och tillbud inom civil luftfart och om upphävande av direktiv 94/56/EG, och med allvarligt tillbud avses ett allvarligt tillbud som definieras i förordningen. Dessa definitioner av luftfartsolycka och allvarligt tillbud motsvarar också definitionerna i bilaga 13 i Chicagokonventionen som innehåller krav på utredning av olyckor och tillbud (Aircraft Accident and Incident Investigation).

Enligt 3 mom. är Huvudstabens tekniska granskningsavdelning den i 2 mom. avsedda behöriga myndigheten.

Enligt 4 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 56 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Med stöd av bemyndigandet för Transport- och kommunikationsverket att meddela föreskrifter ges närmare bestämmelser om anmälan och de uppgifter som ska anmälas på ett sätt som är förenligt med bestämmelser i internationella avtal och EU-lagstiftningen. De uppgifter som ska anmälas vid lufttransporter är de uppgifter som det förutsätts att befälhavaren för ett luftfartyg har om frakt som innehåller

farliga ämnen: bland annat ämnets klass, mängd och placering. De internationella avtalen om andra transportformer innehåller inte sådana noggrannare uppgifter om vad som ska anmälas, men om dessa uppgifter inkluderas i dem kan det föreskrivas om dem på motsvarande sätt med stöd av bemyndigandet.

Med stöd av bemyndigandet att utfärda föreskrifter ska det föreskrivas närmare också om de anmälningar och uppgifter som avses i 2 mom., och vid behov kan det också utfärdas bestämmelser om hur snabbt efter en händelse och på vilket sätt anmälningarna ska sändas.

I 5 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 4 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

63 §. Anmälan om överskridande av strålningsgränsvärde. I 1 mom. föreskrivs det om anmälan när strålningens doshastighet eller den radioaktiva föroreningen vid transport av radioaktiva ämnen har överskridit säkra gränsvärden. Om transportören eller, efter att försändelsen anlänt, mottagaren upptäcker att gränsvärdena för säker transport har överskridits, ska andra delaktiga i transporten som har kunnat exponeras underrättas om detta. Dessutom ska anmälan göras till Strålsäkerhetscentralen.

Paragrafens 1 och 2 mom. har samma innehåll som 57 § 1 och 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 2 mom. finns en allmän bestämmelse om att Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som utfärdats med stöd av 57 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen ska tillämpas på transporter av farliga ämnen som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. I dessa föreskrifter föreskrivs bland annat om gränsvärden för doshastighet och radioaktiv förorening.

64 §. Rapporter om olyckor och tillbud. Paragrafens 1 och 2 mom. har huvudsakligen samma innehåll som 58 § 1–4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen. Enligt denna paragraf ska rapporten lämnas till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, medan den enligt lagen om transport av farliga ämnen ska lämnas till Transport- och kommunikationsverket.

Rapporteringskyldigheten enligt 1 mom. motsvarar den skyldighet i fråga om vägtransporter som med stöd av bemyndigandet i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivs genom förordning. Olyckor och tillbud som avses i momentet och som ska rapporteras är läckage av ett farligt ämne eller en omedelbar fara för läckage av ämnet, person-, egendoms- eller miljöskada, eller

en händelse där det begärts hjälp av en myndighet. Det föreskrivs närmare om kriterierna för dessa händelser genom föreskrift av Transport- och kommunikationsverket med stöd av bemyndigande i paragrafen.

Rapporter om transportolyckor ska lämnas till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning. Information som samlas in om olyckor ska fortfarande användas i myndighetsuppgifter för att främja transportsäkerheten. Om det till exempel upptäcks att någon typ av tank eller förpackning särskilt förorsakar tillbud kan företeelsen vid behov undersökas vid Huvudstabens tekniska

granskningsavdelning, som utövar tillsyn och marknadskontroll över förpackningar och tankar under deras brukstid.

Det är ändamålsenligt att harmonisera kraven på anmälningar som gäller landtransporter, vilket innebär att den anmälningsskyldige i olika fall inte behöver fundera på vilken myndighet uppgiften ska sändas till. Rapporten ska lämnas till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning. En fördel med det är också att en rapport om en händelse som skett på en produktionsanläggning för kemikalier kommer till samma myndighet oberoende av om det gäller en olycka som omfattar kemikalier eller explosiva varor enligt kemikaliesäkerhetslagen eller en olycka eller ett tillbud som hör till lagens tillämpningsområde.

I 1 mom. föreskrivs dessutom att Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska lämna Säkerhets- och kemikalieverket uppgifter om utredningar som gäller olyckor och tillbud. Det är viktigt att säkerställa att olika myndigheter får information om olyckor och tillbud och att informationen förmedlas mellan dem. Uppgifter om olyckor och tillbud är också viktiga för Säkerhets- och kemikalieverket för att verket ska kunna bidra till att främja transportsäkerheten.

Enligt den föreslagna 2 mom. ska i en örlogshamn eller ett örlogshamn område den transportör som ansvarar för vägtransport och vid intern flyttning eller tillfällig förvaring den som ansvarar för lasten var för sig i sin verksamhet lämna en rapport till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning och till örlogshamn innehavaren, om det i örlogshamnen inträffar en olycka eller ett tillbud som berör människor, miljö eller egendom vid transport av ett farligt ämne eller vid flyttning i samband med en sådan transport.

Bestämmelsen i 2 mom. motsvarar den skyldighet i fråga om hamnverksamhet som med stöd av bemyndigandet i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivs genom förordning. Den utredning som avses i 3 mom. samt den skyldighet om anmälan om olycka och tillbud som det föreskrivs om i sjölagen gäller olyckor och tillbud som skett på fartyg. En särskild bestämmelse om olyckor eller tillbud som gäller hamnfunktioner behöver således tas med i lagen.

Eftersom olyckor eller tillbud som inträffar i örlogshamnar och inom örlogshamn områdena gäller landtransporter, är kravet på motsvarande sätt som vid vägtransport att en rapport om olyckan ska lämnas till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning. Därmed ska rapporter om alla olyckor och tillbud som gäller landtransport sändas till samma myndighet. Rapporter om olyckor och tillbud som skett i hamnar ska förutom till myndigheten även lämnas till örlogshamn innehavaren.

Enligt 3 mom. ska den som ansvarar för ett fartyg utan dröjsmål lämna en så omfattande rapport som möjligt till den närmaste kuststatens behöriga myndighet, om det vid fartygstransport av farliga ämnen inträffar en olycka eller ett tillbud som innebär att en last som innehåller farliga ämnen försvinner eller sannolikt kommer att försvinna till sjöss.

Bestämmelsen motsvarar kapitel VII del A regel 6 i bilagan till SOLAS-konventionen. I enlighet med regel 6 upprättas den rapport som avses i 3 mom. utifrån de allmänna principer och riktlinjer som utarbetats av Internationella sjöfartsorganisationen (IMO), till exempel anvisningar för rapportering om tillbud som gäller transport av farliga och skadliga ämnen och ämnen som förorenar den marina miljön (Guidelines for reporting incidents involving dangerous goods, harmful substances and/or marine pollutants (resolution A.851(20))). Rapporteringskravet gäller all last som innehåller ett förpackat farligt ämne. Vid fartygstransporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag införs samma praxis.

Med den som ansvarar för ett fartyg avses fartygets befälhavare eller någon annan person som ansvarar för det. Om ett fartyg som avses i momentet överges eller om en rapport som lämnats om ett sådant fartyg är bristfällig eller oåtkomlig ska ett bolag som definieras i kapitel IX regel 1 i bilagan till SOLAS-konventionen om möjligt sörja för fartygets befälhavares skyldighet. Med bolag avses ett bolag som definieras kapitel IX regel 1 i bilagan till SOLAS-konventionen, vilket således är fartygets ägare eller en annan organisation eller person, såsom fartygets befälhavare eller den som hyr fartyget utan besättning (bareboat-redare), som har övertagit fartygsägarens ansvar för fartygets drift och som därvid gått med på att överta alla de skyldigheter och det ansvar som internationella säkerhetsorganisationskoden (International Safety Management Code, ISM) föreskriver. Vid fartygstransporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag införs samma praxis.

Bestämmelsen i 4 mom. motsvarar den skyldighet i fråga om lufttransport som med stöd av bemyndigandet i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivs genom förordning. Bestämmelsen gäller särskilt de rapporter som ska lämnas om transportolyckor, transporttillbud och andra fall som gäller lufttransport av farliga ämnen. Det föreskrivs allmänt om anmälan om olyckor, tillbud och allvarliga tillbud vid civil luftfart i luftfartslagen (864/2014) och i den så kallade undantagsförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 376/2014 om rapportering, analys och uppföljning av händelser inom civil luftfart om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 996/2010 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/42/EG, kommissionens förordningar (EG) nr 1321/2007 och (EG) nr 1330/2007). Syftet med denna proposition är att samma praxis ska införas för lufttransporter av farliga ämnen som omfattas av denna lag.

Begreppen olyckor vid transport av farliga ämnen och tillbud vid transport av farliga ämnen motsvarar de begrepp som definieras i kommissionens förordning (EU) nr 965/2012 om tekniska krav och administrativa förfaranden i samband med flygdrift enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008. De motsvarar till stor del också definitionerna i ICAO-TI. Enligt förordning (EU) nr 965/2012 avses med olycka med farligt gods en händelse som har samband med och kan hänföras till transport av farligt gods med flyg och som resulterar i dödlig eller allvarlig skada på person eller betydande skada på egendom.

Enligt den ovannämnda förordningen avses med tillbud med farligt gods a) en händelse, annan än olycka med farligt gods, som har samband med och kan hänföras till transport av farligt gods med flyg, vilken inte nödvändigtvis sker ombord på ett luftfartyg, och som resulterar i skada på person eller egendom, brand, sönderslaget gods, spill, vätske- eller strålningsläckage eller annat tecken på att förpackningens hållbarhet inte har bibehållits; b) varje händelse som kan hänföras till transport av farligt gods, och som allvarligt utsätter luftfartyget eller de ombordvarande för fara.

I bestämmelsen i momentet avses med frakt vilken annan egendom som helst som transporteras i luftfartyg utom post och resgods som ägaren har med sig eller som ägaren har blivit av med.

I 5 mom. föreskrivs det om ett undantag från kraven i denna paragraf under förhållanden som avses i 6 § i denna lag. Under dessa förhållanden är det inte alltid möjligt att inom föreskriven tid lämna de rapporter som avses i paragrafen.

Enligt 6 mom. är Huvudstabens tekniska granskningsavdelning den i denna paragraf avsedda behöriga myndigheten.

Enligt 7 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 58 § 6 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på

transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om utarbetandet av de rapporter som avses i denna paragraf, om händelser som förutsätter rapportering, om innehållet i och mallen för rapporten, om detaljer i de uppgifter som lämnas i rapporten samt om sättet att förmedla rapporten på ett sätt som är förenligt med bestämmelser i internationella avtal och EU-lagstiftningen. Vid behov kan föreskrifter också meddelas om hur snabbt efter det skedda och på vilket sätt en utredning ska lämnas.

I 8 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 7 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

65 §. *Lämnande av uppgifter om olyckor och tillbud.* I paragrafen föreskrivs det att i fråga om olyckor eller tillbud i samband med transporter av radioaktiva ämnen ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning sända uppgifter om de rapporter som avses i 64 § till Strålsäkerhetscentralen. På så sätt har Strålsäkerhetscentralen alltid en helhetsbild av de olyckor och tillbud som hör till dess verksamhetsområde.

66 §. *Användning av information om olyckor eller tillbud.* I paragrafen föreskrivs om myndigheters rätt att vidta rättsliga åtgärder. De föreslagna bestämmelserna har samma innehåll som 60 § i lagen om transport av farliga ämnen.

Bestämmelserna i paragrafen om myndighetens rätt att vidta rättsliga åtgärder ska vara en del av den nya regleringen. Bestämmelserna grundar sig på motsvarande bestämmelser i luftfartslagen och sjölagen. För närvarande bereds det nationella genomförandet av direktiv (EU) 2019/1937 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten. Den lag som bereds avses inom lagens tillämpningsområde utgöra en allmän lag om skydd för personer som rapporterar om överträdelser. Bestämmelserna i den föreslagna paragrafen utgör specialbestämmelser om skydd för de avsedda personerna och ska tillämpas parallellt med övrig lagstiftning.

Paragrafens 1 mom. innehåller en hänvisning till luftfartslagens och sjölagens bestämmelser om användning av uppgifter om olyckor eller tillbud. I momentet hänvisas det till bestämmelserna om dessa transportformer, och kraven behöver därför inte upprepas i sin helhet. Syftet med bestämmelsen är att skydda dem som lämnat anmälan och rapport från påföljder samt främja anmälningar och rapportering på motsvarande sätt som det föreskrivs om i luftfartslagen och sjölagen. Det är frågan om skydd för personer som rapporterar om överträdelser och om att uppgifter som fåtts enligt bestämmelserna i 12 kap. inte ska användas till annat än arbete som siktar på att främja säkerheten.

Det föreslagna 2 mom. innehåller en bestämmelse som begränsar myndighetens rätt att vidta rättsliga åtgärder när den får kännedom om en olycka eller ett tillbud vid vägtransport eller i örlogshamnar enbart på grund av en anmälan. Någon sådan bestämmelse finns inte i annan lagstiftning i anslutning till anmälan om olyckor vid vägtransporter eller i örlogshamnar. För många transportformers del föreskrivs det om saken i 1 mom.

Bestämmelsen i 3 mom. motsvarar motsvarande bestämmelser i de lagar som det hänvisas till i 1 mom. Vad gäller vägtrafik och örlogshamnfunktioner finns det ingen sådan bestämmelse

någon annanstans i lag. Också genom denna bestämmelse vill man skydda dem som gör anmälan från påföljder och främja anmälan om tillbud.

13 kap.

Delaktigas skyldigheter att sörja för säkra transporter

Skyldigheter som gäller alla transportformer

Syftet med bestämmelserna i kapitlet är att förutsätta att relevanta åtgärder genomförs vid transport av farliga ämnen enligt karaktären och omfattningen av de faror som kan förutses för att undvika material- och personskador och vid behov avlägsna eller minska konsekvenserna av dem. De skyldigheter som föreskrivs för de delaktiga vid olika transportformer grundar sig på vilken uppgift aktören utför i transportkedjan. Transportören ska utföra en transport säkert, och förpackaren ska använda förpackningar som uppfyller kraven i lagen. I praktiken kan flera parter som i detta kapitel åläggs olika säkerhetsförpliktelser vara ett och samma företag eller truppförband. Transportören kan sköta både transporten och lastningen. Dessutom kan flera företag eller truppförband ansvara för en viss funktion och de säkerhetsförpliktelser som hör till den. Huvudparterna i en transporthändelse är avsändaren, transportören och mottagaren. Andra parter skyldigheter härleds till stor del ur dessa parter skyldigheter.

67 §. *Skyldighet att iaktta tillsynsmyndighetens påbud.* Paragrafen har samma innehåll som 61 § i lagen om transport av farliga ämnen.

En motsvarande bestämmelse som gäller gränsbevakare finns i gränsbevakningslagen (578/2005). Enligt bestämmelsen ska också handlingarna uppvisas på begäran av tillsynsmyndigheten. Sådana handlingar är i första hand fraktsedlar, men också andra handlingar såsom ADR-körtillstånd, handlingar som gäller transportmedel samt godkännanden och tillstånd som gäller transport. Bestämmelsen gäller all transportverksamhet, så handlingar ska visas upp för tillsynsmyndigheten och myndighetens förordnande ska iakttas också till exempel vid företagsbesiktningar. Bestämmelsen innebär inte att det vid den egentliga transporten ska läggas fram handlingar som inte behöver medföras vid transporten.

68 §. *Skyldighet att säkerställa att produkter som används för transport av farliga ämnen är säkra.* I paragrafen föreskrivs om skyldigheten att säkerställa att förpackningar, tankar och bulkcontainrar som används vid transport av farliga ämnen är säkra. Skyldigheten gäller alla transportformer. Den föreslagna bestämmelsen har samma innehåll som 62 § i lagen om transport av farliga ämnen.

Skyldigheten att säkerställa att förpackningar, tankar och bulkcontainrar är säkra motsvarar det krav i den gällande lagen om transport av farliga ämnen som gäller andra produkter än transportabla tryckbärande anordningar som används för transport av farliga ämnen. Bestämmelsen är en allmän skyldighet, och det föreslås därför att den ändras till att gälla alla förpackningar, tankar och bulkcontainrar som används för transport av farliga ämnen. I 14 kap. i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivs det dessutom om skyldigheter för ekonomiska aktörer avseende transportabla tryckbärande anordningar, såsom tillverkares, importörers och ägares skyldigheter på det sätt som förutsätts i direktivet om transportabla tryckbärande anordningar.

69 §. Särskilda skyldigheter vid transport av radioaktiva ämnen. Syftet med paragrafen är att förutsätta att de som deltar i transport av farliga ämnen utför sina uppgifter så att man vid transport av radioaktiva ämnen särskilt beaktar de strålningsrisker som beror på det ämne som transporteras. I paragrafen föreslås bestämmelser om de skyldigheter som gäller ledningssystemet för radioaktiva ämnen och strålskyddsprogrammet. Dessutom ska behövliga åtgärder vidtas när strålningsgränsvärdena överskrids. Bestämmelserna motsvarar de skyldigheter som föreskrivits med stöd av den gällande lagen om transport av farliga ämnen, och nuvarande praxis ändras inte.

De föreslagna bestämmelserna har samma innehåll som 63 § i lagen om transport av farliga ämnen.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska de delaktiga i transporten ha ett ledningssystem för transport av radioaktiva ämnen. Med ledningssystem för transport av radioaktiva ämnen avses enligt de internationella bestämmelserna om transport av farliga ämnen ett system som består av sammankopplade och interaktiva delar för utarbetande av förfaranden och mål samt för att möjliggöra uppnåendet av målen på ett fungerande och effektivt sätt. Till de uppgifter som kräver ett ledningssystem hör alla uppgifter och åtgärder som ingår i och har samband med transport av radioaktiva ämnen, såsom planering, tillverkning, underhåll och reparation av förpackningar samt beredning, sändning, lastning, transport, inklusive tillfälliga avbrott i resan till följd av transportförhållandena, lossning och mottagande av laster och kollin som innehåller radioaktiva ämnen. Genom att följa ledningssystemet säkerställs det att till exempel personalutbildningen är uppdaterad och att de förpackningar som tillverkas och används överensstämmer med kraven.

Omfattningen av och precisionen i det strålskyddsprogram som avses i 2 punkten beror på transportverksamhetens omfattning, och programmet kan till exempel utgöra en del av ledningssystemet. Persondoserna ska ligga under dosgränserna. Skyddet och säkerheten bör optimeras så att persondoserna, antalet personer som exponeras för strålning och sannolikheten för strålning hålls så låga som möjligt.

Ledningssystemet ska grunda sig på krav eller anvisningar som Strålsäkerhetscentralen anser vara godtagbara. Strålsäkerhetscentralen kan publicera en förteckning över godtagbara krav och anvisningar som kan användas vid utarbetandet av ledningssystemet. Eftersom användning av strålning i allmänhet är del av en mer omfattande verksamhet, är det ändamålsenligt att frågor som rör strålsäkerheten är integrerade som en del av ledningssystemet för hela verksamheten. Internationella atomenergiorganet IAEA:s handbok TS-G-1.4 The Management System for the Safe Transport of Radioactive Material behandlar ledningssystemet mycket ingående. Lämpliga delar av handboken kan användas för det ledningssystem som avses i denna paragraf. Ledningssystemet ska vara tillgängligt för tillsynsmyndigheten, men det behöver inte utan särskild begäran sändas till myndigheten.

Enligt 2 mom. ska det av strålskyddsprogrammet framgå vilka systematiska arrangemang som vidtas i syfte att uppnå en tillräcklig strålskyddsnivå. IAEA har publicerat en anvisning om innehållet i strålskyddsprogrammet (TS-G-1.3 Radiation Protection Programmes for the Transport of Radioactive Material). Enligt anvisningarna ska strålskyddsprogrammet innehålla bland annat en beskrivning av ansvarsfördelningen i företaget, uppgifter om de stråldoser som arbetet medför, mätningen av strålning, anvisningarna för nödsituationer, utbildningen och kvalitetssäkringen.

I 3 mom. föreskrivs det om skyldigheten att vidta åtgärder för att eliminera de faror som strålningen eller föroreningen medför och lindra följderna, om det upptäcks att

strålningsgränsvärdet överskrids. Transportören och mottagaren ska då göra en anmälan i enlighet med 63 §. Med stöd av anmälan kan avsändaren samt vid fartygstransport skepparen och avsändaren, transportören och mottagaren vidta åtgärder. Fallet ska utredas för att säkerställa att omständigheterna i framtiden inte leder till liknande fall. Orsakerna till incidenten och de korrigeringar åtgärderna ska anmälas till Strålsäkerhetscentralen.

Paragrafens 4 mom. innehåller en huvudregel enligt vilken Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som utfärdats med stöd av 63 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter av radioaktiva ämnen som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Föreskrifterna motsvarar innehållet i ledningssystemet och strålskyddsprogrammet på ett sätt som motsvarar internationella föreskrifter om transport av radioaktiva ämnen. Föreskrifterna innehåller detaljerade bestämmelser om dosgränser för persondoser, dosövervakning och ett program för dosbedömning.

Delaktiga i vägtransport

Skyldigheterna för de delaktiga i vägtransporter av farliga ämnen motsvarar i huvudsak de delaktigas skyldigheter enligt lagen om transport av farliga ämnen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Skyldigheterna ska även i fortsättningen grunda sig på bestämmelserna i ADR-överenskommelsen.

70 §. Avsändarens skyldigheter vid vägtransport. Med avsändare avses enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den som sänder farliga ämnen själv eller på uppdrag av tredje part. Om transporten sker enligt transportavtal innebär avsändare den avsändare som avses i transportavtalet. I paragrafen föreskrivs om ett undantag där avsändaren har ansvar för kontroll av den tredje parten och för transporternas säkerhet.

Paragrafen innehåller en allmän bestämmelse om överensstämmelse med kraven för försändelser som överlämnas för transport. Som krav anges de krav som finns i lagen om transport av farliga ämnen och i denna lag.

I paragrafens 1 mom. anges de viktigaste skyldigheterna för avsändare. Ett grundläggande krav på avsändaren för att säkerställa tryggheten vid transport under hela transportkedjan är att avsändaren för transport överlämnar endast försändelser som det är tillåtet att transportera.

Enligt 1 punkten ansvarar avsändaren för att det farliga ämnet är rätt klassificerat. Om ett ämnes egenskaper inte möjliggör en trygg transport får ämnet inte överlämnas för transport. Bestämmelser om klassificeringen finns i 3 kap. i lagen.

Med de uppgifter som enligt 2 punkten behövs för genomförande av transporten avses alla de uppgifter som transportören behöver för att utföra transporten säkert och korrekt, uppgifter i allmänhet och de dokument som innehåller uppgifter. Dessa uppgifter består av uppgifter på godsdeklaration eller följesedel, övriga dokument som behövs såsom tillstånd, godkännanden, meddelanden och intyg, som vid behov också kan sändas elektroniskt. Bestämmelser om dessa uppgifter finns i 3 kap. i lagen.

Med lämpliga förpackningar och tankar enligt 3 punkten avses att förpackningar och tankar ska vara i användbart skick. De ska också vara godkända för transportbehovet i fråga, om det krävs godkännande av förpackningen eller tanken vid en sådan transport. Bestämmelser om krav på förpackningar och tankar finns i 5 kap. i lagen.

Enligt 4 punkten ska avsändaren bland annat se till att ett farligt ämne överlämnas för transport på ett tillåtet sätt, till exempel som hellast, bulkods, förpackat eller fyllt i en tank. Bestämmelser om dessa finns i 4 kap. i lagen.

Enligt 5 punkten ska avsändaren säkerställa att också en tom transport är märkt på samma sätt som en egentlig transport av farliga ämnen, om riskfaktorerna inte har eliminerats. En tom, icke rengjord tanktransport kan vara lika farlig som en full tank, till exempel på grund av eventuell utveckling av farliga gaser. Det står klart att om en tank är rengjord och riskfaktorerna eliminerade, gäller lagstiftningen om transport av farliga ämnen inte transporten av den. Bestämmelser om märkningar finns i 3 kap. i lagen.

Paragrafens 1–2 mom. har i huvudsak samma innehåll som 64 § 1–2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen, men bestämmelserna i 1 mom. 5 punkten ska inte gälla järnvägstransporter.

Paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om uppfyllande av avsändarens skyldigheter i fall där avsändaren använder övriga tjänster eller avsändaren agerar för en annan parts räkning. Utgångspunkten är att oberoende av vem som egentligen är avsändare ska denne sörja för att avsändarens skyldigheter fullgörs. Andra delaktiga är till exempel förpackare, lastare och fyllare.

I 3 mom. föreskrivs det om en ny skyldighet för avsändare under förhållanden som avses i 6 §. Under dessa förhållanden ska avsändaren bedöma om kompetensen hos en förare från tredje part uppfyller de utbildningskrav som anges i 52 §. Likaså ska avsändaren bedöma om ett transportmedel som ställs till förarens förfogande och som inte har ADR-godkännande uppfyller de tekniska krav som anges i 21 §. I fortsättningen accentueras avsändarens ansvar, och detta förutsätter bland annat kontinuerlig utbildning och uppdatering av uppgifterna.

Enligt 4 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 64 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter ska innehålla närmare krav på praktiska åtgärder för att fullgöra skyldigheterna, såsom vilka handlingar och uppgifter som ska lämnas om varje transport och hurdana märkningar, förpackningar och tankar som krävs för utförandet av transporten i fråga.

I 5 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 5 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

I 6 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning meddelar redan under normala förhållanden föreskrifter om de praktiska förfaranden som ska iakttas under de förhållanden som avses i 6 §, så att dessa förfaranden också under normala förhållanden lärs ut till dem som under dessa förhållanden fungerar som avsändare.

71 §. *Transportörens skyldigheter vid vägtransport.* Med transportör avses enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den som enligt transportavtal eller utan transportavtal utför den egentliga transporten.

Paragrafens 1–3 mom. har samma innehåll som 65 § 1–3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Den som tjänstgör hos en transportör ska utföra sina uppgifter enligt kraven i denna lag. På så sätt gäller dessa krav dem enligt deras uppgifter. I lagen ska inte ingå förarens särskilda skyldigheter enligt den gällande lagen om transport av farliga ämnen. Föraren ska således anses representera transportören i de uppgifter som avses i denna paragraf, och skyldigheterna ska således också gälla föraren på motsvarande sätt som andra personer i transportörens tjänst som sköter i lagen avsedda uppgifter.

Paragrafens 1 mom. innehåller transportörens viktigaste skyldigheter. Ett centralt krav på transportören vid transporter är att säkerställa att endast tillåtna försändelser godkänns för transport av en avsändare och att de uppgifter som behövs för transporten har fått av avsändaren.

Enligt *1 punkten* har transportören ansvaret för att det är en förare med Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd som kör vägtransporter, om det är fråga om en transport där detta förutsätts. Bestämmelser om Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd finns i lagens 9 kap. Transportören har en grundläggande skyldighet att använda ett transportmedel som krävs för transporten i fråga och som det ställs tekniska krav på i lagen och med stöd av den. Bestämmelser om transportmedlet finns i 4 kap. i lagen.

I *2 och 3 punkten* ingår motsvarande skyldigheter för transportören som avsändaren åläggs i 70 § om att försäkra sig om att transporten är tillåten och att avsändaren har lämnat den information som behövs.

I *4 punkten* ingår en skyldighet att säkerställa att fordonet och lasten inte har några fel eller läckor. Det förutsätts att detta och säkerställandet av utrustningen görs på ett tillräckligt sätt, vilket enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen innebär en tillräcklig okulär besiktning där uppenbara fel kan upptäckas.

Syftet med kraven i *5, 6 och 7 punkten* är att garantera att transporten utförs på ett säkert sätt med beaktande av att den tank som används för transporten samt lasten och märkningarna är korrekta. För tankens del är avsikten att garantera att tankar inte används för transport av farliga ämnen om de kontroller och behövliga tester som ska utföras regelbundet inte har gjorts. Med överlastad avses att de begränsningar av ämnen som föreskrivs i denna lag och i de föreskrifter som utfärdas med stöd av den överskridits. Med stöd av bemyndigandena i lagen kan det utfärdas närmare tekniska föreskrifter om periodiska kontroller och om på vilka villkor en tank får framföras efter att tidsfristen löpt ut till exempel för kontroll, för att förstöras eller för förstörande av det ämne den innehåller. Det ska också finnas ämnesspecifika bestämmelser om begränsningar av mängder i föreskrifterna. Om tankar föreskrivs i lagens 5 kap., om last i 4 kap. och om märkningar i 3 kap.

I *8 punkten* föreskrivs om en skyldighet för transportören att i förväg sörja för att besättningens medlemmar i en transport kan handla rätt i händelse av en olycka. Man ska således sörja för anvisningar till besättningens medlemmar för nödsituationer och att de förstår dem, och dessutom för att den utrustning som behövs finns med i transporten. Bestämmelser om anvisningar och utrustning finns i 4 kap. i lagen.

Enligt 2 och 3 mom. får transportören inte låta en försändelse transporteras om den upptäcker att skyldigheterna i paragrafen inte kan fullgöras. Transportören ska genom behövliga kontroller säkerställa att skyldigheterna fullgörs. I det föreslagna 3 mom. avses med lasttransportenhet

fordon och containrar samt andra motsvarande enheter såsom tankcontainrar, UN-tankar eller MEG-containrar. Enligt bemyndigande i lagen kan det meddelas närmare föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket om olika typer av lasttransportenheter.

Enligt 4 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 65 § 5 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter ska innehålla närmare krav på praktiska åtgärder för att fullgöra skyldigheterna, såsom vilka dokument och uppgifter som ska finnas i varje transport i fysisk form eller på annat sätt tillgängliga under transporten, till exempel elektroniskt. Dessutom ska föreskrifterna innehålla andra tekniska krav till exempel på hur märkningar om fara görs på fordon och hur etiketter, skyltar och andra märken ska fästas.

I 5 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 4 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

Enligt 6 mom. ansvarar avsändaren under förhållanden som avses i 6 § för transportören på det sätt som avses i paragrafen. I 71 § föreskrivs det främst om transportörens kontrollskyldigheter, som i detta 5 mom. överförs på avsändaren, dvs. Försvarsmakten, under förhållanden som avses i 6 § i denna lag. Dessutom föreskrivs det i 70 § 4 mom. om kontroller av förare och transportmedel som ska utföras av avsändaren under förhållanden som avses i 6 § i lagen.

72 §. Mottagarens skyldigheter vid vägtransport. Med mottagare avses enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den mottagare av en försändelse som avses i transportavtalet. Om mottagaren befullmäktigar en tredje part som mottagare enligt bestämmelser som gäller transportavtalet anses denna tredje part vara mottagare. Om transporten sker utan transportavtal anses den som tar emot de farliga ämnena när de anländer vara mottagare.

Paragrafens 1 och 2 mom. har samma innehåll som 66 § 1 och 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Enligt paragrafen får mottagaren vid vägtransport inte vägra att ta emot en försändelse av andra skäl än tvingande skäl. Mottagaren ska förbereda sig på att ta emot försändelsen, eftersom onödiga returtransporter och transporter på nytt och den ökade risk de innebär bör undvikas. Mottagandet sker i allmänhet också korrekt, och det förekommer knappast onödiga transporter. Genom bestämmelsen vill man uppmuntra till att hela transportkedjan är planerad i förväg. Mottagaren kan också anlita tjänster från andra parter. De kan till exempel utföras av lossare, rengöringspersonal eller personal som eliminerar andra riskfaktorer.

Enligt 3 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 66 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter ska innehålla närmare krav på praktiska åtgärder för att fullgöra skyldigheterna, såsom om vilka rengöringsåtgärder som ska vidtas efter mottagandet.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 3 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter

om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

73 §. Lastarens skyldigheter vid vägtransport. Med lastare avses enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den som lastar förpackade farliga ämnen, småcontainrar eller UN-tankar i fordon, vagnar eller containrar eller den som lastar containrar, bulkcontainrar, MEG-containrar, tankcontainrar eller UN-tankar i fordon eller vagnar. Om de tekniska typerna och konstruktionerna för dessa containrar och tankcontainrar ska det med stöd av bemyndigande i lagen föreskrivas genom föreskrift av Transport- och kommunikationsverket. Lastare kan till exempel vara föraren vid vägtransporter. Då ska föraren som den faktiska lastaren se till att lastarens skyldigheter blir fullgjorda.

Den föreslagna paragrafens 1–3 mom. har samma innehåll som 67 § 1–3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I paragrafens 1 och 2 mom. anges lastarens centrala skyldigheter.

Enligt 2 mom. *1 punkten* får lastaren inte överlämna ett kolli för transport om dess förpackning är skadad, och i synnerhet otät så att farliga ämnen läcker ut eller kan läcka ut innan den skadade förpackningen reparerats. Detta krav gäller också tömda, ej rengjorda förpackningar, ur vilka riskfaktorer inte har avlägsnats.

Syftet med 2, 3 och 4 *punkten* är att lastaren ska uppfylla kraven i de särskilda bestämmelserna om lastning och hantering, som också omfattar kraven på säkring, placering och stöttning, och uppfylla alla de krav på storetiketter, märkningar och orangeskyltar som hänför sig till transporten i fråga. Lastaren ska också beakta de farliga ämnen som eventuellt redan finns i fordonet eller storcontainern, samt föreskrifterna om separering av livsmedel, njutningsmedel och djurfoder. Dessa tekniska föreskrifter ska med stöd av bemyndigande i lagen meddelas som föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket.

Enligt 3 mom. ska lastaren få förlita sig på uppgifter som lämnats om de farliga ämnen som lastas och om redan lastade försändelser när lastaren uppfyller kraven på märkning och separering. Lastaren behöver alltså inte särskilt försäkra sig om klassificeringen av ämnen och om att de uppgifter om risk som en förpackning märkts med motsvarar det farliga ämne som förpackningen innehåller, om lastaren inte har särskilda skäl för att betvivla deras riktighet.

Enligt 4 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 67 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter ska innehålla närmare krav på praktiska åtgärder för att fullgöra skyldigheterna, såsom hur kraven på separering av last och på märkningar uppfylls.

I 5 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 4 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

74 §. Förpackarens skyldigheter vid vägtransport. Med förpackare avses enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den som packar farliga ämnen i förpackningar och vid behov

förbereder kollin för transport. Föreskrifter om kollin, olika förpackningstyper och deras konstruktioner ska meddelas av Transport- och kommunikationsverket med stöd av bemyndiganden i lagen.

Paragrafens 1 mom. har samma innehåll som 68 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I paragrafens 1 mom. anges de väsentliga skyldigheterna för förpackare. Syftet med bestämmelserna är att förpackaren ska iaktta de krav som gäller förpackning av farliga ämnen, samemballering samt märkning av kollin och varningsetiketter.

Enligt 2 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 68 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter ska innehålla noggrannare krav på det praktiska fullgörandet av skyldigheterna, såsom val av förpackning, emballering, samemballering och hur kollin märks.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 2 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

75 §. Fyllarens skyldigheter vid vägtransport. Med fyllare avses enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den som fyller farliga ämnen i tankar, batterivagnar, batterifordon eller MEG-containerar eller fyller bulk gods i fordon, vagnar, storcontainerar eller småcontainerar. Med tank avses här tankfordons och cisternvagnars tankar, avmonterbara tankar, UN-tankar och tankcontainerar. Om de tekniska typerna och konstruktionerna för dessa tankar, containerar och tankcontainerar ska det med stöd av bemyndigande i lagen föreskrivas genom föreskrift av Transport- och kommunikationsverket.

Paragrafens 1 mom. har samma innehåll som 69 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I paragrafens 1 mom. anges de väsentliga skyldigheterna för fyllare.

Syftet med *1, 2 och 3 punkten* är att farliga ämnen inte ska fyllas om det finns brister i en tank eller dess utrustning som äventyrar transportsäkerheten eller om periodiska besiktningar inte har utförts. Eftersom farliga ämnen får fyllas endast i tankar vilkas tekniska egenskaper är korrekta för ämnet ska det också kontrolleras att tanken är lämplig för ämnet i fråga. I praktiken är tankar godkända endast för transport av vissa ämnen eller ämnesgrupper, och därför kontrolleras en tanks lämplighet utifrån dess godkännandemärken.

Enligt *4 punkten* ska fyllaren försäkra sig om att det ämne som ska transporteras kan fyllas i önskade tankfack. Det är möjligt om man enligt de föreskrifter som ska meddelas med stöd av bemyndigandet i lagen sörjer för transportsäkerheten till exempel genom att beakta tjockleken på tankfackens mellanväggar eller ett tomt utrymme eller en tom avdelning mellan de tankfack som ska fyllas.

För att fullgöra skyldigheten enligt *5 punkten* ska fyllaren iaktta den högsta tillåtna fyllningsgraden för det farliga ämne som tanken ska fyllas med eller andra mängdbaserade påfyllningsbegränsningar.

Enligt 6 och 7 punkten ska fyllaren efter fyllning av tanken försäkra sig om att förslutningarna är stängda och täta och avlägsna eventuella rester utanpå tanken.

Syftet med skyldigheten i 8 punkten är att de storetiketter och orangeskyltar eller varningsetiketter och andra märken som förutsätts är fästa på tankar, fordon lastade med bulkgoods och containrar.

Skyldigheten i 9 punkten gäller fyllare av bulkgoods som ska se till att fyllandet utförs enligt de ämnesspecifika eller ämnesgruppsspecifika kraven. Det ska föreskrivas närmare om dessa tekniska krav med stöd av bemyndigande genom föreskrift av Transport- och kommunikationsverket.

Enligt 2 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 69 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter ska innehålla närmare krav på praktiska åtgärder för att fullgöra skyldigheterna, såsom om fyllningsgrader, tankars lämplighet för de ämnen som transporteras, förslutning av tankar, ämnesspecifika tekniska detaljer om påfyllningen och om märkningar.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 2 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

76 §. Skyldigheter för innehavare av tankcontainrar vid vägtransport. Med innehavare av en tankcontainer avses i enlighet med bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den i vars namn en tankcontainer används.

Paragrafens 1 och 2 mom. har samma innehåll som 70 § 1 och 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Paragrafens 1 mom. innehåller de viktigaste skyldigheterna för innehavaren av en tankcontainer. Innehavaren ska se till att en tankcontainer som används för transport är användbar till konstruktionen och att de behövliga underhållsåtgärderna och besiktningarna i samband med dem har utförts.

Enligt 2 mom. gäller paragrafens bestämmelser också ramförsedda tankar som ska användas i olika transportformer. De används som tankcontainrar, så samma krav som gäller innehavare av tankcontainrar gäller också innehavare av dem. En sådan ramförsedd tank är av typen UN-tank, som kan användas i större utsträckning också vid fartygstransporter än tankcontainrar som är avsedda för väg- och järnvägstransporter. Om de tekniska typerna och konstruktionerna för dessa UN-tankar ska det med stöd av bemyndigande i lagen föreskrivas genom föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket.

Enligt 3 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 70 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter ska innehålla närmare krav på praktiska åtgärder för att fullgöra skyldigheterna, såsom reparationer och ändringar som kräver besiktning.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 3 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

77 §. Lossarens skyldigheter vid vägtransport. Med lossare avses enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den som lossar containrar, bulkcontainrar, MEG-containrar, tankcontainrar, UN-tankar av fordon och den som lossar förpackade farliga ämnen, småcontainrar eller UN-tankar av fordon eller containrar samt den som tömmer farliga ämnen ur olika slags tankar eller batterifordon eller farligt bulk gods ur fordon eller olika slag av containrar. Om de tekniska typerna och konstruktionerna för dessa containrar och tankcontainrar ska det med stöd av bemyndigande i lagen föreskrivas genom föreskrift av Transport- och kommunikationsverket.

Paragrafens 1 och 2 mom. har samma innehåll som 72 § 1 och 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Paragrafens 1 mom. innehåller lossarens viktigaste skyldigheter. Lossaren ska fullgöra de krav som gäller lossning och hantering i samband med lossning av last om vilka det ska föreskrivas noggrannare med stöd av bemyndigande genom föreskrift av Transport- och kommunikationsverket. Det är viktigt att lossaren lossar endast de farliga ämnen som har sänts till mottagaren, genom att använda säkra metoder, och att transportmedlets ventiler stängs efter lossningen, att de rengöringsåtgärder som behövs utförs och att etiketter, skyltar och andra märken som gäller det tidigare innehållet avlägsnas efter rengöringen.

Enligt 2 mom. kan lossaren anlita tjänster från andra parter efter att ha försäkrat sig om att de föreskrivna kraven har uppfyllts. En annan part kan till exempel vara ett företag som rengör tanken eller som avlägsnar andra riskfaktorer.

Enligt 3 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 72 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter ska innehålla närmare krav på praktiska åtgärder för att fullgöra skyldigheterna såsom tekniska ämnesspecifika bestämmelser vid utförandet av lossning av lasten.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 3 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

Delaktiga vid fartygstransport

I de olika avsnitten i IMDG-koden som gäller fartygstransport föreskrivs det om särskilda uppgifter eller åtgärder, men ansvaret för genomförandet av dem har inte fastställts på samma sätt som i bestämmelserna i ADR-överenskommelsen om vägtransporter. I IMDG-koden har det inte ansetts behövt att fördela ansvaret lika noggrant. Till största delen har bara själva uppgiften och åtgärden specificerats där. Varje stat har fortfarande rätt att föreskriva om dessa skyldigheter. De delaktigas skyldigheter i det föreslagna 13 kap. vad gäller fartygstransporter

motsvarar till stor del bestämmelserna om de delaktigas skyldigheter i den gällande lagen om transport av farliga ämnen. I lagen ska det tas in närmare bestämmelser om de skyldigheter som i IMDG-koden tydligt anges som ansvar för en viss aktör samt om de skyldigheter enligt den gällande nationella lagstiftningen som det föreskrivs om i lagen om transport av farliga ämnen och på förordningsnivå.

78 §. Avlastarens och avsändarens skyldigheter vid fartygstransport. Med avlastare och avsändare avses den avlastare och avsändare samt den avsändare som avses i IMDG-koden. Enligt definitionerna i 13 kap. i sjölagen är avlastare den som avlämnar godset för transport och avsändare den som ingår avtal med en transportör om transport av styckegods till sjöss. I IMDG-koden används termen avsändare (consignor, shipper) som avser den som förbereder en försändelse för transport.

Den föreslagna paragrafens 1 mom. har samma innehåll som 75 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Paragrafens 1 mom. innehåller avlastarens och avsändarens centrala skyldigheter. Ett grundläggande krav på avsändaren vid fartygstransport, liksom vid andra transportformer, för att säkerställa tryggheten under hela transportkedjan är att avsändaren överlämnar endast sådana försändelser för transport som det är tillåtet att transportera.

Enligt 1, 2 och 3 punkten är avlastaren och avsändaren ansvariga för att farliga ämnen klassificeras rätt och för att ett ämne är förpackat för transport i en förpackning och en lasttransportenhet som har märkts på behörigt sätt och enligt kraven. Om ett ämnes egenskaper inte möjliggör en trygg transport får ämnet inte överlämnas för transport. Med lämplighet för transport avses att förpackningen och lasttransportenheten är i användbart skick och godkänd för transportbehovet i fråga, om ett godkännande krävs för förpackningen eller containern vid sådan transport. Bestämmelser om krav på förpackningar och containrar finns i 5 kap. i lagen.

Med de uppgifter som behövs för genomförande av transporten som nämns i 4 och 5 punkten avses alla de uppgifter som transportören behöver för att utföra transporten säkert och korrekt, uppgifter i allmänhet och de dokument som innehåller uppgifter. Dessa uppgifter består av uppgifter på godsdeklaration eller följesedel, övriga dokument som behövs såsom tillstånd, godkännanden, meddelanden och intyg, som vid behov också kan sändas elektroniskt.

Med försäkran enligt 5 punkten avses en försäkran enligt IMDG-koden genom vilken avsändaren bestyrker att lastens innehåll är beskrivet helt, noggrant och på rätt sätt i dokumenten och att lasten är klassificerad, förpackad, märkt och på alla sätt i korrekt skick för transport enligt kraven. Denna skriftliga försäkran kan också vara en elektronisk handling.

Enligt 6 punkten ska avlastaren och avsändaren innan en fartygstransport och innan ett farligt ämne sänds till ett örlogshamn område se till att de uppgifter som behövs om det farliga ämne som ska transporteras lämnas till örlogshamn innehavaren och till den som utför lasthanteringstjänster i örlogshamnen. Med den som utför lasthanteringstjänster i örlogshamnen avses ett företag eller truppförband som bedriver stuvning, lastning, lossning eller intern flyttning av farliga ämnen på örlogshamn området. Bestämmelsen är nationell lagstiftning och motsvarar det krav som anges i lagen om transport av farliga ämnen.

Enligt 2 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 75 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter ska innehålla närmare krav på praktiska åtgärder för att

fullgöra skyldigheterna, såsom tekniska last- eller ämnesspecifika föreskrifter om uppgifter som ska lämnas till hamnen för transport.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 2 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

79 §. Skyldigheter för transportören och fartygets befälhavare vid fartygstransport. Med transportör avses den transportör som definieras i IMDG-koden (carrier). Enligt IMDG-koden är transportör den som enligt transportavtal eller utan transportavtal utför den egentliga fartygstransporten. Transportören kan agera mot ersättning eller för egen räkning. Transportören kan till exempel vara transportör, trafikidkare, redare eller Marinen, om vilkas skyldigheter det i övrigt finns bestämmelser på andra ställen i sjöfartslagstiftningen.

Den föreslagna paragrafens 1 mom. har huvudsakligen samma innehåll som 76 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen. Skillnaden är att enligt 5 punkten ska uppgifter om farliga ämnen lämnas till innehavaren av en civil hamn eller en örlogshamn.

I paragrafens 1 mom. anges de väsentliga skyldigheter som transportören och fartygets befälhavare har. Enligt *1–3 punkten* ska dessa försäkra sig om att fartyget lämpar sig för transporten, att endast farliga ämnen som tillåts för transport godkänns för transporten och att de uppgifter som behövs för transporten har erhållits. På så sätt kan man vid transporten försäkra sig om att det utifrån de uppgifter som erhållits finns förutsättningar för att utföra transporten säkert och i enlighet med kraven. Bestämmelser om de uppgifter som krävs för transporten finns i 3 kap. i lagen.

Enligt *4 punkten* är det obligatoriskt att säkerställa säkerheten vid den egentliga transporten så, att lasttransportenheterna placeras och vid behov fästs vid fartyget, och att olika farliga laster separeras korrekt från varandra.

Enligt *5 punkten* ska uppgifterna om farliga ämnen, när destinationshamnen för en fartygstransport är i Finland, ges till den civila hamninnehavaren eller örlogshamninnehavaren och den som utför lossningen för att lossningen av fartyget ska kunna utföras med beaktande av de farliga egenskaperna. Av de uppgifter som lämnats för transporten utgörs dessa uppgifter de som är väsentliga för lossningsarbetet, såsom uppgifter om ämnen inklusive uppgifter om klassificering och risk.

Enligt 2 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 76 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter ska innehålla närmare krav på praktiska åtgärder för att fullgöra skyldigheterna, såsom hur skyldigheterna i fråga om placering och separering av farliga ämnen på fartygets olika däck kan fullgöras.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 2 mom. och som det kan avvika från, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet

av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

80 §. *Skyldigheter för förpackare, fyllare och lastare av containrar och fordon vid fartygstransport.* Den föreslagna paragrafen innehåller en bestämmelse om en försäkrans inklusive stuvningsintyg som ska ges av den som ansvarar för förpackning, fyllning eller lastning av farliga ämnen i containrar eller fordon eller vagnar vid vägtransport. Med stuvningsintyg avses ett intyg enligt IMDG-koden på vilket det intygas att en last som ska lämnas för transport uppfyller kraven.

Paragrafens 1 mom. har huvudsakligen samma innehåll som 77 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen. Skillnaden är att det inte behöver föreskrivas särskilt om ämnen som transporteras i bulk i enlighet med 77 § 1 mom. 4 punkten i lagen om transport av farliga ämnen. Orsaken till detta är att ämnen inte transporteras i bulk i Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets transporter.

I paragrafens 1 mom. finns en förteckning över de åtgärder, märkningar, dokument och andra uppgifter i anslutning till lasten som genom stuvningsintyget försäkras uppfylla kraven för utförandet av transporten. Stuvningsintyget kan också vara en elektronisk handling. I praktiken kan de uppgifter som behövs för transporten och stuvningsintyget förenas till ett dokument.

Enligt 2 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 77 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter ska innehålla närmare krav på praktiska åtgärder för att fullgöra skyldigheterna, såsom på vilket sätt containerns konstruktion ska anses vara i användbart skick på ett sätt som är ändamålsenligt för transporten och vilka märkningar som ska vara fästa på den.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 2 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

Delaktiga vid lufttransport

81 §. *Avsändarens och beställarens skyldigheter vid lufttransport.* I paragrafen föreskrivs det om avsändarens och beställarens ansvar enligt ICAO-TI för att säkerställa att alla tillämpliga krav på lufttransport uppfylls innan försändelsen överlämnas för transport.

Den föreslagna paragrafens 1 mom. har huvudsakligen samma innehåll som 78 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I paragrafens 1 mom. anges de väsentliga skyldigheterna för avsändare och beställare. Avsikten är att avsändaren och beställaren endast ska överlämna sådana försändelser som är tillåtna för transport. När en försändelse överlämnas för transport ska den överensstämja med kraven, och för transporten ska all den information om det farliga ämnet och försändelsen lämnas som gör det möjligt för transportören att försäkra sig om att transporten kan genomföras på ett säkert sätt.

Vid lufttransport krävs enligt 2 *punkten* av avsändaren och beställaren en motsvarande försäkras som vid fartygstransport. Med försäkras avses en försäkras genom vilken avsändaren och beställaren bestyrker att lastens innehåll är beskrivet helt, noggrant och på rätt sätt i dokumenten och att lasten är klassificerad, förpackad och märkt och på alla sätt i korrekt skick för transport enligt kraven. Denna skriftliga försäkras kan också vara en elektronisk handling.

Enligt 2 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 78 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. ICAO-TI som innehåller ett kapitel om avsändarens ansvar och en detaljerad förteckning över de krav som ska uppfyllas. Med stöd av bemyndigandet utfärdar verket föreskrifter om dessa krav. Föreskrifterna ska innehålla närmare krav på de praktiska åtgärderna för att fullgöra skyldigheterna, såsom hur kraven på varaktigheten av tryckskillnader i förpackningar och förpackningskraven inklusive begränsningar av mängden ämnen kan uppfyllas och hur det farliga ämnets namn, klassificering och övriga uppgifter som krävs ska antecknas på rätt sätt i transportdokumenten.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 2 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

82 §. Skyldigheter för transportören och leverantören av marktjänster vid lufttransport. Med transportör avses den som enligt transportavtal eller utan transportavtal utför den egentliga lufttransporten.

Paragrafens 1 och 2 mom. motsvarar till sitt innehåll 79 § 1 och 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen, men med undantaget att

det inom tillämpningsområdet för denna lag inte krävs tillstånd för lufttransport av farliga ämnen.

Paragrafens 1 mom. innehåller transportörens centrala skyldigheter. Enligt ICAO-TI omfattas transport av farliga ämnen av flygoperatörens säkerhetsledningssystem. Enligt ICAO-TI ansvarar transportören för att säkerställa att de krav som säkerheten förutsätter uppfylls vid mottagning, hantering och lastning av farliga ämnen för transport. Motsvarande bestämmelser tas in i paragrafen. Personer som utför andra uppgifter i samband med flygresan och förberedelserna inför den är till exempel flygklarare, flygtjänstemän och annan markpersonal som hänför sig till flygverksamheten.

Syftet med bestämmelsen i 2 mom. är att kraven i paragrafen inte ska hindra den som ansvarar för marktjänsterna från att utföra några eller alla uppgifter som hänför sig till transportörens marktjänster. På leverantörer av marktjänster som utför sådana uppgifter tillämpas de skyldigheter som åligger transportören. Med leverantör av marktjänster avses den som utför uppgifter som avses i 89 § i luftfartslagen. Med marktjänster avses enligt definitionen i 89 § i luftfartslagen de tjänster som utförs på en flygplats för en användare och som räknas upp i bilagan till marktjänstdirektivet. Bilagan innehåller en förteckning över marktjänster, bland annat kontroll av lastning, incheckning av bagage och transport av bagage fram till sorteringssystemen, hantering av fraktgods, lastning och avlastning av flygplanet samt andra förberedelser inför flygresan. Bestämmelserna om leverantörer av marktjänster i detta moment gäller också truppförband som svarar för marktjänster.

Enligt 3 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 79 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. I ICAO-TI finns ett kapitel om transportörens ansvar som innehåller detaljerade förteckningar över de krav som ska uppfyllas. Med stöd av bemyndigandet utfärdar verket föreskrifter om dessa krav. Föreskrifterna innehåller närmare krav på de praktiska åtgärderna för fullgörandet av skyldigheterna, såsom vad den kontroll som krävs innan en försändelse som innehåller farliga ämnen godkänns för transport ska innehålla, vilket slag av försändelser som inte kan godkännas för transport, hur försändelsen lastas och tillåts transporteras i en cockpit, en passagerarkabin, ett fraktluftfartyg, ett passagerarluftfartyg eller ett fraktutrymme på samma nivå som passagerarkabinen i ett luftfartyg, hur man säkerställer att passagerarna inte medför förbjudna ämnen, vilka uppgifter om det transporterade ämnet som ska ges luftfartygets befälhavare och övriga personal samt detaljerade bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas på mottagningsplatserna för flygfraktgods, om det sätt som uppgifterna ska lämnas på samt om detaljerna i uppgifterna.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 3 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

83 §. *Ansvar hos aktörer inom lufttransport på tillfälliga eller okontrollerade flygplatser.* I paragrafen föreskrivs det om ansvar hos aktörer inom lufttransport som bedriver verksamhet på tillfälliga eller okontrollerade flygplatser där marktjänster inte är tillgängliga. Syftet med paragrafen är att omsorgsplikten också ska omfatta Försvarsmaktens interna och externa kunder när dessa ansvarar för en del av stegen i transportkedjan. Detta ansvar kan inte krävas av transportören.

Enligt 1 mom. *I punkten* ansvarar avsändaren för avsändarens uppgifter, men också för de uppgifter som hör till marktjänsten. I uppgifterna ingår kontroller av passageraruppgifter, bagage och gods.

I 2 *punkten* föreskrivs det om farliga ämnen och om kontroll av dem samt om förmedling av uppgifter till transportörer vid lufttransport.

I 2 mom. föreskrivs det om de skyldigheter enligt vilka transportören vid en lufttransport ska handla om det material som transporteras inte uppfyller kraven enligt lag.

I 3 mom. föreskrivs det om skyldigheterna för beställaren av lufttransporten.

I 4 mom. föreskrivs det om skyldigheterna för mottagaren av lufttransportbeställningen.

14 kap.

Tryckbehållare och tryckbärande tankar

Bestämmelser om de olika parternas skyldighet att se till att transportabla tryckbärande anordningar som släpps ut på marknaden i Europeiska unionen överensstämmer med kraven finns i 14 kap. i lagen om transport av farliga ämnen. Bestämmelser om transportabla

tryckbärande anordningar finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/35/EU om transportabla tryckbärande anordningar och om upphävande av rådets direktiv 76/767/EEG, 84/525/EEG, 84/526/EEG, 84/527/EEG och 1999/36/EG. Bestämmelserna i 14 kap. i lagen om transport av farliga ämnen gäller Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet när de köper transportabla tryckbärande anordningar på EU-marknaden.

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet förfogar också över tryckbehållare och tryckbärande tankar som inte har släppts ut på Europeiska unionens marknad i enlighet med det ovannämnda direktivet och som inte har försetts med pi-märkning i enlighet med direktivet. I regel har dessa köpts från länder utanför Europeiska unionen. I detta kapitel föreskrivs om de olika parter som ansvarar för att sådana tryckbehållare och tryckbärande tankar överensstämmer med kraven. I enlighet med 2 § i denna lag hör tryckbehållare och tryckbärande tankar som hör till vapensystemet för ett transportmedel eller något annat system och som finns i transportmedlet för att användas för avsett ändamål inte till lagens tillämpningsområde.

De tekniska kraven på såväl transportabla tryckbärande anordningar som släpps ut på EU-marknaden som på tryckbehållare och tryckbärande tankar som används för transport i Finland anges i 5 kap. När tryckbehållare och tryckbärande tankar som används för transport köps från länder utanför EU överensstämmer de tekniska kraven inte nödvändigtvis med de bestämmelser och föreskrifter som gäller i EU och i Finland. Därför är det ändamålsenligt att det i lagen föreskrivs om de allmänna skyldigheter och den skyldighet att vidta korrigeringar åtgärder som gäller sådana tryckbehållare och tryckbärande tankar. Detta motsvarar till väsentliga delar vad som föreskrivs om dem i lagen om transport av farliga ämnen.

84 §. *Allmänna skyldigheter i anslutning till tryckbehållare och tryckbärande tankar.* I paragrafen föreskrivs det om Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets allmänna skyldigheter. Eftersom tryckbehållare och tryckbärande tankar som inte är pi-märkta tas i bruk inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet genom en upphandlingsprocess innebär fullgörandet av de skyldigheter som anges i denna paragraf att det ska ses till att tillgången till de uppgifter och handlingar som avses i denna lag säkerställs som en del av beredningen av upphandlingskontraktet.

Enligt 1 punkten ska det säkerställas att tryckbehållare och tryckbärande tankar som ska användas inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet och som inte är pi-märkta är konstruerade, tillverkade och dokumenterade på ett sådant sätt att de allmänna säkerhetskraven enligt 5 kap. uppfylls.

I 2 punkten förutsätts det att Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ser till att tryckbehållare och tryckbärande tankar förvaras i enlighet med kraven i 5 kap.

85 §. *Skyldighet att vidta korrigeringar åtgärder.* I 1 mom. föreskrivs det om Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skyldighet att vidta korrigeringar åtgärder om det finns skäl att misstänka att tryckbehållare och tryckbärande tankar inte uppfyller kraven i 5 kap.

I 2 mom. föreskrivs det om skyldigheten att säkerställa att korrigeringar åtgärder vidtas på alla tryckbehållare och tryckbärande tankar som har skaffats för att användas och som medför risk för hälsa, säkerhet eller allmänna intressen. Skyldigheten gäller på samma sätt som 83 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen uttryckligen tryckbärande anordningar som överensstämmer med kraven och som kan medföra en risk.

86 §. *Skyldigheter för ägare av tryckbehållare och tryckbärande tankar.* I paragrafen föreskrivs det om skyldigheter för ägare av tryckbehållare och tryckbärande tankar. Med ägare avses här

Försvarsmaktens logistikverk, som i praktiken köper all utrustning som skaffas som krigsmateriel och för utbildningsbruk och som också enligt Försvarsmaktens interna anvisningar sköter ägarens uppgifter såsom centrallagring, arrangemang för underhåll och service samt vidaredistribution till användarna vid Försvarsmaktens olika truppförband.

Den föreslagna paragrafen motsvarar i fråga om tryckbehållare och tryckbärande tankar 87 § i lagen om transport av farliga ämnen. I fråga om tryckbehållare och tryckbärande tankar tillämpas direkt 87 § i lagen om transport av farliga ämnen.

87 §. Skyldigheter för operatörer av tryckbehållare och tryckbärande tankar. En operatör som avses i den föreslagna paragrafen kan vara det truppförband till vilket ägaren till tryckbehållaren eller den tryckbärande tanken, Försvarsmaktens logistikverk, har distribuerat den tryckbärande anordningen. Operatören kan också vara en fysisk person som tjänstgör i truppförbandet i fråga.

Den föreslagna paragrafen motsvarar i fråga om tryckbehållare och tryckbärande tankar 88 § i lagen om transport av farliga ämnen. I fråga om tryckbehållare och tryckbärande tankar tillämpas direkt 88 § i lagen om transport av farliga ämnen.

88 §. Lämnan av uppgifter och skyldighet att samarbeta med myndigheter. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om skyldigheten att lämna uppgifter och om skyldigheten att samarbeta med myndigheten, Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

I 1 mom. föreskrivs det om skyldigheten att på begäran lämna Huvudstabens tekniska granskningsavdelning de uppgifter vars erhållande transportören ska försäkra sig om enligt 82 §. I 2 punkten föreskrivs om skyldigheten att på begäran samarbeta med Huvudstabens tekniska granskningsavdelning för att undanröja de risker som tryckbehållare och tryckbärande tankar medför. Dessa skyldigheter motsvarar de skyldigheter som i 89 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen åläggs tillverkare, importörer och distributörer av transportabla tryckbärande anordningar.

I 2 mom. föreskrivs om skyldigheten för ägare och operatörer av tryckbehållare och tryckbärande tankar att under en period av minst 10 år på begäran av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ge den information om tillverkare, tillverkares representanter, importörer, distributörer, ägare och operatörer. De uppgifter som begärs gäller tryckbehållare och tryckbärande tankar som skaffats och tagits i bruk. Dessa skyldigheter motsvarar de skyldigheter som i 89 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen åläggs tillverkare, tillverkares representanter, importörer, distributörer, ägare och operatörer.

15 kap.

Personalens yrkeskunskap

89 §. Skyldighet att sörja för personalens yrkeskunskap. I paragrafen finns bestämmelser om arbetsgivarens allmänna skyldighet att sörja för personalens yrkeskunskap. Personer som börjar sköta uppgifter som anknyter till transport av farliga ämnen ska ha lämplig utbildning, som ska säkerställas när ett nytt anställningsförhållande eller en ny uppgift inleds. Skyldigheten att sörja för personalens yrkeskunskap vid transport av farliga ämnen gäller alla transportformer och alla arbetsuppgifter i anslutning till dessa transporter.

Den allmänna skyldigheten motsvarar bestämmelsen i 90 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Enligt paragrafens 1 mom. har arbetsgivaren en allmän skyldighet att se till att de anställda har den utbildning eller kompetens av annat slag som behövs för uppgiften. Arbetsgivaren ska alltså särskilt försäkra sig om att personalen har fått den utbildning eller behörighet som avses i denna lag och som gäller transport av farliga ämnen.

Bestämmelser om de körkort och körrätter som krävs för framförande av fordon finns i körkortslagen (386/2011), och bestämmelser om krav på och yrkeskompetens för förare i vägtrafik finns i lagen om transportservice. Bestämmelser om körkort och körrätt som hör till tillämpningsområdet för denna lag finns i försvarsministeriets förordning om försvarsmaktens körkort och körtillstånd (23/2013). Uppgifterna om utbildning och behörighet av annat slag ska på begäran uppvisas för tillsynsmyndigheten så att det kan säkerställas att utbildningen eller behörigheten av annat slag är tillräcklig med beaktande av de uppgifter som personen utför.

I 2 mom. föreskrivs det om särskilda introduktions- och utbildningskrav. Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska ordna introduktionsutbildning för en tredje part som under förhållanden som avses i 6 § utför sådana transporter av farliga ämnen för Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet som avviker från de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av lagen om transport av farliga ämnen. Vid introduktionsutbildning som ges till en tredje part ska transportören och föraren få öva på säker praxis vid Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets TFA-transporter. Utbildningen kan gälla till exempel säker transport av gamla sprängämnesförpackningar som inte är testade.

I 3 mom. föreskrivs det om utbildning under förhållanden som avses i 6 §, för att den person som är avsändare ska ha beredskap att granska en förare som företräder en tredje part samt transportmedlet.

I 4 mom. föreskrivs det om arbetsgivarens skyldighet att bevara uppgifterna om sina arbetstagares utbildning i minst tre år. Då kan man för en tillräckligt lång kontrollera att personalen har fått utbildning och handledning i den omfattning som uppgiften förutsätter.

Enligt 5 mom. ska bestämmelserna i de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 90 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter innehåller närmare bestämmelser om innehållet i de uppgifter om utbildning som ska bevaras och om arbetsgivarens skyldighet att sörja för personalens yrkeskunskap. Föreskrifterna grundar sig på bestämmelserna om transport av farliga ämnen i internationella överenskommelser och på EU-lagstiftningen.

I 6 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den föreskrift av Transport- och kommunikationsverket som avses i 5 mom. och som det kan meddelas avvikande föreskrifter om, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Det tekniska innehållet i föreskrifter om undantag ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

90 §. Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skyldighet att utse säkerhetsrådgivare. I paragrafen föreskrivs om det system med säkerhetsrådgivare vid alla transportformer som ska införas vid transport av farliga ämnen enligt denna lag. I militär verksamhet transporteras farliga ämnen med alla transportformer (på väg, järnväg, till sjöss och i luften). Systemet med

säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet säkerställer ett övergripande införande som gäller alla transportformer i enlighet med de bestämmelser och föreskrifter som avses i denna lag. Samtidigt säkerställs tillämpning av motsvarande praxis som i 5 § avsedda internationella militära standarder, exempelvis Natos, och säker transport av farliga ämnen inom alla transportformer.

I 1 mom. föreskrivs det om Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skyldighet att utse en eller vid behov flera säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet som ska ansvara för transport av farliga ämnen inom alla eller endast vissa transportformer. Uppdraget som säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet kan antingen vara på heltid eller också skötas vid sidan av huvuduppgifterna.

I 2 mom. föreskrivs det om villkoren för att utses till säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet. Säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska ha ett gällande intyg enligt lagen om transport av farliga ämnen över avlagt Traficoms prov för ADR- och RID-säkerhetsrådgivare som gäller vägtransport och järnvägstransport. För att även omfatta fartygstransporter och lufttransporter krävs det dessutom att utbildningskraven enligt den internationella IMDG-koden för sjöfart och de internationella ICAO-TI- eller IATA-DG-bestämmelserna för flygtrafik uppfylls. Eftersom det i de situationer som anges i denna lag är möjligt att avvika från kraven i de civila föreskrifterna, om kraven i internationellt erkända militära standarder uppfylls, krävs det dessutom beroende på behovet av transportform utbildning i enlighet med de militära standarder som avses i 5 §.

I 3 mom. föreskrivs det att ett villkor för att utses till säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet dessutom är att personen gett sitt skriftliga samtycke till uppgiften. Eftersom de internationella militära standarderna för transport av farliga ämnen, liksom också de internationella avtalen och föreskrifterna om transport av farliga ämnen och de nationella bestämmelserna och föreskrifterna om transport av farliga ämnen, ändras regelbundet med ett par års mellanrum, ska Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare uppdatera sina uppgifter i enlighet med ovan avsedda bestämmelser och föreskrifter.

91 §. Skyldighet att visa att Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare utsetts. I 1 mom. föreskrivs det att den som är skyldig att utse en säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten ska visa för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att Försvarsmaktens säkerhetsrådgivare har utsetts. I 2 mom. föreskrivs det också att den som är skyldig att utse en säkerhetsrådgivare vid Gränsbevakningsväsendet ska visa för staben för Gränsbevakningsväsendet att Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare har utsetts samt underrätta Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att säkerhetsrådgivaren har utsetts.

Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets system med säkerhetsrådgivare ska användas effektivare än för närvarande för intern övervakning och för att stödja utförandet av uppgifter på arbetsplatserna, så att praxis i fråga om bestämmelserna och föreskrifterna om transport av farliga ämnen beaktas i det dagliga arbetet. Dessutom kan Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivares arbete stödjas och övervakas så att myndigheten inte enbart har kontakt med säkerhetsrådgivaren till följd av fel som upptäckts i en olyckssituation eller i samband med transportbesiktning. Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivares roll är kritisk med tanke på säkerställandet av att verksamheten överensstämmer med kraven, men fullgörandet av skyldigheten att utse en säkerhetsrådgivare har inte övervakats regelbundet. Tillgång till information om utnämningen av Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare behövs också för att

säkerställa att transporter av farliga ämnen sköts och övervakas på behörigt sätt. Uppgifterna ska i fortsättningen användas för skötseln av myndighetens lagstadgade uppgifter. För närvarande har Försvarsmakten ett tjugotal säkerhetsrådgivare enligt lagen om transport av farliga ämnen som i regel har behörighet för vägtransport, men en del har också behörighet för järnvägstransport. För närvarande arbetar säkerhetsrådgivarna vid sidan av sin egen befattning. Det är ändamålsenligt att Försvarsmakten har säkerhetsrådgivare som har behörighet för alla transportformer.

Enligt 1 och 2 mom. ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning registrera uppgifter om att verksamhetsutövaren har utsett en säkerhetsrådgivare, och uppgifterna ska inte innehålla personuppgifter. Uppgifterna ska behandlas i enlighet med lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (322/2019).

I 3 mom. föreskrivs det att Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska bedöma och övervaka att antalet säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet är tillräckligt och att verksamhetens kvalitet är tillräckligt hög för att säkerställa en säker transport av farliga ämnen inom de olika transportformerna, med beaktande av att tillämpningen av denna lag också är förenad med Natos och andra internationella partners praxis i fråga om transport av farliga ämnen och en kontinuerlig utveckling av denna praxis.

16 kap.

Uppgifter för säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet

92 §. *Uppgifter för säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.* I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om uppgifter för säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Enligt paragrafens 1 mom. ska Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare ge råd, övervaka och styra företagets verksamhet, det vill säga förpackning, sändning och annan verksamhet som anknyter till säkerheten vid transport av farliga ämnen. Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare har som allmän uppgift att utreda på vilka sätt Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets transporter kan utföras så säkert som möjligt på det sätt som kraven förutsätter. Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare har till uppgift att främja införandet av sådana metoder inom försvarsgrenarna, truppförbanden och de inrättningar som lyder under Huvudstaben samt samarbetsföretagen. De metoder som avses ovan är bland annat uppföljning av den verksamhet som gäller bestämmelser och föreskrifter om transport av farliga ämnen, rådgivning angående transport av farliga ämnen samt utarbetande av en årlig rapport om Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets verksamhet med anknytning till transport av farliga ämnen. I den årliga rapporten beskrivs till exempel den transporterade mängden farliga ämnen under verksamhetsåret, hur de lagstadgade skyldigheterna har fullgjorts och hur transportsäkerheten för farliga ämnen har säkerställts. Den årliga rapporten ska lämnas till relevanta verksamhetsenheter inom Försvarsmakten och på begäran till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

I momentet föreskrivs det också om Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivares skyldighet att upprätta en olycksrapport för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, som vid behov ska överlämnas till Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets ledning. Denna rapport är en beskrivning av olyckan, förhållandena

under händelsen och de skador som olyckan eventuellt orsakat samt av de åtgärder som har vidtagits eller ska vidtas för att förhindra att en liknande olycka upprepas. Rapporten ger Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets ledning information om olyckor, så att den kan fatta beslut om de ändringar som behövs i verksamheten och praxisen. Rapporten ersätter inte den utredning som Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet är skyldiga att göra med stöd av krav i lagen eller i en internationell överenskommelse. Bestämmelser om olycksutredningar finns i 12 kap. i lagen.

I 1 mom. 6 punkten föreskrivs dessutom att Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare ska följa utvecklingen av internationella militära standarder som gäller transport av farliga ämnen. De internationellt mest kända militära standarderna utvecklas inom militäralliansen Nato. En annan viktig kategori av militära standarder är de nationella standarder som Förenta staterna tillämpar globalt. Avsikten är att säkerhetsrådgivarna aktivt ska följa hur de militära standarderna utvecklas, delta i den tekniska utvecklingen av standarder inom Nato och aktivt utbilda sig i tillämpningen av dessa standarder.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter.

I 3 mom. föreskrivs det om samordningen och samarbetet mellan systemet med säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet enligt denna lag och motsvarande civila TFÄ-myndigheter. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning är ansvarig för uppgiften.

Enligt 4 mom. får närmare bestämmelser om samarbetet utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 kap.

Utrymmen och platser för Försvarsmaktens TFÄ-godkännande och Försvarsmaktens TFÄ-besiktningar samt för kontroller och besiktningar

93 §. *Utrymmen och platser för Försvarsmaktens TFÄ-godkännande och Försvarsmaktens TFÄ-besiktningar samt för kontroller och besiktningar.* I 1 mom. föreskrivs det att Huvudstabens tekniska granskningsavdelning beviljar en fordonsinspektör rätt att i fråga om militärfordon godkänna Försvarsmaktens TFÄ-godkännanden och utföra Försvarsmaktens TFÄ-besiktningar. Fordonsinspektören är en fordonsinspektör vid Försvarsmakten, om vars verksamhet det föreskrivs i militärfordonslagen (332/2023).

I 2 mom. föreskrivs det om var kontroller som krävs för Försvarsmaktens TFÄ-besiktningar och TFÄ-godkännanden ska utföras. Avsikten är att besiktningar och godkännanden ska kunna utföras även i terrängförhållanden och under undantagsförhållanden utanför normala besiktningslokaler som byggts för ändamålet. Därför föreslås det en bestämmelse enligt vilken de kontroller som krävs för Försvarsmaktens TFÄ-godkännande samt Försvarsmaktens TFÄ-besiktningar ska utföras i ett sådant utrymme och på en sådan plats att kontrollerna kan utföras på ett säkert och tekniskt ändamålsenligt sätt. I momentet ingår dessutom ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter.

I 3 mom. finns det ett bemyndigande för försvarsministeriet att utfärda förordning.

18 kap.

Besiktningsorgan

94 §. *Besiktningsorgan och deras uppgifter.* Paragrafen innehåller en informativ hänvisningsbestämmelse enligt vilken lagen om transport av farliga ämnen ska tillämpas på besiktningsorganens verksamhet. Bestämmelser om besiktningsorgan, deras uppgifter och godkännandet av dem finns i 18 kap. i lagen om transport av farliga ämnen. Inom tillämpningsområdet för denna lag övergår man till att enbart anlita besiktningsorgan som avses i 18 kap. i lagen om transport av farliga ämnen.

19 kap.

Myndigheter och deras uppgifter

Tillsynsmyndigheter och tillsynsuppgifter

95 §. *Huvudstabens tekniska granskningsavdelning som allmän tillsynsmyndighet.* I 1 mom. föreskrivs det om Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings uppgift att utöva tillsyn över transport av farliga ämnen och över att denna lag samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den iakttas, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Innehållsmässigt är tillsynsuppgifterna desamma som i 114 § i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivs för Transport- och kommunikationsverket.

I 2 mom. föreskrivs närmare om innehållet i tillsynen och hur den ska genomföras. Målet är att Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska utöva tillsyn på basis av tillsynsplaner och separata insamlade analysresultat samt andra informationskällor. Tillsynen ska också utföras reaktivt och i synnerhet om analyserna av andra kontroller, tillsynsresultaten, olycksfallen eller skadefallen visar på förändringar i säkerhetsnivån och överensstämmelsen med kraven.

I 3 mom. föreskrivs det om tillsynen över sådana transporter av farliga ämnen som

utförs av utländska militära styrkor som är verksamma i Finland. Tillsynen utförs av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, om inte något annat följer av internationella avtal som är förpliktande för Finland. Ankomsten av utländska militära styrkor till Finland avtalas i regel genom dokument om tekniska arrangemang (technical arrangement), som i princip är juridiskt icke-bindande. Tillsynen innebär övervakning av transporter av farliga ämnen som utförs av utländska styrkor som övar i Finland under normala förhållanden.

I 4 mom. föreskrivs det om Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings uppgift att samordna tillsynen i samband med transport av farliga ämnen. Uppgiften är ny och avdelningen ska inrätta en samarbetsgrupp bestående av de myndigheter som kan utöva gemensam tillsyn. Den gemensamma tillsynen har i nuläget i viss mån genomförts tillsammans med polisen vid vägtransporter.

I 5 mom. finns det ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning.

96 §. *Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings tillsyn över Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd och Försvarmaktens TFÄ-besiktningsverksamhet.* I paragrafen föreslås att Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings tillsynsroll i utbildningen för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd och i Försvarmaktens TFÄ-besiktningsverksamhet ska skrivas in särskilt i lagen. I praktiken har Huvudstabens tekniska granskningsavdelning även hittills utövat sådan tillsyn, men syftet med inskrivningen i lagen är att göra den tillsyn som behövs mer systematisk än för närvarande.

97 §. *Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet som tillsynsmyndigheter.* I paragrafen anges de tillsynsmyndigheter som inom sina respektive uppgiftsområden utövar tillsyn över transporter som omfattas av lagens tillämpningsområde.

Polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet ska fortfarande inom sina respektive uppgiftsområden vara tillsynsmyndigheter för varje transportform. Gränsbevakningsväsendet är både transportör och lagövervakare inom sitt eget uppgiftsområde.

98 §. *Försvarmaktens TFÄ-vägkontroller som utförs av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet.* I 1 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs om Försvarmaktens särskilda TFÄ-vägkontroller. Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet har rätt att stoppa ett fordon på allmän väg med stöd av 182 § i vägtrafiklagen (729/2018). När det gäller kontroller av transporter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag är det polisens uppgift, eller inom sina respektive verksamhetsområden Tullens eller Gränsbevakningsväsendets uppgift, att stoppa transporterna. Begreppet Försvarmaktens TFÄ-vägkontroll är en ny term och motsvarar begreppet TFÄ-vägkontroll i 117 § i lagen om transport av farliga ämnen. I praktiken har Huvudstabens tekniska granskningsavdelning i samarbete med Polisen redan i nuläget genomfört sådana vägkontroller i fråga om transporter som sker under Försvarmaktens övervakning.

Vid kontrollerna ska det användas en särskild kontrollista där kontrollobjekten specificeras. Kontrollerna ska således vara planerade på förhand. Kontrollobjekt är dokument, krav på transporttransaktioner och fordonens utrustning, såsom fraktsedlar, Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd, intyg över Försvarmaktens TFÄ-godkännande för fordon, transportsätt, samlastning, märkningar på förpackningar, tankar, fordon och transportenheter samt brandsläckare.

I 2 mom. föreskrivs om Gränsbevakningsväsendets skyldighet att lämna Huvudstabens tekniska granskningsavdelning en årlig redogörelse för sina vägkontroller. Avsikten är att granskningsavdelningen ska få en helhetsbild av Försvarmaktens TFÄ-kontroller och de förseelser och brister som uppdagats i samband med dem. Utifrån dessa resultat kan granskningsavdelningen planera prioriteringarna för sin årliga tillsyn.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter.

99 §. *Strålsäkerhetscentralen som tillsynsmyndighet för transporter av radioaktiva ämnen.* Enligt den föreslagna paragrafen ska Strålsäkerhetscentralen utöva tillsyn över transporter av radioaktiva ämnen som omfattas av lagens tillämpningsområde. Sådana transporter utförs ytterst sällan av Försvarmakten eller Gränsbevakningsväsendet, och då är det inte ändamålsenligt att fastställa en tillsynsskyldighet för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, som i så fall borde ges kapacitet att utöva denna tillsyn och den särskilda yrkeskunskap som tillsynen förutsätter. I praktiken ska tillsynen genomföras i samarbete med

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 118 § i lagen om transport av farliga ämnen.

100 §. *Tillsynsmyndigheter för produkter som används för transport av farliga ämnen.* I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om tillsynsmyndigheter för förpackningar, tankar och bulkcontainrar som används för transport av farliga ämnen.

Enligt 1 mom. ska Strålsäkerhetscentralen vara tillsynsmyndighet i fråga om radioaktiva ämnen.

I övrigt har de föreslagna bestämmelserna samma innehåll som 119 § i lagen om transport av farliga ämnen.

Om en produkt som är avsedd för transport av farliga ämnen uppfyller kraven i lagen om transport av farliga ämnen, omfattas den av bestämmelserna om marknadskontroll i lagens 120 §. Vanligen köper Försvarsmakten också produkter som överensstämmer med bestämmelserna i lagen om transport av farliga ämnen, vilket innebär att de omfattas av lagens bestämmelser om marknadskontroll.

I 2 mom. föreskrivs det om rätt för tillsynsmyndigheterna att vidta marknadskontrollåtgärder i fråga om enskilda förpackningar, tankar och bulkcontainrar som inte överensstämmer med kraven, när det inte finns behov av kontrollåtgärder i fråga om alla motsvarande produkter på marknaden. Tillsynsmyndigheterna kan ingripa till exempel om en tank inte överensstämmer med kraven och vid behov ta ur bruk en sådan enskild tank även på annat sätt än genom marknadskontrollåtgärder. Bestämmelsen är inte ny, eftersom det redan finns bestämmelser om denna rätt i den gällande lagen om transport av farliga ämnen.

101 §. *Insamling av uppgifter om tankar och tryckbehållare och övervakning i samband med det.* I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om insamling av uppgifter om tankar och tryckbehållare och om övervakning av att uppgifterna anmäls. Den föreslagna bestämmelsen har i huvudsak samma innehåll som 121 § i lagen om transport av farliga ämnen. Skillnaden är att det är Huvudstabens tekniska granskningsavdelning och inte Säkerhets- och kemikalieverket som ska samla in uppgifterna och övervaka att de anmäls. Uppgiften är ny för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

Enligt paragrafen ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning för skötseln av sina uppgifter enligt lagen förvalta uppgifter över tankar och tryckbehållare som används för transport av farliga ämnen. Dessa uppgifter är de uppgifter om tankar och tryckbehållare som avses i 32 §.

102 §. *Tillsynsplan.* I 1 mom. föreslås det som ett nytt krav att Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, som är tillsynsmyndighet, ska upprätta en plan för sina tillsynsuppgifter. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning beslutar enligt egen prövning om tillsynsplanens utformning, omfattning och innehåll. Härigenom kan tillsynsplanen bättre beakta de olika transportformer som omfattas av lagens tillämpningsområde och deras särdrag samt risker och faror. Den tillsynsplan som föreslås i paragrafen kan ingå i den tekniska granskningsavdelningens, dvs. tillsynsmyndighetens, övriga tillsynsplan. Den tillsyn som grundar sig på tillsynsplanen är i bästa fall systematisk, rätt riktad, förebyggande och transparent.

I momentet föreskrivs det också om samarbete mellan myndigheterna inom tillsynen. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan när den upprättar tillsynsplanen planera samarbete med en annan tillsynsmyndighet. Tillsynsmyndigheterna kan komma överens om

uppgiftsfördelningen och samarbetet, varvid också tillsynsobjektet kan vara gemensamt. Samarbetet behöver inte begränsas enbart till tillsyn enligt den föreslagna lagen, utan myndigheterna kan samarbeta med en tillsynsmyndighet enligt någon annan lag, till exempel med tillsynsmyndigheterna enligt lagen om transport av farliga ämnen och kemikaliesäkerhetslagen.

I planen ska beskrivas tillsynsobjekten och urvalskriterierna för objekten, tillsynsobjektens omfattning samt de regelbundna kontroller som hänför sig till dem. Tillsynsmyndigheten ska bedöma vilka objekt eller funktioner som är högriskobjekt och högriskfunktioner. Ju större risk eller fara objektet eller verksamheten kan innehålla, desto oftare bör det planeras tillsynsåtgärder. När Huvudstabens tekniska granskningsavdelning utarbetar tillsynsplanen ska den också beakta sitt uppdrag som samordnare av tillsynen enligt 94 §.

I 2 mom. föreslås en skyldighet att regelbundet se över planen. Bestämmelser om eller anvisningar om en tidsbestämd översyn eller revidering av planen kan tas in i tillsynsmyndighetens interna föreskrifter eller anvisningar. En översyn ska göras om det sker förändringar i riskbedömningen, tillsynsobjekten, tillsynsområdena eller tillsynsarrangemangen. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska också årligen bedöma hur tillsynsplanen har utfallit.

103 §. Årlig tillsynsrapport. I paragrafen föreskrivs om skyldigheten för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att årligen till försvarsministeriet lämna in en rapport om tillsynen enligt 101 § och de kontroller och andra tillsynsåtgärder som utförts samt om resultatet och slutsatserna av dessa. Avsikten är att Huvudstabens tekniska granskningsavdelning i sin rapport ska beskriva helhetsläget i fråga om transporter av farliga ämnen med avseende på uppfyllandet av kraven i denna lag och samtidigt också dra sina slutsatser och bedöma utvecklingen av verksamheten på kort och medellång sikt.

104 §. Styrning som utövas av försvarsministeriet. I paragrafen föreskrivs det om försvarsministeriets styrning inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet av den verksamhet som avses i lagen. När det gäller Försvarsmakten är 1 mom. informativt, eftersom styrningen redan ingår i 68 § 1 mom. i grundlagen. Eftersom Gränsbevakningsväsendet inte hör till Försvarsministeriets förvaltningsområde är 1 mom. en ny bestämmelse.

Enligt 2 mom. har försvarsministeriet trots sekretessbestämmelserna rätt att få nödvändig information om allvarliga fall av missbruk, tillbud och olyckor i samband med transport av farliga ämnen. I fråga om personuppgifter gäller rätten att få uppgifter endast nödvändiga uppgifter. Myndigheten ska i sin verksamhet ta hänsyn till kraven på behandlingen av uppgifter som ska hemlighållas på det sätt som förutsätts i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Övriga myndigheter och myndighetsuppgifter

105 §. Övriga myndighetsuppgifter. I den föreslagna paragrafen finns bestämmelser om myndigheternas befogenheter i fråga om uppgifter om vilka det inte föreskrivs i detalj i lagens andra bestämmelser.

I 1 mom. föreskrivs det om Säkerhets- och kemikalieverkets beslutsrätt. Bestämmelserna har samma innehåll som 124 § 5 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 2 mom. föreskrivs det om Strålsäkerhetscentralens beslutsrätt. Bestämmelserna har samma innehåll som 124 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

I 3 mom. föreskrivs det om Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings beslutsrätt. Bestämmelserna har huvudsakligen samma innehåll som 124 § 6 mom. i lagen om transport av farliga ämnen. Skillnaden är att beslutsrätten innehas av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning och inte av Transport- och kommunikationsverket.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning har med stöd av försvarsministeriets förordning (920/2023) utfärdat godkännanden från och med den 1 september 2023 när den nya lagen om transport av farliga ämnen trädde i kraft. Godkännandena och godkännandena av undantag hänför sig till ICAO-TI, IATA-DG, Natos AMovP-6 eller USA:s nationella godkännanden för militär lufttransport av farliga ämnen (approvals) och godkännanden av undantag (exemptions), som bland annat gäller placering av farliga ämnen i frakutrymmen och utgör undantag från bestämmelserna om civil luftfart. Detta är en ny myndighetsuppgift för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, som i fortsättningen är behörig myndighet för lufttransporter av farliga ämnen som utförs av militären och Gränsbevakningsväsendet. Avdelningen ska också vara behörig myndighet för militärens och Gränsbevakningsväsendets lufttransporter av farliga ämnen i internationell verksamhet som avses i 105 §.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter.

106 §. Behöriga myndigheter som avses i internationella överenskommelser. Enligt den föreslagna paragrafen ska de myndigheter som ansvarar för myndighetsuppgifter ansvara för samma myndighetsuppgifter som ingår i internationella förpliktelser som gäller transporter av farliga ämnen. Bestämmelsen motsvarar delvis 125 § i lagen om transport av farliga ämnen i fråga om internationella överenskommelser. Med dessa internationella överenskommelser avses till exempel bestämmelserna i ICAO-TI- och ADR-överenskommelsen, IMDG-koden för sjöfart, Nordatlantiska fördraget, Nato SOFA och DCA.

NATO STANAG 4441 (AMovP-6) kan tillämpas av den stat som genomfört avtalet, inte bara i hemlandet utan även i den stat som har ratificerat det. AMovP-6 innehåller en förteckning över olika staters behöriga militärmyndigheter, som i respektive stats nationella bestämmelser har fastställts som behöriga militärmyndigheter. Dessa militärmyndigheter kan inom ramen för sina befogenheter ge till exempel förhandsgodkännanden eller dispenser för transporter som inte till alla delar uppfyller föreskrifterna eller klassificeringsbeslut för militära explosiva ämnen, eller bevilja försvarsmaktens körtillstånd. Förfarandet liknar de civila myndigheternas förfarande i fråga om civila explosiva ämnen.

I denna lag identifieras militärmyndighetens roll på motsvarande sätt som de myndighetsroller som fastställs i andra internationella överenskommelser.

107 §. Rätten för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att lämna ut uppgifter. I paragrafen föreskrivs det om lämnande av behövliga uppgifter, om det förutsätts i internationella överenskommelser om transport av farliga ämnen som är bindande för Finland. Den föreslagna paragrafen har i fråga om internationella överenskommelser huvudsakligen samma innehåll som 126 § i lagen om transport av farliga ämnen. Skillnaden är att skyldigheten att lämna uppgifter ska gälla Huvudstabens tekniska granskningsavdelning och inte Transport- och kommunikationsverket.

108 §. Tillsynsmyndighetens skyldighet att rapportera överträdelser och åtgärder. I paragrafen föreskrivs det om tillsynsmyndighetens skyldighet att rapportera överträdelser som uppdragats vid tillsynen och påföljderna av dessa, om förpliktelserna enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland förutsätter det. Paragrafen har i fråga om

internationella överenskommelser huvudsakligen samma innehåll som 127 § i lagen om transport av farliga ämnen. Skillnaden är att det i 1 mom. *I punkten* föreskrivs om rapportering till den behöriga myndigheten i den stat där de utländska väpnade styrkor som medverkat i överträdelsen har sin hemort. Ett sådant fall kan bli aktuellt i militärt samarbete med utländska försvarsmakter.

109 §. Erkännande av myndighetsåtgärder och myndighetshandlingar. I 1 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs det om erkännande av myndighetsåtgärder och av intyg, godkännanden eller andra motsvarande handlingar som utfärdats om dessa, om detta förutsätts i en internationell överenskommelse. Momentet har i fråga om internationella överenskommelser samma innehåll som 129 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen. En behörig myndighet får erkänna en åtgärd samt ett intyg, ett godkännande eller någon annan motsvarande handling som har utfärdats i den omfattning som en internationell avtalsförpliktelse förutsätter. En förutsättning för erkännande ska vara att säkerhetskraven med stöd av lagförslaget och de säkerhetskrav som meddelats eller fastställts med stöd av den uppfylls. I momentet avsedda åtgärder och handlingar som ska erkännas är bland annat intyg enligt 20 och 25 §, intyg om godkännande eller andra dokument enligt 28 §, stuvningsintyg enligt 80 § eller intyg enligt 90 §.

I 2 mom. föreskrivs det om bemyndigande att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för erkännande av åtgärder i samband med transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet och av intyg, godkännanden eller andra motsvarande handlingar som utfärdats om dessa samt om säkerhetskraven får utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelsen har samma innehåll som 129 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

20 kap.

Myndigheternas befogenheter

110 §. *Tillsynsmyndighetens rätt att utföra inspektioner, få prover och utföra undersökningar.* I paragrafen föreskrivs om tillsynsmyndighetens rätt att utföra inspektioner, få prover och utföra undersökningar. I paragrafen föreskrivs det om tillsynsmyndighetens rätt att övervaka att både lagen och internationella överenskommelser följs. Dessa internationella överenskommelser gäller huvudsakligen internationellt militärt samarbete.

Enligt paragrafens 1 mom. har tillsynsmyndigheten rätt att inom sitt uppgiftsområde utföra behövliga inspektioner för att övervaka efterlevnaden av lagen. Paragrafen motsvarar delvis 130 § i lagen om transport av farliga ämnen.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 130 § i lagen om transport av farliga ämnen. Enligt momentet får inspektioner inte utföras på platser som omfattas av hemfriden, och inspektionen av ett transportmedel får inte sträcka sig till utrymmen som används för varaktigt boende. Inspektioner får även utföras på dylika platser, om detta är nödvändigt för att utreda omständigheter som inspektionen gäller.

Paragrafens 3 mom. motsvarar det som föreskrivs i 196 § 3 mom. i lagen om transportservice. Enligt momentet har tillsynsmyndigheten rätt att i sin besittning ta det material som ska inspekteras eller en kopia av materialet för inspektion som sker någon annanstans, om detta är

nödvändigt för att reda ut de omständigheter som ska inspekteras och om det är möjligt utan att orsaka oskäligen olägenheter. Materialet ska återlämnas omedelbart när det inte längre behövs.

Paragrafens 4 mom. motsvarar 130 § i lagen om transport av farliga ämnen. I momentet föreskrivs om ersättande av prover som fått för tillsynsändamål.

111 §. Tillsynsmyndighetens rätt att förbjuda transport och bestämma att farliga ämnen ska lossas. Enligt 1 mom. har Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och Strålsäkerhetscentralen rätt att förbjuda transport av ett farligt ämne, om transporten inte överensstämmer med kraven i lagen eller i bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Bestämmelsen om förbud gäller även fortsättandet av en redan pågående transport. Myndigheterna kan även bestämma att det farliga ämnet ska lossas, om transporten inte kan fås att motsvara bestämmelserna. Polismän, gränsbevakningsmän och tullmän har rätt att stoppa fordon med stöd av 182 § i vägtrafiklagen.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. ska myndigheten underrätta avsändaren eller en representant för avsändaren om att en åtgärd enligt 1 mom. har vidtagits. Denne ska utan dröjsmål ska ta hand om godset.

112 §. Myndigheters rätt att få och lämna ut uppgifter. Paragrafen grundar sig huvudsakligen på bestämmelserna om rätt att få uppgifter och utlämnande av sekretessbelagda uppgifter i lagen om transport av farliga ämnen.

Enligt paragrafens 1 mom. har Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet rätt att trots sekretessbestämmelserna få nödvändiga uppgifter som behövs för att de ska kunna utföra sina uppgifter. Därmed ska de i 19 kap. avsedda tillsynsmyndigheterna få uppgifter med tanke på tillsynsuppgiften. Myndigheten ska också få nödvändiga uppgifter för skötseln av andra uppgifter som föreskrivs i lagen, vilket garanterar till exempel Huvudstabens tekniska granskningsavdelning rätten att få uppgifter om tankar och tryckbehållare som används för transport av farliga ämnen. Bestämmelser om Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings uppdrag att samla in uppgifter finns i 100 §.

När det är fråga om personuppgifter gäller rätten att få uppgifter endast uppgifter som är nödvändiga för övervakningen. Tillsynsmyndigheten ska, för att kunna bedöma nödvändigheten av vidareåtgärder, kunna få information om vad som har hänt och vilka olika faktorer som har påverkat händelsen. Myndigheten ska i sin verksamhet ta hänsyn till kraven på behandlingen av uppgifter som ska hemlighållas på det sätt som förutsätts i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Enligt den föreslagna 2 mom. får myndigheten trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter som erhållits, om de är nödvändiga för fullgörandet av de uppdrag eller skyldigheter som föreskrivs i lagen. Uppgifter kan behövas när tillsyn enligt denna lag eller annan uppgift enligt lag utförs. Uppgifter kan lämnas till någon som utför en offentlig förvaltningsuppgift eller annan uppgift enligt lag. Därmed kan till exempel Huvudstabens tekniska granskningsavdelning lämna ut uppgifter om de tankar och tryckbehållare som den förvaltar till ett besiktningsorgan, men bara i den omfattning som den lagstadgade uppgiften förutsätter.

Enligt 2 mom. kan uppgifter även lämnas ut på samma grunder till utländska tillsynsmyndigheter och besiktningsorgan som sköter uppgifter som gäller transport av farliga ämnen samt till internationella organ för utförandet av dessa uppgifter.

I 3 mom. föreskrivs om Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings och Strålsäkerhetscentralens rätt att för forskning, utveckling och statistikföring som gäller riskhantering få uppgifter om transport av farliga ämnen. Med stöd av momentets bestämmelser ska myndigheterna få sådana uppgifter som bestämmelserna om uppgifter som gäller statistikföring inte annars täcker. Till exempel när det gäller civil sjöfart samlas uppgifter redan in på ett tämligen heltäckande sätt med stöd av bestämmelserna om rapportering av last och om lämnande av statistiska uppgifter i lagen om fartygstrafikservice. Transport- och kommunikationsverket och Strålsäkerhetscentralen har traditionellt med fem års mellanrum gjort en utredning över mängden farliga transporter i Finland.

113 §. Handräckning. I 1 mom. föreskrivs det om myndighetens handräckning till en annan myndighet. Vid sådan handräckning kan polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet använda sina befogenheter för att möjliggöra genomförandet av en annan myndighets tillsynsuppgifter. De allmänna förutsättningarna för handräckning har på ett heltäckande sätt behandlats till exempel i förvaltningsutskottets utlåtande (FvUU 29/2020 rd) om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (RP 245/2020 rd).

I 2 mom. föreskrivs om tillsynsmyndighetens skyldighet att ge utländska militärmyndigheter handräckning när det gäller övervakning av transport av farliga ämnen, om handräckningen grundar sig på förpliktelser enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland. Denna typ av handräckning kan behövas i samband med genomförandet av internationellt militärt samarbete. Med internationella överenskommelser avses överenskommelser om genomförande av militärt samarbete.

Enligt 3 mom. får handräckningen inte äventyra utförandet av andra lagstadgade viktiga uppgifter.

114 §. Sakkunnighjälp. I paragrafen föreskrivs om möjligheten att anlita sakkunnighjälp för tillsynen. Sakkunniga kan vara vem som helst som har goda kunskaper om lagstiftningen och bestämmelserna om transport av farliga ämnen och praxis i anslutning till transporterna.

21 kap.

Dispens och undantagsbestämmelser

115 §. Bemyndigande att meddela föreskrifter om undantag. Paragrafen har huvudsakligen samma innehåll som 135 § i lagen om transport av farliga ämnen. Skillnaden är att bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller Huvudstabens tekniska granskningsavdelning och inte Transport- och kommunikationsverket.

I paragrafen ingår ett bemyndigande att meddela föreskrifter, enligt vilket Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare föreskrifter om undantag ämnesspecifikt, för små mängder av ämnen eller transporter som inte medför mer än ringa fara. Syftet med bestämmelsen är att så noggrant avgränsat som möjligt göra det möjligt att bestämma om skyldigheterna på det sätt som förutsatts i internationella överenskommelser. I bestämmelserna i ADR-överenskommelsen, IMDG-koden eller ICAO-TI samt i de internationella militära standarder som omfattar motsvarande verksamhet ingår ett stort antal undantag avseende fall där de allmänna bestämmelserna om transport inte behövs tillämpas. Sådana fall har definierats i föreskrifterna och standarderna med olika metoder: ämnesspecifikt, för små mängder eller

baserat på ringa fara eller särskilda försiktighetsåtgärder, förpackningssätt och krav på separat förvaring. Dessa fall är sådana att den person-, miljö- och egendomsskada som undantaget orsakar uppskattas vara mindre än vanligt och iakttagandet av skyldigheten är inte nödvändigt med tanke på genomförandet av lagen.

Med små mängder avses små mängder av styckegodstransporter, dvs. mängder som underskrider de så kallade begränsade kvantiteterna som fastställs enligt vagn, container eller transportenhet, begränsade mängder, reducerade mängder samt andra motsvarande ämnesspecifika mängder som orsakar ringa fara. De små ämnesmängder som avses ovan, det vill säga frigränsmängder, begränsade mängder och avvikande mängder, är allmänt kända begrepp vid transport av farliga ämnen med olika transportformer. Genom att iaktta de särskilda bestämmelserna om dessa mängder kan en transport i enlighet med bestämmelserna i ADR-överenskommelsen, IMDG-koden eller ICAO-TI befrias från kraven genom delvis tillämpning av särskilda villkor. Ämnen och transporter som orsakar ringa fara ska vara delvis eller helt befriade från tillämpandet av internationella bestämmelser om olika transportformer på basis av ämnets natur, farlighet, mängd, användningssyfte, lokal transport, förpacknings- och transportsätt, avlägsnande av riskfaktorer, transporthändelsens natur eller annan motsvarande omständighet.

Enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen är befrielsetypen i anslutning till en mängd styckegods som transporteras i en transportenhet en s.k. transport av befriade kvantiteter. Farliga ämnen har uppdelats i transportkategorier, och varje transportbenämning har getts en transportkategori. Om mängderna av farliga ämnen som transporteras i en transportenhet inte överskrider de mängder som har fastställs för ifrågavarande transportkategori eller den beräknade mängden, befrias transporten delvis från kraven på vägtransporter, till exempel kravet på chaufförens körtillstånd och fordonets TFÄ-ADR-godkännande. Vissa minimikrav ska uppfyllas, till exempel släckar- och förpackningskraven samt krav som gäller utbildningen för uppgiften och märkningarna. För de farligaste ämnena är transportkategorin 0, vilket betyder att transporten inte har en gräns för befriad kvantitet och kan inte heller befrias från kraven. Befrielser som gäller alla transportformer och baserar sig på mängden är befrielser som gäller transportvillkoren för begränsade mängder (limited quantities, LQ) och reducerade mängder (exempted quantities, EQ). Transporten av farliga ämnen i begränsade mängder gäller förpackade gods vars mängd per inre förpackning är högst fem kilogram eller liter och per förpackning som är redo att sändas högst 30 kilogram. För varje transportbenämning av farligt ämne har fastställts en begränsad mängd per inre förpackning, i vilket fall det är möjligt att delvis bli befriad från transportbestämmelserna. I dylika transporter av farliga ämnen uppskattas det att risken vid en olycka är begränsad och att dess påföljder sannolikt begränsas till förpackningen, även om mängden i hela lasten, som består av flera förpackningar, kan bli stor. För de farligaste ämnena är den begränsade mängden 0, vilket betyder att man inte kan låta transportera dem under transportvillkor som är avsedda för begränsade mängder och att transporten inte på denna grund befrias från kraven.

Farliga ämnen som har förpackats i reducerade mängder är försändelser i vilka maximimängden per inre förpackning är högst 30 gram eller milliliter och per yttre förpackning högst ett kilogram. Dylika transporter omfattas bara av olika krav gällande utbildning, klassificering och vissa förpackningsbestämmelser av transporter. För de farligaste ämnena finns ingen reducerad mängd, vilket betyder att man inte kan låta transportera dem under transportvillkor som är avsedda för reducerade mängder och att transporten inte på denna grund befrias från kraven.

116 §. Dispens i enskilda fall och för produktutveckling. Paragrafen ska innehålla bestämmelser om beviljande av dispens. Rätten att bevilja dispens att låta bli att iaktta de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av denna lag ska ges åt behöriga myndigheter. I de dispenser

som avses i paragrafen är det inte fråga om de tillstånd för transporter som avses i 25 § och som gäller fall som är kända på förhand, som baserar sig på bestämmelser i internationella avtal som och förutsätter tillstånd.

I 3 mom. föreskrivs om den myndighet som beviljar dispens. Enligt 1 punkten beviljas dispens i fråga om andra förpackningar, tankar och containrar än sådana som är avsedda för transport av radioaktiva ämnen av Säkerhets- och kemikalieverket på samma sätt som enligt lagen om transport av farliga ämnen. På samma grunder beviljas enligt 2 punkten dispens i fråga om transport av radioaktiva ämnen av Strålsäkerhetscentralen. Enligt 3 punkten beviljas dispens i andra fall än de som avses i 1 och 2 punkten av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

Bestämmelserna i paragrafen motsvarar 136 § i lagen om transport av farliga ämnen, så att dispens enligt 3 mom. 3 punkten beviljas av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning i stället för av Transport- och kommunikationsverket.

117 §. Undantagsbestämmelser om myndigheter och nödtransporter. I paragrafen finns bestämmelser om avvikelser från skyldigheten att iakta den föreslagna lagen och från bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Det är möjligt att avvika från skyldigheterna med iakttagande av särskild försiktighet och om uppdraget kräver det, dock så att alla åtgärder för att utföra en säker transport har vidtagits. Det behöver då inte vara fråga om en egentlig transporthändelse utan det ska vara möjligt att avvika från alla krav: till exempel godkännandet av fordonet, kraven på förpackningar och tankar och utbildningskraven. Med stöd av internationella avtal kan befogenheten även anses omfatta utländska myndigheter, om situationen så kräver.

Tillämpande av undantagsbestämmelser är inte ett självändamål utan det aktuella uppdraget ska i verkligheten kräva avvikelser från föreskrifter och bestämmelser. Då ska man bedöma hurudant rättsligt värde det är meningen att skydda i situationen. I regel kan man avvika från skyldigheter om det är meningen att skydda människoliv och människornas hälsa eller skydda miljön för en miljöskada som hotar miljön. Uppdraget kan förutsätta att man avviker från flera bestämmelser på samma gång.

Med stöd av 1 mom. kan avvikelser förutom inom militär verksamhet göras inom räddnings-, polis-, gränsbevaknings- och tullverksamhet.

Exceptionella situationer där bestämmelserna kan bli tillämpliga är till exempel helikopterverksamhet (räddning av liv och egendom) samt evakueringsflygningar med Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets luftfartyg. Polisen ska också kunna meddela ett föreläggande till exempel i en situation där gamla sprängämnen från krigstiden ska transporteras för förstöring. I trafikolyckor kan det vara motiverat att avvika från bestämmelser och föreskrifter för att hindra spridningen av farliga ämnen och för att ta vara på dem samt för att flytta ämnen till det närmaste trygga stället. I dessa situationer kan de vara möjligt att det av fordonsföraren inte till exempel förutsätts ett TFÄ-körtillstånd.

Enligt 2 mom. är Huvudstabens tekniska granskningsavdelning behörig myndighet vid militär verksamhet.

Enligt 3 mom. krävs det inte att en person som utför besiktningar eller beviljar godkännanden av fordon har Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd, när personen i samband med besiktning eller godkännande på verksamhetsställets område förflyttar ett tomt, icke rengjort fordon som innehållit ett farligt ämne eller en sådan transportenhet, förutsatt att personen fått för sin uppgift lämplig utbildning. Momentet motsvarar 137 § i den gällande lagen om transport av farliga

ämnen. Detta underlättar besiktnings- och godkännandeverksamheten utan att äventyra säkerheten, eftersom det ska finnas lämplig utbildning för uppgifterna.

22 kap.

Administrativa säkringsåtgärder och tvångsmedel

118 §. *Återkallande av tillstånd, godkännanden och bemyndiganden som beviljats av myndigheter.* Paragrafen har huvudsakligen samma innehåll som 138 § i lagen om transport av farliga ämnen.

I paragrafen föreskrivs om återkallande av tillstånd, godkännanden eller bemyndiganden som beviljats av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning. Behovet att trygga säkerheten kan förutsätta att man ingriper i rätten att utföra uppdrag. Återkallandet ska vara möjligt om innehavaren av tillståndet, godkännandet eller bemyndigandet inte längre uppfyller förutsättningarna för beviljande av tillstånd, godkännande eller bemyndigande eller inte sköter sin uppgift korrekt. Sådana situationer kan uppstå på grund av avsiktliga försummelser, oavsiktliga fel eller ändringar i de omständigheter som utgör förutsättningen för beviljandet av godkännandet eller bemyndigandet. Vanligen ska innehavaren av tillståndet, godkännandet eller bemyndigandet först ges en skriftlig anmärkning eller varning och först om missförhållandet trots anmärkningen inte avhjälpas kan myndigheten återkalla tillståndet, godkännandet eller bemyndigandet för en viss tid eller helt. Om det anses att säkerheten är allvarligt hotad ska tillståndet, godkännandet eller bemyndigandet i brådskande fall återkallas för en viss tid utan skriftlig anmärkning eller varning.

Tillstånd, godkännanden och bemyndiganden som avses i denna paragraf är i 25 § avsedda förhandsgodkännanden och tillstånd för transporter, i 55 § avsedda tillstånd för utbildningsgivare för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd, i 92 § avsedda bemyndiganden för Försvarmaktens TFÄ-godkännanden och TFÄ-besiktningar och i 115 § avsedda dispenser.

119 §. *Administrativa tvångsmedel.* Vid tillsynen över efterlevnaden av denna lag och bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den ska i första hand användas styrmedel, men i klara fall av missbruk ska tillsynsmyndigheten ha tillräckligt effektiva medel att återställa en lagenlig situation. Paragrafen har samma innehåll som 139 § i lagen om transport av farliga ämnen.

Enligt 1 mom. kan tillsynsmyndigheten ålägga den som handlar felaktigt eller åsidosätter skyldigheten att rätta till felaktigheterna eller försummelserna, ålägga denne skyldigheter eller förbjuda åtgärder. Enligt 2 mom. kan myndigheten förena beslutet med vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande, som det föreskrivs om i viteslagen.

Enligt paragrafens 3 mom. kan tillsynsmyndigheten i stället för de tvångsmedel som avses i 1 mom. ge en skriftlig anmärkning, om det är oskäligt att tillgripa tvångsmedel.

23 kap.

Påföljder

120 §. Hänvisning till strafflagen. Paragrafen innehåller hänvisningsbestämmelser till strafflagen. Till den här delen finns det i paragrafens 1 mom. en hänvisning till brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen i 44 kap. 13 § i strafflagen. Till 44 kap. 13 § i strafflagen fogas ett nytt 2 mom., enligt vilket den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med lagen om transport av farliga ämnen eller bestämmelser eller allmänna eller särskilda föreskrifter som utfärdats med stöd av den avsänder, avlämnar för lastning, skeppar, transporterar, kör, lastar, lossar, hanterar, har som bagage eller tillfälligt förvarar farliga ämnen så att förfarandet är ägnat att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller orsakar fara för någon annans egendom ska, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen dömas till böter eller fängelse i högst två år. Försök till ett uppsåtligt brott är enligt paragrafen straffbart.

Enligt 3 kap. 5 § i strafflagen är en förutsättning för straffansvar uppsåt eller oaktsamhet. Enligt den bestämmelsen är en gärning som avses i strafflagen endast straffbar om den begås uppsåtligen, om inte något annat föreskrivs. Detta gäller också en gärning som är straffbar enligt en lag utanför strafflagen, om det föreskrivna strängaste straffet för gärningen är fängelse i mer än sex månader eller om straffbestämmelsen har utfärdats efter ikraftträdandet av strafflagen. Om avsikten är att en gärning ska vara straffbar även när den begåtts av oaktsamhet, måste det föreskrivas uttryckligen om detta. I 3 kap. 7 § i strafflagen definieras oaktsamhet och grov oaktsamhet. En gärningsmans förfarande är oaktsamt, om gärningsmannen åsidosätter den aktsamhetsplikt som han eller hon under de rådande omständigheterna har, trots att han eller hon hade kunnat rätta sig efter den. Frågan om oaktsamheten ska anses vara grov avgörs utifrån en helhetsbedömning. Vid bedömningen ska beaktas hur betydande den åsidosatta aktsamhetsplikten är, hur viktiga de äventyrade intressena och hur sannolik kränkningen är, hur medveten gärningsmannen är om att han eller hon tar en risk samt övriga omständigheter som har samband med gärningen och gärningsmannen. För närvarande är uppsåt eller oaktsamhet förutsättningar för att det ska handla om en förseelse i fråga om anordningars säkerhet, medan det för konsumentssäkerhetsförseelse utöver uppsåt dessutom förutsätts grov oaktsamhet. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis ansett att straffbeläggande av oaktsamhet är av betydelse med avseende på såväl den straffrättsliga legalitetsprincipen som det proportionalitetskrav som ingår i de grundläggande fri- och rättigheterna. Om andra än uppsåtliga gärningar behöver straffbeläggas, ska utgångspunkten vara att grov oaktsamhet förutsätts. Av denna anledning föreslås det att graden av tillräknande i samband med förseelse i fråga om anordningars säkerhet ska ändras så att den i stället för oaktsamhet gäller grov oaktsamhet.

I paragrafens 2 mom. finns en hänvisning till rekvisitet för miljöförstöring enligt 48 kap. 1–4 § i strafflagen, vilket motsvarar nuläget. I de paragrafer som avses ovan föreskrivs det om miljöförstöring, grov miljöförstöring, miljöförseelse och miljöförstöring av oaktsamhet. Skyddsföremålet för straffbestämmelsen enligt hänvisningsbestämmelsen är förutom liv, hälsa och egendom även miljön. I rekvisitet för brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen avses inte miljön, eftersom bestämmelserna om miljöbrott i 48 kap. i strafflagen tillämpas på miljöförstöring (RP 17/2001 rd).

Rekvisitet enligt 48 kap. 1–4 § i strafflagen kan bli tillämplig till exempel i situationer i vilka farliga ämnen transporteras och de i strid med bestämmelserna släpps i miljön och gärningen kan leda till att miljön förstörs. I detta fall kan straffet dömas ut med stöd av 48 kap. 1 § i strafflagen. I vissa situationer kan även bestämmelserna i 44 kap. och 48 kap. i strafflagen tillämpas samtidigt. Bestämmelserna om miljöbrott skyddar till exempel inte lös egendom. När farliga ämnen transporteras i strid med bestämmelserna och detta medför både en konkret fara för egendom och en risk för miljöförstöring kan det därför hända att såväl 44 kap. 13 § som 48 kap. 1 § i strafflagen ska tillämpas. Även till exempel i sådana situationer där en och samma

verksamhet orsakar både en hälsorisk och en risk för miljöförstöring kan det hända att bägge de ovan avsedda bestämmelserna ska tillämpas samtidigt.

121 §. *Avgift för trafikförseelse som påförs för förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen.* Paragrafen innehåller bestämmelser om förseelser för vilka en avgift för trafikförseelse kan påföras som påföljd. I 1 mom. föreskrivs det om förseelser som vem som helst som handlar i strid med den skyldighet som anges i lagförslaget kan göra sig skyldig till. I paragrafen föreskrivs dessutom om förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen som begås av parterna i en transport när det gäller vägtransport (2 mom.), lufttransport (3 mom.) och fartygstransport (4 mom.).

I denna paragraf är bestämmelserna om förseelser som enligt förslaget ska leda till en sanktion i form av en avgift för trafikförseelse noggrant avgränsade och exakta. Dessutom har området för straffbart beteende inriktats uttryckligen på målen med lagstiftningen, dvs. att främja transport- och trafiksäkerheten och förebygga miljöskador. Avgift för trafikförseelse ska användas som sanktion endast för de skadligaste och mest klandervärda formerna av beteende vid transport av farliga ämnen eller förberedelse inför transport.

Det föreslås att bestämmelserna om avgift för trafikförseelse ska grunda sig på uppsåt eller vållande på samma sätt som de gällande bestämmelserna om förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen. Vållandeansvaret kan motiveras dels med att det är ett betydande intresse som ska skyddas, dvs. att främja trafik- och transportsäkerheten samt förebygga miljöskador, dels med att de skyldigheter som är föremål för avgiftspåföljden och som avses i paragrafen är de viktigaste skyldigheterna enligt lagförslaget. Gynnandet av en oaktsam attityd kan ha en negativ effekt på den förebyggande verksamheten vid transport av farliga ämnen. Syftet är att genom de föreslagna bestämmelserna om förseelser betona vikten av noggrann verksamhet för att ta fram rutiner som sporrar till noggrannhet vid transport av farliga ämnen även i framtiden. Om sanktionerna enbart grundar sig på att påvisa uppsåtlighet hos part i transporten av farliga ämnen går en betydande andel av de lindrigare brotten mot lagen ostraffade, varvid de mål som satts upp genom lagstiftningen inte kan nås på ett lämpligt sätt. Det här kan påverka den uppfattning som de parter som deltar i transporterna av farliga ämnen, och även andra aktörer som omfattas av lagens tillämpningsområde, har när det gäller frågan huruvida reglerna överhuvudtaget behöver följas. De föreslagna bestämmelserna om förseelser utgör en enhetlig och logisk helhet även i kombination med bestämmelsen om brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen i strafflagens 44 kap. 13 §.

Bestämmelserna i paragrafen är nödvändiga. Det är omöjligt att ordna en heltäckande myndighetskontroll över masstransporter av farliga ämnen. Syftet med de sanktioner som nämns i paragrafen är att säkerställa att skyldigheterna fullgörs även i praktiken. Det är inte möjligt att genom administrativa tvångsmedel eller andra myndighetsåtgärder som används i efterhand proaktivt påverka fullgörandet av skyldigheterna, eftersom dessa åtgärder inte har den förebyggande effekt som sanktioner har. Avgiftssanktionerna har en förebyggande effekt, men det är ännu viktigare att genom övervakningsåtgärder upprätthålla risken för att avslöjas. Detta accentueras i trafik och terminalverksamhet samt motsvarande operativa miljöer. Den föreslagna avgiften för trafikförseelse bedöms vara ett tillräckligt effektivt sätt att förebygga icke önskvärt beteende vid transport av farliga ämnen i stället för straffrättsliga bötesstraff. *I 1 mom. 1–4, 15 och 16 punkten* föreskrivs om specifika överträdelser i syfte att säkerställa transportsäkerheten innan den egentliga transporten inleds. Det handlar bland annat om klassificering och märkning av ämnen enligt deras farliga egenskaper samt medförande av klassificeringsuppgifter och annan information och säkerhetsutrustning som krävs vid transport (14 punkten), säkert transportsätt och till exempel lastning eller separering av farliga ämnen (5 punkten), överlåtelse av ämnen till en oidentifierad transportör vid vägtransport (15 punkten)

samt utrustning av transportmedel med ändamålsenlig utrustning och andra arrangemang (16 punkten). Avgift för trafikförseelse kan påföras vem som helst som bryter mot en bestämmelse eller föreskrift som avses i momentet.

Korrekta klassificeringar av farliga ämnen utgör hela grunden för säkra transporter av farliga ämnen, eftersom de övriga skyldigheterna som fastställs i lagen och med stöd av den och de säkerhetskrav som bestäms eller föreskrivs i denna lag och med stöd av den bygger på dessa klassificeringar. Det är nödvändigt att märka ämnen utifrån klassificeringsuppgifter även med tanke på bekämpningen av olyckor, så att räddningsmyndigheterna vet och kan identifiera vilket ämne som transporteras och vilka räddningsåtgärder ett eventuellt läckage kan kräva för att rädda människoliv och skydda miljön. Det är även en arbetarskyddsfråga med tanke på räddningspersonalen. För att säkerställa transportsäkerheten är det nödvändigt att genom de föreslagna sanktionerna förhindra att ämnen förblir oklassificerade och se till att klassificeringarna görs korrekt. Klassificeringen behövs för att man ska veta om det över huvud taget är fråga om ett farligt ämne eller inte.

Enligt 4 punkten ska sanktion påföras den som i strid med den föreslagna 15 § utan myndighetens säkerställande överlämnar för transport eller transporterar ett farligt ämne som medför allvarlig fara. Även i dessa situationer är det avsändaren som ansvarar för klassificeringen av ämnet och för andra relaterade åtgärder, men i vissa situationer som anges i Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings föreskrift krävs det att ämnet klassificeras av en myndighet, som också säkerställer klassificeringen. Exempel på sådana ämnen är vissa explosiva prov, organiska peroxider och självreaktiva ämnen som inte har klassificerats tidigare. En klassificering som gjorts av en myndighet krävs till exempel alltid när det är fråga om luft- och fartygstransporter av explosiva ämnen. Syftet med sanktionerna är att förebygga fall där farliga ämnen som medför allvarlig fara överlämnas för transport eller transporteras utan myndighetskontroll.

I 5 punkten föreskrivs om sanktioner för försummelse av skyldigheterna att uppfylla de krav på last som fastställs i 16 §. Syftet med sanktionerna är att säkerställa säkerheten före, under och efter transporten. Kraven gäller placeringen av last i transportmedlet och lastutrymmet, hur lasten ska separeras och säkras under transporten och hur den ska lossas. Syftet med sanktionerna är att redan på förhand säkerställa att lasten lastas i transportmedlet, lossas och placeras på ett korrekt och säkert sätt. Även detta arbete ska utföras på ett korrekt sätt utan att man förorsakar fara. Vidare ska sanktion för överträdelse påföras vid försummelse av den separation av de farliga ämnen som transporteras som enligt 16 § krävs under transporten, för att man enligt farans art ska kunna minska risken för olyckor och tillbud. Lastning, stuvning och lossning inbegriper även arbete som utförs med hjälp av lastningsredskap. Lastningsredskapen ska fungera klanderfritt och användas på korrekt sätt. I internationella överenskommelser och EU-bestämmelser samt internationella militära standarder finns det för att förbättra säkerheten vid transport ytterst många detaljerade krav som gäller lastning samt säkring, separering och lossning av lasten. Närmare krav i fråga om internationella militära standarder fastställs genom föreskrifter av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning. Kommunikationsministeriet fastställer närmare krav som gäller de civila bestämmelserna om farliga ämnen. Behövliga undantag från bestämmelserna om civil transport av farliga ämnen meddelas genom förordning av försvarsministeriet, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Undantagen grundar sig på internationella militära standarder. Lastningen är en central uppgift när det gäller att säkerställa transportsäkerheten.

Även den allmänna lagstiftningen om specifika trafikformer innehåller skyldigheter i fråga om hantering av last. Till exempel vägtrafiklagen innehåller bestämmelser om säkring av last i

fordon. Försummelse av korrekt säkring leder till sanktion både enligt vägtrafiklagen som trafikförseelse och enligt 23 kap. 1 och 2 § i strafflagen som äventyrande av trafiksäkerheten. Äventyrande av trafiksäkerheten förutsätter att verksamheten är av sådan art att den äventyrar trafiksäkerheten. Skyldigheterna i fråga om säkring av last regleras både i den föreslagna lagen och i vägtrafiklagen, men bestämmelserna har skilda syften och överlappar därför inte varandra. Tillämpningsområdet för bestämmelserna om lastning av farliga ämnen är mer omfattande. Genom dessa bestämmelser och föreskrifter säkerställs exempelvis att ämnena är korrekt förpackade och separerade, vilket det inte föreskrivs om i vägtrafiklagen

I 5 punkten föreskrivs även om sanktioner för tobaksrökning och öppen eld i samband med lastning och lossning. Förbudet mot tobaksrökning och öppen eld grundar sig på internationella överenskommelser och EU:s lagstiftning. Ett relevant faktum när det gäller sanktionernas godtagbarhet i den föreslagna lagen är det att sådant vållande av allmän fara som avses i 34 kap. 7 § i strafflagen eller sådan ovarsam hantering som avses i 44 kap. 12 § i strafflagen som straffbara gärningar i sig inte innefattar något förbud mot att röka tobak eller göra upp en öppen eld. Vållande av allmän fara eller ovarsam hantering kräver minst att en abstrakt fara realiseras, medan den föreslagna 5 punkten inte kräver detta. Förbudet mot tobaksrökning och uppgörande av öppen eld är alltså motiverat, eftersom det till exempel vid lastning och lossning av tanktransporter under inga omständigheter är önskvärt att besättningen röker, även om tobaksrökning inte skulle anses orsaka någon fara för transporten. Rökförbudet förebygger ovarsam hantering av tobaksfimpar på platser där man hanterar farliga ämnen. Förbudet mot tobaksrökning och öppen eld utgör en viktig del av den allmänna säkerhetskulturen inom transport av farliga ämnen.

I 6 punkten finns en bestämmelse om brott mot säkerhetskraven under den tid som fordonet är parkerat. Övervaknings- och säkerhetskraven i fråga om parkering gäller transportören, i praktiken ofta fordonsföraren. Om dessa skyldigheter föreskrivs i 17 § i lagförslaget.

Syftet med sanktionerna är att förhindra att en transport av farliga ämnen medför fara för utomstående under den tid som fordonet är parkerat eller framförs i en tätort. Detta kan anses vara nödvändigt för att farliga ämnen inte ska finnas på fel platser under och i anslutning till en transporthändelse. Parkering kan förbjudas enligt vägtrafiklagen till exempel med hjälp av ett trafikmärke, om parkerade fordon stör användningen av vägområdet på den plats som trafikmärket anger. Denna typ av parkering leder också till sanktioner enligt vägtrafiklagen. En transportenhet som innehåller ett farligt ämne kan medföra fara i ett stort område även för andra än för vägtrafikanterna, till exempel för dem som bor i området. Därför är det motiverat att en separat förbudsbestämmelse med tillhörande sanktion införs. Övervaknings- och säkerhetskraven utgör en del av arbetet med att förebygga eventuella säkerhetshot och skadegörelser. Det gäller således att förhindra att tillbud uppstår, till exempel skadegörelse.

Sanktioner i samband med säkerhetsföreskrifterna när det gäller parkering är i praktiken det enda sättet att förplikta transportören till att agera på lämpligt sätt. Det är i praktiken över huvud taget inte möjligt att kontrollera parkeringen av fordon i efterhand genom administrativa tvångsmedel och förvaltningsbeslut som hänför sig till det förfarandet.

I 6 punkten föreskrivs också om ett med sanktioner förenat förbud mot att lasta eller lossa farliga ämnen på allmän plats i tätort utan tillstånd av den lokala polisen eller på allmän plats utanför tätort utan anmälan till polisen. Kraven gör det möjligt att rikta övervakningsåtgärderna till de platser där farliga ämnen lastas och lossas. Sanktioner för brott mot tillstånds- och anmälningsskyldigheten är i praktiken det enda sättet att säkerställa att aktörerna också i praktiken strävar efter att fullgöra skyldigheten. Det är inte möjligt att genom administrativa tvångsmedel eller andra myndighetsbefogenheter som används i efterhand, såsom föreläggande

av vite, effektivt påverka fullgörandet av tillstånds- eller anmälningsskyldigheterna, eftersom dessa åtgärder inte har någon förebyggande effekt.

I 7 *punkten* föreskrivs om sanktioner för brott mot skyldigheter i anslutning till användningen av ett transportmedel. Endast ett sådant transportmedel som lämpar sig för transport av det farliga ämnet i fråga får användas för transporten. Transportmedlet ska på alla vis vara lämpligt för transport av farliga ämnen och förenligt med föreskrifterna. Det gäller även det utrymme i transportmedlet i vilket det farliga ämnet transporteras. Om ett felaktigt och bristfälligt transportmedel används kan det medföra fara för såväl användaren som för andra människor och miljön. Transportören är i praktiken i sista hand den som säkerställer att dessa krav uppfylls. Sanktionering av de krav som föreskrivs i 19 § i lagförslaget är det enda sättet att försöka säkerställa att alla säkerhetsrelaterade skyldigheter iakttas innan transporten inleds enligt vad som föreskrivs eller bestäms.

Huvudregeln är att transportmedlet och dess lastutrymmen ska vara förenliga med de allmänna bestämmelserna om transportmedel och lastutrymmen och lämpa sig för transport av farliga ämnen. Inga bestämmelser om särskilt godkännande eller intyg över överensstämmelse i fråga om fartyg, luftfartyg eller fordon i järnvägstrafik har tagits in i lagen, eftersom det föreskrivs om dessa i andra bestämmelser om olika transportformer och i internationella överenskommelser. Relevanta straffrättsliga sanktioner för överträdelser av bestämmelser finns också i de berörda allmänna lagarna om olika transportformer.

I 8 *punkten* föreskrivs om sanktioner som tillämpas för att säkerställa att tankfordon som används för transport av farliga ämnen eller fordon som transporterar en tank eller explosiva varor överensstämmer med de tekniska kraven och är i ändamålsenligt skick. Försvarsmaktens TFÄ-godkännande och TFÄ-besiktning garanterar att ett fordon med tanke på sina tekniska egenskaper och sitt skick lämpar sig för transport av farliga ämnen. Bestämmelser om allmänna periodiska besiktningar av fordon finns i fordonslagen (82/2021) och militärfordonslagen (332/2023), enligt vilka det är förbjudet att framföra obesiktade fordon på väg. Sanktionerna överlappar inte varandra, eftersom Försvarsmaktens TFÄ-godkännanden och TFÄ-besiktningar uppfyller ett annat syfte än de allmänna föreskrifterna om besiktning enligt fordonslagen. Fordon som används för transport av farliga ämnen förutsätts uppfylla särskilda krav, som grundar sig på bestämmelserna i internationella överenskommelser om transport av farliga ämnen och på EU-lagstiftningen. I praktiken finns det inte någon annan effektiv metod för att uppfylla dessa krav än att genom sanktioner säkerställa att ändamålsenliga och säkra fordon som uttryckligen är avsedda för hantering av farliga ämnen används vid transport av farliga ämnen, med beaktande av det ämne som transporteras och dess beskaffenhet.

I 9 *punkten* föreskrivs det om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna om förutsättningar för tillfällig förvaring av farliga ämnen, placering eller beredskap. Bestämmelser om dessa skyldigheter finns i 33, 43 eller 58 § i lagförslaget.

Vid tillfällig förvaring som anknyter till transport av farliga ämnen gäller det också att fullt ut iaktta de krav som gäller transporten, eftersom den tillfälliga förvaringen utgör en del av den egentliga transporthändelsen. Bestämmelserna om tillfällig förvaring är huvudsakligen nationella. Därför finns det ett visst nationellt handlingsutrymme när det gäller att föreskriva om sanktioner.

I synnerhet i hamnar är det vanligt att farliga ämnen förvaras tillfälligt. Transporter och tillfällig förvaring av farliga ämnen i hamnar ingår i transportkedjor där godset byter transportform från landtransport till sjötransport och vice versa. Verksamheten ingår i transportkedjor där styckegodscontainrar, tankcontainrar, fordon, tankbilar, vagnar eller tankvagnar med farliga

ämnen förflyttas från land till ett fartyg, eller där godset flyttas över från hav till land. I hamnen sker ett byte av transportform. Detta är vanligen förenat med exempelvis interna flyttningar av containrar och tillfällig förvaring av dem på hamnområdet. Ett farligt ämne som ingår i en transportkedja hanteras inte och lossas inte heller under den tillfälliga förvaringen.

Motsvarande verksamhet sker på militära flygplatser när transportformen växlar till lufttransport eller från lufttransport till landtransport. Enheterna är då mindre än vid sjötransport och som störst sådana containrar som vanligen används ombord på luftfartyg. Vid militära lufttransporter kan det vara fråga om till exempel lufttransport av missiler och byte av transportform till vägtransport. Förutom örlogshamnar och militära flygplatser kan områden med platser för tillfällig förvaring vara, utöver vissa områden och terminaler inom bannätet, exempelvis lastnings- och lossningsområden eller depåområden. Till exempel vid TFÄ-styckegodstransporter på väg ska ett farligt ämne i terminalen förflyttas direkt till ett annat fordon för vidaretransport eller placeras i en viss del av terminalen tills det senare förflyttas till ett annat fordon.

Försummelser i samband med tillfällig förvaring vid transport av farliga ämnen har genom en öppen bestämmelse om brott kriminaliserats enligt 44 kap. 13 § i strafflagen som brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen. Innehållet i bestämmelsen är inte exakt och noggrant avgränsat, och det är inte möjligt att bedöma kriminaliseringens innehåll enbart på grundval av strafflagen. Varken i strafflagen eller i förarbetena till den lagen har det definierats vad som avses med tillfällig förvaring. Av denna anledning får begreppet tillfällig förvaring i strafflagen sitt innehåll även utgående från den föreslagna lagen. Brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen enligt strafflagen förutsätter dessutom åtminstone grov oaksamhet, och gärningen eller försummelserna ska vara ägnade att orsaka fara för någon annans säkerhet eller egendom. Tröskeln för tillämpning av bestämmelsen om brott är i detta avseende synnerligen hög, och i praktiken tillämpas strafflagen sällan till dessa delar.

Kriminalisering enligt strafflagen räcker trots allt inte till för att garantera säkerheten vid tillfällig förvaring av farliga ämnen. Med tanke på att övervakningen av tillfällig förvaring av farliga ämnen ska vara effektiv är det viktigt att man ingriper effektivt också i lindriga överträdelser. Det kan finnas stora mängder farliga ämnen på platser för tillfällig förvaring, vilket ökar den risk som ämnena medför för människorna och miljön. Platserna kan vara belägna relativt nära bosättning. Därför är det särskilt motiverat att myndighetstillsynen fokuseras på platserna för tillfällig förvaring.

I 9 punkten föreskrivs om sanktion i form av en avgift för trafikförseelse i fråga om överträdelser av villkoren för tillfällig förvaring. Bestämmelser om dessa finns i den föreslagna lagens 33 §. Enligt denna paragraf får farliga ämnen förvaras tillfälligt endast med anledning av byte av transportform eller transportmedel, eller om en transporthändelse av någon annan orsak absolut kräver tillfällig förvaring. Av denna anledning hör tillfällig förvaring alltid nära samman med den egentliga transporthändelsen i dess olika faser, från det att godset sänds iväg till dess att det tas emot. Temporära avbrott i färden som hör samman med transporten och som beror på transportförhållandena betraktas inte som tillfällig förvaring, men de utgör enligt 4 § en del av transporten. I motiveringen till 33 § redogörs grundligt för olika situationer och gränsdragningar i fråga om tillfällig förvaring. En förutsättning för tillfällig förvaring är också att transportören på begäran av tillsynsmyndigheten under transporten kan visa upp handlingar där transportens avsändnings- och mottagningsplats framgår. Vid tillfällig förvaring ska det kunna bevisas till vilken transporthändelse det farliga ämnet och förvaringen av det hör. För att möjliggöra övervakningen är det nödvändigt att handlingarna finns att tillgå. Vanligen ingås det ett transportavtal om transporten och upprättas det en godsdeklaration eller något annat motsvarande transportdokument som beskriver transportbehovet och den last eller försändelse

som ska transporteras. Under en transporthändelse har en last eller försändelse en avsändare, transportör och mottagare vid slutdestinationen. Om transportören inte kan visa upp den avsedda handlingen kan man sluta sig till att den föreslagna lagen inte ska tillämpas på transporten av farliga ämnen, utan till exempel kemikaliesäkerhetslagen. Brott mot de skyldigheter som fastställs i kemikaliesäkerhetslagen har förenats med sanktioner i lagens 15 kap.

Brott mot förbudet mot att öppna förpackningar eller tankar ingår också i detta rekvisit. Öppnade förpackningar eller tankar kan få konsekvenser för säkerheten och miljön och försvårar dessutom övervakningen av transporten. Till dessa delar är en sanktion i form av en avgift för trafikförseelse alltför motiverad.

I 9 punkten ingår också tre typer av överträdelser, som bygger på brott mot 34 § i den föreslagna lagen eller mot en bestämmelse som utfärdats med stöd av den. Syftet med sanktionerna är att säkerställa att transport och tillfällig förvaring och hantering av farliga ämnen som ingår i en transport på de områden som avses i paragrafen genomförs på ett säkert sätt så att ämnena inte orsakar onödig fara. Det viktiga är att farliga ämnen får förvaras tillfälligt endast på platser med en intern räddningsplan. Det gäller också att sörja för den allmänna ordningen på dessa platser och se till att farliga ämnen placeras och separeras på ett säkert sätt. Detta är viktigt också vid skadefall där farliga ämnen samlas upp eller oskadliggörs.

Med stöd av 9 punkten förenas också det krav på ämnesmängder på en plats som finns i 34 § 2 mom. i lagförslaget med sanktioner, vilket motsvarar lagen om transport av farliga ämnen. Även sanktionerna bibehålls oförändrade till dessa delar. Endast sådana mängder farliga ämnen som är motiverade med tanke på en ändamålsenlig verksamhet och som garanterat kan förvaras säkert får transporteras och förvaras tillfälligt på platser för tillfällig förvaring. Syftet med sanktionerna är att på ett förebyggande sätt säkerställa att en plats för tillfällig förvaring har tillräckligt hög teknisk säkerhet och beredskapsnivå med beaktande av mängden och arten av de ämnen som förvaras tillfälligt.

Den sanktion som föreslås med stöd av 9 punkten motsvarar den skyldighet vad gäller platser som ska anvisas för lasttransportenheter på ett hamnområde som med stöd av bemyndigandet i lagen om transport av farliga ämnen anges genom förordning. Nu utvidgas bestämmelsen så att den gäller sörjande för ordningen på alla platser för tillfällig förvaring, och till dessa delar är det fråga om en ny sanktion. Eftersom ordningen på platsen för tillfällig förvaring har stor betydelse för säkerheten, och dålig ordning ofta utgör en delorsak vid tillbud, är det också viktigt att handlingar som strider mot ordningen tolkas som en överträdelse som leder till sanktion. Kraven på ordning och sanktionerna i anslutning till dem syftar till att förebygga olyckor. I praktiken ska till exempel platserna märkas ut för lasttransportenheterna, vilket underlättar tillsynsmyndigheternas, och särskilt räddningsmyndigheternas, verksamhet vid olyckor. Tillsynsmyndigheten kan meddela tillsynsföreskrifter om dessa platser. När områdena har märkts ut och det finns en klar ordning över lasttransportenheterna är det också lättare för räddningsväsendet att hitta objektet i en olyckssituation och röra sig på platsen.

Förutom att alla ämnen ska vara i ordning på en plats för tillfällig förvaring ska enligt 9 punkten sanktion för överträdelse påföras om ämnen förvaras i strid med de områden och platser som har reserverats för dem. Syftet med sanktionen är att säkerställa att de fordon och containrar som används i transporten samt kollin och förpackningar förvaras ändamålsenligt på de platser som reserverats för dem under den tillfälliga förvaringen. I motiveringen till 35 § i den föreslagna lagen beskrivs i detalj vilka krav som ställs på förvaringen. Sanktionen är nödvändig för att säkerheten ska kunna upprätthållas på platserna för tillfällig förvaring.

Med stöd av 9 punkten förenas försummelse att upprätta en intern räddningsplan och utse en ansvarsperson med en sanktion. Syftet med sanktionen är att sträva efter att säkerställa övervakningen av platserna för tillfällig förvaring och möjliggöra en ändamålsenlig räddningsverksamhet. På så sätt förebygger man också olyckor och eventuella följder av olyckor, eftersom alla riskanalyser och förebyggande åtgärder som behövs för den interna räddningsplanen har gjorts. Vidare har man planerat vilka åtgärder som ska vidtas vid olyckor och övat dessa regelbundet. Syftet med planen och den utsedda ansvarspersonen är att, om det sker en olycka eller ett tillbud på en plats eller ett område för tillfällig förvaring, alla delaktiga ska samarbeta på ett samordnat sätt och att konsekvenserna av olyckan eller tillbudet ska kunna begränsas så att de blir så små som möjligt. Vidare är avsikten att genom sanktionen se till att räddningsplanen uppdateras eller att en ny räddningsplan upprättas om verksamheten förändras avsevärt. Kravet på att upprätta en räddningsplan för örlogshamnar och militära flygplatser är nytt, och även för vägområden krävs en intern räddningsplan, till exempel för en logistikterminal. Till dessa delar är även sanktionen ny.

Enligt 9 punkten ska en särskild sanktion införas för försummelse av de skyldigheter som gäller örlogshamninnehavare och militärflygplatsoperatörer. Bestämmelser om dessa finns i 39 och 43 § i lagförslaget. Dessa skyldigheter gäller till exempel att upprätta en säkerhetsutredning för örlogshamnar, örlogshamnområden och militära flygplatser, lämna säkerhetsutredningen till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, underrätta dem som utför lasthanteringstjänster i örlogshamnen, örlogshamnområdet och den militära flygplatsen om den godkända säkerhetsutredningen samt granska och uppdatera säkerhetsutredningen. Säkerhetsutredningen ska innehålla en redogörelse för de åtgärder och förfaranden som säkerställer en säker transport av farliga ämnen och anknytande verksamhet i örlogshamnar, inom örlogshamnområden och på militära flygplatser. De föreskrivna skyldigheterna och sanktionerna syftar till att effektivisera myndighetstillsynen i örlogshamnar, örlogshamnområden och på militära flygplatser. Säkerhetsutredningen är ett ytterst viktigt dokument som på ett föregripande sätt tryggar transporter av farliga ämnen och räddningsåtgärderna i en örlogshamn, ett örlogshamnområde eller på en militär flygplats, och det är också motiverat att förena försummelse att upprätta och lämna en säkerhetsutredning med sanktioner för att säkerställa att skyldigheterna iakttas.

En säkerhetsutredning ska alltså upprättas för örlogshamnar och örlogshamnområden via vilket mängden farliga ämnen som transporteras som styckegods med fartyg överstiger 10 000 ton per år. Sanktionerna syftar till att säkerställa att hamninnehavarna tillämpar principer för att förebygga storolyckor och andra olyckor och för att genomföra principerna i säkerhetsledningssystemet. Utredningarna ska också vara uppdaterade. Försummelse av skyldigheten att upprätta en säkerhetsutredning ingår inte i rekvisitet enligt 44 kap. 13 § i strafflagen. För att möjliggöra övervakningen ska också försummelse av skyldigheten att lämna en säkerhetsutredning till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning förenas med sanktion.

I 10 punkten föreskrivs om sanktioner för brott mot skyldigheterna i anslutning till transport av resgods. Bestämmelser om dessa skyldigheter finns i 7 kap. i lagförslaget. Punkten är indelad så att den innehåller sanktioner för brott mot lagförslagets 44 § om transport av farliga ämnen som inte är resgods i transportmedel som transporterar passagerare och mot 45 § om transport av farliga ämnen som resgods.

Med stöd av 10 punkten påförs sanktioner för brott mot de krav och skyldigheter som enligt 44 § i lagförslaget gäller vid transport av farliga ämnen i transportmedel som transporterar militärpersoner i samband med beordrade uppdrag. Sanktion kan dessutom påföras för transport av last som innehåller farliga ämnen som inte är resgods på fartyg, färjor, luftfartyg och tåg som också transporterar passagerare. Det är också förbjudet att transportera sådan last i buss, om det medför mer än ringa fara. Last som innehåller farliga ämnen som inte är resgods får

transporteras i sådana fartyg och färjor som hör till landsvägar och luftfartyg som också transporterar passagerare endast om transportmedlet är lämpligt för detta och om den behövliga passagerarsäkerheten säkerställs genom säker placering av den last som innehåller farliga ämnen samt genom övriga ändamålsenliga särskilda åtgärder.

Sanktionen är viktig när det gäller att säkerställa att farliga ämnen inte transporteras i transportmedlen utan särskilda åtgärder, eftersom ämnena kan medföra fara för passagerarna och transportmedlets personal om de transporteras på fel sätt. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning meddelar närmare föreskrifter om dessa åtgärder som ska vidtas för att garantera säkerheten, såsom tillåten last som innehåller farliga ämnen samt begränsning och placering av lasten. I praktiken är det endast genom sanktioner som man proaktivt kan försöka säkerställa att de föreskrifter som Huvudstabens tekniska granskningsavdelning meddelar med stöd av lagen iakttas. Varken en myndighetstillsyn som täcker samtliga trafikformer eller verksamhetsutövarnas egenkontroll räcker till för att säkerställa en ändamålsenlig säkerhetsnivå i trafikmedlen.

Enligt 10 punkten ska även brott mot de skyldigheter som i 45 § fastställs i anslutning till transport av farliga ämnen som resgoods förenas med sanktion. Farliga ämnen får enligt huvudregeln inte transporteras som resgoods om transporten på grund av ämnets egenskaper medför sådan fara för människor, miljö eller egendom som inte kan avvärjas genom förpackningsåtgärder eller andra särskilda åtgärder. Transport- och kommunikationsverket meddelar redan i nuläget närmare ämnesspecifika eller i övrigt detaljerade föreskrifter om noggranna och exakta begränsningar och förbud som gäller mot farliga ämnen som transporteras som passagerares och besättningsmedlemmars resgoods samt om förpackningen av ämnena, om meddelanden till passagerarna, om meddelandesätten och om andra tekniska detaljer som gäller transport av resgoods.

I praktiken övervakas passagerarnas resgoods i samband med transport av farliga ämnen endast inom flygtrafiken, där kontrollverksamheten är avancerad och omfattande. Transportören vid en lufttransport, flygplatsoperatören och andra som utför uppgifter i samband med lufttransport av passagerare ska också säkerställa att passagerarna informeras om sådana farliga ämnen som passagerare inte får medföra som resgoods eller annars i luftfartyget. Denna skyldighet ska också alltså vara förenad med sanktion. Eftersom felaktig hantering av farliga ämnen kan medföra fara uttryckligen i flygtrafiken, är det motiverat att även brott mot anmälningsskyldigheten för passagerarna förenas med sanktion. I praktiken är sanktioner det enda sättet att i förebyggande syfte försöka se till att anmälningsskyldigheten fullgörs på korrekt sätt. På den militära sidan är praxis för bagagekontroll ny.

Enligt 46 § i lagförslaget ska alla som utför uppgifter i samband med transport av farliga ämnen och transportsäkerhet vid sådana transporter ha den utbildning eller behörighet av annat slag som behövs för att uppgifterna ska kunna utföras på ändamålsenligt sätt och transportsäkerheten ska kunna säkerställas, så att de kan utföra sina uppgifter på behörigt sätt utan att förorsaka fara. I 47 § i lagförslaget föreskrivs närmare om innehållet i den trafikforms- och uppgiftsbaserade utbildning som krävs. Transport- och kommunikationsverket meddelar redan i nuläget närmare föreskrifter om innehållet och strukturen i utbildningen om transport av farliga ämnen, det praktiska genomförandet av utbildningen, tidsfristerna för fortbildning och andra tekniska detaljer om utbildningen. Brott mot dessa föreskrivna skyldigheter och krav ska enligt 11 punkten förenas med sanktion.

Sanktionen gäller alla personer och samtliga trafikformer. Sanktionen syftar till att på förhand säkerställa att alla utbildar sig och att inga tillbud uppstår på grund av okunskap och felaktigt agerande. Verksamhetsutövaren och arbetsgivarna bär dessutom ett särskilt ansvar för

utbildningen av sin personal. Som det konstaterats ovan är huvudregeln att vem som helst får sända eller transportera farliga ämnen, och därför kan företagen inte ensamma ansvara för fullgörandet av utbildningsskyldigheten.

I 12 punkten föreskrivs om sanktion för brott mot den allmänna skyldigheten att bereda sig inför säkerhetsrisker, som det föreskrivs om i 57 § i propositionen och som gäller alla trafikformer.

I 13 och 45 punkten föreskrivs dessutom om sanktion för brott mot den i 58 och 59 § föreskrivna skyldigheten att bereda sig inför säkerhetsrisker vid vägtransport. Skyldigheterna att vidta skyddsåtgärder gäller skyddsåtgärder och skyddsförpliktelser i anslutning till transport av farliga ämnen som syftar till att hindra stöld och annat avsiktligt missbruk av farliga ämnen som ska transporteras. Syftet med sanktionerna är att säkerställa att verksamhetsidkarna beaktar de internationella bestämmelserna i sin verksamhet och på så sätt redan på förhand minskar de externa riskerna i transportverksamheten. Begreppen säkerhetsrisk och skyddsåtgärder definieras i början av lagen i 4 §. De skyldigheter som anges i de föreslagna 57, 58 och 59 § definieras närmare i en förordning som statsrådet utfärdar och i de föreskrifter som Huvudstabens tekniska granskningsavdelning meddelar med stöd av paragraferna.

I 60 § 1 mom. konstateras att om en brist eller ett fel som påverkar säkerheten upptäcks i ett transportmedel, en förpackning, en tank eller en container får transportmedlet, förpackningen, tanken eller containern inte användas. I 15 punkten föreskrivs om en sanktion som gäller detta. Det står klart att transportmedel, förpackningar, tankar eller containrar som är trasiga eller på annat sätt bristfälliga inte får användas, eftersom detta kan medföra fara och risk för miljökada. Innan transporten inleds ska det kontrolleras att transportmedlet, förpackningen, tanken eller containern lämpar sig för ändamålet och är i behörigt skick, och för att säkerställa att detta görs behöver också den föreslagna sanktionen införas. Förbudet enligt den föreslagna 60 §, och därmed sanktionen enligt denna punkt, gäller inte brister som kan anses ringa, då dessa inte äventyrar säkerheten under transporten och inte ger upphov till missuppfattningar eller tillbud i samband med en olycka. Till exempel kan en buckla i en tank utgöra ett sådant ringa fel.

I 16 punkten föreskrivs om sanktion för försummelse av den skyldighet att iaktta tillsynsmyndighetens påbud som anges i den föreslagna 67 §. Eftersom det är fråga om en ny skyldighet i lagstiftningen är även den föreslagna sanktionen ny. Skyldigheten gäller alla parter i en transport och all i lagen avsedd verksamhet som hänför sig till transporterna. Bestämmelsen är nödvändig för att en effektiv övervakning ska kunna genomföras och iakttagandet av säkerhetsföreskrifterna ska kunna effektiviseras. Med granskningar avses i 67 § utöver granskning av den egentliga transporthändelsen även granskningar hos verksamhetsutövare, företag och på andra platser. Bestämmelsen motsvarar förarens skyldighet enligt vägtrafiklagen att iaktta de påbud som en polisman, gränsbevakningsman eller tullman ger för granskning av ett fordonets skick, utrustning och belastning samt att tillåta granskning av fordonets trafikduglighet. Bestämmelsen i vägtrafiklagen täcker endast de granskningar som ska göras för att iaktta bestämmelserna i den lagen i vägtrafik, och inte granskningar som gäller transport av farliga ämnen. Bestämmelserna överlappar därför inte varandra.

I 17 punkten föreskrivs om sanktion för försummelse av de rapporteringsskyldigheter som fastställs i 63 § i den föreslagna lagen. Rapporteringsskyldigheterna gäller alla trafikformer och de parter och aktörer som är delaktiga i en transport och som avses i paragrafen.

Det är alltså motiverat att förena dessa skyldigheter med sanktion. Information som samlas in om olyckor ska fortfarande användas i myndighetsuppgifter för att främja transportsäkerheten. Om det till exempel upptäcks att någon typ av tank eller förpackning särskilt förorsakar tillbud kan företeelsen vid behov undersökas vid Säkerhets- och

kemikalieverket, som utövar tillsyn och marknadskontroll över förpackningar och tankar under deras brukstid.

Enligt 88 § ska arbetsgivare se till att anställda arbetstagare som utför sådana uppgifter i samband med transport av farliga ämnen som avses i den föreslagna lagen har den utbildning eller kompetens av annat slag som behövs för uppgiften. I paragrafen förutsätts också att arbetsgivaren ska ha uppgifter om denna utbildning och kompetens.

Ovan har det konstaterats att även arbetstagaren själv är skyldig att skaffa den utbildning eller kompetens av annat slag som behövs för uppgiften och som lagen kräver. I 11 punkten föreskrivs om en sanktion som gäller försummelse av denna skyldighet. I 18 punkten föreskrivs om sanktion för brott mot arbetsgivarens skyldighet att på förhand förvissa sig om arbetstagarnas utbildning eller kompetens innan de utför en uppgift som hänför sig till transport eller någon annan uppgift som hör till lagens tillämpningsområde. Genom sanktionen effektiviseras skyldigheten att granska dokument som påvisar arbetstagarnas utbildning eller kompetens eller andra motsvarande dokument innan arbetstagarna tilldelas och påbörjar uppgifterna. Även försummelse av skyldigheten att bevara dokumenten har förenats med sanktion, eftersom utbildnings- eller kompetensuppgifterna annars riskerar att försvinna. I praktiken finns det inget annat effektivt sätt att försöka säkerställa att dessa skyldigheter iakttas.

I 2 mom. föreskrivs om de förseelser för vilka en avgift för trafikförseelse kan påföras vid vägtransport. Förseelserna är indelade först och främst enligt de parter som är delaktiga i transporter av farliga ämnen, dvs. enligt vem som kan bli skyldig till en förseelse.

De parter som avses i momentet är avsändare, transportör, förare, mottagare, lastare, förpackare, fyllare, innehavare av tankcontainrar och cisternvagnar och lossare. Förutom parterna i transporter föreskrivs det i momentet även om sanktioner för försummelse av de i 56 § angivna skyldigheterna för den som ger utbildning för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd.

I 1 punkten föreskrivs om sanktion för försummelse av de i 14 § angivna skyldigheterna i anslutning till förvaringen av dokument som innehåller transportinformation och motsvarande elektroniska uppgifter. Skyldigheten gäller transportören och avsändaren. Skyldigheten att förvara uppgifterna motsvarar kravet i lagen om transport av farliga ämnen. Syftet med att förena förvaringen av transportinformation med hot om sanktion är att på så sätt försöka säkerställa att den information som förmedlats till transportkedjan finns tillgänglig även efter transporthändelsen, till exempel när det gäller att utreda parternas skyldigheter, ett intyg, en olycka eller en transport som utförts i strid med kraven. När uppgifterna förvaras blir det också möjligt att övervaka transporterna.

I 2 punkten föreskrivs om sanktion för försummelse av den skyldighet som i 20 § 3 mom. åläggs transportören när det gäller att medföra ett intyg över Försvarsmaktens TFÄ-godkännande i transportenheten. Sanktionen syftar till att säkerställa att tillsynsmyndigheten under sin granskning kan förvissa sig om att transportenheten har godkänts för transport av farliga ämnen på korrekt sätt i fråga om såväl inhemska som utländska fordon. Ett dokumentbaserat system är nödvändigt, eftersom det inte finns något elektroniskt internationellt system för godkännanden. Fordonets förare företräder transportören, och sanktionen gäller såväl föraren som transportörens övriga anställda som har till uppgift att sörja för dokumenten över fordonet. Den avgift för trafikförseelse som påförs för förseelsen uppgår till 40 euro och den ska vara lika stor som den avgift för trafikförseelse som påförs för försummelse av skyldigheten att medföra körtillstånd enligt 3 punkten.

I 3 punkten föreskrivs om sanktion för först och främst försummelse av den skyldighet i fråga om Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd som i 50 § åläggs föraren. All transport av farliga ämnen kräver inte körtillstånd, men den befintliga rätten inkluderas i körtillståndet (körtillstånd för transport av explosiva ämnen, körtillstånd för tanktransport, grundkörtillstånd). Syftet med körtillståndet och sanktioneringen av avsaknad av körtillstånd är att säkerställa att farliga ämnen transporteras på korrekt sätt i enlighet med den föreslagna lagen. I 3 punkten förenas också försummelse av skyldigheten att medföra körtillstånd med sanktion. Sanktionen är nödvändig med tanke på övervakningen. Avgiften för förseelse utgör ett fast belopp på 40 euro.

I 4 punkten föreskrivs om sanktioner för åsidosättande av skyldigheten att bevara handlingar som rör utbildning och prov för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd. Även försummelse av skyldigheten att förstöra dokument förenas med sanktion. Skyldigheten gäller den som ger utbildning för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd, och det föreskrivs om denna skyldighet i 56 § i lagförslaget. Syftet med sanktioneringen är att säkerställa att den utbildning som ges är ändamålsenlig och att det är möjligt att kontrollera vad som krävs för att en person ska få avlägga provet. Dokumenten ska förvaras i sex år, varefter de ska förstöras.

I 5 punkten föreskrivs om en sanktion som gäller besättningsmedlemmarna på ett fordon och som syftar till att säkerställa att identitetshandlingar medförs under transporten. Avsikten är att man genom denna skyldighet till exempel i samband med en olycka ska kunna kontrollera de personers identitet som befunnit sig i transportmedlet. Det föreskrivs om denna skyldighet i 58 § 3 mom. i lagförslaget. Enligt denna bestämmelse ska alla besättningsmedlemmar under vägtransporter och järnvägstransporter ha med sig fotoförsedd identitetshandling. Kravet uppfylls om personen har med sig körkort. Om en hjälpkarl i ett fordon inte har körkort ska personen ha med sig en annan fotoförsedd identitetshandling. Bestämmelsen förutsätter inte att handlingen utfärdats av en myndighet. Till exempel ett relevant fotoförsett bevis som arbetsgivaren utfärdar ska vara tillräckligt.

I 6 punkten föreskrivs om sanktioner för avsändaren vid vägtransport för försummelser i fråga om tillstånd för transport av farliga ämnen. Om denna skyldighet föreskrivs i 25 § i lagförslaget. I de internationella överenskommelserna för olika transportformer krävs det i vissa fall att det ansöks om godkännande eller tillstånd för transporten. I de flesta fall och vid sedvanliga transporter krävs inget sådant godkännande eller tillstånd. Det kan bli aktuellt med ett godkännande eller tillstånd om det ämne som ska transporteras, förpackningen eller tanken, eller själva transporthändelsen, inte uppfyller alla relevanta krav, eller om det inte har fastställts några transportkrav för det aktuella fallet. Vid transport av radioaktiva ämnen gäller ett särskilt förfarande för godkännande och anmälan, som det föreskrivs om i 25 § 2 mom. Genom att tillämpa den behöriga myndighetens godkännande, tillstånd eller anmälan som tillsynsåtgärder och förena avsaknad av dessa åtgärder med sanktion kan man proaktivt säkerställa transportsäkerheten.

I 7 punkten föreskrivs om sanktion för försummelse av transportörens och mottagarens anmälningsskyldighet när strålningens doshastighet eller den radioaktiva föroreningen har överskridit säkra gränsvärden. Det föreskrivs om denna skyldighet i 63 § i lagförslaget. Transport av radioaktiva farliga ämnen är förknippat med vissa särdrag, och därför behövs det sanktioner för att säkerställa att säkerhetsföreskrifterna iakttas. Det är viktigt att Strålsäkerhetscentralen underrättas om fall där gränsvärdena har överskridits, eftersom fallet måste utredas så att man i framtiden kan undvika att omständigheterna leder till ett likadant fall.

I 8 punkten föreskrivs om sanktioner för avsändaren, transportören och mottagaren för åsidosättande av sin skyldighet när gränsvärdena för strålning överskrids. Det föreskrivs om denna skyldighet i 69 § i lagförslaget. Transport av radioaktiva farliga ämnen är förknippat med

vissa särdrag, och därför behövs det sanktioner för att säkerställa att säkerhetsföreskrifterna iakttas. Det är viktigt att Strålsäkerhetscentralen underrättas om fall där gränsvärdena har överskridits, eftersom fallet måste utredas så att man i framtiden kan undvika att omständigheterna leder till ett likadant fall.

I 9 punkten föreskrivs om en allmän sanktion i fråga om transportören vid vägtransporter som grundar sig på 71 § i lagförslaget. Med transportör avses enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den som enligt transportavtal eller utan transportavtal utför den egentliga transporten. Den som tjänstgör hos en transportör ska utföra sina uppgifter enligt kraven i den föreslagna lagen. Dessa krav gäller dem enligt deras uppgifter. I den föreslagna lagen ingår inga separata skyldigheter för förare. Föraren ska anses representera transportören i de uppgifter som avses i denna paragraf, och skyldigheterna ska således också gälla föraren på motsvarande sätt som andra personer i transportörens tjänst som sköter i lagen avsedda uppgifter.

Transportörens viktigaste skyldigheter är noggrant och exakt förtecknade i 71 § 1 mom. 1–8 punkterna. Ett centralt krav på transportören vid transporter är att säkerställa att endast tillåtna försändelser godkänns för transport av en avsändare och att de uppgifter som behövs för transporten har fått av avsändaren. Syftet med sanktionen för brott mot dessa skyldigheter är att säkerställa att de föreskrivna skyldigheterna också iakttas.

Enligt 10 punkten kan en mottagare påföras avgift för trafikförseelse för brott mot en i 72 § i lagförslaget eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller mottagande av ett farligt ämne, överensstämmelse med kraven eller ibruktagande av vagn eller container.

Med mottagare avses enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den mottagare av en försändelse som avses i transportavtalet. Om mottagaren befullmäktigar en tredje part som mottagare enligt bestämmelser som gäller transportavtalet anses denna tredje part vara mottagare. Om transporten sker utan transportavtal anses den som tar emot de farliga ämnena när de anländer vara mottagare. Syftet med sanktionen är att säkerställa att också mottagarna på korrekt sätt utför sina föreskrivna uppgifter som hänför sig till mottagandet av farliga ämnen och uppfyllandet av andra krav. Också i slutet av transporten gäller det att säkerställa att transporten inte förorsakar fara för människorna eller miljön, och i detta avseende har mottagaren av farliga ämnen en viktig uppgift i transportkedjan.

I 11 punkten föreskrivs om sanktioner i anslutning till lastarens verksamhet i sådana fall där lastaren bryter mot de skyldigheter som gäller överlåtelse, granskning, lastning, hantering eller märkning av farliga ämnen. Det föreskrivs om dessa skyldigheter i 73 § i lagförslaget. Med lastare avses enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den som lastar förpackade farliga ämnen, småcontainrar eller UN-tankar i fordon eller containrar eller den som lastar containrar, bulkcontainrar, MEG-containrar, tankcontainrar eller UN-tankar i fordon. Om de tekniska typerna och konstruktionerna för dessa containrar och tankcontainrar ska det med stöd av bemyndigande i lagen föreskrivas genom föreskrift av Transport- och kommunikationsverket.

I 73 § 1 och 2 mom. föreskrivs det om de viktigaste skyldigheterna som gäller lastare. Det är av central betydelse med tanke på transportsäkerheten att dessa skyldigheter iakttas, och det är därför viktigt att på förhand genom sanktioner försöka påverka iakttagandet av skyldigheterna.

I 12 punkten finns en bestämmelse om förseelse som gäller förpackare. Om förpackarens skyldigheter föreskrivs i 74 § i lagförslaget. Med förpackare avses enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den som packar farliga ämnen i förpackningar och vid behov

förbereder kollin för transport. I 74 § 1 mom. föreskrivs det om de viktigaste skyldigheterna som gäller förpackare. Syftet med sanktionen är att säkerställa att de föreskrivna skyldigheterna iakttas och samtidigt att säkerställa att förpackarna arbetar på korrekt sätt.

På motsvarande sätt som i fråga om lastare och förpackare föreskrivs det i 13 punkten om en avgift för förseelse vid brott mot de skyldigheter som gäller förpackare. Med fyllare avses enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den som fyller farliga ämnen i tankar, batterivagnar, batterifordon eller MEG-containerar eller fyller bulkgoods i fordon, storcontainerar eller småcontainerar. Med tank avses här tankfordons och cisternvagnars tankar, avmonterbara tankar, UN-tankar och tankcontainerar. Om de tekniska typerna och konstruktionerna för dessa tankar, containerar och tankcontainerar ska det med stöd av bemyndigande i lagen föreskrivas genom föreskrift av Transport- och kommunikationsverket. I 75 § 1 mom. i lagförslag 1 föreskrivs det om fyllarens centrala skyldigheter.

I 14 punkten finns bestämmelser om förseelser mot bestämmelserna om innehavare av tankcontainerar. Med innehavare av en tankcontainer avses i enlighet med motiveringen till 76 § enligt bestämmelserna i ADR-överenskommelsen den i vars namn en tankcontainer används. De containerar och tankar som används för transport ska vara säkra och avsedda för transport av farliga ämnen. De ska vara i behörigt skick. De ovan avsedda innehavarna är skyldiga att försäkra sig om att tankarna och containerarna är förenliga med den föreslagna lagstiftningen. Denna skyldighet effektiviseras genom den föreslagna bestämmelsen om förseelse.

I 15 punkten föreskrivs det om en avgift för trafikförseelse vid brott mot de skyldigheter som gäller lossare. Med lossare avses enligt motiveringen till 77 § den som lossar containerar, bulkcontainerar, MEG-containerar, tankcontainerar, UN-tankar av fordon eller vagnar, den som lossar förpackade farliga ämnen, småcontainerar eller UN-tankar av fordon, vagnar eller containerar samt den som tömmer farliga ämnen ur olika slags tankar eller batterifordon eller farligt bulkgoods ur fordon eller olika slag av containerar. Om de tekniska typerna och konstruktionerna för dessa containerar och tankcontainerar ska det med stöd av bemyndigande i lagen föreskrivas genom föreskrift av Transport- och kommunikationsverket. Definitionen bygger på ADR-bestämmelserna. Det är viktigt med tanke på transportsäkerheten att lossaren lossar endast de farliga ämnen som har sänts till mottagaren, genom att använda säkra metoder, och att transportmedlets ventiler stängs efter lossningen, att de rengöringsåtgärder som behövs utförs och att etiketter, skyltar och andra märken som gäller det tidigare innehållet avlägsnas efter rengöringen. Det är motiverat att även genom sanktioner sträva efter att säkerställa att dessa skyldigheter fullgörs på korrekt sätt.

I 3 mom. föreskrivs om de förseelser om vilka en avgift för trafikförseelse kan påföras vid lufttransport. Även i detta moment är förseelserna indelade i grupper i första hand beroende på vem som i egenskap av part i transporten kan göra sig skyldig till förseelser. Som exempel kan nämnas avsändaren, transportören och mottagaren. Vidare kan flygplatsinnehavare eller någon annan utförare av uppgiften i fråga som bryter mot en skyldighet som anges i 45 §, de som ger utbildning och som bryter mot en skyldighet som anges i 49 § och leverantörer av mark tjänster som bryter mot en skyldighet som anges i 82 § göra sig skyldiga till brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen.

I 1 punkten föreskrivs om sanktioner som gäller avsändaren och transportören vid lufttransport. Enligt denna punkt kan dessa påföras en avgift för trafikförseelse, om de låter bli att på det sätt som förutsätts i 14 § bevara de handlingar som innehåller transportinformation eller motsvarande elektroniska uppgifter. Motsvarande skyldighet ingår i alla transportformer. Motiveringen motsvarar således det som sägs ovan i 1 mom. 1 punkten.

I 3 punkten föreskrivs om sanktion för försummelse av de skyldigheter som fastställs i 45 § i lagförslaget. Sanktionen gäller transportörer vid lufttransport, flygplatsinnehavare eller någon annan utförare av uppgifter i samband med lufttransport. Lagförslagets 45 § innehåller specialbestämmelser om att passagerarna ska informeras om de farliga ämnen som är förbjudna ombord på ett luftfartyg. Bestämmelserna grundar sig på ICAO-TI-bestämmelserna. Aktörer som avses är förutom transportören även flygplatsoperatörer. Sanktionen gäller sådana fall där passagerarna inte ges informationen på ett tillräckligt tydligt sätt i samband med att de får sina biljetter, eller på något annat ändamålsenligt sätt. I praktiken ska det hos transportören finnas en beskrivning av den metod som ska användas för informering i verksamhetshandboken och andra tillämpliga handledningar. Föreskrifter om dessa krav får meddelas med stöd av ett bemyndigande i paragrafen.

I 4 punkten föreskrivs också om sanktion som kan påföras avsändaren för brott mot en skyldighet som gäller klassificering och tillåtande, ombesörjning och skriftlig försäkran av en i 81 § föreskriven försändelse, verifiering av uppgifter och anmälningar eller ombesörjning av instruktioner. Sanktionen grundar sig på ICAO-TI-bestämmelserna, som innehåller ett kapitel om avsändarens ansvar och en detaljerad förteckning över de krav som ska uppfyllas. Syftet med sanktionen är att säkerställa att avsändaren kontrollerar att alla tillämpliga krav på lufttransporter uppfylls innan en försändelse överläts för transport.

I 5 punkten föreskrivs, med anknytning till 49 § i lagförslaget, om en allmän sanktion i fråga om aktörer som ger utbildning. I paragrafen förutsätts att den som ger utbildning har den kompetens som krävs för uppgiften. Sanktionen förväntas ha en förebyggande effekt och sporra utbildarna till att skaffa den kompetens som krävs. Det är inte möjligt att genom andra administrativa metoder på ett föregripande sätt påverka kompetensnivån. Ett kriterium för tillräcklig kompetens är också att utbildaren ger utbildning eller deltar i fortbildning.

I 6 punkten föreskrivs först och främst om sanktion för brott mot skyldigheten för transportören enligt 62 § i lagförslaget att anmäla den frakt som transporteras i samband med en olycka eller ett tillbud. Anmälan ska också göras på särskild begäran. Anmälan ska göras till räddningsmyndigheten eller till den behöriga myndighet inom vars område tillbudet inträffade. Anmälningsskyldigheten är särskilt viktig vid lufttransport, för att personalen på flygplatserna ska kunna bereda sig inför räddningsåtgärder. Syftet med sanktionen är att medverka till att anmälningsskyldigheten fullgörs. För de andra trafikformerna gäller ingen motsvarande anmälningsskyldighet. I 3 § i räddningslagen föreskrivs det allmänt om skyldigheten att rapportera om olyckor och att vidta räddningsåtgärder. Med transportör avses i denna punkt ett företag som enligt transportavtal eller utan transportavtal utför den egentliga lufttransporten.

I 6 punkten föreskrivs det också om sanktion för brott mot de omfattande allmänna skyldigheter som enligt 82 § gäller för transportörer. Enligt ICAO-TI ansvarar transportören för att säkerställa att de krav som säkerheten förutsätter uppfylls vid mottagning, hantering och lastning av farliga ämnen för transport. Syftet med sanktionen är att se till att dessa skyldigheter fullgörs även i praktiken.

I 7 punkten föreskrivs om sanktioner för transportörer och mottagare som bryter mot den skyldighet som fastställs i 63 §. I 63 § i propositionen föreskrivs om skyldigheten att till var och en som är delaktig i transporten eller till Strålsäkerhetscentralen anmäla överskridningar av säkra gränsvärden för strålningens doshastighet och radioaktiv förorening. Motiveringen till paragrafen motsvarar det som i 1 mom. 7 punkten konstateras om sanktioner i fråga om vägtransport.

I 8 punkten föreskrivs om sanktioner för transportörer och mottagare som bryter mot de skyldigheter som fastställs i 69 §. Sanktionerna gäller på samma sätt alla trafikformer. Av denna anledning är det i motiveringen möjligt att hänvisa till vad som sägs ovan i den föreslagna 1 mom. 7 punkten.

I 9 punkten föreskrivs om leverantörer av marktjänster. Enligt motiveringen till 82 § i lagförslaget hindrar kraven i paragrafen inte den som ansvarar för marktjänsterna från att utföra några eller alla uppgifter som hänför sig till transportörens marktjänster. På en leverantör av marktjänster som utför sådana uppgifter tillämpas de skyldigheter som gäller transportören; sanktioneringen, som gäller den som erbjuder marktjänster, är motiverad också med tanke på målet att effektivisera fullgörandet av skyldigheterna. Med leverantör av marktjänster avses den som utför uppgifter som avses i 89 § i luftfartslagen. Med marktjänster avses enligt definitionen i 89 § i luftfartslagen de tjänster som utförs på en flygplats för en användare och som räknas upp i bilagan till marktjänstdirektivet. Bilagan innehåller en förteckning över marktjänster, bland annat kontroll av lastning, incheckning av bagage och transport av bagage fram till sorteringssystemen, hantering av fraktgods och post, lastning och avlastning av flygplanet samt andra förberedelser inför flygresan.

I 4 mom. föreskrivs om de förseelser vid fartygstransport som förenas med sanktion i form av en avgift för trafikförseelse. Dessa förseelser kan begås av följande parter som är delaktiga i transporten: avlastaren, avsändaren eller transportören, mottagaren, fartygets befälhavare eller en förpackare, fyllare eller lastare av containrar, fordon eller vagnar.

Enligt 1 punkten kan avgift för trafikförseelse påföras en avlastare, avsändare eller transportör som i strid med 14 § låter bli att förvara dokument med transportinformation eller motsvarande uppgifter. Motiveringen till paragrafen motsvarar det som ovan i 2 mom. 1 punkten föreskrivs om lufttransport.

Enligt 2 punkten föreskrivs om sanktion för försummelse att inhämta sådant tillstånd eller godkännande eller sådan förhandsanmälan som avses i 25 §. Sanktionen gäller avlastare och avsändare. Motiveringen till paragrafen motsvarar det som föreskrivs om vägtransport i 1 mom. 6 punkten.

I 3 punkten föreskrivs om sanktioner för transportörer och mottagare som bryter mot den skyldighet som fastställs i 63 §. I 63 § i propositionen föreskrivs om skyldigheten att till var och en som är delaktig i transporten eller till Strålsäkerhetscentralen anmäla överskridningar av säkra gränsvärden för strålningens doshastighet och radioaktiv förorening. Motiveringen till paragrafen motsvarar det som i 1 mom. 7 punkten konstateras om sanktioner i fråga om vägtransport samt det som konstateras om lufttransport i 2 mom. 7 punkten.

I 4 punkten föreskrivs om sanktioner som påförs avlastare, avsändare, transportörer och mottagare som underlåter att fullgöra sin skyldighet enligt 69 § i lagförslaget när de säkra gränsvärdena för strålning har överskridits. Motiveringen till paragrafen motsvarar det som föreskrivs om vägtransport i 1 mom. 8 punkten.

Sanktionen i 5 punkten gäller avlastare och avsändare som försummar sin skyldighet enligt 78 §. Med avlastare och avsändare avses den avlastare och avsändare samt den avsändare som avses i IMDG-koden. Enligt definitionerna i 13 kap. i sjölagen är avlastare den som avlämnar godset för transport och avsändare den som ingår avtal med en transportör om transport av styckegods till sjöss. I IMDG-koden används termen avsändare (consignor, shipper) som avser den som förbereder en försändelse för transport.

Sanktionen omfattar de centrala skyldigheterna för avsändare och avlastare, som gör det möjligt att upprätthålla transportsäkerheten på behörig nivå. Dessa bär också ett med sanktion förenat ansvar för att farliga ämnen klassificeras rätt och för att ett ämne är förpackat för transport i en förpackning och en lasttransportenhet som har märkts på relevant sätt och enligt kraven. Med uppgifter som behövs för genomförande av transporten avses enligt motiveringen till 78 § alla de uppgifter som transportören behöver för att utföra transporten säkert och korrekt, uppgifter i allmänhet och de dokument som innehåller uppgifter. Dessa uppgifter består av uppgifter på godsdeklaration eller följesedel, övriga dokument som behövs såsom tillstånd, godkännanden, meddelanden och intyg, som vid behov också kan sändas elektroniskt. Vidare ska uppgifterna om det farliga ämne som ska transporteras lämnas till hamninnehavaren och till den som utför lasthanteringstjänster i hamnen. Med den som utför lasthanteringstjänster i hamnen avses ett företag som bedriver stuvning, lastning, lossning eller intern flyttning av farliga ämnen på hamnområdet.

Även försummelse av skriftlig försäkran enligt 78 § 5 mom. ska förenas med sanktion. Med försäkran avses en försäkran enligt IMDG-koden genom vilken avsändaren bestyrker att lastens innehåll är beskrivet helt, noggrant och på rätt sätt i dokumenten och att lasten är klassificerad, förpackad, märkt och på alla sätt i korrekt skick för transport enligt kraven. Denna skriftliga försäkran kan också vara en elektronisk handling. Syftet med denna sanktion är att proaktivt säkerställa säkra transporter och att en skriftlig försäkran alltid görs.

Sanktionen enligt 6 punkten gäller transportören och fartygets befälhavare, som för egen del är skyldiga att försäkra sig om transportsäkerheten på det sätt som anges i 79 § i lagförslaget. Syftet med sanktionen är att proaktivt säkerställa att dessa skyldigheter fullgörs på korrekt sätt. Med transportör avses den transportör som definieras i IMDG-koden (carrier). Transportören kan till exempel vara transportör, trafikidkare, redare eller rederi om vilkas skyldigheter det i övrigt finns bestämmelser på andra ställen i sjöfartslagstiftningen. Sanktionen gäller de centrala skyldigheter som transportören och fartygets befälhavare har. Dessa ska försäkra sig om att fartyget lämpar sig för transporten, att endast farliga ämnen som tillåts för transport godkänns för transporten och att de uppgifter som behövs för transporten har erhållits. På så sätt kan man vid transporten försäkra sig om att det utifrån de uppgifter som erhållits finns förutsättningar för att utföra transporten säkert och i enlighet med kraven. Bestämmelser om de uppgifter som krävs för transporten finns i 3 kap. i lagen.

Transportören och fartygets befälhavare bryter mot sina skyldigheter om de försummar att säkerställa säkerheten vid den egentliga transporten så, att lasttransportenheterna placeras och vid behov fästs vid fartyget, och att olika farliga laster separeras korrekt från varandra. När destinationshamnen för en fartygstransport är i Finland ska det också betraktas som förseelse om inga uppgifter om farliga ämnen ges till hamninnehavaren och den som utför lossningen. Uppgifterna behövs för att lossningen av fartyget ska kunna utföras med beaktande av ämnenas farliga egenskaper.

I 7 punkten föreskrivs om sanktion för försummelse av de skyldigheter som fastställs i 80 § i lagförslaget. Sanktionen gäller förpackare, fyllare eller lastare av containrar och fordon. Den ovan avsedda paragrafen innehåller en bestämmelse om en försäkran inklusive stuvningsintyg som ska ges av den som ansvarar för förpackning, fyllning eller lastning av farliga ämnen i containrar eller fordon eller vagnar vid vägtransport. Syftet med sanktionen är att säkerställa att stuvningsintyg upprättas på korrekt sätt. Med stuvningsintyg avses ett intyg enligt IMDG-koden på vilket det intygas att en last som ska lämnas för transport uppfyller kraven. I paragrafen finns en förteckning över de åtgärder, märkningar, dokument och andra uppgifter i anslutning till lasten som genom stuvningsintyget försäkras uppfylla kraven för utförandet av transporten.

122 §. Påförande av avgift för trafikförseelse och avgiftens storlek. I paragrafen föreskrivs om påförande av avgift för trafikförseelse och påföljdsavgift samt om avgifternas storlek. På påförandet av avgift tillämpas förvaltningslagen (434/2003).

Enligt principerna om reglering av administrativa påföljder är det vanligen motiverat att befogenhet att ålägga sanktioner innehas av den myndighet som utövar tillsynen över att lagstiftningen följs och som har de bästa förutsättningarna och sakkunskap att bedöma de omständigheter som utgör grund för åläggandet (se Lainkirjoittajan opas, avsnitt 12.10). Av denna anledning påförs avgiften för trafikförseelse enligt 1 mom. av Polisen eller Gränsbevakningsväsendet.

I 2 mom. finns en bestämmelse om beloppet av avgiften för trafikförseelse. Avgiften föreslås vara 40 euro. Sanktionsbeloppet motsvarar beloppet av den avgift för trafikförseelse som enligt körkortslagen, fordonslagen (82/2021) och lagen om transportservice (320/2017) ska påföras för brott mot skyldigheten att medföra handlingar.

I 3 mom. föreslås i fråga om andra förseelser än de som avses i 2 mom. att en variationsbredd ska införas avseende beloppet av avgifter för trafikförseelser, som Polisen eller Gränsbevakningsväsendet fastställer i sin egen påföljdspraxis. En fysisk person kan påföras högst 300 euro och en juridisk person högst 1 000 euro i avgift för trafikförseelse. Om en enda avgift för trafikförseelse på en och samma gång påförs för två eller flera förseelser mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen, påförs avgiften för fysiska personer höjd med 100 euro och avgiften för juridiska personer höjd med 300 euro i förhållande till den förseelse för vilken den strängaste avgiften för trafikförseelse gäller. Avgiftsbeloppen är skäliga och förenliga med proportionalitetsprincipen, men tillräckligt effektiva för att effektivisera iakttagandet av de skyldigheter som föreslås i lagen.

123 §. Verkställighet av avgift för trafikförseelse. I paragrafen föreskrivs om verkställighet av avgifter för trafikförseelse och påföljdsavgifter på sedvanligt sätt.

I 1 mom. ingår en hänvisning till lagen om verkställighet av böter. Verkställigheten av avgifter för trafikförseelser och påföljdsavgifter sköts enligt 2 mom. av Rättsregistercentralen. Polisen, Gränsbevakningsväsendet och domstolarna ska underrätta Rättsregistercentralen om sina beslut. Detsamma gäller beslut genom vilket en avgift har avlyfts.

Det finns ingen allmän bestämmelse om preskription av administrativa sanktioner i lagstiftningen. I 3 mom. föreslås därför bestämmelser om att en påföljdsavgift preskriberas fem år från det att ett lagakraftvunnet avgörande meddelades. Om påföljdsavgiften fördröjs ska den vara räntefri.

124 §. Temporärt förbud att delta i prov för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd. I paragrafen föreskrivs det om karens för den som gjort sig skyldig till fusk i provet för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd, vilket är en ny administrativ påföljd för fusk som konstaterats i provet för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd och i provet för säkerhetsrådgivare. De nya bestämmelserna motsvarar karensbestämmelserna om provet för taxiförare enligt 246 a § i lagen om transportservice. Kommunikationsutskottet ansåg i sitt betänkande om ändring av lagen om transportservice (KoUB 8/2021 rd) att det är bra att den som gjort sig skyldig till fusk i provet för taxiförare meddelas ett förbud på sex månader att på nytt delta i provet. Även om den föreslagna karensen för fusk i provet för taxiförare kan ha konsekvenser för utövandet av näringsverksamhet, anser utskottet att regleringen är nödvändig och proportionerlig på grund av provets centrala betydelse.

Enligt 1 mom. ska en provprestation som utförs av en person som handlat svikligt i provet för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd avbrytas och underkännas. Provpresentationen kan också underkännas om fusk upptäcks efter provet. Provpresentationen som avses i paragrafen inleds när den som ordnar provet kontrollerat deltagarens identitet.

Som fusk betraktas i momentet en oärlig gärning eller underlåtelse som har som syfte att ge en felaktig bild av kunskaperna. Som fusk anses tillgripande av förbjudna medel eller hjälpmedel under provet. Som fusk betraktas bland annat luntning, samtal som inte hör till provet, stöd av annan än på förhand godkänd extern hjälp, genomförande av prov för annans räkning samt kopiering av prov och inspelning på vilket som helst sätt. Som fusk räknas också ett försök till dessa.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om ett tidsbundet förbud på sex månader för deltagande i provet, som Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan meddela för den som har gjort sig skyldig till fusk. Tidsfristen räknas från den dag då den verksamhet som är att betrakta som fusk skedde. Detta gäller även om fusken upptäcks först efter provet. I detta fall ska provprestationen underkännas i efterhand, vilket leder till att personen i fråga förlorar körtillståndet och rätten att arbeta som säkerhetsrådgivare.

125 §. Ändringssökande och verkställighet. I 1 mom. föreskrivs det om sökande av ändring i beslut som meddelats med stöd av denna lag. Före det egentliga ändringssökandet ska man begära omprövning hos den myndighet som fattat beslutet. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen. Beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Utöver huvudregeln i 1 mom. föreskrivs det i momentet att omprövning av beslut som gäller Försvarsmaktens TFÄ-godkännande och TFÄ-besiktning får begäras hos Huvudstabens tekniska granskningsavdelning. Detta för att granskningsavdelningen är den behöriga myndigheten för de prov och godkännanden som avses.

Paragrafens 2 mom. innehåller en informativ laghänvisning.

Enligt paragrafens 3 mom. kan myndigheten i ett beslut föreskriva att beslutet ska iakttas trots att ändring söks.

126 §. Tillämpning av miljöskyddslagen på avhjälpande av miljöskada. Paragrafen motsvarar 147 § i lagen om transport av farliga ämnen. Genom den har inom transportverksamhet genomförts artikel 1.a och bilaga III.8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador.

Enligt 137 § i miljöskyddslagen (527/2014) ska den statliga tillsynsmyndigheten meddela föreläggande om sanering av förorenad mark eller förorenat grundvatten. Om grundvattnet har förorenats i betydande mån, ska myndigheten förelägga den som är ansvarig för saneringen att vidta hjälpåtgärder enligt lagen om avhjälpande av vissa miljöskador (383/2009). På motsvarande sätt enligt 176 § 2 mom. i miljöskyddslagen om betydande förorening av vattendrag eller en naturskada har orsakats av en olycka eller av något annat oförutsett, ska den statliga tillsynsmyndigheten ålägga den verksamhetsutövare som orsakat skadan att vidta hjälpåtgärder som avses i lagen om avhjälpande av vissa miljöskador.

Paragrafens hänvisning till 137 § och 176 § 2 mom. i miljöskyddslagen är nödvändig för situationer i vilka den i bestämmelserna avsedda betydande skadan orsakas av transport av

farliga ämnen. Med paragrafens bestämmelse kan man se till att en statlig tillsynsmyndighet enligt miljöskyddslagen, dvs. närings-, trafik- och miljöcentralen, har befogenheter att i dessa situationer meddela förelägganden om att vidta hjälpåtgärder som avses i lagen om avhjälpande av vissa miljöskador.

Miljöskyddslagen innehåller vissa undantag med avseende på Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets verksamhet. Enligt 4 § i miljöskyddslagen tillämpas lagen i princip på Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets verksamhet. Lagen tillämpas inte på sådan verksamhet där tillämpningen av lagen äventyrar rikets säkerhet eller försörjningsberedskap. Lagen tillämpas inte heller på ämnen och materiel som är avsedda särskilt för militärt bruk eller på andra ämnen och materiel som hänför sig till bevakningen av rikets centrala säkerhetsintressen. Lagen kan också delvis tillämpas på dessa. Närmare bestämmelser om tillämpningen av lagen på Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

127 §. Tjänsteansvar. På grund av den offentligrättsliga karaktären hos uppgifterna föreskrivs det i paragrafen om tillämpningen av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar på fordonsförare och på dem som utför sakkunniguppgifter enligt 114 § under förhållanden som avses i 6 §. I dessa uppgifter är det fråga om offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 124 § i grundlagen.

I paragrafens 2 mom. finns bestämmelser om skadeståndsansvar vid utövandet av dessa uppgifter genom en hänvisning till skadeståndslagen.

24 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

128 §. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser. I paragrafens 1 mom. ingår en sedvanlig bestämmelse om lagens ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft . I paragrafen föreskrivs om övergångsbestämmelser som är nödvändiga för att säkerställa en störningsfri kontinuitet i rättsläget i fråga om transport av farliga ämnen när lagstiftningen revideras.

I 2 mom. föreskrivs det att de beslut, tillstånd, intyg, bemyndiganden, planer, utredningar, avtal, utseende av aktörer samt godkännanden som har trätt i kraft med stöd av övergångsbestämmelserna i lagen om transport av farliga ämnen vid ikraftträdandet av denna lag förblir i kraft i enlighet med de villkor som anges i dem.

I 3 mom. föreskrivs det att den interna räddningsplan som avses i 37 § och den säkerhetsutredning som avses i 38 och 39 § ska upprättas och en ansvarig person utses inom 18 månader från lagens ikraftträdande.

I 4 mom. enligt övergångsbestämmelsen får innehavare av ADR-körtillstånd när denna lag träder i kraft utföra transporter enligt denna lag fram till den 1 juli 2026. Detta är nödvändigt för att det ska vara möjligt att vid Försvarmakten utbilda ett tillräckligt stort antal utbildare som kan ge förare den utbildning som krävs för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd samt ett tillräckligt stort antal förare med Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd.

I 5 mom. föreskrivs det att ett besiktningsorgan som avses i den upphävda lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) och i 13 d § i den lagen, vilken gäller tills vidare, får utföra

periodiska besiktningar av sådana bränsletankar, tryckbehållare och tryckbärande tankar för farliga ämnen som används av Försvarsmakten när denna lag träder i kraft och som inte uppfyller kraven i denna lag. Dessa behållare och tankar får föras till nästa periodiska besiktning som ordnas efter den 1 januari 2029, förutsatt att bränsletankarna, tryckbehållarna och de tryckbärande tankarna godkänts vid föregående periodiska besiktning. Dessa bränsletankar, tryckbehållare och tryckbärande tankar får därefter användas endast fram till nästa periodiska besiktning. Efter denna övergångsperiod får bränsletankarna användas för transporter under förhållanden som avses i 6 § fram till den 31 december 2039, om tankarnas skick har övervakats.

Vid övervakningen av tankarnas skick ska tankarna ha tömts efter den sista användningstidpunkten innan eventuell användning under förhållanden som avses i 6 §. Det ska säkerställas att tanken inte läcker, fogarna ska kontrolleras visuellt och bottenventilen ska testas för läckage. Bottenventilen ska bytas vid behov. Det ska kontrolleras att luckorna hålls stängda och gångjärnen fungerar. Bränslemätarens, handpumpens och utloppsörssystemets funktion och täthet ska testas, samt bytas eller repareras vid behov.

Enligt 6 mom. ska bränslekanistrar som skaffats före den 1 juli 2001 samlas i beredskapslager senast den 1 januari 2028 och får därefter användas för transporter endast under förhållanden som avses i 6 § i lagen.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning utövar tillsyn över de besiktningsorganen som har godkänts.

I 7 mom. föreskrivs det att explosiva ämnen av klass 1 som tillhör Försvarsmakten och som har förpackats före den 1 juli 2001 i enlighet med då gällande bestämmelser om transport av farliga ämnen får märkas och transporteras efter den 1 juli 2001, förutsatt att förpackningarna är oskadade och det anges i fraktsedeln att det rör sig om militärt gods, som förpackats före den 1 juli 2001. Andra bestämmelser om transport av farliga ämnen av klass 1 som trädde i kraft den 1 juli 2001 ska tillämpas. Explosiva ämnen som har samlats på ett lastflak kan märkas med märkningen "LISÄPÄÄLLYS" på ett extra ytteremballage samt en varningsetikett och ett UN-nummer som anger det explosiva ämnet för respektive farligt ämne i ytteremballaget.

Enligt 8 mom. ska tillsynsplaner enligt 101 § upprättas inom ett år från lagens ikraftträdande.

Enligt 9 mom. ska på förseelser som har begåtts före ikraftträdandet av lagen tillämpas de bestämmelser om straffansvar som gällde vid tidpunkten för förseelsen. Ersättandet av straffrättsliga bestämmelser i vissa med fall med administrativa sanktioner i den föreslagna lagen innebär inte befrielse från straffansvar utan den lindrigare lagens princip ska beaktas när sanktioner påförs. Om en administrativ påföljd enligt den nya lagen i ett enskilt fall i verkligheten är lindrigare än den straffrättsliga påföljden enligt den tidigare lagen, ska övergångsbestämmelsen tolkas på ett sätt som är förenligt med artikel 15.1 i internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FördrS 8/1976). Till exempel antalet dagsböter kan vid behov sänkas.

Enligt 10 mom. ska på behandlingen av ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av lagen tillämpas de bestämmelser och föreskrifter som gällde vid ikraftträdandet.

7.2 Lagen om ändring av 65 § i körkortslagen

65 §. Körförbud på grundval av återkommande förseelser. Det föreslås att det till 1 mom. fogas en ny 7 punkt enligt vilken polisen ska meddela en körrättsinnehavare körförbud, om denne minst fyra gånger på två år eller tre gånger på ett år vid körning med motordrivet fordon har gjort sig skyldig till sådant brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen som avses i 120 § 1 eller 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

7.3. Lagen om ändring av 106 b § i skjutvapenlagen

106 b §. Förvaring och transport samt tillfällig förvaring av patroner och särskilt farliga projektiler. Till 2 mom. fogas en hänvisning till lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

7.4 Lagen om ändring av 2 § i lagen om avhjälpande av vissa miljöskador

2 §. Hänvisningar till annan lagstiftning. Till paragrafen fogas en hänvisning till lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

7.5 Lagen om ändring av 21 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen

21 §. Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter. Till paragrafen fogas en ny 16 punkt enligt vilken Tullen i enlighet med paragrafen får lämna ut uppgifter till de myndigheter som avses i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) för övervakning av transporter av farliga ämnen.

7.6 Lagen om ändring av 5 § i kemikalielagen

5 §. Förhållande till annan lagstiftning. Till 1 mom. fogas en ny 16 punkt med en hänvisning till lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

7.7 Lagen om ändring av 1 § i containerlagen

1 §. Tillämpningsområde. Till 3 mom. fogas en hänvisning till lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

7.8 Lagen om ändring av 1 § i lagen om tryckbärande anordningar

1 §. Tillämpningsområde. Till 2 mom. fogas en hänvisning till lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

7.10 Lagen om ändring av 44 kap. 13 § i strafflagen

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet.

13 §. Brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen. Paragrafens 1 mom. ändras så att den kompletteras med en informativ hänvisning till lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet eller till bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av lagen. Bestämmelserna motsvarar lagen om transport av farliga ämnen.

Lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet tillämpas på transporter på vägar, ombord på luftfartyg och till sjöss. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning är allmän tillsynsmyndighet för lagen. Transporter av farliga ämnen på väg övervakas av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet.

Enligt 13 kap. i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet har avsändaren, transportören och föraren specifika skyldigheter. Bestämmelser om exempelvis avsändarens skyldigheter vid vägtransport finns i lagens 70 § och i bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Avsändaren är i regel skyldig att se till att ett farligt ämne är korrekt klassificerat, förpackat och behörigen märkt samt att de föreskrivna anmälningsskyldigheterna har fullgjorts. Det är med tanke på säkerheten vid transporter av väsentlig betydelse att dessa skyldigheter fullgörs. Ett tillbud kan uppstå till exempel om ett ämne som ska transporteras har förpackats i ett felaktigt kärl. Det finns då risk för att ämnet till exempel kan fräta sönder förpackningskärl eller orsaka en explosion. Den föreslagna bestämmelsen kan tillämpas till exempel på sådana försummelser av avsändarens skyldigheter.

Ett annat exempel på ett tillbud kan vara att kollin som innehåller farliga ämnen inte märks ut och fraktsedeln inte fylls i, varvid det transporterade materialet inte identifieras som farliga ämnen. Det finns en risk för att verksamhet som bygger på farliga egenskaper hos oidentifierade ämnen inte beaktas under transportkedjan. Ett tredje exempel på tillbud är att ämnen som omfattas av samlastningsförbud, såsom bränslen och explosiva ämnen, lastas i samma fordon. Det finns en risk för att ämnena reagerar med varandra vid en olycka.

Lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet är speciallagstiftning och innehållet i skyldigheterna framgår exakt av de bestämmelser och allmänna och särskilda föreskrifter som utfärdats med stöd av lagen. På samma sätt omfattar straffbarhetsområdet enligt den föreslagna straffbestämmelsen även dessa bestämmelser och föreskrifter på lägre nivå. Brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet kan enligt förslaget begås antingen uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. Dessutom ska gärningen vara ägnad att äventyra någon annans liv eller hälsa eller medföra fara för någon annans egendom. Gärningen förutsätts äventyra någons liv eller hälsa, men i fråga om egendom ska gärningen medföra en konkret fara uttryckligen i den aktuella situationen. När det gäller brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen förutsätts att det är fråga om grov oaktsamhet. På helhetsbedömningen gällande detta inverkar till exempel hur stora intressen det är fråga om, i hur väsentlig utsträckning det har brutits mot skyldigheterna och hur medvetet risktagandet, ignorerandet av skyldigheterna, har varit.

Som straffskala föreslås böter eller fängelse i högst två år. Verksamhet som strider mot bestämmelser om farliga ämnen är lika klandervärd oavsett hur den utförs.

7.11 Lagen om ändring av strålsäkerhetslagen

37 §. Behörighet som strålsäkerhetsexpert. Till 3 mom. fogas en hänvisningsbestämmelse enligt vilken strålsäkerhetsexperter vid landsvägstransporter av radioaktiva ämnen som anges i lagen

om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) också ska ha ett intyg för säkerhetsrådgivare.

41 §. Behörighet som strålsäkerhetsansvarig. Till 7 mom. fogas en hänvisningsbestämmelse enligt vilken strålsäkerhetsansvariga för landsvägstransporter av radioaktiva ämnen som anges i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) också ska ha ett intyg för säkerhetsrådgivare.

179 §. Myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter. Till 3 mom. fogas en hänvisning till lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet.

7.12 Lagen om ändring av 4 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

4 §. Begränsningar av tillämpningsområdet. Till 1 mom.1 punkten fogas en hänvisning till lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet.

7.13 Lagen om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

1 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att 2 mom. ändras så att det till förteckningen i momentet och därmed till lagens tillämpningsområde fogas en sådan avgift för trafikförseelse som avses i 120 § i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

7.14 Lagen om ändring av 48 § i räddningslagen

48 §. Extern räddningsplan för objekt som medför särskild risk. Paragrafens 1 mom. ändras så att det till momentet fogas nya 6 och 7 punkter, enligt vilka räddningsverket för en eventuell olycka ska upprätta en extern räddningsplan i samarbete med verksamhetsidkaren för de områden där det finns Marinens örlogshamnar samt hamnområden som helt eller delvis tagits i besittning av Försvarmakten för vilka en säkerhetsutredning enligt lagens 38 § ska göras samt en militär flygplats för vilken en säkerhetsutredning enligt lagens 39 § ska göras.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Lagförslaget innehåller bemyndiganden för statsrådet och försvarsministeriet att utfärda förordning samt bemyndiganden för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att utfärda föreskrifter. Tekniska krav utfärdas genom föreskrifter av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

Bemyndiganden att meddela föreskrifter ska gälla bestämmelser av teknisk natur som reglerar detaljer och till vilka inget betydande bedömningsutrymme kopplas. Till Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets transporter av farliga ämnen hör ytterst många särdrag och skyldigheter som kan betraktas som professionella, och de som är med i transportverksamheten måste behärska dem.

Enligt lagförslaget i regeringens proposition kan statsrådet genom förordning utfärda närmare bestämmelser

1) med stöd av 34 § 5 mom. om transport och tillfällig förvaring på en plats för tillfällig förvaring samt om platser och områden som ska anvisas för farliga ämnen och lasttransportenheter på platser för tillfällig förvaring.

2) med stöd av 35 § 2 mom. om det praktiska genomförandet av den tillfälliga förvaringen, om förvaring, placering och separering av farliga ämnen och lasttransportenheter samt om andra ämnesspecifika förfaranden och tekniska detaljer vid tillfällig förvaring.

3) med stöd av 36 § 3 mom. om beredskap att avvärja olyckor,

4) med stöd av 37 § 8 mom. om upprättandet av interna räddningsplaner, dess innehåll och revidering,

5) med stöd av 38 § 5 mom. om innehållet i säkerhetsutredningen,

6) med stöd av 39 § 5 mom. om innehållet i säkerhetsutredningen,

7) med stöd av 40 § 6 mom. om det praktiska förfarandet vid godkännande av säkerhetsutredningar,

8) med stöd av 41 § 6 mom. om det praktiska förfarandet vid godkännande av säkerhetsutredningar,

9) med stöd av 42 § 4 mom. om det praktiska förfarandet vid granskning och uppdatering av säkerhetsutredningar,

10) med stöd av 43 § 5 mom. om det praktiska förfarandet vid granskning och uppdatering av säkerhetsutredningar,

11) med stöd av 92 § 4 mom. om genomförande av samarbetet,

12) med stöd av 95 § 5 mom. om det praktiska genomförandet av tillsynen, kontrollerna och myndighetssamarbetet,

13) med stöd av 109 § 2 mom. om förutsättningarna för erkännande av åtgärder i samband med transporter och av intyg, godkännanden eller andra motsvarande handlingar som utfärdats om dessa samt om säkerhetskraven.

Enligt lagförslaget i regeringens proposition kan försvarsministeriet genom förordning utfärda närmare bestämmelser

1) med stöd av 16 § 6 mom. om lastning, stuvning, separering, användning av lastutrymmet, placering av last, fästning, säkring, separering, lossning, särskilda åtgärder som lasten kräver och detaljerade säkerhetsåtgärder i samband med dessa,

2) med stöd av 30 § 5 mom. om avvikelser som gäller samemballering och sammansättning av sådana kollin med explosiva varor som inte är fulla.

Enligt lagförslaget i regeringens proposition får Huvudstabens tekniska granskningsavdelning meddela följande föreskrifter:

1) med stöd av 10 § 6 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 5 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska basera sig på internationella militära standarder.

- 2) med stöd av 12 § 5 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.
- 3) med stöd av 13 § 4 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.
- 4) med stöd av 13 § 5 mom. föreskrifter från vilka avvikelser under förhållanden som avses i 6 § kan göras i fråga om avsändarens och mottagarens adressuppgifter, om det behövs för att skydda transporten mot avsiktlig skadegörelse. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare föreskrifter om innehållet i och sättet för genomförandet av dessa avvikelser.
- 5) med stöd av 14 § 4 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.
- 6) med stöd av 15 § 3 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.
- 7) med stöd av 17 § 4 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationella militära standarder.
- 8) med stöd av 17 § 5 mom. föreskrifter under sådana förhållanden enligt 6 § i denna lag som avviker från vad som föreskrivs i 1 mom.
- 9) med stöd av 18 § 4 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.
- 10) med stöd av 18 § 5 mom. föreskrifter under sådana förhållanden enligt 6 § i denna lag som avviker från vad som föreskrivs i 1 och 2 mom.
- 11) med stöd av 19 § 4 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Under normala förhållanden får avvikelserna inte gälla den tillåtna totala nettomassa per transportenhet av det explosiva ämne som ingår i den explosiva vara som transporteras. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.
- 12) med stöd av 20 § 7 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 6 mom., om det är nödvändigt med tanke på den

militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

13) med stöd av 21 § 3 mom. föreskrifter om de tekniska minimikraven på transportmedel och om utformningen av och innehållet i intyget om godkännande för transportmedel. Intyget om godkännande ska medfölja vid transporten.

14) med stöd av 22 § 2 mom. föreskrifter om de släpfordon som används, om de fordon, containrar och andra motsvarande konstruktionslösningar som planeras och konstrueras i de olika enskilda fallen samt om förfarandet för godkännande av dem.

15) med stöd av 24 § 4 mom. föreskrifter om de krav som gäller vid internationella militärfordons ankomst till landet.

16) med stöd av 24 § 5 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 1 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

17) med stöd av 25 § 6 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 5 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

18) med stöd av 26 § 2 mom. föreskrifter om sådana tekniska detaljer som baserar sig på internationella militära standarder och som avses i 1 mom.

19) med stöd av 28 § 5 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

20) med stöd av 29 § 6 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 5 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

21) med stöd av 30 § 3 mom., under förhållanden som avses i 6 §, föreskrifter om undantag i fråga om användningen av icke-typgodkända förpackningar, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten eller det internationella militära samarbetet.

22) med stöd av 31 § 5 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

23) med stöd av 45 § 5 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

- 24) med stöd av 47 § 5 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.
- 25) med stöd av 48 § 4 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.
- 26) med stöd av 49 § 4 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.
- 27) med stöd av 50 § 3 mom. föreskrifter om hurdana transporter Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd ger rätt att utföra.
- 28) med stöd av 51 § 3 mom. föreskrifter om strukturen, varaktigheten och innehållet av utbildningen för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd som kompletterar ADR-utbildningen enligt 2 mom., samt de praktiska arrangemangen och de tekniska detaljerna i anslutning till dem.
- 29) med stöd av 52 § 3 mom. föreskrifter om utbildningens struktur, varaktighet, innehåll och praktiska arrangemang samt om relaterade tekniska detaljer.
- 30) med stöd av 53 § 4 mom. föreskrifter om körtillståndsprovets struktur och innehåll, om sättet att avlägga provet, om övervakningen samt om de praktiska arrangemangen och andra tekniska detaljer i samband med dem.
- 31) med stöd av 54 § 4 mom. föreskrifter om giltighetstiden för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd, om hur giltighetstiden och förlängning av giltighetstiden bestäms, om hur körtillståndet beviljas på nytt, om mallen för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd samt om de praktiska åtgärderna för ansökan om och beviljande av Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd.
- 32) med stöd av 57 § 3 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.
- 33) med stöd av 58 § 5 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.
- 34) med stöd av 59 § 4 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.
- 35) med stöd av 62 § 5 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den

militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

36) med stöd av 64 § 8 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 7 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

37) med stöd av 70 § 6 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 5 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

38) med stöd av 70 § 7 mom. under sådana förhållanden som avses i 4 mom. närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av avsändarens skyldigheter.

39) med stöd av 71 § 5 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

40) med stöd av 72 § 4 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

41) med stöd av 73 § 5 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

42) med stöd av 74 § 3 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

43) med stöd av 75 § 3 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

44) med stöd av 76 § 4 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

45) med stöd av 77 § 4 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

46) med stöd av 78 § 3 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

47) med stöd av 79 § 3 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

48) med stöd av 80 § 3 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

49) med stöd av 81 § 3 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

50) med stöd av 82 § 4 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

51) med stöd av 89 § 6 mom. föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 5 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

52) med stöd av 92 § 2 mom. föreskrifter om den verksamhet som Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare ska övervaka och om innehållet i den årliga rapporten och olycksrapporterna.

53) med stöd av 98 § 3 mom. föreskrifter om kontrollistan för Försvarsmaktens TFÄ-vägkontroller och mallen för den, om kontrollobjekten och om innehållet i och mallen för redogörelsen för kontrollerna.

54) med stöd av 105 § 4 mom. ämnesspecifika eller i övrigt detaljerade föreskrifter om när ett beslut av den behöriga myndigheten eller en annan motsvarande handling förutsätts för att möjliggöra en transport som överensstämmer med kraven och för att säkerställa en tillräckligt säker transport.

55) med stöd av 115 § föreskrifter om undantag från kraven enligt denna lag när det gäller transportsäkerhet, förberedelse inför och skydd av transporter samt ämnen, transportmedel, förpackningar, tankar och containrar, om undantaget grundar sig på internationella överenskommelser eller internationellt kända militära standarder och undantaget

1) är ämnesspecifikt,

2) gäller små mängder av ett farligt ämne eller

3) inte medför mer än ringa fara för människor, miljön eller egendom.

De krav som avses i 1 mom. gäller

- 1) klassificering och märkningar,
- 2) utlämnande, förvaltning och anmälning av uppgifter,
- 3) avsändning, lastning, stuvning, användning och förvaring,
- 4) transporthändelsen och transportvillkoren,
- 5) konstruering, tillverkning och utrustning,
- 6) säkerställande och beredskap,
- 7) behörigheter, utbildning och utnämning,
- 8) tillstånd och anmälningar,
- 9) besiktning, provning, märkning och godkännande.

9 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft i xxx 2025.

I 128 § i lagförslaget föreslås övergångsbestämmelser.

10 Verkställighet och uppföljning

Det ska följas upp hur den föreslagna lagstiftningen fungerar genom samarbete mellan myndigheter och intressentgrupper i samband med verkställigheten av lagen samt genom myndighetstillsyn som gäller lagen. Vid behov kan det göras separata efterhandsutvärderingar av hur lagen fungerar.

11 Förhållande till andra propositioner

Riksdagen håller på att behandla regeringens propositioner (RP 16/2024, RP 90/2024, RP 205/2024 och 5/2025). I dem föreslås ändringar (lagförslag 12) i lagen om verkställighet av böter.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Hemfrid

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens hemfrid tryggad. Genom lag kan dock föreskrivas om nödvändiga åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.

Den i grundlagen tryggade hemfriden omfattar i princip även utrymmen i transportmedel som används för varaktigt boende. Enligt 110 § i lagförslaget har tillsynsmyndigheten rätt att utföra inspektioner och för att utföra tillsynen få tillträde till platser av olika slag samt få behövliga prover och utföra prover, mätningar och undersökningar. Inspektioner får inte utföras på platser som omfattas av hemfriden, och inspektionen av ett transportmedel får inte sträcka sig till utrymmen som används för varaktigt boende, om detta inte är nödvändigt för att utreda omständigheter som inspektionen gäller.

Det kan vara nödvändigt för myndigheter att komma in i utrymmen som används för att bo i på ett fartyg för att utföra inspektioner. Det kan anses att ett fordon används för såväl boende som för att röra sig från en plats till en annan. Syftet med inspektioner är att övervaka att farliga transporter är säkra och att de överensstämmer med kraven. Därför kan det för att möjliggöra inspektioner när det gäller till exempel kontrollen av handlingar vara viktigt att komma in i

fordonet eller till utrymmen som används för boende på ett fartyg, även om det kan anses vara exceptionellt att behöva komma in i utrymmen där någon bor.

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis (GrUU 17/1998 rd, s. 4/II, GrUU 43/2010 rd) konstaterat att fordonsutrymmen som avses ovan ansetts vara en sorts gråzon när det gäller den grundlagstryggade hemfriden, eftersom fordon används både för trafikering och boende.

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis konstaterat (GrUU 5/2010 rd, GrUU 32/2010 rd, GrUU 5/2013 rd) att när det är fråga om inspektioner som har karaktären av tillsyn, bör lagförslaget få en hänvisning till 39 § i förvaltningslagen för att procedurbestämmelser och rättsskyddsgarantier blir uppfyllda. I 130 § i lagförslag 1 har på det sättet som utskottet förutsätter hänvisats till nämnda paragraf, och därmed kan bestämmelserna om befogenheter inte till den här delen förutsättas kräva användningen av grundlagsordningen.

Enligt 39 § i förvaltningslagen ska en myndighet underrätta en part som direkt berörs av ärendet om tidpunkten då en inspektion som faller under myndighetens behörighet inleds, såvida syftet med inspektionen inte äventyras av en sådan underrättelse. Parten har rätt att närvara vid inspektionen och att framföra sin åsikt och ställa frågor om omständigheter som har samband med inspektionen. Under inspektionens gång ska parten om möjligt underrättas om inspektionens ändamål, hur den genomförs samt om fortsatta åtgärder. Inspektionen ska förrättas utan att inspektionsobjektet eller dess innehavare orsakas oskäligen olägenhet. Utöver dessa skyldigheter ska den som förrättar inspektion enligt samma paragraf utan dröjsmål avfatta en skriftlig inspektionsberättelse över inspektionen. Av inspektionsberättelsen ska inspektionens förlopp och inspektionsförrättarens viktigaste iakttagelser framgå. Inspektionsberättelsen ska delges en part som har rätt att närvara vid inspektionen.

På ovannämnda grunder förutsätter inspektionsrätten enligt den föreslagna paragrafen 110 § inte att grundlagsordningen används.

Utfärdande av förordningar och delegering av lagstiftningsbehörighet

Med tanke på bemyndiganden att utfärda förordning och meddela föreskrifter ska regeringens proposition betraktas i förhållande till 80 § i grundlagen.

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis konstaterat om tillämpningen av 80 § 2 mom. i grundlagen att jämfört med bemyndiganden att utfärda förordning riktas till bemyndiganden att meddela föreskrifter ett krav som går längre än det allmänna kravet på noga avgränsning, dvs. de ärenden som bemyndigandet omfattar ska definieras noga i lagen. Bemyndigandet ska dessutom enligt en uttrycklig bestämmelse i grundlagen ha ett exakt avgränsat tillämpningsområde (t.ex. GrUU 46/2001 rd, s. 3/I och GrUU 16/2002 rd, s. 2/I).

I samband med grundlagsreformen angavs som exempel på myndighetens normgivningsmakt tekniska bestämmelser som gäller mindre viktiga detaljer som inte är förknippad med betydande prövning (RP 1/1998 rd, även GrUU 16/2002 rd och GrUU 19/2002 rd). Från grundlagens synvinkel ska det att myndigheter utfärdar rättsnormer vara ett undantag.

I propositionen ges Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ett betydande antal bemyndiganden att meddela föreskrifter. Bemyndigandena för tekniska granskningsavdelningen att meddela föreskrifter gäller reglering av teknisk karaktär och av detaljer som inte är förknippad med prövningsrätt i någon större utsträckning. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning har särskild och etablerad sakkunskap om dessa. Bestämmelser och föreskrifter om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten baserar sig på

internationella avtal, militära standarder och EU-lagstiftning, vilkas beredning och genomförande kräver snabba nationella reaktioner. Föreskrifterna om de olika transportformerna omfattar mer än 1000 sidor. De internationella avtalen om olika transportformer revideras med några års mellanrum, vilket innebär att bemyndigandet för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att meddela föreskrifter också klart påskyndar införandet av de ändringar som behövs.

De föreslagna bemyndigandebestämmelserna att utfärda förordningar och i synnerhet meddela föreskrifter har skrivits som exakta och noga avgränsade. Till bemyndiganden att utfärda förordningar och meddela föreskrifter förknippas tillräckligt detaljerade grunder för rättsläge på lagnivån. Till de föreslagna bemyndigandena att utfärda förordningar och meddela föreskrifter förknippas ingen betydande prövning, och de innehåller inte heller bemyndiganden om frågor om vilka det ska föreskrivas genom lag. I alla de föreslagna bestämmelserna om bemyndigande är det fråga om specificerande bestämmelser och föreskrifter.

På det sätt som anges ovan finns det särskilda skäl som avses i grundlagen för att föreskriva om bemyndigande att utfärda förordningar och meddela föreskrifter. På grund av dem är de bemyndiganden som föreslås i propositionen förenliga med 80 § 2 mom. i grundlagen.

Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får däremot bara anförtros myndigheter.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om regeringens proposition till riksdagen om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården (GrUU 26/2017 rd) på ett omfattande sätt behandlat villkoren för anförtroendet av offentliga förvaltningsuppgifter med tanke på 124 § i grundlagen.

Relevanta med tanke på 124 § i grundlagen är bestämmelserna om förare och transportörer vid vägtransporter som utförs av en tredje part under förhållanden som avses i lagförslaget 6 § och om sakkunniga som anlitas av tillsynsmyndigheten. Den offentliga uppgiften är inte ny för dessa aktörer.

Privata aktörer kan utföra transporterna. I lagförslaget föreskrivs det om ett undantag som gäller transportörens ansvar under förhållanden som avses i 6 § i förslaget. Vid höjd beredskap eller under undantagsförhållanden ansvarar avsändaren för transportören. Avsändare under dessa förhållanden är Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet.

På de föreslagna offentliga förvaltningsuppgifterna som sköts med tjänsteansvar tillämpas de allmänna förvaltningslagarna. Grundlagens 124 § kräver inte längre att det i lag alltid hänvisas till de allmänna förvaltningslagarna, eftersom dessa med stöd av de i dem ingående bestämmelserna om tillämpningsområde, definition på myndighet eller enskildas skyldighet att ge språklig service också tillämpas på enskilda när de utför ett offentligt förvaltningsuppdrag (GrUU 42/2005 rd, s.3/I). I avtal som ingås mellan myndigheter och enskilda kan man trygga iakttagandet av de allmänna förvaltningslagarna, som utgör ett garanti för rättssäkerhet. Skyldigheten att iaktta dem följer även i dessa fall direkt av lag (GrUU 3/2009 rd, s.5/I).

En central utgångspunkt för anförstroendet av en offentligt serviceuppgift till någon annan än myndighet som grundlagsutskottet ställt är att tjänsteansvaret ska omfatta den som sköter förvaltningsuppgiften. Det föreskrivs om detta i 128 § i lagförslaget. Även när det gäller skadeståndsansvar finns det en hänvisningsbestämmelse till skadeståndslagen.

I grundlagsutskottets utlåtandepraxis har man i princip ställt sig negativt till subdelegeringen av en offentlig förvaltningsuppgift som överförs till en privat aktör. Det har inte funnits grunder för något absolut förbud i situationer där uppgiften har varit av teknisk art och underleverantören har berörts av samma kvalitetskrav och motsvarande tillsyn som den primära serviceproducenten (GrUU 15/2018 rd, GrUU 26/2017 rd, GrUU 6/2013 rd, s. 4). Därtill har utskottet tidigare analyserat möjligheten att subdelegera uppgifter och fäst vikt vid om uppgiften är av teknisk art, hur omfattande myndighetstillsynen är och vilka kvalitetskrav och andra krav som ställs på underleverantören (GrUU 26/2017 rd, GrUU 6/2013 rd, s.4). Grundlagsutskottet har också i sin nyare utlåtandepraxis ansett att en förutsättning för vanlig lagstiftningsordning är att det är nödvändigt att begränsa och specificera möjligheten till underentreprenad att gälla den faktiska, kompletterande serviceverksamheten (GrUU 26/2017 rd).

De offentliga förvaltningsuppgifter som utförs av andra än myndigheter och som föreslås i propositionen ska med de motiveringar som anges ovan anses vara ändamålsenliga med avseende på 124 § i grundlagen.

Det föreslagna sanktionssystemets överensstämmelse med grundlagen

Den föreslagna avgiften för trafikförseelse kan påföras som påföljd för förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen enligt 120 §. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 9/2018 rd och lagutskottet i sitt utlåtande LaUU 0/2018 rd bedömt avgiften för trafikförseelse som påföljd för de lindrigaste förseelserna i vägtrafiken.

Utöver de egentliga bestämmelserna om förseelser föreslås det i propositionen att det ska införas en sex månaders karenstid för att på nytt få delta i provet för personer som handlar svikligt vid ett prov för Forsvarsmaktens TFÄ-körtillstånd.

Allmänna förutsättningar för avgift för trafikförseelse

Den straffrättsliga legalitetsprincipen

I 23 kap. i propositionen ingår en administrativ avgiftssanktion som påförs för som påföljd för brott mot lagen. Detta är den avgift för trafikförseelse som det föreskrivs om i 120 §. Förutom brottsrekvisit ska 121 och § innehålla bestämmelser om förfarandet för påförande av sanktioner, sanktionernas storlek och hur de ska verkställas. I 124 § i propositionen ingår dessutom bestämmelser om sökande av ändring i beslut som gäller sanktionsavgifter.

I grundlagsutskottets etablerade utlåtandepraxis har det ansetts att den straffrättsliga legalitetsprincip som avses i 8 § i grundlagen inte direkt riktar sig mot regleringen av administrativa påföljder. Ursprungligen har frågan uppmärksamats med avseende på kravet på exakthet (GrUU 74/2002 rd, s. 5/I). Senare har utskottet upprepade gånger nämnt detta allmänna krav på exakthet i sina bedömningar av förslag som gällt administrativa påföljdsavgifter (t.ex. GrUU 57/2010 rd, s. 2/II, GrUU 9/2012 rd, s. 2/I, GrUU 17/2012 rd, s. 6/I, GrUU 15/2014 rd, s. 2/I, GrUU 28/2014 rd, s. 2/II, GrUU 10/2016 rd, s. 7, GrUU 15/2016 rd, s. 45, GrUU 2/2017 rd, s. 5, GrUU 39/2017 rd, s. 3, GrUU 9/2018 rd, s. 3, GrUU 12/2019 rd, s. 8, 13/2019 rd, s. 8, GrUU 21/2020 rd, s. 2 och GrUU 46/2021 rd, 13 punkten.)

Grundlagsutskottet har också ansett att bestämmelser om administrativa påföljdsavgifter ska uppfylla kraven på tillräckligt exakta och tydliga bestämmelser. Trots att utskottet uttryckligen har ansett att kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen i sig inte riktar sig mot regleringen av administrativa påföljder, har det ansett att det allmänna kravet på exakthet inte kan förbigås i en reglering av detta slag (t.ex. GrUU 74/2002 rd, 2/I). Enligt utskottet ska det lagstiftas exakt och tydligt om grunderna för påföljdsavgiften och dess storlek, lika väl som om den betalningsskyldiges rättsskydd och grunderna för att verkställa lagen (t.ex. GrUU 32/2005 rd, s. 25, GrUU 55/2005 rd, s. 2/I, GrUU 57/2010 rd, s. 2/II, GrUU 10/2016 rd, s. 7, GrUU 12/2019 rd, s. 8 och GrUU 46/2021 rd, 12 punkten).

Grundlagsutskottet har också ansett att de krav som gäller så kallad blancokriminalisering, ett förfarande som utvecklats i samband med den straffrättsliga lagstiftningen, även gäller reglering av administrativa påföljdsavgifter (GrUB 25/1994 rd, s. 8/I). Utskottet har ansett att denna typ av precisering av regleringen är ett villkor för att ett lagförslag ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning (GrUU 10/2016 rd, s. 7–8).

I 120 och 121 § i propositionen föreskrivs det på det sätt som förutsätts enligt legalitetsprincipen tillräckligt noggrant avgränsat och exakt om de typer av gärningar som ska betraktas som förseelser och därmed förenas med sanktion. Det föreslås att förseelserekvisiten i 120 § ska vara indelade enligt trafikform och enligt de skyldigheter som gäller för de parter som är delaktiga i transporten.

Tillräknande

I denna proposition föreslås det att uppsåt eller vållande ska vara ett villkor för tillräknande för en förseelse. Grunden är den ståndpunkt som intogs i samband med riksdagsbehandlingen av den nya vägtrafiklagen, där det betonades att ett straffbart beteende ska vara kopplat till uppsåt eller vållande.

Av denna anledning ska dessa begrepp tolkas med beaktande av 3 kap. 6 § i strafflagen, där det föreskrivs om uppsåt, och 7 § i strafflagen, där det föreskrivs om vållande. Tolkningen kan motiveras med att grundlagsutskottet i sak har jämställt en ekonomisk påföljd av straffkaraktär med en straffrättslig påföljd (t.ex. GrUU 46/2021 rd, 12 punkten, GrUU 21/2020 rd, s. 2, GrUU 9/2018 rd, s. 2–3, GrUU 2/2017 rd, s. 4–5 och GrUU 14/2013 rd, s. 2/I).

Även EU-rätten är relevant i frågan, eftersom de föreslagna sanktionsavgifterna grundar sig antingen helt eller delvis på de skyldigheter som fastställs i EU-lagstiftningen. Utgångsläget i tolkningen av begrepp som definierar området för tillräknande är att tolkningen ska ha samma innehåll i alla situationer som gäller administrativa avgiftspåföljder (se t.ex. EU-domstolens Intertanko-avgörande; C-308/06).

Förfarandet för påförande av avgift för trafikförseelse

Förvaltningslagen ska tillämpas på påförandet av de sanktionsavgifter som föreslås i propositionen. Detta har ansetts vara viktigt i grundlagsutskottets utlåtandep Praxis när det gäller administrativa avgiftspåföljder. Enligt 31 § i förvaltningslagen ska en myndighet se till att ett ärende utreds tillräckligt och på behörigt sätt. Myndigheten ska i detta syfte skaffa den information och den utredning som behövs för att ärendet ska kunna avgöras (myndighetens utredningsskyldighet). Enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis innebär denna bestämmelse i förvaltningslagen i regel att påförandet av administrativa påföljdsavgifter inte grundar sig på omvänd bevisbörda (GrUU 32/2005 rd, s. 3/II och GrUU 9/2018 rd, s. 6.). Förvaltningslagen

utgör också i övrigt med tanke på rättssäkerheten en tillräcklig grund för påförande av den föreslagna avgiften för trafikförseelse.

Det är motiverat att befogenhet att ålägga sanktionsavgift innehas av den myndighet som utövar tillsynen över att lagstiftningen följs och som har de bästa förutsättningarna och sakkunskap att bedöma de omständigheter som utgör grund för åläggandet. Enligt den föreslagna 120 § ska avgifter för trafikförseelse påföras av polisen eller Gränsbevakningsväsendet inom respektive myndighets ansvarsområde. Dessa tillsynsmyndigheters befogenhet kan motiveras särskilt med de beslut om tillräknande och dimensionering av avgiftssanktioner som ska fattas, vilka kräver sakkunskap om de omständigheter som utgör grund för påförandet av påföljdsavgiften och om det materiella område som lagstiftningen om påförande av påföljdsavgift gäller. De administrativa sanktionerna kan också motiveras med att påförandet av sanktioner effektiviseras, vilket i praktiken kan betyda att påförandet av sanktion blir en snabbare process än ett straffrättsligt förfarande.

Då kan det också vara ändamålsenligast att alla tillsynsmyndigheter som avses i den föreslagna lagen har befogenhet att påföra de föreslagna avgiftssanktionerna. Det kan vara särskilt motiverat att Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska ha allmän tillsynsbehörighet i fråga om de trafikformer för transport av farliga ämnen som avses i denna lag.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning föreslås också ha synnerligen omfattande befogenheter att meddela föreskrifter med stöd av den föreslagna lagen. I 3 § i grundlagen föreskrivs det om en maktfördelningsprincip, enligt vilken den lagstiftande makten och den dömande makten ska separeras från varandra. Enligt 21 § i grundlagen har alla en grundläggande rättighet till rättsskydd, dvs. var och en har rätt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. På grund av de begränsande villkor som dessa principer ställer ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning enligt förslaget inte ges befogenhet att påföra sanktionsavgifter. Även det faktum är relevant att polisen och Gränsbevakningsväsendet har den bästa sakkunskapen och erfarenheten när det gäller påförande av avgifter för trafikförseelse. Polisen har ett informationssystem i vilket avgifter för trafikförseelser redan för närvarande administreras. Även Tullen och Gränsbevakningsväsendet utnyttjar polisens informationssystem.

Rättsskydd

Enligt 21 § i grundlagen ska ändring kunna sökas i ett beslut om påförande av administrativa sanktionsavgifter. Enligt grundlagsutskottet ska detta framgå klart och tydligt av lagstiftning som reglerar detta (se GrUU 28/2014 rd, GrUU 9/2012 rd och GrUU 58/2010 rd). Detta krav uppfylls på behörigt sätt i propositionen, eftersom det enligt 124 § är möjligt att söka ändring i de sanktionsavgifter som nu föreslås. Först ska omprövning begäras av den myndighet som fattat beslutet, och först efter att ett beslut om begäran om omprövning har erhållits kan ändring sökas hos förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om den högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd i enlighet med 107 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden och på en i 111 § avsedd grund.

Godtagbarheten av avgiften för trafikförseelse som påföljd för de föreslagna överträdelserna

Enligt grundlagsutskottet är det viktigt att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet

utnyttjas (se GrUU 25/2005 rd). Utskottet har därför framhållit att det i regeringens propositioner finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2, GrUU 44/2016 rd, s. 4). Bestämmelser om påföljder kan anses utgöra sådana betydande bestämmelser.

De föreslagna avgiftssanktionerna och hela sanktionssystemet utgör en del av det föreslagna systemet för övervakning av transporter av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet. Genom det hot om sanktionsavgift som föreslås i lagen strävar man efter att påverka aktörerna inom transport av farliga ämnen så att de handlar i enlighet med bestämmelserna i lagen. Bestämmelserna utgör den viktigaste delen av det system som garanterar säkra transporter. Tillsynen över transport av farliga ämnen grundar sig på förhandsanmälningar och samarbete med tillsynsmyndigheterna. Det viktigaste syftet med de föreslagna sanktionerna och grunden för deras godtagbarhet är att sträva efter att säkerställa att de föreskrivna skyldigheterna iakttas.

Den föreslagna sanktionsavgiften ska införas i syfte att förebygga icke önskvärt beteende vid transport av farliga ämnen. Preventionsmålet är således inriktat både på det framtida beteendet hos den som begått överträdelsen och i bredare utsträckning på andra potentiella lagöverträdare. Den sanktionsavgift som föreslås i denna proposition bedöms vara en tillräckligt effektiv metod för att förebygga icke önskvärt beteende i stället för de gällande bestämmelserna om överträdelser som är förenade med hot om böter. I kontrollen av förseelser enligt vägtrafiklagen har övergången till administrativa sanktioner inte bedömts ha någon effekt med tanke på icke önskvärt beteende, vilket talar för den föreslagna nya sanktionsavgiften även inom övervakningen av transporter av farliga ämnen.

De mål som satts upp i de internationella överenskommelserna och i EU-lagstiftningen anknyter enligt vad som anförts ovan till genomförandet av såväl de transport- och trafiksäkerhetsmål som de miljöpolitiska mål som har samband med transport av farliga ämnen. De konkreta målen i de internationella avtalsbestämmelserna och i EU-lagstiftningen går bland annat ut på att främja transport- och trafiksäkerheten i fråga om farliga ämnen i alla trafikformer samt att förhindra eller minska skador som förorsakas miljön i transporthändelser. Säkerhetsmålen har i vilket fall som helst enligt denna uppställning ett direkt samband med 7 § i grundlagen, där det föreskrivs om rätten till liv, och med personlig säkerhet. Målet att skydda miljön har samband med 20 § i grundlagen, där det föreskrivs om ansvaret för miljön. Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses. Vidare konstateras det i 20 § 2 mom. i grundlagen att det allmänna ska verka för att alla tillförsäkras en sund miljö. Bestämmelserna påverkar på detta sätt uttryckligen lagstiftarens och andra normgivares verksamhet.

Skyldigheten att skydda liv och hälsa enligt 7 § i grundlagen och skyldigheten att skydda miljön enligt 20 § i grundlagen påvisar ett tungt vägande samhälleligt behov som utgör fullständigt godtagbara grunder för den sanktionsreglering som föreslås i denna kompletterande regeringsproposition. I denna bedömning ska dessutom betydelsen av målet att skydda dessa grundläggande fri- och rättigheter beaktas i förhållande till skyddet för de grundläggande fri- och rättigheterna som helhet. I riksdagens grundlagsutskotts senaste praxis har det till exempel visat sig att om behovet av att balansera egendomsskyddet och den grundläggande rättigheten i fråga om miljön inte har beaktats tillräckligt väl, har detta kunnat bli en faktor som påverkar lagstiftningsordningen. Detta har inneburit att målen i anslutning till den grundläggande rättigheten i fråga om miljön har fått större betydelse jämfört med tidigare.

Proportionaliteten hos avgiften för trafikförseelse

Grundlagsutskottet förutsätter att bestämmelserna om administrativa påföljdsavgifter uppfyller kraven på proportionalitet. Kravet på proportionalitet har härletts från det proportionalitetskrav som hör till villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna, enligt vilket begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna ska vara nödvändiga för att ett godtagbart syfte ska uppnås, och det är tillåtet att inskränka grundläggande fri- och rättigheter bara om målet inte kan nås genom mindre ingrepp i rättigheterna. Vidare får inskränkningarna inte gå längre än vad som kan motiveras med beaktande av vikten av ett samhälleligt intresse som ligger bakom inskränkningen i relation till det rättsgoda som ska inskränkas (GrUU 25/1994 rd, s. 5).

När det gäller administrativa påföljdsavgifter förutsätter proportionalitetskravet för det första att lagstiftningen om påföljdsavgifter innehåller bestämmelser om påföljdernas storlek i eurobelopp (GrUU 12/2019 rd, s. 7). I kombination med kravet om att påföljdsbestämmelserna ska vara noggrant avgränsade och exakta innebär detta att sanktionsavgifternas maximi- och minimibelopp uttryckligen ska framgå av bestämmelserna om påföljdsavgifter. Det är därför av väsentlig betydelse med tanke på kravet på proportionalitet och kravet på lagbestämmelser att det i lagen föreskrivs tillräckligt detaljerat och exakt om påföljdsavgiftens storlek. I praktiken innebär detta framför allt att påföljdens maximibelopp, men vid behov även minimibelopp, ska definieras i en lagbestämmelse.

För det andra förutsätter kravet på proportionalitet att påföljdens stränghet ska fastställas. I detta avseende skiljer sig de föreslagna administrativa avgiftspåföljderna i hög grad från varandra. (se GrUU 14/2018 rd, s. 18).

För det tredje är fastställandet av påföljdens stränghet på ett naturligt sätt kopplat till dels klandervärddheten av den gärning eller försummelse som ska leda till sanktion, dels det rättsgoda som ska skyddas genom bestämmelserna. Ju mer vägande skyddsintresse det är fråga om, desto strängare och större kan påföljdsavgiften bli. Om det är fråga om en omfattande lagstiftningshelhet där olika grader av överträdelser kan förekomma med avseende på klandervärddhet, och om syftet är att föreskriva om sanktioner för många typer av lagstridig verksamhet, finns det skäl att gradera sanktionens storlek (se Lainkirjoittajan opas, avsnitt 12.10).

Administrativa påföljdsavgifter kan ofta påföras såväl fysiska som juridiska personer. Utgångspunkten är då att påföljdsavgifter påförs fysiska personer till mindre eurobelopp jämfört med de påföljdsavgifter som påförs juridiska personer. Grundlagsutskottet har med tanke på kravet på proportionalitet ifrågasatt bland annat att försummelseavgiften är minst 500 euro även för vissa försummelse som är att anse som synnerligen ringa. (se GrUU 58/2010 rd, s. 6/I).

Proportionalitetskravet förutsätter att bestämmelser om administrativa påföljdsavgifter ska inkludera en bestämmelse om de omständigheter som ska beaktas vid fastställandet av påföljdsavgiftens storlek, om det finns handlingsutrymme i fråga om påföljdsavgiftens storlek i eurobelopp (GrUU 12/2019 rd, s. 7 och GrUU 46/2021 rd, 17 punkten). Sådana omständigheter som ska beaktas är enligt grundlagsutskottet bland annat överträdelsens art, omfattning och varaktighet samt hur allvarlig överträdelsen är, den vinning som erhållits genom överträdelsen samt eventuella åtgärder som vidtagits för att lindra eller avhjälpa skadan (GrUU 46/2021 rd, 18 punkten). Utöver de ovannämnda omständigheterna kan också graden av tillräknande hos den som begått överträdelsen betraktas som relevant i helhetsbedömningen av påföljdsavgiftens storlek, om påföljdsavgift kan påföras för både uppsåtligt förfarande och förfarande som grundar sig på vållande. Detta är ofta fallet med administrativa påföljdsavgifter som uppgår till betydande eurobelopp. De minsta administrativa påföljdsavgifterna utgör däremot ofta ett fast

belopp, och därför finns det i fråga om dessa påföljdsavgifter inget behov av en bestämmelse om dimensionering av sanktion.

Enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis ska bestämmelser om beslut om att inte påföra påföljdsavgift formuleras på ett sätt som ger uttryck för bunden prövning. Bestämmelserna ska med andra ord formuleras så att beslut om att inte påföra påföljdsavgift ska fattas när de villkor som anges i lag uppfylls (GrUU 39/2017 rd, s. 4, GrUU 49/2017, s. 5–6, GrUU 21/2020 rd, s. 4 och GrUU 46/2021 rd, 17 punkten). Med tanke på proportionaliteten är det också nödvändigt att bestämmelserna om beslut om att inte påföra påföljdsavgift innefattar möjligheten att låta bli att påföra påföljdsavgift om det av särskilt skäl skulle vara oskäligt att påföra avgift (GrUU 49/2017 rd, s. 6, GrUU 21/2020 rd, s. 4 och GrUU 46/2021 rd, 5).

I 121 § i lagförslaget föreskrivs det om maximi- och minimibeloppen av avgift för trafikförseelse. De föreslagna avgiftspåföljderna ska påföras till mindre eurobelopp för fysiska personer jämfört med den påföljdsavgift som påförs juridiska personer, vilket innebär att regleringsmodellen bygger på samma princip som grundlagsutskottets ovannämnda utgångsläge.

För brott mot skyldigheten att medföra handling enligt 120 § 2 mom. 2, 3 och 5 punkten i lagförslaget kan en lindrig avgift för trafikförseelse på 40 euro påföras. Avgiften är lika stor som i fråga om den skyldighet att medföra handlingar i vägtrafiken som föreskrivs annanstans i lag. Till exempel enligt 93 § i körkortslagen kan en förare av ett fordon påföras en avgift för trafikförseelse på 40 euro, om han eller hon uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot skyldigheten enligt 32 § att medföra handlingar vid körning. Sanktionen behövs för att säkerställa att handlingar medförs vid körning, eftersom till exempel utländska förares ADR-körtillståndsuppgifter inte kan kontrolleras i Finlands informationssystem.

I fråga om andra förseelser mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen föreslås det att en variationsbredd ska införas för beloppet av avgifter för trafikförseelse. Polisen eller Gränsbevakningsväsendet ska fastställa sanktionsbeloppet i varje enskilt fall i sin egen tillsynspraxis. Polisen kan i sin böteshandbok också definiera fasta belopp som påföljder för olika förseelser. Vid förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen kan en fysisk person påföras högst 500 euro och en juridisk person högst 1 000 euro i avgift för trafikförseelse. Om en enda avgift för trafikförseelse på en och samma gång påförs för två eller flera förseelser mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen, påförs avgiften för fysiska personer höjd med 100 euro och avgiften för juridiska personer höjd med 200 euro i förhållande till den förseelse för vilken den strängaste avgiften för trafikförseelse gäller. Avgiftsbeloppen kan anses vara relativt skäliga men tillräckligt effektiva för att effektivisera iakttagandet av de skyldigheter som föreslås i lagen.

Vid bedömningen av storleken hos avgiften för trafikförseelse ska enligt 121 § 4 mom. i lagförslaget hänsyn tas till förfarandets art, omfattning, skadlighet, varaktighet och om förfarandet upprepats samt gärningsmannens ekonomiska ställning. Påföljdsavgift ska inte påföras om förfarandet ska anses vara ringa eller om det med tanke på förfarandets art, hur ofta förfarandet upprepats, förfarandets planmässighet och andra omständigheter är oskäligt att påföra avgift. I sådana fall kan gärningsmannen ges en anmärkning, om det finns anledning till det. Den föreslagna lagstiftningen överensstämmer med grundlagsutskottets utlåtandep Praxis och är proportionerligt.

Beloppen av de föreslagna avgifterna för trafikförseelse ska inte anses vara så stora att de nödvändigtvis skulle förutsätta kollegialt beslutsfattande. Avgiften för trafikförseelse ska

påföras av en polis eller gränsbevakningsman, och dess maximibelopp ska vara klart mindre än vad exempelvis de dagsböter som påförs genom bötesförfarande kan vara.

Brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen

I 8 § i grundlagen föreskrivs det om den straffrättsliga legalitetsprincipen. Enligt paragrafen får ingen betraktas som skyldig till ett brott eller dömas till straff på grund av en handling som inte enligt lag var straffbar när den utfördes. För brott får inte dömas till strängare straff än vad som var föreskrivet i lag när gärningen begicks. Den straffrättsliga legalitetsprincipen inbegriper ett särskilt krav på att lagen ska vara exakt. Enligt principen ska brottsrekvisitet för varje brott anges tillräckligt exakt i lag för att det utifrån en bestämmelses ordalydelse ska gå att förutse om en viss åtgärd eller försummelse är straffbar (GrUU 37/2016 rd, s. 2, GrUU 3/2015 rd, s. 2, GrUU 56/2014 rd, s. 2, GrUU 43/2013 rd, s. 3, GrUU 58/2010 rd, s. 3, GrUU 12/2010 rd, s. 3, GrUU 40/2002 rd, s. 7, GrUU 39/2001 rd, s. 3, GrUU 27/2000 rd, s. 3).

Öppna straffbestämmelser, dvs. så kallade blancostraffbestämmelser, där den straffbara gärningen endast består av brott mot någon lag, är inte ändamålsenliga. Om det är nödvändigt att använda blancostrafftekniken ska kedjorna av hänvisningar vara exakt angivna och de materiella bestämmelser som anger villkoren för straffbarhet ska vara avfattade med den exakthet som krävs av straffbestämmelser, och av det normkomplex som bestämmelserna ingår i ska det framgå att brott mot dem är straffbart. Utöver hänvisningarna till bestämmelser måste man dessutom försöka beskriva den straffbara gärningen i straffbestämmelsen (GrUU 46/2016 rd, s. 7, GrUU 10/2016 rd, s. 8, GrUU 31/2002 rd, s. 2, GrUU 16/2002 rd, s. 5, GrUU 45/2001 rd, s. 4, GrUU 20/1997 rd, s. 3, GrUB 25/1994 rd).

Utifrån den föreslagna straffbestämmelsens ordalydelse kan man således förutse vilken gärning eller försummelse som är straffbar, och regleringen är till denna del inte problematisk med avseende på 8 § i grundlagen.

Grundlagsutskottet har vidare ansett att det vore bättre att formulera bestämmelsen i enlighet med etablerade principer för straffrättsliga bestämmelser och höja graden av tillräknande till grov oaktsamhet, vilket uttrycks som ett villkor i inledningen av bestämmelsen. En sådan lösning är enligt utskottet etablerad inom straffrätten, vilket också har betydelse för en noga avgränsad och exakt reglering och därmed också för förutsebarheten (GrUU 56/2014 rd, s.3). Detta innebär att användningen av den lägsta graden av tillräknande (oaktsamhet) kräver särskilda skäl.

I propositionen föreslås det att den nya bestämmelsen om brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen i 44 kap. 13 § 2 mom. i strafflagen ska förutsätta uppsåt eller grov oaktsamhet. Den föreslagna regleringen är inte problematisk med tanke på 8 § i grundlagen.

Rätten att få uppgifter och skyddet för personuppgifter

Grundlagsutskottets utlåtandepraxis är förhållandevis omfattande i fråga om skyddet för personuppgifter (sammanfattningsvis om färsk utlåtandepraxis, se t.ex. GrUU 4/2021 rd, s. 2–4 inklusive hänvisningar). I princip ska lagstiftning om personuppgifter grunda sig på den allmänna dataskyddsförordningen och nationell allmän lagstiftning som kompletterar den (se GrUU 14/2018 rd, s. 4–5), och handlingsutrymmet i den nationella lagstiftningen ska motiveras (GrUU 1/2018 rd). Försvarsmakten har en särställning i och med att dess behandling av personuppgifter i stor utsträckning grundar sig på en egen speciallag (lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten), dataskyddsförordningen, och endast en ytterst liten del

av behandlingen av personuppgifter inom Försvarsmakten omfattas av annan allmän lagstiftning.

Enligt den föreslagna 56 § ska den som ger utbildning för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd förteckna uppgifter om de personer som deltar i utbildning för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd och om den utbildning de fått. Uppgifterna får lämnas ut till fordonsinspektören och Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

Enligt det föreslagna 103 § 2 mom. har Försvarsministeriet trots sekretessbestämmelserna rätt att av i denna lag avsedda myndigheter få nödvändig information om allvarliga fall av missbruk, tillbud och olyckor i samband med transport av farliga ämnen. I fråga om personuppgifter gäller rätten att få uppgifter endast nödvändiga uppgifter. Myndigheten ska i sin verksamhet ta hänsyn till kraven på behandlingen av uppgifter som ska hemlighållas på det sätt som förutsätts i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Ställningstagande till förhållandet till grundlagen samt lagstiftningsordning

Lagförslagen innehåller bestämmelser vars grundlagsenlighet bör föras till grundlagsutskottet för behandling. Sådana kan vara beslutsförfarandet enligt 6 § i republikens presidents lagförslag 1, möjligheten till administrativa sanktioner för brott mot föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag och dessa förordningars förhållande till Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter, anvisande av bemyndiganden att meddela föreskrifter till huvudstabens tekniska inspektionsavdelning samt utvidgning av tillämpningsområdet för blankostraffbestämmelsen i 44 kap. 13 § i strafflagen.

På de grunder som anförts ovan anser regeringen det önskvärt att grundlagsutskottet ger ett utlåtande i ärendet.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på förberedelser inför och genomförandet av sådan transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet samt på säkerställandet av transportsäkerheten och de säkerhetsåtgärder som krävs för transporten. Denna lag tillämpas också på transporter inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet som genomförs av en tredje part för Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets räkning, om det är fråga om sådana förhållanden som avses i 6 §.

Denna lag tillämpas också på sådan transport av farliga ämnen med en främmande stats eller internationell organisations transportmedel som hänför sig till internationella militära övningar och annat militärt samarbete, om inte något annat följer av internationella förpliktelser som är bindande för Finland.

Denna lag tillämpas på

- 1) vägtransport av farliga ämnen;
- 2) transport som utförs som i luftfartslagen (864/2014) avsedd militär luftfart eller Gränsbevakningsväsendets luftfart inom finskt territorium eller ombord på finska militära luftfartyg eller på Gränsbevakningsväsendets luftfartyg utanför finskt territorium;
- 3) transport av farliga ämnen med krigsfartyg och Gränsbevakningsväsendets fartyg inom finskt vattenområde och ombord finska krigsfartyg eller Gränsbevakningsväsendets fartyg utanför finskt vattenområde.

Denna lag tillämpas på transport av farliga ämnen också i örlogshamnar, inom örlogshamnorna, på militära flygplatser och på andra tillfälliga områden.

På transport av farliga ämnen i sådan terräng som avses i terrängtrafiklagen (1710/1995) tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om vägtransport.

2 §

Avgränsning av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på sådana farliga ämnen som hör till ett transportmedels vapensystem eller något annat system och som finns i transportmedlet för att användas för avsett ändamål.

Denna lag tillämpas inte på transport av farliga ämnen på järnväg.

Denna lag tillämpas inte på lagring, flyttning eller annan hantering av farliga ämnen inom Försvarsmaktens produktionsanläggnings- eller upplagsområden, om åtgärden inte hör nära samman med vägtransport, fartygstransport eller lufttransport.

Denna lag tillämpas inte på luftfartyg för lufttankning eller på flygverksamhet i anslutning till lufttankning, där bränslet finns i transportmedlet för att användas för avsett ändamål.

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

Lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) tillämpas inte på Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets transporter av farliga ämnen, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *farliga ämnen* sådana ämnen, blandningar, lösningar, föremål, redskap och varor som på grund av sin explosions-, brand-, smitto-, strålnings- eller miljöfarlighet, antändlighet, reaktivitet, giftighet, frätande verkan eller risken för farliga reaktioner eller någon annan motsvarande egenskap vid transport kan medföra skada för människor, miljö eller egendom;

2) *transport* egentlig transport av farliga ämnen och transportförpackningar, transporttankar och transportcontainrar som innehåller farliga ämnen, temporära avbrott i färden i samband med transporten på grund av transportförhållandena och trafiken samt lastningen på transportmedlet, annan lastning, lossning och hantering samt tillfällig förvaring;

3) *vägtransport* transport med ett motordrivet fordon som har minst fyra hjul eller som är bandburet och vars konstruktiva hastighet är högre än 25 kilometer i timmen samt dess släpfordon på vägar som avses i vägtrafiklagen (729/2018) samt transport inom hamn-, upplags- och fabriksområden, flygplatser och motsvarande områden, om den hör nära samman med transporten på väg;

4) *fartygstransport* transport av styckegods med Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets fartyg när godset transporteras i förpackningar, tankar, containrar eller på andra motsvarande sätt;

5) *lufttransport* transport med sådana militära luftfartyg som avses i luftfartslagen eller med Gränsbevakningsväsendets luftfartyg,

6) *örlogshamn* en hamn i Försvarsmaktens besittning;

7) *örlogshamn* område ett civilt hamnområde eller en civil hamn som helt eller delvis är i Försvarsmaktens besittning;

8) *militär flygplats* en flygplats som fungerar som bas för militär luftfart;

9) *örlogshamn* innehavare den som driver en örlogshamn och dess funktioner, svarar för dess tjänster och besitter eller äger örlogshamnen eller förvaltar örlogshamnområdet med stöd av ett avtal;

10) *militärflygplatsoperatör* den som driver en militär flygplats och dess funktioner, svarar för dess tjänster och äger flygplatsområdet eller förvaltar det;

11) *icke-pi-märkta tryckbehållare och tryckbärande tankar* sådana tryckbehållare och tryckbärande tankar som inte är transportabla tryckbärande anordningar i den mening som avses i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/35/EU om transportabla tryckbärande anordningar och om upphävande av rådets direktiv 76/767/EEG, 84/525/EEG, 84/526/EEG, 84/527/EEG och 1999/36/EG och som inte är tankar som töms eller fylls under tryck och som under transporten är tryckfria men vilkas tömnings - eller påfyllningstryck överstiger 0,5 bar;

12) *besiktningsorgan* ett organ som godkänts av en finsk myndighet och som har rätt att vidta åtgärder som krävs för att visa att förpackningar, tankar och containrar avsedda för transport av farliga ämnen samt tillhör till dessa överensstämmer med kraven;

13) *transportabel tryckbärande anordning* tryckbehållare, tryckbärande tankar och andra tryckbärande anordningar samt deras ventiler och andra tillhör enligt artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/35/EU om transportabla tryckbärande anordningar och om upphävande av rådets direktiv 76/767/EEG, 84/525/EEG, 84/526/EEG, 84/527/EEG och 1999/36/EG (*direktivet om transportabla tryckbärande anordningar*);

14) *pi-märke* det märke enligt artikel 15 i direktivet om transportabla tryckbärande anordningar som visar att en transportabel tryckbärande anordning överensstämmer med kraven på bedömning av överensstämmelse;

15) *ADR-överenskommelsen* överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR) (FördrS 23/1979);

16) *SOLAS-konventionen* 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss (FördrS 11/1981);

17) *IMDG-koden* den kod som anges i kapitel VII del A regel 1 i bilagan till SOLAS-konventionen och som innehåller bestämmelser om transport av farliga ämnen som styckegods på fartyg;

18) *ICAO-TI-bestämmelserna* de tekniska bestämmelser om lufttransport av farliga ämnen som med stöd av konventionen angående internationell civil luftfart (FördrS 11/1949) publiceras som standarder;

19) *säkerhetsrisk* en risk för verksamhet som är straffbar enligt lag och som syftar till att äventyra säkerheten vid transport av farliga ämnen eller den allmänna säkerheten,

20) *skyddsåtgärder* åtgärder och förfaranden i syfte att avvärja säkerhetsrisker och förhindra stöld och annat uppsåtligt missbruk av de farliga ämnen som transporteras;

21) *bulkcontainer* andra än i 1972 års internationella konvention om säkra containrar (FördrS 111/1999) avsedda containrar som används för transport av fasta ämnen i direkt kontakt med containerns innerväggar;

22) *fordonsinspektör* en i lagen om fordonsbesiktningsverksamhet (957/2013) avsedd fordonsinspektör som utför besiktningar inom Försvarsmakten och en försvarsministeriets förordning (23/2013) som utfärdats med stöd av körkortslagen (386/2011) avsedd fordonsinspektör som tar emot examina inom Försvarsmakten;

23) *beställare av lufttransport* en försvarsgren, ett truppförband, en enhet i ett truppförband eller, i fråga om begäranden om handräckning, ett operationscenter.

5 §

Tillämpning av internationella militära standarder på transporter

Försvarsministeriet godkänner sådana militära standarder som gäller de tekniska kraven på transport av farliga ämnen.

6 §

Tillämpning av denna lag vid höjning av beredskapen och under undantagsförhållanden

När ett tvingande behov som uppstår i Finlands säkerhetspolitiska omgivning förutsätter det och när republikens president har konstaterat att ett sådant behov föreligger (*höjning av beredskapen*) samt under undantagsförhållanden enligt 3 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i beredskapslagen (1552/2011) eller försvarstillstånd enligt 1 § i lagen om försvarstillstånd (1083/1991) är det möjligt att enligt vad som närmare föreskrivs om saken i denna lag avvika från de bestämmelser som gäller transport av farliga ämnen och som tillämpas under normala förhållanden.

Republikens president konstaterar att ett i 1 mom. avsett tvingande behov i Finlands säkerhetspolitiska omgivning föreligger på föredragning av kommendören för försvarsmakten i ett sådant beslutsförfarande som avses i 32 § 2 mom. i lagen om försvarsmakten (551/2007) på så sätt att försvarsministern ska vara närvarande och uttala sin uppfattning om saken. Dessutom kan statsministern vara närvarande och uttala sin uppfattning om saken. Republikens presidents beslut ska återkallas när situationen tillåter det. Bestämmelser om överföring av ett militärt kommandomål för att avgöras av presidenten i statsrådet finns i 3 mom. i den paragrafen.

Vid tillämpningen av sådana undantag som det föreskrivs om nedan och som följer av denna paragraf är Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet avsändare och mottagare enligt denna lag.

De undantag som anges i denna lag tillämpas under sådana förhållanden som avses i denna paragraf även på transporter som utförs av en tredje part för Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets räkning.

2 kap.

Allmänna säkerhetsprinciper

7 §

Skyldighet att känna till krav

Den som bedriver transport av farliga ämnen eller annan verksamhet som anknyter till sådan transport ska känna till de krav som gäller för verksamheten enligt denna lag samt i bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

8 §

Aktsamhets- och försiktighetsplikt

Behövlig aktsamhet och försiktighet ska iakttagas vid transport av farliga ämnen och i annan anknyttande verksamhet, med beaktande av det ämne som transporteras, dess mängd och farlighet samt transportformen.

Vid transport av farliga ämnen ska förpackaren, avsändaren, beställaren av flygtransporten, avlastaren, transportören, föraren och mottagaren samt andra som påverkar säkerheten för sin del se till att de åtgärder vidtas som behövs för att förebygga olyckshändelser och minimera deras eventuella skadeverkningar för människor, miljö eller egendom.

9 §

Transportförbud

Om ett farligt ämne inte är klassificerat, om föreskrivna uppgifter om ämnet inte har lämnats, om transportmedlet eller transportsättet inte är säkert eller om transporten i övrigt inte genomförs säkert på ett sådant sätt som avses i denna lag och i bestämmelser eller föreskrifter som utfärdas med stöd av den får ämnet inte transporteras, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

3 kap.

Klassificering, märkning och transportinformation

10 §

Klassificering av farliga ämnen

Ämnets farliga egenskaper ska identifieras för transporten. Ett farligt ämne får inte överlämnas för transport eller transporteras om ämnets egenskaper är för farliga för transport. För att säkerställa transportsäkerheten ska farliga ämnen klassificeras enligt sina farliga egenskaper. Klasserna är

- Klass 1 Explosiva ämnen och föremål
- Klass 2 Gaser
- Klass 3 Brandfarliga vätskor
- Klass 4.1 Brandfarliga fasta ämnen, självreaktiva ämnen, polymeriserande ämnen och fasta okänsliggjorda explosivämnen
- Klass 4.2 Självantändande ämnen
- Klass 4.3 Ämnen som utvecklar brandfarlig gas vid kontakt med vatten
- Klass 5.1 Oxiderande ämnen
- Klass 5.2 Organiska peroxider
- Klass 6.1 Giftiga ämnen
- Klass 6.2 Smittförande ämnen
- Klass 7 Radioaktiva ämnen
- Klass 8 Frätande ämnen
- Klass 9 Övriga farliga ämnen och föremål.

En benämning baserad på ämnets klassificering samt andra uppgifter för identifiering, utifrån vilka ämnets transportkrav kan bestämmas, ska användas vid transporten.

Farliga ämnen med egenskaper som vid transport medför allvarlig fara för människor, miljö eller egendom får överlämnas för transport och transporteras endast om Säkerhets- och kemikalieverket utifrån sina provresultat och annan behövlig information har säkerställt att ämnet lämpar sig för transport och har klassificerat det eller fastställt ämnets klass och benämning.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 8 § 5 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 5 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska basera sig på internationella militära standarder.

Klassificeringen av explosiva utlösningsanordningar som förpackats och kombinerats på nytt under förhållanden som avses i 6 § godkänns av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

11 §

Transportering av farliga ämnen för förstöring

Om ett farligt ämne som har tillhört eller på grund av dess art med fog kan antas ha tillhört antingen Finlands eller något annat lands försvarsmakt som handräckning till en annan myndighet eller med stöd av vad som föreskrivs i någon annanstans i lag ska transporteras för att förstöras, får det transporteras även om det inte har klassificerats. Före transporten ska en person som tjänstgör vid Försvarsmakten och som har tillräcklig kompetens säkerställa att det farliga ämnet kan transporteras på ett säkert sätt.

12 §

Märkning av varningsinformation

För att säkerställa säkra transporter och med tanke på olyckor ska förpackningar, tankar och containrar som överlämnas för transport och innehåller farliga ämnen samt transportmedel och andra transportenheter som används för vägtransport eller fartygstransport av farliga ämnen med en lämplig metod tydligt förses med märkningar och märken för identifiering av ämnets och lastens farlighet.

Under sådana förhållanden som avses i 6 § behöver man inte märka ut varningsinformation på tankar, containrar samt transportmedel och andra transportenheter som används för vägtransport och fartygstransport, om det behövs för att skydda transporten mot avsiktlig skadegörelse.

Varningsinformationen behöver inte märkas ut på transportmedlet, om transportmedlet huvudsakligen används i terräng och högst 40 kilogram av det farliga ämnet transporteras.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 9 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas till övriga delar än vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. på transporter av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

13 §

Uppgifter om farliga ämnen och andra uppgifter som behövs för transporten

Tydligt angivna klassificeringsuppgifter om de farliga ämnen som transporteras samt de övriga viktigaste uppgifterna om transporten ska för säkerställande av tillbörlig hantering och med tanke på olyckor eller tillbud medfölja transporten.

Uppgifter om ämnets mängd, transportsättet, försändelsens överensstämmelse med kraven och om förpackning, lastning, stuvning och andra motsvarande omständigheter i samband med säkring och transport av försändelser och last samt andra uppgifter som behövs för att säkerställa en säker transport ska medfölja transporten eller förmedlas för transporten.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 10 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av

internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

Under förhållanden som avses i 6 § kan avvikelse göras från avsändarens och mottagarens adressuppgifter, om det behövs för att skydda transporten mot avsiktlig skadegörelse. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare föreskrifter om innehållet i och sättet för genomförandet av dessa avvikelser.

14 §

Transportinformation i elektroniskt format och bevarande av transportinformation

I 13 § avsedda uppgifter om det farliga ämnet och andra uppgifter som behövs för transporten samt de handlingar som innehåller denna information får vara elektroniska, om de metoder som används för att verifiera, lagra och bearbeta data uppfyller kraven på så sätt att informationen har samma beviskraft och finns tillgänglig under transporten på samma sätt som handlingar på papper.

Avsändaren och transportören eller vid fartygstransporter avlastaren, avsändaren och transportören ska bevara de handlingar som innehåller transportinformationen eller motsvarande elektroniska uppgifter i minst tre månader efter avsändandet eller transporten.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 11 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

4 kap.

Säkerhetskrav för transporter och transportmedel

15 §

Transportsätt

Farliga ämnen ska överlämnas för transport och transporteras på behörigt sätt utifrån ämnets farliga egenskaper i en sluten förpackning eller tank som till konstruktionen med sina anordningar och sin utrustning lämpar sig för ämnet. Fasta farliga ämnen får transporteras löst i en container och i lastutrymmet i ett fordon eller en vagn, och anordningar, maskiner, redskap och andra föremål som innehåller farliga ämnen får transporteras utan förpackning i en vagg, korg eller hanteringsanordning eller på annat sätt oförpackade, om läckage av det farliga ämnet till följd av temperatur, fuktighet, tryckförändringar eller andra krafter som inverkar i sedvanliga transportförhållanden har förhindrats.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 12 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av

internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

16 §

Last

En last som innehåller farliga ämnen ska lastas, stuvras och lossas på ett säkert sätt som inte medför fara. Lasten ska placeras, fästas eller på annat sätt säkras på ett tryggt sätt i transportmedlet och i det utrymme som används som lastutrymme så att de krafter som inverkar vid normala transporter inte orsakar fara på grund av ämnet eller till följd av att ämnet läcker ut eller att lasten lossnar eller förflyttar sig.

Förpackningar, tankar och containrar som innehåller farliga ämnen ska separeras från varandra och från den övriga lasten om egenskaperna hos de farliga ämnen som finns i förpackningarna, tankarna och containrarna förutsätter det. Vid en ändamålsenlig placering ska farans art beaktas. Dessutom ska det på ett ändamålsenligt sätt säkerställas att skyddsavstånd, ventilation, temperaturkontroll och brandförebyggande åtgärder är tillräckliga och att andra särskilda åtgärder som den transporterade lastens art kräver vidtas.

Vid sjö- och lufttransporter som hänför sig till underhåll ska farliga ämnen som inte är kompatibla placeras på tillräckligt avstånd från varandra för att garantera en säker transport.

I samband med hanteringen av lasten är det förbjudet att röka och göra upp öppen eld.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Genom förordning av försvarsministeriet får utfärdas närmare bestämmelser om lastning, stuvning, separering, användning av lastutrymme, lastens placering, fästning, säkring, separering, lossning, särskilda åtgärder som lastens art kräver och detaljerade säkerhetsåtgärder i samband med dessa.

17 §

Hantering av last vid vägtransport

Under parkering som behövs vid vägtransporter ska fordonet övervakas eller parkeras på en säker plats, om det farliga ämnet kan medföra fara under den tid som fordonet är parkerat. Om ämnets art eller mängd kan medföra fara får fordonet inte parkeras i en tätort eller på en livligt trafikerad plats ens för underhållsåtgärder, förutom i tvingande situationer. Den lokala polisen ska underrättas om långvarigare parkering som behövs i tvingande situationer.

Farliga ämnen får inte vid vägtransport lastas eller lossas på allmän plats om inte

- 1) lastningen eller lossningen av säkerhetsskäl är brådskande och nödvändig eller
- 2) det för lagring, förvaring, användning eller hantering av de farliga ämnena på lastnings- eller lossningsplatsen finns ett sådant tillstånd eller har gjorts en sådan myndighetsanmälan som krävs enligt någon annan lag.

Bestämmelser och Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som utfärdats med stöd av 14 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som gör det möjligt att avvika från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller

genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationella militära standarder.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan under sådana förhållanden som avses i 6 § meddela föreskrifter som avviker från 1 mom.

18 §

Anvisningar och utrustning för olyckor, tillbud och nödsituationer

Säkerhetsanvisningar på ett språk som besättningen förstår ska finnas lätt tillgängliga vid transporten, och de ska innehålla förhållningsregler för besättningen i fall av olyckor, tillbud och nödsituationer samt information om särskilda faror som kan förekomma vid olyckor, tillbud eller nödsituationer.

Behövlig personlig skyddsutrustning, tillräcklig brandsläckningsutrustning och annan utrustning för olyckor, tillbud och nödsituationer samt annan utrustning för transport av det ämne som transporteras ska medföras lätt tillgänglig under transporten.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 15 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan under sådana förhållanden som avses i 6 § meddela föreskrifter som avviker från 1 och 2 mom.

19 §

Transportmedel

För transport av farliga ämnen får endast sådana fartyg, luftfartyg, transportenheter och fordon användas som är lämpliga för transporten, som överensstämmer med de bestämmelser och föreskrifter som rör transporten och som är säkra för den avsedda användningen. De transportmedel och de utrymmen som används som lastutrymmen som används för transporterna ska till sin konstruktion, sitt skick, sina tekniska egenskaper och sin utrustning vara ändamålsenliga för transport av farliga ämnen.

Farliga ämnen får i transportmedel transporteras endast i utrymmen som är lämpliga för transport av ämnet i fråga med det transportsätt som används. Användning av lastutrymmen, kabiner i luftfartyg och andra utrymmen i transportmedel för transport av farliga ämnen samt mängden farliga ämnen i transportmedel ska begränsas, om ämnets farliga egenskaper vid det transportsätt som används eller transporten i övriga fall kan medföra fara.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 16 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrift enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Under normala förhållanden får avvikelserna inte gälla den tillåtna totala nettomassa per transportenhet av det explosiva ämne som ingår i den explosiva

vara som transporteras. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

Under förhållanden som avses i 6 § kan man av särskilda skäl avvika också från den tillåtna totala nettomassa per transportenhet för det explosiva ämne som ingår i den explosiva vara som transporteras, så att begränsningarna för fordonets eller fordonskombinationens totala massa på väg inte överskrids och den totala nettomassan för det explosiva ämne som ingår i den explosiva varan är högst två gånger den totala nettomassa som under normala förhållanden är tillåten, och transportenheten har ADR-godkännande.

20 §

Godkännande och besiktning av fordon som används för transport av farliga ämnen

Fordon som i enlighet med 17 § i lagen om transport av farliga ämnen är TFÄ-ADR-godkända och TFÄ-ADR-besiktade för transport av farliga ämnen får även användas för sådana transporter av farliga ämnen som avses i denna lag.

Med avseende på användning för vägtransport av farliga ämnen ska Försvarsmaktens fordon som inte är TFÄ-ADR-godkända för säkerställande av skicket och överensstämmelsen med tekniska krav vara godkända för transport av farliga ämnen (*Försvarsmaktens TFÄ-godkännande*) och vara periodiskt besiktade (*Försvarsmaktens TFÄ-besiktning*). Efter Försvarsmaktens första TFÄ-godkännande ska fordonet årligen genomgå Försvarsmaktens TFÄ-besiktning. Fordon som avses i 2 mom. och fordon som godkänts i Försvarsmaktens TFÄ-besiktning beviljas ett intyg som ger rätt att transportera farliga ämnen. Vid Försvarsmaktens TFÄ-besiktning kan giltighetstiden för intyget förlängas eller ett nytt intyg beviljas. Intyget ska förvaras i transportenheten.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan bevilja befrielse från Försvarsmaktens TFÄ-besiktning som ett typgodkänt fordon ska genomgå inför Försvarsmaktens första TFÄ-godkännande, om granskningsavdelningen har fått en tillräcklig utredning om att fordonet uppfyller de krav som gäller fordonets konstruktion.

Om ett fordon på grund av tekniska brister eller fordonets skick inte godkänns i Försvarsmaktens TFÄ-besiktning ska det underkännas. Ett fordon som har underkänts kan godkännas vid en efterkontroll. Efterkontrollen ska utföras inom två månader från det att fordonet underkändes. Vid efterkontrollen kontrolleras de kontrollobjekt där fel eller brister konstaterades vid Försvarsmaktens TFÄ-besiktning eller vid föregående efterkontroll. Om Försvarsmaktens TFÄ-godkännande, Försvarsmaktens TFÄ-besiktning eller efterkontrollen avbryts av en i 29 § i militärfordonslagen (332/2023) avsedd anledning, får Försvarsmaktens avbrutna TFÄ-godkännande eller Försvarsmaktens TFÄ-besiktning eller efterkontrollen slutföras på samma verksamhetsställe inom högst en månad efter Försvarsmaktens TFÄ-godkännande eller Försvarsmaktens TFÄ-besiktning.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 17 § 5 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 6 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

21 §

Godkännande av transportmedel vid höjning av beredskapen och under undantagsförhållanden

Under sådana förhållanden som avses i 6 § ska avsändaren kontrollera transportmedlets överensstämmelse med kraven för transport av farliga ämnen, om transportmedlet saknar ett giltigt intyg över godkänd TFÄ-ADR-besiktning eller Försvarmaktens TFÄ-besiktning. Transportmedlet ska uppfylla kraven samt vara lämpligt för transporten i fråga, vägtrafikdugligt och periodiskt besiktigt. Transportmedlet ska så nära som möjligt motsvara kraven på en transportenhet för farliga ämnen under normala förhållanden. Om transportmedlet saknar intyg kan dess överensstämmelse med kraven verifieras med avsändarens intyg om godkännande.

Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet gör på förhand en bedömning av fastställandet av kraven för det i 1 mom. avsedda transportmedlet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare föreskrifter om de tekniska minimikraven på transportmedel och om utformningen av och innehållet i intyget om godkännande. Intyget om godkännande ska medfölja vid transporten.

22 §

Godkännande av transportmedel för transport av explosiva varor

Om en explosiv vara eller en explosiv vara som har tillhört eller på grund av dess art med fog kan antas ha tillhört antingen Finlands eller något annat lands försvarsmakt och det som handräckning eller med stöd av vad som föreskrivs i någon annan lag förutsätts att den explosiva varan transporteras för att förstöras, kan för transporten användas ett separat släpfordon som har konstruerats och tillverkats så att det tål att den explosiva varan exploderar och yttre skador på släpfordonet i trafiken inte ökar explosionsrisken för den explosiva vara som transporteras. Om det med tanke på arten av den explosiva vara som transporteras är nödvändigt, kan det för säker transport av den explosiva varan också användas fordon, containrar och andra motsvarande lösningar som lämpar sig för transporten och som är särskilt konstruerade för varje enskilt fall och tillverkade för detta ändamål.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan meddela närmare föreskrifter om de släpfordon som används, om de fordon, containrar och andra motsvarande lösningar som lämpar sig för transport och som planeras och konstrueras i de olika enskilda fallen samt om förfarandet för godkännande av dem.

23 §

Anmälan och registrering av uppgifter om Försvarmaktens TFÄ-godkännande och TFÄ-besiktning

Den myndighet som beviljar Försvarmaktens TFÄ-godkännande och som utför Försvarmaktens TFÄ-besiktningar ska föra in uppgifter om att ett fordon har beviljats Försvarmaktens TFÄ-godkännande och genomgått Försvarmaktens TFÄ-besiktning i det militärfordonsregister som avses i 15 § i militärfordonslagen.

24 §

Användning av internationella militärfordon för transport av farliga ämnen

Sådana internationella militärfordon som avses i 40 § i militärfordonslagen får användas för transporter av farliga ämnen enligt denna lag om fordonet är godkänt för att utföra sådana.

Den sändande staten ansvarar för att fordonet på behörigt sätt har godkänts och besiktats eller kontrollerats för transport av farliga ämnen.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare föreskrifter om de krav som gäller vid internationella militärfordons ankomst till landet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 1 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

25 §

Förhandsgodkännande, tillstånd och förhandsanmälan

Innan ett ämne överlämnas för transport ska avsändaren och vid fartygstransporter avlastaren eller avsändaren försäkra sig om att godkännande eller tillstånd för transporten har inhämtats hos den behöriga myndigheten, om transporten medför allvarlig fara för människor, miljö eller egendom.

För transport av radioaktiva ämnen ska avsändaren och vid fartygstransporter avlastaren eller avsändaren innan ämnet överlämnas för transport försäkra sig om att

1) den behöriga myndighetens godkännande för transport på särskilda villkor har inhämtats ifall sedvanliga transportkrav inte kan tillämpas på en transport eller ifall en försändelse innehåller ämnen där aktiviteten eller mängden radioaktiv förorening är stor;

2) en förhandsanmälan om transport görs till den behöriga myndigheten om försändelsen under transporten kan medföra fara för människor, miljö eller egendom.

För godkännande och tillstånd ska ansökan innehålla uppgifter om transporten, det ämne som transporteras, genomförandet av de åtgärder och särskilda försiktighetsåtgärder som behövs vid transporten samt uppgifter och redogörelser som visar att transporten är säker. I intyget om godkännande bekräftar den behöriga myndigheten att de säkerhetskrav som tillämpas på transporten är uppfyllda. För att säkerställa säkerheten kan beslutet om godkännande förenas med villkor som gäller transporten och det ämne som transporteras.

Förhandsanmälan ska innehålla tillräckliga uppgifter för att försändelsen ska kunna identifieras samt uppgifter om transporten och det ämne som transporteras. Ingen separat anmälan förutsätts om de uppgifter som krävs för transporten har lämnats i en i 3 mom. avsedd ansökan.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 20 § 5 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 5 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

26 §

Omsorgsplikt vid lufttransport av farliga ämnen

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska se till att den som utför lufttransport med hjälp av sin utbildning, givna anvisningar och tillgängliga luftfartyg och metoder kan garantera säkerheten vid hanteringen och transporten av farliga ämnen i alla skeden av lufttransporten.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan meddela föreskrifter om sådana tekniska detaljer som baserar sig på internationella militära standarder och som avses i 1 mom.

5 kap.

Säkerhetskrav för förpackningar, tankar och containrar

27 §

Säkra förpackningar, tankar och containrar

Förpackningar, tankar och containrar som används för transport av farliga ämnen ska konstrueras, tillverkas, utrustas, besiktas, provas och märkas så att de tål normal påfrestning och belastning vid transporten så att de är säkra att användas för transport. Förpackningar, tankar och containrar ska vara tillverkade av material med tekniska egenskaper som lämpar sig för användningsförhållandena. De ska ha den utrustning och de tillbehör för att säkerställa säker användning som krävs för användningsändamålet, och dessa ska vara tillräckliga och fungera korrekt.

Förpackningar, tankar och containrar samt deras utrustning och tillbehör ska kunna användas säkert i de planerade användningsförhållandena. De ska användas, underhållas och vid behov rekonditioneras så att de inte äventyrar någons hälsa, säkerhet, egendom eller miljön.

Den förordning av statsrådet och de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 23 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet.

28 §

Överensstämmelse med kraven för förpackningar, tankar och bulkcontainrar

Överensstämmelse med kraven för förpackningar, tankar och bulkcontainrar avsedda för transport av farliga ämnen inklusive ventiler och tillbehör som är nödvändiga för säkerheten ska visas genom en bedömning av överensstämmelse och ett godkännande som beviljas utifrån bedömningen. Godkännandet kan beviljas för en viss tid.

Vid behov ska den fortlöpande överensstämmelsen med kraven för förpackningar, tankar och bulkcontainrar som tagits i bruk visas genom periodiska besiktningar som utförs av ett besiktningsorgan.

Ett intyg eller annat motsvarande dokument ska utfärdas om påvisad överensstämmelse med kraven, och av intyget eller dokumentet ska det framgå att förpackningen, tanken eller bulkcontainern bedömts, besiktats och uppfyller kraven på konstruktion, tillverkning och besiktning. Förpackningar, tankar och bulkcontainrar ska förses med tillverkningsmärkning och en märkning som intygar överensstämmelse med kraven.

Den förordning av statsrådet och de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 24 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

29 §

Förpackningars, tankars och bulkcontainrars konstruktion

Förpackningar, tankar och bulkcontainrar avsedda för transport av farliga ämnen får endast tillverkas i enlighet med ett godkännande som beviljats efter en bedömning av konstruktionens och tillverkningens överensstämmelse med kraven och under godkännandets giltighetstid.

För att garantera överensstämmelsen med kraven ska besiktningsorganet säkerställa kvaliteten på tillverkning och rekonditionering samt provning i samband med dessa. Det besiktningsorgan som beviljat godkännandet för en tryckbehållare eller en tank ska övervaka tillverkningen av tryckbehållaren eller tanken eller på annat sätt försäkra sig om att tillverkningen överensstämmer med kraven.

Uppgifter om konstruering, konstruktion, tillverkning och provning i samband med dessa ska inkluderas i den dokumentation som visar att de tekniska kraven uppfylls. Innehavaren av ett godkännande för en förpackning eller en tank ska bevara intyget eller dokumentet om godkännande under hela den tid som produkten tillverkas och en tillräckligt lång tid efter att tillverkningen upphört för att möjliggöra senare kontroll, bedömning och övervakning av överensstämmelsen med kraven.

Användare ska ha tillgång till uppgifter med vars hjälp de kan försäkra sig om att produkten är ändamålsenlig och säker för den planerade transporten av farliga ämnen.

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska iaktta Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 25 § 5 mom. i lagen om transport av farliga ämnen.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 5 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

30 §

Användning av förpackningar, tankar och containrar samt säkerhetskrav på förpackningar som inte är fulla

Förpackningar, tankar och containrar får användas för transport av farliga ämnen om de är av god kvalitet, lämpliga för användningsändamålet och ändamålsenliga så att de tål stötar och påfrestningar som uppstår vid normal transport samt kemisk och eventuell annan påverkan av det ämne som transporteras, och inte reagerar med innehållet på ett farligt sätt eller bildar farliga föreningar med innehållet.

Ett villkor för fortsatt användning av förpackningar, tankar och containrar är på behörigt sätt genomgångna periodiska besiktningar och provningar, om inte en säker användning äventyras på grund av en olycka eller någon annan omständighet som kräver rekonditionering eller andra åtgärder som garanterar säkerheten. Ägaren eller innehavaren ska under den tid som produkten används bevara den giltiga tekniska dokumentationen över de periodiska besiktningarna och provningarna för att det ska vara möjligt att senare bedöma och övervaka överensstämmelsen med kraven.

Under sådana förhållanden som avses i 6 § kan avvikelser göras från bestämmelserna i denna paragraf, om tidsfristen för godkännande av förpackningar och tankar avsedda för transport av farliga ämnen har löpt ut. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan under sådana förhållanden som avses i 6 § ge tillstånd att använda icke-typgodkända förpackningar, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten eller det internationella militära samarbetet.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 26 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Ett kolli med explosiva varor som inte är fullt måste förpackas på ett sätt som motsvarar det ursprungliga kollit. Explosiva varor får samemballeras, om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten eller övningar som hänför sig till den.

Närmare bestämmelser om samemballering och sammansättning av sådana kollin med explosiva varor som inte är fulla utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

31 §

Alternativa lösningar och tekniska specifikationer för förpackningar, tankar och bulkcontainrar

För att beakta den vetenskapliga och tekniska utvecklingen får en myndighet godkänna alternativa lösningar och tekniska specifikationer som avviker från konstruktions-, tillverknings- och provningskraven på förpackningar, tankar och bulkcontainrar. Beslutet om godkännande fattas av

1) Säkerhets- och kemikalieverket och under sådana förhållanden som avses i 6 § även Huvudstabens tekniska granskningsavdelning när det gäller andra förpackningar, tankar och bulkcontainrar än sådana som är avsedda för transport av radioaktiva ämnen;

2) Strålsäkerhetscentralen när det gäller förpackningar och tankar som är avsedda för transport av radioaktiva ämnen.

För godkännande förutsätts att

1) det är fråga om en nödvändig avvikande teknisk lösning eller ett specialfall;

2) den behöriga myndigheten enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland eller enligt Europeiska unionens lagstiftning har möjlighet att godkänna alternativa lösningar och tekniska specifikationer;

3) förpackningen, tanken eller bulkcontainern uppfyller de minimikrav på konstruktion, tillverkning och provning som transportsäkerheten och överensstämmelsen med kraven förutsätter;

4) minst motsvarande hållfasthet och säkerhet vid transportanvändning uppnås med hjälp av de alternativa lösningarna och tekniska specifikationerna som med de krav som annars iakttas.

Säkerhets- och kemikalieverket och Strålsäkerhetscentralen ska underrätta Huvudstabens tekniska granskningsavdelning om alternativa lösningar och tekniska specifikationer som de godkännt.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 27 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

32 §

Skyldighet att lämna uppgifter om tankar och tryckbehållare till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska anmäla tankar och tryckbehållare med en volym som överstiger 450 liter och som tas i bruk i Finland för transport av farliga ämnen till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning. Anmälan ska innehålla tankens eller tryckbehållarens tekniska data och uppgifter om tillverkaren, ägaren och innehavaren.

Det besiktningsorgan som besiktat en sådan tank eller tryckbehållare som avses i 1 mom. ska komplettera anmälan med uppgifter om besiktningen och lämna alla uppgifter om tanken eller tryckbehållaren till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning efter besiktningen. Om besiktningarna har utförts utanför Finland är Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet skyldiga att komplettera och lämna in uppgifterna.

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet, som är ansvariga för anmälan, ska underrätta Huvudstabens tekniska granskningsavdelning om uppgifterna ändras och om tanken eller tryckbehållaren tillfälligt eller permanent tas ur bruk så att den inte längre används för transport av farliga ämnen. När tankar eller tryckbehållare som tagits ur transportbruk på nytt tas i bruk för transport av farliga ämnen ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning underrättas om detta.

Den förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 28 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

6 kap.

Tillfällig förvaring

33 §

Förutsättningar för tillfällig förvaring

Farliga ämnen får förvaras tillfälligt endast på grund av byte av transportform eller transportmedel eller när transporten i övrigt nödvändigtvis kräver tillfällig förvaring. Under tillfällig förvaring ska transportören, beställaren eller avsändaren på begäran av tillsynsmyndigheten visa upp handlingar där transportens avsändnings- och mottagningsplats framgår. Transportförpackningar och transporttankar får inte öppnas under den tillfälliga förvaringen, om det inte är nödvändigt för eventuella inspektioner som utförs av tillsynsmyndigheten.

34 §

Plats för tillfällig förvaring

Farliga ämnen får förvaras tillfälligt endast på för ändamålet avsedda platser i en örlogshamn, inom ett örlogshamn område, på en militär flygplats, i en för militär verksamhet avsedd terminal och på andra platser för upprepad, tillfällig förvaring med en intern räddningsplan samt på andra platser för tillfällig förvaring.

Endast sådana mängder farliga ämnen som är motiverade med tanke på transportverksamheten och som garanterat kan förvaras säkert får transporteras och förvaras tillfälligt på platser för tillfällig förvaring.

På platser för tillfällig förvaring ska utförandet av transporten och hanteringen av försändelser och laster i samband med transporten ordnas och planeras så att de farliga ämnena inte äventyrar hälsa, säkerhet, egendom eller miljö, med beaktande av Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter.

För att förebygga olyckor ska ändamålsenliga arrangemang säkerställas på platser för tillfällig förvaring. För farliga ämnen och lasttransportenheter som innehåller farliga ämnen ska platser och områden anvisas på ett sådant sätt att arrangemanget inte förorsakar olägenhet för människor, miljö eller egendom, med beaktande av Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter. Platserna och områdena ska märkas ut tydligt eller deras ändamålsenliga ordning säkerställas på något annat sätt.

Närmare bestämmelser om transport och tillfällig förvaring på en plats för tillfällig förvaring samt om platser och områden som ska anvisas för farliga ämnen och lasttransportenheter på platser för tillfällig förvaring får utfärdas genom förordning av statsrådet.

35 §

Placering av försändelser och lasttransportenheter med farliga ämnen på platser för tillfällig förvaring

På platser för tillfällig förvaring i en örlogshamn, inom ett örlogshamnområde, på en militär flygplats, i en för militär verksamhet avsedd terminal och på andra platser för upprepad, tillfällig förvaring samt på andra platser för tillfällig förvaring ska försändelser och lasttransportenheter som innehåller farliga ämnen förvaras på områden och platser anvisade för dem. Placeringen ska vara sådan att ämnena inte medför fara, med beaktande av Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter.

Närmare bestämmelser om det praktiska genomförandet av den tillfälliga förvaringen, om förvaring, placering och separering av farliga ämnen och lasttransportenheter samt om andra ämnesspecifika förfaranden och tekniska detaljer vid tillfällig förvaring får utfärdas genom förordning av statsrådet.

36 §

Övningar inför nödsituationer samt beredskap att avvärja olyckor på platser för tillfällig förvaring

På platser för tillfällig förvaring i en örlogshamn, inom ett örlogshamnområde, på en militär flygplats, i en för militär verksamhet avsedd terminal och på andra platser för upprepad, tillfällig förvaring samt på andra platser för tillfällig förvaring ska det finnas tillräckliga arrangemang och åtgärder som skyddar mot följderna av olyckor eller förebygger olyckor på ett sådant sätt att konsekvenserna av eventuella olyckor eller missöden kan minimeras. I örlogshamnar, inom örlogshamnområden, på militära flygplatser och i för militär verksamhet avsedda terminaler ska det också ses till att farliga ämnen i händelse av olyckor och missöden samlas upp eller oskadliggörs på lämpligt sätt.

Åtgärderna för att förebygga olyckor ska vara planmässiga och systematiska samt grunda sig på att verksamhetens risker identifieras och målen för att begränsa riskerna och handläggssätten anges. På platser för upprepad, tillfällig förvaring ska åtgärdernas utfall och effekt följas och utvärderas fortlöpande, och vid behov ska korrigerande åtgärder vidtas.

Övningar inför nödsituationer ska ordnas regelbundet för att säkerställa att den interna räddningsplanen fungerar.

Närmare bestämmelser om beredskap att avvärja olyckor får utfärdas genom förordning av statsrådet.

37 §

Intern räddningsplan och ansvarig person

En intern räddningsplan ska upprättas på platser för tillfällig förvaring i en örlogshamn, inom ett örlogshamnområde, på en militär flygplats, i en för militär verksamhet avsedd terminal och på platser för upprepad, fast och tillfällig förvaring.

Den interna räddningsplanen ska upprättas innan den tillfälliga förvaringen inleds, och planen ska revideras om verksamheten förändras betydligt.

En intern räddningsplan upprättas

1) för en örlogshamn och ett örlogshamnområde där farliga ämnen förvaras tillfälligt i samband med fartygstransporter, av örlogshamninnnehavaren tillsammans med dem som utför lasthanteringstjänster i hamnen;

2) för en militär flygplats där farliga ämnen förvaras tillfälligt i samband med lufttransporter, av flygplatsoperatören tillsammans med dem som utför lasthanteringstjänster på flygplatsen;

3) för andra platser för upprepad, fast och tillfällig förvaring än sådana som avses i 1 och 2 punkten, av den som tillfälligt förvarar farliga ämnen.

En intern räddningsplan ska innehålla

1) en redogörelse för de ämnen som förvaras och deras farliga egenskaper;

2) en redogörelse för identifierade olycksrisker och konsekvenserna av eventuella olyckor;

3) en plan över åtgärder som ska vidtas vid olyckor;

4) en beskrivning av åtgärderna för att förebygga verkningarna och minimera följderna av eventuella olyckor, och

5) en plan för ordnandet av övningar inför nödsituationer.

Den interna räddningsplanen ska skickas till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning innan verksamheten inleds och när planen revideras.

Innan en intern räddningsplan godkänns ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning vid behov ge räddningsmyndigheten, den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen, regionförvaltningsverket, kommunen och vid behov andra myndigheter möjlighet att framföra sina åsikter om planen och efter godkännandet hålla planen tillgänglig för dem.

Den som upprättar en intern räddningsplan ska för den plats som avses i 1 mom. utse en person som är ansvarig för den tillfälliga förvaringen. Den ansvariga personen ska känna till verksamheten och kraven vid tillfällig förvaring samt förutsättningarna för en säker verksamhet.

Närmare bestämmelser om upprättandet av, innehållet i och översynen av interna räddningsplaner får utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 §

Säkerhetsutredning för Marinens örlogshamnar och för hamnområden som helt eller delvis tagits i besittning av Försvarsmakten

Marinens örlogshamnar och hamnområden som helt eller delvis har tagits i besittning av Försvarsmakten ska ha en säkerhetsutredning, om mängden farliga ämnen som transporteras som styckegods med fartyg via hamnen överstiger 10 000 ton per år. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan kräva att en säkerhetsutredning görs också för andra örlogshamnar och hamnområden som helt eller delvis har tagits i besittning av Försvarsmakten, om det framkommer att det behövs en säkerhetsutredning för att garantera säkerheten. Säkerhetsutredningen ska innehålla en redogörelse för de åtgärder och förfaranden som säkerställer en säker transport av farliga ämnen och anknytande verksamhet inom örlogshamnen eller örlogshamnområdet.

I säkerhetsutredningen ska örlogshamninnnehavaren redogöra för sina principer för att förebygga och begränsa olyckor samt lämna de uppgifter som behövs om den organisation och det säkerhetsledningssystem som behövs för att genomföra principerna. Den interna räddningsplan för örlogshamnen eller örlogshamnområdet som avses i 37 § ska bifogas säkerhetsutredningen.

Den som utför lasthanteringstjänster i örlogshamnen eller på örlogshamnområdet ska göra en egen säkerhetsutredning om sin verksamhet och lämna den till örlogshamninnnehavaren. Örlogshamninnnehavaren kan förutsätta att dessa säkerhetsutredningar utarbetas i en bestämd form. Örlogshamninnnehavaren ska utarbeta en säkerhetsutredning för hela örlogshamnen eller örlogshamnområdet, hålla den uppdaterad och se till att de funktioner som beskrivs utgör en säker och fungerande helhet inom hela örlogshamnen eller örlogshamnområdet. Örlogshamninnnehavaren kan göra en övergripande säkerhetsutredning för hela örlogshamnen, om hamnen består av flera örlogshamnområden.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan utifrån en bedömning av de risker som anges i säkerhetsutredningen eller utifrån annan bedömning fatta beslut om hur örlogshamnen eller örlogshamnområdet ska utrustas med tanke på lastskador.

Närmare bestämmelser om innehållet i säkerhetsutredningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §

Säkerhetsutredning för militära flygplatser

En militär flygplats ska ha en säkerhetsutredning, om mängden farliga ämnen som transporteras med lufttransport via flygplatsen överstiger 10 000 ton per år. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan kräva att en säkerhetsutredning görs också för andra flygplatser, om det framkommer att det behövs en säkerhetsutredning för att garantera säkerheten. Säkerhetsutredningen ska innehålla en redogörelse för de åtgärder och förfaranden som säkerställer en säker transport av farliga ämnen och anknytande verksamhet på den militära flygplatsen.

I säkerhetsutredningen ska militärflygplatsoperatören redogöra för sina principer för att förebygga och begränsa olyckor samt lämna de uppgifter som behövs om den organisation och det säkerhetsledningssystem som behövs för att genomföra principerna. Den interna räddningsplan för den militära flygplatsen som avses i 37 § ska bifogas säkerhetsutredningen.

Den som utför lasthanteringstjänster på den militära flygplatsen ska göra en egen säkerhetsutredning om sin verksamhet och lämna den till militärflygplatsoperatören. Militärflygplatsoperatören kan förutsätta att dessa säkerhetsutredningar utarbetas i en bestämd form. Militärflygplatsoperatören ska utarbeta en säkerhetsutredning för hela den militära flygplatsen, hålla den uppdaterad och se till att de funktioner som beskrivs utgör en säker och fungerande helhet inom hela den militära flygplatsen. Militärflygplatsoperatören kan göra en övergripande säkerhetsutredning för hela den militära flygplatsen, om den består av flera militära flygplatsområden.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan utifrån en bedömning av de risker som anges i säkerhetsutredningen eller utifrån annan bedömning fatta beslut om hur den militära flygplatsen ska utrustas med tanke på lastskador.

Närmare bestämmelser om innehållet i säkerhetsutredningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

40 §

Godkännande av säkerhetsutredning för Marinens örlogshamnar och för hamnområden som helt eller delvis tagits i besittning av Försvarsmakten

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning beslutar om godkännande av säkerhetsutredningen för en hel örlogshamn som tillhör Marinen och för ett hamnområde som helt eller delvis tagits i besittning av Försvarsmakten.

Örlogshamninnehavaren ska lämna säkerhetsutredningen till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning för godkännande i tillräckligt god tid innan verksamheten inleds och inom rimlig tid i samband med ändringar i mängderna farliga ämnen som transporteras eller andra ändringar som leder till att omfattningen av örlogshamnens verksamhet ökar eller förändras så att en uppdatering av säkerhetsutredningen förutsätts för att denna ska motsvara den nya verksamheten.

Innan säkerhetsutredningen godkänns ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning vid behov ge räddningsmyndigheten, den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen,

regionförvaltningsverket och vid behov andra myndigheter möjlighet att framföra sina åsikter om säkerhetsutredningen, och när säkerhetsutredningen har godkänts ska den vid behov hållas tillgänglig för dem.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska inom en rimlig tid meddela örlogshamninnnehavaren sina slutsatser om säkerhetsutredningen. Örlogshamninnnehavaren ska underrätta dem som utför lasthanteringstjänster i örlogshamnen om den godkända säkerhetsutredningen.

De aktörer som är verksamma i hamnen ska samarbeta sinsemellan och regelbundet öva på säker praxis.

Närmare bestämmelser om det praktiska förfarandet vid godkännande av säkerhetsutredningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

41 §

Godkännande av säkerhetsutredning för militära flygplatser

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning beslutar om godkännande av säkerhetsutredningen för en militär flygplats.

Militärflygplatsoperatören ska lämna säkerhetsutredningen till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning för godkännande i tillräckligt god tid innan verksamheten inleds eller inom rimlig tid i samband med ändringar i mängderna farliga ämnen som transporteras eller andra ändringar som leder till att omfattningen av den militära flygplatsens verksamhet ökar eller förändras så att en uppdatering av säkerhetsutredningen förutsätts för att denna ska motsvara den nya verksamheten.

Innan säkerhetsutredningen godkänns ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning vid behov ge räddningsmyndigheten, den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen, regionförvaltningsverket och vid behov andra myndigheter möjlighet att framföra sina åsikter om säkerhetsutredningen, och när säkerhetsutredningen har godkänts ska den hållas tillgänglig för dem.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska inom en rimlig tid meddela militärflygplatsoperatören sina slutsatser om säkerhetsutredningen. Militärflygplatsoperatören ska underrätta dem som utför lasthanteringstjänster på den militära flygplatsen om den godkända säkerhetsutredningen.

De aktörer som är verksamma på den militära flygplatsen ska samarbeta sinsemellan och regelbundet öva på säker praxis.

Närmare bestämmelser om det praktiska förfarandet vid godkännande av säkerhetsutredningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

42 §

Uppdatering av säkerhetsutredning för Marinens örlogshamnar och för hamnområden som helt eller delvis tagits i besittning av Försvarsmakten

Örlogshamninnnehavaren ska granska och uppdatera säkerhetsutredningen för örlogshamnen eller örlogshamnområdet

1) om det i verksamheten i örlogshamnen eller inom örlogshamnområdet har skett en förändring som ökar risken för en storolycka;

2) om det vid utredningen av olyckor och tillbud har framgått något anmärkningsvärt;

3) på begäran av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

Den som utför lasthanteringstjänster i örlogshamnen ska underrätta örlogshamninnnehavaren om i 1 mom. 1 eller 2 punkten avsedda förändringar i sin verksamhet.

Säkerhetsutredningen ska granskas och uppdateras minst vart femte år i enlighet med 40 §. De förändringar som skett i örlogshamnens, örlogshamnens och räddningsväsendets arrangemang, utvecklingen inom riskbedömning samt den tekniska utvecklingen i fråga om avvärjande av olyckor ska beaktas vid uppdateringen.

Närmare bestämmelser om det praktiska förfarandet vid granskning och uppdatering av säkerhetsutredningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

43 §

Uppdatering av säkerhetsutredningen för militära flygplatser

Operatören av den militära flygplatsen ska granska och uppdatera säkerhetsutredningen för den militära flygplatsen

1) om det i verksamheten vid den militära flygplatsen har skett en förändring som ökar risken för en storolycka;

2) om det vid utredningen av olyckor och tillbud har framgått något anmärkningsvärt;

3) på begäran av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

Den som utför lasthanteringstjänster på den militära flygplatsen ska underrätta operatören av den militära flygplatsen om i 1 mom. 1 eller 2 punkten avsedda förändringar i sin verksamhet.

Säkerhetsutredningen ska granskas och uppdateras minst vart femte år i enlighet med 41 §. De förändringar som skett i den militära flygplatsens och räddningsväsendets arrangemang, utvecklingen inom riskbedömning samt den tekniska utvecklingen i fråga om avvärjande av olyckor ska beaktas i säkerhetsutredningen.

Under förhållanden som avses i 6 § ska säkerhetsutredningen uppdateras inom sex månader från det att ett sådant behov av uppdatering av säkerhetsutredningen som avses i 1 mom. konstaterades.

Närmare bestämmelser om det praktiska förfarandet vid granskning och uppdatering av säkerhetsutredningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 kap.

Användning av transportmedel som transporterar farliga ämnen för transport av personer som utför beordrade uppdrag

44 §

Användning av transportmedel som transporterar farliga ämnen för transport av personer som utför beordrade uppdrag

Farliga ämnen som en person som utför ett beordrat uppdrag behöver som utrustning eller last och som inte medför betydande fara får begränsat transporteras på krigsfartyg, militära luftfartyg, färjor som hör till landsvägar, bussar eller militärfordon eller på ett flak som hör till Försvarmaktens fordon om transportmedlet lämpar sig för detta och personernas säkerhet tryggas i behövlig utsträckning genom säker placering av lasten och genom övriga ändamålsenliga särskilda åtgärder på basis av en riskbedömning. Farliga ämnen får i den personliga utrustningen hos en person som utför ett beordrat uppdrag vara förpackade eller oförpackade på det sätt som krävs för uppdraget eller i sådana förpackningar eller tankar som är avsedda för transport.

Vid sådan transport som avses i 1 mom. får också personer som är anställda vid Försvarmakten samt personer som är anställda vid någon annan myndighet och som har förordnats till uppdraget transporteras genom beslut av den som leder truppen och som har gett ordern.

Vid transport av gods får det inte transporteras sådan last som innehåller farliga ämnen i transportenheter där personer som inte hör till manskapet medförs, om det inte är nödvändigt och krävs för utförandet av transportuppdraget eller något annat beordrat uppdrag. Den som leder den militära truppen bedömer behovet av att avvika från kraven i detta moment utifrån en riskbedömning.

Den som leder truppen och som har gett ordern ska underrätta den som ansvarar för transportmedlet eller den som för befäl ombord på transportmedlet om det farliga ämne som ska transporteras och om de personer som avses i 2 mom.

Före sådan transport som avses i 1 och 3 mom. ska alla som utför ett beordrat uppdrag ha genomgått en utbildning som är lämplig för det ansvar och de uppgifter personalen har och som omfattar kraven för transportformen i fråga.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare föreskrifter om

- 1) tillåten last som innehåller farliga ämnen i transportmedel som transporterar personer i samband med beordrade uppdrag,
- 2) det transportmedel som används, placering av lasten och placering av personer i transportmedlet,
- 3) transport av fordon som transporterar farliga ämnen på färjor som hör till vägar eller i terräng,
- 4) de uppgifter om farliga ämnen som krävs och om sättet på vilket de ska levereras,
- 5) grundläggande utbildning samt riskhanteringssättet.

45 §

Transport av farliga ämnen som resgods

Farliga ämnen får inte transporteras eller tas med som resgods om transporten på grund av ämnets egenskaper medför sådan fara för människor, miljö eller egendom som inte kan avvärras genom förpackningsåtgärder eller andra särskilda åtgärder.

Vid transport av resgods som innehåller farliga ämnen ska de faror som ämnet eventuellt medför beaktas samt särskild aktsamhet och försiktighet iakttas vid transporten och vid övrig hantering av ämnet. Det farliga ämnet ska vara ändamålsenligt förpackat och vid transporten ska bestämmelserna och föreskrifterna om ämnet även i övrigt iakttas.

Transportören vid en lufttransport, flygplatsoperatören och andra som utför uppgifter i samband med lufttransport av passagerare ska säkerställa att passagerarna informeras om sådana farliga ämnen som passagerare inte får medföra som resgods eller annars i luftfartyget.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 38 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som gör det möjligt att avvika från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

8 kap.

Utbildning eller kompetens som behövs för transport av farliga ämnen

46 §

Allmän utbildning och kompetens

Alla som utför uppgifter i samband med transport av farliga ämnen eller transportsäkerhet vid sådana transporter ska ha den utbildning eller behörighet av annat slag som behövs för uppgiften och genomgå fortbildning tillräckligt ofta.

47 §

Utbildning som ska ges om transport av farliga ämnen

Den som utför uppgifter i samband med vägtransport, fartygstransport eller lufttransport av farliga ämnen ska ha genomgått en utbildning som är lämplig för det ansvar och de uppgifter personalen har, som omfattar kraven för transportformen i fråga och som består av

- 1) allmän grundläggande utbildning, där personalen ges allmän information om de krav som gäller transport av farliga ämnen;
- 2) uppgiftsbaserad utbildning, där personalen ges detaljerad, till personalens arbetsuppgifter och ansvarsområde anpassad utbildning om de krav som gäller transport av farliga ämnen;
- 3) säkerhetsutbildning, där personalen ges utbildning om riskerna med farliga ämnen anpassat enligt den olycksfallsrisk och exponering som en eventuell olycka kan medföra och som syftar till att personalen vet hur farliga ämnen hanteras på ett säkert sätt och vilka åtgärder som ska vidtas i en nödsituation;
- 4) utbildning i transport av radioaktiva ämnen, där personal som sköter uppgifter i samband med transport av radioaktiva ämnen ges lämplig utbildning om risker i samband med transport av radioaktiva ämnen och om försiktighetsåtgärder för skydd mot strålning och för att skydda andra personer;
- 5) utbildning i skyddsåtgärder som är inriktad på säkerhetsrisker, identifiering av och metoder för minskning av säkerhetsrisker samt åtgärder som behövs vid säkerhetsöverträdelser och som innehåller uppgifter om en eventuell skyddsplan anpassade efter personernas ansvarsområde, skyldigheter och arbetsuppgifter när planen genomförs;
- 6) fortbildning, som regelbundet uppdaterar de kunskaper som förvärvats under utbildningen och informerar om ändringar i bestämmelser och föreskrifter.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller också mottagande och hantering av flygfrakt och resgods inom flygverksamhet samt personal som utför marktjänster, säkerhetskontroller och motsvarande uppgifter inom luftfarten som inte omedelbart anknyter till lufttransport av farliga ämnen.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte förare vid vägtransporter i uppgifter där föraren förutsätts ha ett sådant körillstånd som avses i 9 kap.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 42 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

48 §

Utbildningsprogram för lufttransport

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska för den personal som utför uppgifter med anknytning till lufttransport av farliga ämnen och annan flygverksamhet ha ett detaljerat utbildningsprogram som gäller lufttransport av farliga ämnen. Utbildningsprogrammet ska

innehålla information om hur deltagarnas mål för lärandet samt kunnande och kompetens som uppgifterna kräver ska uppnås, samt information om utbildarens tillräckliga kompetens.

Utbildningsprogrammet för en verksamhetsutövare ska vara godkänt av den behöriga myndigheten i verksamhetsutövarens hemstat. I Finland beslutar Huvudstabens tekniska granskningsavdelning om godkännande av utbildningsprogrammet för en verksamhetsutövare.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 43 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

49 §

Utbildare för lufttransport och annan flygverksamhet

Utbildare som ger i 48 § avsedd utbildning för lufttransport av farliga ämnen och övrig flygverksamhet ska ha sådana goda kunskaper om lufttransport av farliga ämnen som kan visas eller bedömas före utbildningen ordnas, samt kompetens att utbilda och utföra de uppgifter som de lär ut.

Utbildaren ska ordna utbildning minst en gång på två år. Om detta inte sker ska utbildaren delta i sådan fortbildning i lufttransport som avses i 48 §.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 44 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete.

Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

9 kap.

Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd för vägtransport

50 §

Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd för förare som transporterar farliga ämnen på väg

Vid Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets vägtransporter av farliga ämnen ska fordonsföraren ha ett tillstånd som berättigar till transport av farliga ämnen (Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd) om det transporterade ämnets art eller mängd eller fordonet förutsätter det. Innehavaren av Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd får i ett fordon eller i en fordonskombination transportera sådana farliga ämnen vars ämnesklass och transportsätt anges i innehavarens TFÄ-körtillstånd.

En person som har sänts till Finland och som innehar ett körtillstånd som avses i ett för Finland bindande avtal om status för styrkor eller militära internationella högkvarter (FördrS 17/2023 och 18/2023) eller i avtalet mellan Republiken Finlands regering och Amerikas förenta staters regering om försvarssamarbete (FördrS 70/2024) och som berättigar till transport av farliga

ämnen får i ett fordon eller i en fordonskombination inom Finland transportera sådana farliga ämnen som körtillståndet berättigar personen till i den stat som beviljat körtillståndet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare föreskrifter om hurdana transporter Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd ger rätt att utföra.

51 §

Utbildning för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd

Innan den som utbildas deltar i utbildningen för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd ska han eller hon ha genomgått utbildningen för ADR-körtillståndet.

Den utbildning som ges för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd omfattar teoriundervisning som kompletterar utbildningen för ADR-körtillståndet. Den teoriundervisning som kompletterar utbildningen innefattar

- 1) Försvarmaktens TFÄ-godkännande av Försvarmaktens TFÄ-fordon;
- 2) internationella militära standarder och internationella transporter;
- 3) undantag i fråga om de förhållanden som avses i 6 §;
- 4) andra undantag enligt denna lag i fråga om ADR-bestämmelserna.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning meddelar närmare föreskrifter om strukturen, varaktigheten och innehållet av utbildningen för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd som kompletterar den utbildning för ADR-körtillstånd som avses i 2 mom., samt de praktiska arrangemangen och om relaterade tekniska detaljer.

52 §

Introduktionsutbildning vid höjning av beredskapen och under undantagsförhållanden

För förare från tredje part eller reservistförare som används under sådana förhållanden som avses i 6 § och som inte har ett giltigt ADR-körtillstånd för transport av explosiva varor eller ett giltigt TFÄ-körtillstånd från Försvarmakten ska Försvarmakten ordna tillräcklig introduktionsutbildning i transport av farliga ämnen och i synnerhet militära explosiva varor i enlighet med kraven i denna lag.

Innan utbildningsdeltagaren deltar i den introduktionsutbildning som avses i 1 mom. ska han eller hon ha varit verksam som yrkesförare, ha giltig yrkeskompetens för godstrafik enligt lagen om transportservice (320/2017), ha körtillstånd för fordonskategorin i fråga eller ha fått TFÄ-utbildningen inom Försvarmaktens militärförarutbildning. Föraren ska ges ett intyg över att han eller hon har deltagit i introduktionsutbildningen. Introduktionsutbildningen innefattar

- 1) identifiering av militära explosiva varor och andra farliga ämnen som transporteras, märkningar på transporthandlingar och på förpackningar,
- 2) hur föraren ska handla under den tid som lastning, transport, lossning och hantering av varorna pågår,
- 3) riskerna med och egenskaperna hos militära explosiva varor och andra farliga ämnen som transporteras samt hur föraren ska handla i eventuella nödsituationer.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare föreskrifter om utbildningens struktur, längd, innehåll och praktiska arrangemang samt om relaterade tekniska detaljer.

53 §

Prov som behövs för att få Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd

För att få Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd ska utbildningsdeltagaren bestå ett prov som visar att deltagaren har de kunskaper och färdigheter som krävs av en förare av fordon som transporterar farliga ämnen när det gäller de transporter för vilka deltagaren har fått utbildning för att avlägga provet. Försvarsmakten ansvarar för ordnandet av provet.

Provkravet gäller inte under sådana förhållanden som avses i 6 §

- 1) förare från tredje part;
- 2) personer som genomgått Försvarsmaktens TFÄ-utbildning och vars TFÄ-körtillstånd från Försvarsmakten har gått ut.

Den som ordnar körtillståndsprovet ska kontrollera att deltagaren högst 12 månader tidigare har utfört utbildningen för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd. Den som ordnar körtillståndsprovet ska även kontrollera provdeltagarens identitet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare föreskrifter om körtillståndsprovets struktur och innehåll, om sättet att avlägga provet, om övervakningen samt om de praktiska arrangemangen och andra tekniska detaljer i samband med dem.

54 §

Beviljande av Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd

En av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning godkänd fordonsinspektör som tar emot examina beviljar på framställning Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd. En förutsättning för beviljande av Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd är att personen har deltagit i den utbildning som ges för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd och har godkänts i det prov som behövs för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd. Om det rör sig om en person som hör till Försvarsmaktens avlönade personal eller en beväring, är en ytterligare förutsättning för beviljande av Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd att han eller hon har ett giltigt ADR-körtillstånd. Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd beviljas för viss tid.

Giltighetstiden för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd kan under giltighetstiden förlängas för en viss tid eller beviljas på nytt efter att giltighetstiden löpt ut, om den sökande uppfyller villkoren för beviljande av Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd och har blivit godkänd i ett prov som motsvarar fortbildning.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning meddelar närmare föreskrifter om giltighetstiden för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd, om hur giltighetstiden och förlängning av giltighetstiden bestäms, om hur körtillståndet beviljas på nytt, om mallen för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd samt om de praktiska åtgärderna för ansökan om och beviljande av Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd.

55 §

Utbildningsgivare för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd

Den utbildning som behövs för att få Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd ges av Försvarsmakten.

Utbildningsgivaren och den person som ger utbildningen ska med avseende på utbildningens art och omfattning ha tillräckliga pedagogiska, yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningar att ordna utbildningen. Därtill

- 1) ska utbildningsgivaren ha
 - a) med avseende på verksamhetens omfattning tillräcklig och yrkeskunnig undervisningspersonal;
 - b) ändamålsenligt undervisningsmaterial och ändamålsenlig undervisningsutrustning samt behövliga utbildningslokaler;
- 2) ska den person som ger utbildningen ha

a) ett gällande TFÄ-körtillstånd från Försvarmakten som motsvarar minst den utbildning som personen ger;

b) goda kunskaper om de bestämmelser och föreskrifter som ingår i denna lag och som utfärdats med stöd av den som gäller transport av farliga ämnen och om utvecklingen när det gäller utbildningskraven.

56 §

Bevarande av handlingar som rör utbildning och prov för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd

Den som ger utbildning för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd ska förteckna uppgifter om de personer som deltar i utbildningen för Försvarmaktens TFÄ-körtillstånd.

Fordonsinspektören ska förteckna uppgifter om avläggande av Försvarmaktens TFÄ-körtillståndspröv och om beviljade körtillstånd.

10 kap.

Skyddsåtgärder

57 §

Allmänna skyddsåtgärder

Vid transport av farliga ämnen ska de delaktiga med lämpliga skyddsåtgärder bereda sig inför säkerhetsrisker. De som är delaktiga i transporten ska efter behov samarbeta med varandra och med myndigheterna på behövligt sätt i förmedlingen av information om säkerhetsrisker och i genomförandet av lämpliga skyddsåtgärder.

Bestämmelserna i en förordning av statsrådet och de föreskrifter av Transport- och kommunikationsverket som utfärdats med stöd av 51 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

58 §

Skyddsåtgärder vid vägtransport

Farliga ämnen får överlämnas för vägtransport endast till en transportör som har identifierats på behörigt sätt.

Den som upprättar en i 37 § 1 mom. avsedd intern räddningsplan ska vid vägtransport se till att platser som används för upprepad, fast och tillfällig förvaring vid behov är belysta och i övrigt skyddade och att obehörigt tillträde till området förhindras i den mån det är möjligt.

Under vägtransporter ska alla besättningsmedlemmar ha med sig en fotoförsedd identitetshandling.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 52 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

59 §

Skyddsplan för vägtransport samt skydd av transportmedel

Vid vägtransport av sådana farliga ämnen som kan medföra betydande säkerhetsrisker ska de delaktiga upprätta och uppdatera en i verksamheten tillämplig skyddsplan som ska omfatta åtgärder och förfaranden för beredskap inför säkerhetsrisker.

Vid transport av i 1 mom. avsedda ämnen ska transportören utrusta det transportmedel som används för transporten med ändamålsenliga anordningar eller skydda transporten genom andra arrangemang för att förhindra stöld och annat uppsåtligt missbruk. Dessa anordningar och arrangemang får inte förhindra räddningsverksamheten.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 53 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

11 kap.

Transportförbud och transportbegränsningar

60 §

Skyldighet att avhjälpa brister eller fel eller att avbryta en transport

Om en brist eller ett fel som påverkar säkerheten upptäcks i konstruktionen eller utrustningen i ett transportmedel, en förpackning, en tank eller en container får transportmedlet, förpackningen, tanken eller containern inte användas innan bristen eller felet har avhjälpits. Detta förbud gäller inte under färden konstaterade brister eller fel som med hänsyn till förhållandena kan anses ringa och som sannolikt har uppstått under färden, när de inte omedelbart har kunnat observeras och avhjälpas och inte utan betydande olägenhet kan avhjälpas under färden.

Transporten ska avbrytas om en brist eller försummelse som kan äventyra transportens säkerhet konstateras under färden. Färden får fortsätta först när det är säkert att fortsätta transporten. När en transport avbryts ska hänsyn tas till

- 1) de faror som avbrottet medför;
- 2) möjligheterna att placera den försändelse eller last som transporteras på ett säkert sätt;
- 3) andra krav som gäller den allmänna säkerheten.

Tillsynsmyndigheten kan ge tillstånd att slutföra en avbruten transport. Tillsynsmyndigheten ska ge transportören behövlig administrativ hjälp, om

- 1) tillsynsmyndigheten inte kan godkänna att en avbruten transport fortsätter och kraven för en säker transport inte kan uppfyllas eller om

2) transportören meddelar att avsändaren inte har uppgett det farliga ämnets egenskaper och transportören med hänvisning till en handlingsplan eller en begäran om assistans begär att lasten lossas, förstörs eller oskadliggörs.

61 §

Regionala transportbegränsningar vid vägtransport

Vid sådan vägtransport av farliga ämnen som avses i denna lag ska de ruttbegränsningar som meddelats med stöd av 55 § i lagen om transport av farliga ämnen iakttas.

Avvikelse från ruttbegränsningarna kan göras under sådana förhållanden som avses i 6 § genom beslut av kommandören för det truppförband där den som är avsändare tjänstgör.

12 kap.

Anmälningar och utredningar om olyckor och tillbud

62 §

Anmälan vid olycka, tillbud och nödsituationer

Om det vid transport av ett farligt ämne inträffar en olycka, ett tillbud eller en nödsituation som till följd av läckage av det transporterade ämnet eller av andra orsaker medför risk för skada på människor, miljö eller egendom, ska den som upptäcker olyckan, tillbudet eller nödsituationen omedelbart göra anmälan om saken genom ett nödmeddelande, ge räddningsmyndigheten de uppgifter den behöver och vidta de skyddsåtgärder som situationen kräver.

Vid lufttransport ska transportören anmäla uppgifter om de farliga ämnen som transporteras som frakt i luftfartyget

1) utan dröjsmål efter en sådan luftfartsolycka eller ett sådant allvarligt tillbud där de farliga ämnen som fraktas kan ha varit delaktiga, till den behöriga räddningsmyndigheten;

2) efter i 1 punkten avsedda luftfartsolyckor eller allvarliga tillbud så snabbt som möjligt till den behöriga myndigheten i transportörens hemstat och till den behöriga myndigheten i den stat inom vars område luftfartsolyckan eller det allvarliga tillbudet inträffade;

3) på begäran av en myndighet utan dröjsmål vid ett tillbud som är lindrigare än ett allvarligt tillbud till räddningsmyndigheterna och till den behöriga myndigheten i den stat inom vars område tillbudet inträffade.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning är den i 2 mom. avsedda behöriga myndigheten i Finland.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 56 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

63 §

Anmälan om överskridande av strålningsgränsvärde

Transportören och mottagaren ska anmäla överskridningar av säkra gränsvärden för strålningens doshastighet och radioaktiv förorening som de observerar i samband med transport av radioaktiva ämnen till var och en som är delaktig i transporten och som har kunnat exponeras för strålning eller förorening under transporten. Anmälan ska också göras till Strålsäkerhetscentralen.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 57 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

64 §

Rapporter om olyckor och tillbud

Vid vägtransport ska lastaren, fyllaren, transportören, lastens lossare och mottagare var för sig i sin verksamhet lämna en rapport till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning inom en månad från händelsen, om det under en vägtransport av farliga ämnen eller vid lastning eller lossning eller fyllning av tankar, fordon för bulkgoods eller bulkcontainrar i samband med vägtransport av farliga ämnen inträffar en olycka eller ett tillbud som inbegriper

- 1) läckage av ett farligt ämne eller en omedelbar fara för läckage av ämnet;
- 2) person-, egendoms- eller miljöskada; eller
- 3) en händelse där det begärts hjälp av en myndighet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska inom en månad sända uppgifter om rapporter som gäller olyckor eller tillbud till Säkerhets- och kemikalieverket.

I en örlogshamn och inom ett örlogshamn område ska den transportör som ansvarar för vägtransport och vid intern flyttning eller tillfällig förvaring den som ansvarar för lasten var för sig i sin verksamhet inom en månad lämna en rapport till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning och till örlogshamninnehavaren, om det i örlogshamnen inträffar en olycka eller ett tillbud som berör människor, miljö eller egendom vid transport av ett farligt ämne eller vid flyttning i samband med en sådan transport.

Den som ansvarar för ett fartyg ska utan dröjsmål lämna en så omfattande rapport som möjligt till den närmaste kuststatens behöriga myndighet, om det vid fartygstransport av farliga ämnen inträffar en olycka eller ett tillbud som inbegriper att en last som innehåller farliga ämnen försvinner eller sannolikt kommer att försvinna till sjöss.

Vid lufttransport ska transportören inom en månad från det att en händelse eller ett tillbud inträffade lämna en rapport om

- 1) olyckor och tillbud vid transport av farliga ämnen, till den behöriga myndigheten i transportörens hemstat och till den behöriga myndigheten i den stat inom vars område olyckan eller tillbudet vid transport av farliga ämnen inträffade;
- 2) fall där det i frakt hittas farliga ämnen som överlämnats för transport eller transporterats i strid med kraven, till den behöriga myndigheten i transportörens hemstat och till den behöriga myndigheten i den stat inom vars område det farliga ämnet hittades;
- 3) fall som transportören upptäckt eller som anmälts till transportören där farliga ämnen som strider mot kraven har hittats hos en passagerare eller en besättningsmedlem eller i resgoods, till den behöriga myndigheten i den stat inom vars område det farliga ämnet hittades;
- 4) upptäckta fall där farliga ämnen har transporterats utan att kraven på lastning, separering av last eller säkring av last har iakttagits eller utan att de uppgifter som krävs har lämnats, till den behöriga myndigheten i transportörens hemstat.

Under sådana förhållanden som avses i 6 § kan avvikelser göras från tidsfristerna enligt denna paragraf.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning är den i denna paragraf avsedda behöriga myndigheten i Finland.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 58 § 6 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 7 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

65 §

Lämnande av uppgifter om olyckor och tillbud

I fråga om olyckor eller tillbud i samband med transporter av radioaktiva ämnen ska Huvudstabens tekniska granskningsavdelning sända uppgifter om de rapporter som avses i 64 § till Strålsäkerhetscentralen.

66 §

Användning av information om olyckor eller tillbud

På myndigheters rätt att vidta rättsliga åtgärder på grund av en oöverlagd eller oavsiktlig överträdelse som de får kännedom om via en rapport som med stöd av detta kapitel utarbetats om en lufttransport eller fartygstransport tillämpas vad som föreskrivs i 128 § i luftfartslagen om användning av information om händelser och i 18 kap. 15 a § i sjölagen (674/1994) om användning av uppgifter som gäller olyckor och tillbud.

En myndighet får inte vidta rättsliga åtgärder på grund av en oöverlagd eller oavsiktlig överträdelse som den får kännedom om via en rapport som med stöd av detta kapitel utarbetats om en vägtransport eller en olycka eller ett tillbud som inträffat i en örlogshamn, om det inte är fråga om en sådan försummelse av skyldigheter som kan betraktas som grov oaktsamhet eller ett förfarande som är straffbart enligt strafflagen (39/1889).

En arbetsgivare får inte på ett diskriminerande sätt bemöta en arbetstagare i sin tjänst eller någon annan som gör en anmälan om ett eventuellt tillbud som personen känner till.

13 kap.

Delaktigas skyldigheter att sörja för säkra transporter ***Skyldigheter som gäller alla transportformer***

67 §

Skyldighet att iaktta tillsynsmyndighetens påbud

Tillsynsmyndighetens påbud för granskning av förberedelse och genomförande av transporter samt transportsäkerhet och skydd av transporter ska iakttas. På begäran ska transporthandlingarna visas upp för tillsynsmyndigheten.

68 §

Skyldighet att säkerställa att produkter som används för transport av farliga ämnen är säkra

Tillverkare, representanter för tillverkaren, importörer, distributörer, ägare, användare, operatörer och andra som på marknaden släpper ut, innehar och tar i bruk produkter som används för transport av farliga ämnen ska se till att dessa produkter är säkra och överensstämmer med kraven.

69 §

Särskilda skyldigheter vid transport av radioaktiva ämnen

Den som utför uppgifter och åtgärder som ingår i eller anknyter till transport av radioaktiva ämnen ska ha

1) ett ledningssystem som tillämpas i verksamheten för att säkerställa att uppgifterna och åtgärderna överensstämmer med kraven;

2) ett strålskyddsprogram för att garantera personalens och befolkningens strålsäkerhet.

Av strålskyddsprogrammet ska det framgå vilka åtgärder som vidtas i syfte att förhindra och begränsa strålningsexponering förorsakad av transport av radioaktiva ämnen. Dessa åtgärder ska anpassas till storleken av och sannolikheten för strålningsexponering.

I fråga om radioaktiva ämnen ska avsändaren, transportören och mottagaren och vid fartygstransport avlastaren och avsändaren till följd av iakttagna överskridningar av strålningsgränsvärden omedelbart vidta behövliga åtgärder för att eliminera de faror som föranleds av strålningen eller den radioaktiva föroreningen och begränsa konsekvenserna. De ska också undersöka händelsen, med lämpliga åtgärder korrigera orsakerna och omständigheterna för att förebygga att liknande händelser upprepas samt meddela Strålsäkerhetscentralen om orsakerna till händelsen och om de korrigerande åtgärderna.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 63 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Delaktiga i vägtransport

70 §

Avsändarens skyldigheter vid vägtransport

Vid vägtransport får avsändaren för transport överlämna endast sådana försändelser som uppfyller kraven i denna lag. Avsändaren ska

1) försäkra sig om att det farliga ämnet är rätt klassificerat och får transporteras med den transportform som används;

2) ge transportören de uppgifter som behövs för genomförande av transporten;

3) använda endast förpackningar och tankar som är lämpliga för transport av det farliga ämnet i fråga;

4) använda ett säkert försändningssätt och iaktta försändningsbegränsningarna;

5) se till att tömda tankar, fordon eller bulkcontainrar i vilka riskfaktorerna inte har eliminerats överlämnas för transport märkta och förslutna på motsvarande sätt som när de är fyllda.

Om avsändaren anlitar tjänster som tillhandahålls av andra delaktiga ska avsändaren tillräckligt väl försäkra sig om att försändelsen uppfyller kraven i denna lag. Avsändaren får i sådana ärenden som avses i 1 mom. 1, 3 och 5 punkten förlita sig på uppgifter som lämnats av andra delaktiga.

Under sådana förhållanden som avses i 6 § ska avsändaren bedöma överensstämmelsen med kompetenskraven hos en förare från tredje part som saknar ADR-körtillstånd och

överensstämmelsen med kraven hos ett fordon som saknar ADR-godkännande. I dessa situationer ansvarar avsändaren för transporternas säkerhet.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 64 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 5 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av avsändarens skyldigheter som avses i 4 mom.

71 §

Transportörens skyldigheter vid vägtransport

Vid vägtransport ska transportören

1) se till att det fordon som används vid transport av farliga ämnen kan användas för detta ändamål och att fordonet vid vägtransport är bemannat på behörigt sätt;

2) försäkra sig om att det farliga ämnet får transporteras med den transportform som används;

3) försäkra sig om att avsändaren före transporten har lämnat den information som behövs om de farliga ämnen som transporteras och att de handlingar som krävs medförs vid transporten eller finns tillgängliga under transporten;

4) på ett tillräckligt sätt försäkra sig om att fordonet och lasten inte har några uppenbara fel eller läckor och att de inte saknar någon utrustning;

5) försäkra sig om att tidsfristen för nästa besiktning av tankarna inte har löpt ut så att tankarna inte längre får användas för transporten i fråga;

6) kontrollera att fordonet inte är överlastat;

7) försäkra sig om att fordonet är försett med de märkningar som anger last som innehåller farliga ämnen;

8) se till att föraren och de övriga besättningsmedlemmarna har fått anvisningar för olyckor och nödsituationer, försäkra sig om att de förstår anvisningarna och kan följa dem och att de anvisningar, den personliga skyddsutrustning och den utrustning som behövs för att vidta åtgärder som krävs vid tillbud medförs under transporten.

Om transportören konstaterar försummelser i fråga om de omständigheter som avses i 1 mom. 1–7 punkten eller förfaranden som strider mot denna lag får transportören inte låta försändelsen transporteras vidare innan saken har rättats till.

De skyldigheter som avses i 1 mom. 1–7 punkten ska fullgöras på grundval av handlingar och uppgifter som mottagits för transporten genom att på ett tillräckligt sätt kontrollera lasttransportenheten och vid behov lasten. Transportören får i de fall som avses i 1 mom. 2–4 och 7 punkten förlita sig på uppgifter som lämnats av andra delaktiga. Transportören får i de fall som avses i 1 mom. 3 punkten förlita sig på det som intygas i det stuvningsintyg som upprättats för en transportled till sjöss.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 65 § 5 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av

internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

Under förhållanden som avses i 6 § ansvarar avsändaren för transportören på det sätt som avses i denna paragraf.

72 §

Mottagarens skyldigheter vid vägtransport

Vid vägtransport får mottagaren inte vägra att ta emot en försändelse av andra skäl än tvingande skäl. Mottagaren ska efter lossningen av lasten kontrollera att de krav som gäller mottagarens uppgifter har uppfyllts. Containerar får lämnas tillbaka till transportören eller tas i bruk på nytt först när sådana försummelser som konstaterats vid kontrollen har rättats till.

Om mottagaren anlitar tjänster som tillhandahålls av andra delaktiga ska mottagaren tillräckligt väl försäkra sig om att kraven enligt denna paragraf har uppfyllts.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 66 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

73 §

Lastarens skyldigheter vid vägtransport

Vid vägtransport får lastaren för transport överlämna endast sådana farliga ämnen som får transporteras med den transportform som används.

Lastaren ska

1) när lastaren överlämnar förpackade farliga ämnen eller tömda, ej rengjorda förpackningar för transport kontrollera att förpackningarna inte är skadade och att ingen försändelse med en skadad förpackning som kan äventyra transportsäkerheten överlämnas för transport;

2) lasta och hantera försändelser och last som innehåller farliga ämnen med beaktande av transportsäkerheten och ämnenas farliga egenskaper;

3) märka containerar enligt de farliga egenskaperna hos de ämnen som transporteras efter att ha lastat farliga ämnen i en container och vid överlämnandet till transportören för transport;

4) samlasta endast kollin som enligt innehållsets farliga egenskaper får lastas i samma lastutrymme, och ändamålsenligt enligt de farliga egenskaperna separera dem från varandra och från annat gods i lastutrymmet.

Lastaren får i de fall som avses i 1 mom. och 2 mom. 3 och 4 punkten förlita sig på uppgifter som lämnats av andra delaktiga.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 67 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 4 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

74 §

Förpackarens skyldigheter vid vägtransport

Vid vägtransport ska förpackaren

1) förpacka farliga ämnen med beaktande av transportsäkerheten och ämnenas farliga egenskaper;

2) vid förberedande av en förpackad försändelse för transport försäkra sig om att den transportklara förpackningen är märkt enligt innehållets farliga egenskaper.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 68 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

75 §

Fyllarens skyldigheter vid vägtransport

Vid vägtransport ska fyllaren av tankar samt av fordon och containrar för bulkgoods

1) inför fyllning av en tank försäkra sig om att tanken och dess anordningar och utrustning är i tekniskt felfritt skick;

2) försäkra sig om att tankarna har besiktats inom utsatt tid;

3) fylla tanken endast med sådana farliga ämnen för vars transport tanken är lämplig;

4) försäkra sig om att tankens tankfack fylls så att ämnena i angränsande tankfack inte reagerar med varandra på ett farligt sätt under transporten;

5) se till att tanken endast fylls med den säkra mängd av det farliga ämnet som tanken och ämnets farliga egenskaper tillåter;

6) efter fyllning av tanken försäkra sig om att förslutningarna är stängda och täta;

7) försäkra sig om att det inte efter påfyllningen finns farliga rester av ämnet utanpå tanken;

8) vid förberedande av farliga ämnen för transport försäkra sig om att märkningar som anger de farliga egenskaperna fästs på tankar samt fordon och containrar som är lastade med bulkgoods;

9) fylla fordon eller containrar med bulkgoods med beaktande av transportsäkerheten och ämnenas farliga egenskaper.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 69 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

76 §

Skyldigheter för innehavare av tankcontainrar vid vägtransport

Vid vägtransport ska innehavaren av en tankcontainer

1) försäkra sig om att de krav som gäller tankcontainerns konstruktion, anordningar, utrustning, besiktning, provning och märkning har iakttagits;

2) försäkra sig om att underhållsåtgärderna för tankcontainern och dess anordningar och utrustning har genomförts på ett sådant sätt att de överensstämmer med kraven under normala driftsförhållanden fram till nästa besiktning som krävs;

3) låta utföra en extra besiktning av tankcontainern om dess tank, anordningar eller utrustning på grund av reparation, ombyggnad eller en olycka kan ha försämrats.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om tankcontainrar och innehavare av tankcontainrar tillämpas också på ramförsedda tankar som motsvarar tankcontainrar och används i olika transportformer samt på deras innehavare.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 70 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

77 §

Lossarens skyldigheter vid vägtransport

Vid vägtransport ska lossaren

1) genom att kontrollera ämnenas märkningar försäkra sig om att endast de ämnen som nämns i dokumentationen över lasten blir lossade;

2) kontrollera att inte förpackningar, tankar, fordon eller containrar är behäftade med sådana fel som kan äventyra lossningen samt vid behov avhjälpa felen före lossningen;

3) lossa och hantera farliga ämnen med beaktande av transportsäkerheten och ämnenas farliga egenskaper;

4) omedelbart efter lossningen avlägsna farliga rester som har fäst på utsidan av tanken, fordonet eller containern under lossningsprocessen och säkerställa att deras ventiler och inspektionsöppningar är stängda;

5) se till att fordonet och containern rengörs på tillbörligt sätt samt att riskfaktorer elimineras;

6) försäkra sig om att märkningar som anger ett farligt ämne eller en farlig last inte längre är synliga på fullständigt tömda containrar från vilka de riskfaktorer som hänför sig till det transporterade ämnet har eliminerats.

Om lossaren anlitar tjänster som tillhandahålls av andra delaktiga ska lossaren tillräckligt väl försäkra sig om att de föreskrivna kraven har uppfyllts.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 72 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

Delaktiga vid fartygstransport

78 §

Avlastarens och avsändarens skyldigheter vid fartygstransport

Vid fartygstransport får avlastaren och avsändaren för transport överlämna endast sådan last som uppfyller kraven i denna lag. Avlastaren eller avsändaren ska

- 1) försäkra sig om att ett farligt ämne är rätt klassificerat och att fartygstransport av ämnet är tillåten;
- 2) försäkra sig om att endast förpackningar och lasttransportenheter som lämpar sig för transport av det farliga ämnet i fråga används vid transporten;
- 3) se till att den transportklara förpackningen och lasttransportenheten har märkts enligt de farliga egenskaperna hos de ämnen som transporteras;
- 4) se till att transportören har fått de uppgifter som behövs för genomförande av transporten,
- 5) se till att det skriftligt försäkras att försändelsen av det farliga ämnet är transportklar och att ämnet har förpackats, märkts och överlämnats för transport i behörigt skick i enlighet med kraven;
- 6) lämna örlogshamninnehavaren och den som utför lasthanteringstjänster i örlogshamnen de uppgifter om det farliga ämnet som behövs för hantering av godset i god tid före det farliga ämnet levereras till örlogshamnområdet och om möjligt minst 24 timmar före ankomsten till hamnen.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 75 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

79 §

Skyldigheter för transportören och fartygets befälhavare vid fartygstransport

Vid fartygstransport ska transportören eller fartygets befälhavare

- 1) se till att det fartyg som används för transport av ett farligt ämne kan användas för den uppgiften;
- 2) försäkra sig om att fartygstransport av det farliga ämnet är tillåten;
- 3) försäkra sig om att en last som innehåller farliga ämnen inte godkänns för transport utan de uppgifter som behövs för transporten;
- 4) se till att lasttransportenheter som innehåller farliga ämnen är lastade, stuvade, placerade och vid behov säkrade på ett säkert och ändamålsenligt sätt och att de har separerats från varandra och från den övriga lasten i lastutrymmet enligt de farliga egenskaperna hos de ämnen de innehåller;
- 5) se till att uppgifter om de farliga ämnena har lämnats till innehavaren av en civil hamn eller en örlogshamn och till den som utför lossningsarbetet eller till dennes representant innan lasten lossas i Finland.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 76 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

80 §

Skyldigheter för förpackare, fyllare och lastare av containrar och fordon vid fartygstransport

Vid fartygstransport ska den som svarar för förpackning, fyllning eller lastning av ett farligt ämne i containrar eller i sådana fordon som används vid vägtransport med ett stuvningsintyg intyga att

- 1) containern eller fordonet lämpar sig för den last som transporteras;
- 2) containern eller fordonet inte innehåller last som är olämplig för samlastning;
- 3) containern eller fordonet endast är lastat med avsändningsklara förpackningar i användbart skick som är lastade och säkrade med metoder som lämpar sig för den avsedda transporten;
- 4) containerns eller fordonets konstruktion är i användbart skick på ett sätt som är ändamålsenligt för transporten;
- 5) containern eller fordonet har de märkningar som krävs för transporten;
- 6) det för lasten finns transporthandlingar som innehåller de uppgifter som behövs för genomförandet av transporten.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 77 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

Delaktiga vid lufttransport

81 §

Avsändarens och beställarens skyldigheter vid lufttransport

Vid lufttransport får avsändaren och beställaren för transport överlämna endast sådana försändelser som uppfyller kraven i denna lag. Avsändaren och beställaren ska

- 1) försäkra sig om att ämnet är rätt klassificerat och att lufttransport av ämnet är tillåten;
- 2) se till och skriftligt försäkra att försändelsen av det farliga ämnet är transportklar och att ämnet har förpackats, märkts och överlämnats för transport i behörigt skick i enlighet med kraven;
- 3) försäkra sig om att transportören har fått de uppgifter och anmälningar som behövs för genomförande av transporten;
- 4) se till att personalen har tillräckliga anvisningar för att på ett säkert sätt kunna sköta uppgifter i samband med transport av farliga ämnen.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 78 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 2 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

82 §

Skyldigheter för transportören och leverantören av marktjänster vid lufttransport

Vid lufttransport ska transportören

- 1) se till att det luftfartyg som används för transport av ett farligt ämne kan användas för den uppgiften;
- 2) försäkra sig om att lufttransport av det farliga ämnet är tillåten;
- 3) försäkra sig om att en försändelse som innehåller farliga ämnen inte godkänns för transport utan de uppgifter från avsändaren som behövs för transporten;
- 4) innan en försändelse som innehåller farliga ämnen godkänns för transport kontrollera att försändelsen har överlämnats för transport i enlighet med kraven;
- 5) försäkra sig om att farliga ämnen lastas och transporteras i luftfartyget på ett sådant sätt att de inte medför fara;
- 6) före lastningen och i samband med att lasten lossas kontrollera att försändelsen inte har fel eller läckor, vidta behövliga säkerhetsfrämjande åtgärder om fel och läckor framkommer samt se till att behövliga kontroller och åtgärder genomförs för att förebygga följder av felen och läckorna;
- 7) försäkra sig om att luftfartygets befälhavare och den personal som utför andra uppgifter i samband med flygresan och förberedelserna inför den i god tid före flygresan på ett tillförlitligt sätt får uppgifter om de farliga ämnen som transporteras som fraktgods i luftfartyget;
- 8) se till att personalen har tillräckliga anvisningar för att på ett säkert sätt kunna sköta uppgifter i samband med transport av farliga ämnen;
- 9) försäkra sig om att ställen som tar emot flygfrakt för transport informerar om de krav som gäller transport av farliga ämnen;
- 10) försäkra sig om att passagerarna informeras om de farliga ämnen som är förbjudna i resgods eller som passagerarna i övrigt inte får medföra.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller också leverantörer av marktjänster samt den förvaltningsenhet som ansvarar för marktjänster.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 79 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 3 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

83 §

Ansvar hos aktörer inom lufttransport på tillfälliga eller okontrollerade flygplatser

Vid verksamhet på tillfälliga eller okontrollerade flygplatser där marktjänster inte är tillgängliga svarar avsändaren för

- 1) avsändarens uppgifter och för de uppgifter som hör till marktjänsten, inklusive kontroller av passageraruppgifter, bagage och gods;
- 2) farliga ämnen, kontroller av dem samt förmedlingen av uppgifter till transportören vid lufttransporten.

Om det material som transporteras i en i 1 mom. avsedd situation inte uppfyller kraven enligt denna lag, ansvarar transportören för vad som föreskrivs i 82 § 1–5 och 8 punkten och är skyldig att handla enligt vad som föreskrivs i 60 §.

Beställaren av lufttransporten är skyldig att säkerställa att passagerarna och den som överlåter godset känner till kraven i 8 och 13 kap. i denna lag.

Mottagaren av lufttransportsbeställningen är skyldig att i sådana situationer som avses i 1 mom. i samband med beställningsbekräftelsen sända säkerhetsanvisningarna för transporten.

14 kap.

Tryckbehållare och tryckbärande tankar

Skyldigheter att se till att se till att tryckbehållare och tryckbärande tankar överensstämmer med kraven

84 §

Allmänna skyldigheter i anslutning till tryckbehållare och tryckbärande tankar

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska

- 1) säkerställa att tryckbehållare och tryckbärande tankar som de ska använda har konstruerats, tillverkats och dokumenterats i enlighet med 5 kap.;
- 2) förvara den tekniska dokumentationen för tryckbehållarna och de tryckbärande tankarna i enlighet med 5 kap.

85 §

Skyldighet att vidta korrigering åtgärder

Om Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet har skäl att misstänka att misstänka att en tryckbehållare eller tryckbärande tank som de använder inte uppfyller kraven i 5 kap. ska Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet

- 1) utan dröjsmål vidta åtgärder för att få tryckbehållaren eller den tryckbärande tanken att överensstämma med kraven eller ta den ur bruk;
- 2) omedelbart underrätta Huvudstabens tekniska granskningsavdelning i det fall att den tryckbärande anordningen utgör en risk, samt lämna detaljerade uppgifter om den bristande överensstämmelsen och de korrigering åtgärder som vidtagits;
- 3) dokumentera alla sådana fall av bristande överensstämmelse samt korrigering åtgärder som avses i denna paragraf.

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska också säkerställa att korrigering åtgärder vidtas på alla tryckbehållare och tryckbärande tankar som Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet använder och transporterar som överensstämmer med kraven och som medför risk för hälsa, säkerhet eller allmänna intressen.

86 §

Skyldigheter för ägare av tryckbehållare och tryckbärande tankar

Under den tid ägaren av en tryckbehållare eller tryckbärande tank har ansvar för den ska ägaren se till att lagrings- och transportförhållandena inte äventyrar tryckbehållarens eller den tryckbärande tankens överensstämmelse med kraven.

Om en ägare har skäl att misstänka att en tryckbehållare eller tryckbärande tank inte överensstämmer med kraven i 5 kap. ska ägaren

- 1) avhålla sig från att tillhandahålla eller använda tryckbehållaren eller den tryckbärande tanken till dess att den fått överensstämma med kraven;

2) informera tillverkaren, importören och Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, om tryckbehållaren eller den tryckbärande tanken utgör en risk;

3) dokumentera alla sådana fall av bristande överensstämmelse och korrigerande åtgärder.

Ägaren ska också säkerställa att korrigerande åtgärder vidtas på alla tryckbehållare och tryckbärande tankar som ägaren tillhandahåller och som överensstämmer med kraven men medför risk för hälsa, säkerhet eller allmänna intressen.

87 §

Skyldigheter för operatörer av tryckbehållare och tryckbärande tankar

Operatören av en tryckbehållare eller tryckbärande tank ska

1) för transport endast använda sådana tryckbehållare och tryckbärande tankar som överensstämmer med kraven och som också uppfyller kraven i 5 kap.;

2) informera ägaren och Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, om tryckbehållaren eller den tryckbärande tanken utgör en risk.

Operatören ska också säkerställa att korrigerande åtgärder vidtas på alla tryckbehållare och tryckbärande tankar som operatören använder och som överensstämmer med kraven men medför risk för hälsa, säkerhet eller allmänna intressen.

88 §

Lämnande av uppgifter och skyldighet att samarbeta med myndigheter

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska

1) på begäran ge Huvudstabens tekniska granskningsavdelning all den information och dokumentation som behövs för att visa att tryckbehållaren eller den tryckbärande tanken överensstämmer med kraven på ett språk som Huvudstabens tekniska granskningsavdelning godtar;

2) på begäran av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning samarbeta med den för att undanröja riskerna med de tryckbehållare och tryckbärande tankar som skaffats eller tillhandahållits inom Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet.

Ägare och operatörer av tryckbehållare eller tryckbärande tankar ska under en period av minst 10 år på begäran av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ge den information om tillverkare, tillverkares representanter, importörer, distributörer, ägare och operatörer

1) som till dem har levererat tryckbehållare eller tryckbärande tankar;

2) till vilka de har levererat tryckbehållare eller tryckbärande tankar.

15 kap.

Personalens yrkeskunskap

89 §

Skyldighet att sörja för personalens yrkeskunskap

Arbetsgivare ska se till att anställda arbetstagare som utför uppgifter i samband med transport av farliga ämnen har den utbildning eller kompetens av annat slag som behövs för uppgiften. Arbetsgivaren ska ha uppgifter om denna utbildning och kompetens.

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska ordna introduktionsutbildning för en tredje part som under sådana förhållanden som avses i 6 § utför sådana transporter av farliga ämnen för Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet som avviker från de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av lagen om transport av farliga ämnen.

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet är under sådana förhållanden som avses i 6 § skyldiga att ge en i 70 § 4 mom. avsedd avsändare tillräcklig utbildning för att granska en förare som företräder en tredje part samt transportmedlet.

Arbetsgivaren ska bevara uppgifterna om sina arbetstagares i denna lag föreskrivna utbildning för transport av farliga ämnen i tre års tid efter att den senaste godkända utbildningen genomgåtts.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av 90 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen tillämpas på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela föreskrifter som avviker från Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter enligt 5 mom., om det är nödvändigt med tanke på den militära verksamheten, övningar som hänför sig till den eller genomförandet av internationellt militärt samarbete. Föreskrifterna ska grunda sig på internationellt erkända militära standarder.

90 §

Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skyldighet att utse säkerhetsrådgivare

För transport av farliga ämnen eller förpackning, försändning eller annan verksamhet som gäller säkerheten vid transport av farliga ämnen i samband med sådan transport ska Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet utse en eller vid behov flera säkerhetsrådgivare. Säkerhetsrådgivare kan också utses för endast en viss transportform.

Den som utses till säkerhetsrådgivare ska ha

- 1) ett gällande intyg om att denne har avlagt transport- och kommunikationsverkets prov för säkerhetsrådgivare som gäller vägtransport och järnvägstransport;
- 2) kompetens i fråga om den transportform för vilken han eller hon agerar som säkerhetsrådgivare;
- 3) utbildning för olika transportformer i enlighet med de internationella militära standarder som avses i 5 § i denna lag.

Den som utses till säkerhetsrådgivare ska dessutom skriftligen ta emot uppdraget.

91 §

Skyldighet att visa att Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare utsetts

Den som enligt 90 § är skyldig att utse en säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten ska visa för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att en säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten har utsetts. Även ändringar i uppgifterna ska anmälas.

Den som enligt 90 § är skyldig att utse en säkerhetsrådgivare vid Gränsbevakningsväsendet ska visa för staben för Gränsbevakningsväsendet att Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare har utsetts samt anmäla att säkerhetsrådgivaren har utsetts till Huvudstabens tekniska granskningsavdelning och underrätta avdelningen om uppgifterna ändras.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning bedömer och övervakar att antalet säkerhetsrådgivare vid Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet är tillräckligt och att verksamhetens kvalitet är tillräckligt hög för att syftet med denna lag ska uppnås.

16 kap.

Uppgifter för säkerhetsrådgivare vid Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet

92 §

Uppgifter för säkerhetsrådgivare vid Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet

Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare för väg-, sjö- och lufttransporter av farliga ämnen har till uppgift att

1) ge råd för ett så säkert genomförande som möjligt av transporter av farliga ämnen med iakttagande av bestämmelser och föreskrifter;

2) övervaka och styra verksamheten i samband med transport av farliga ämnen;

3) främja införandet av säkra förfaranden i den verksamhet som anknyter till transport av farliga ämnen;

4) för verksamhetsutövaren upprätta en årlig rapport, som ska förvaras i fem år, om verksamheten i samband med transport av farliga ämnen;

5) göra upp olycksrapporter för verksamhetsutövaren om händelser som inträffat vid transport av farliga ämnen och som medfört fara för människor, miljö eller egendom; och

6) följa utvecklingen av internationella militära standarder som gäller transport av farliga ämnen.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare föreskrifter om den verksamhet som Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets säkerhetsrådgivare ska övervaka och om innehållet i den årliga rapporten och i olycksrapporter.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska samarbeta och vid behov samordna dessa uppgifter med de myndigheter som sköter uppgifterna och som avses i denna lag och i lagen om transport av farliga ämnen för att uppnå syftet med lagen.

Närmare bestämmelser om hur samarbetet genomförs får utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 kap.

Utrymmen och platser för Försvarmaktens TFÄ-godkännande och Försvarmaktens TFÄ-besiktningar samt för kontroller och besiktningar

93 §

Utrymmen och platser för Försvarmaktens TFÄ-godkännande och Försvarmaktens TFÄ-besiktningar samt för kontroller och besiktningar

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning beviljar en fordonsinspektör rätt att i fråga om militärfordon registrerade i Finland utföra Försvarmaktens TFÄ-besiktningar och bevilja Försvarmaktens TFÄ-godkännanden.

De kontroller som krävs för Försvarmaktens TFÄ-godkännande samt Försvarmaktens TFÄ-besiktningar ska utföras i ett sådant utrymme och på en sådan plats att de kontroller som behövs kan utföras på ett säkert och tekniskt ändamålsenligt sätt. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan meddela närmare föreskrifter om tekniska detaljer i fråga om utrymme och plats för godkännanden och besiktningar.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av rätten för fordonsinspektörer att utföra kontroller och den utbildning som krävs för beviljande av den rätten utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

18 kap.

Besiktningsorgan

94 §

Besiktningsorgan och deras uppgifter

De besiktningsorgan som avses i 18 kap. i lagen om transport av farliga ämnen används för att godkänna samt utföra besiktningar och provningar av förpackningar, tankar och bulkcontainrar och tryckbärande anordningar som uppfyller ADR-, IMDG- eller ICAO-TI-bestämmelserna och som avses i denna lag.

På besiktningsorganens verksamhet tillämpas lagen om transport av farliga ämnen.

19 kap.

Myndigheter och deras uppgifter

Tillsynsmyndigheter och tillsynsuppgifter

95 §

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning som allmän tillsynsmyndighet

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning utövar tillsyn över transport av farliga ämnen och över att denna lag samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den iakttas, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Tillsynen ska

- 1) gälla alla delaktiga i transporten;
- 2) gälla alla faser av transporten;
- 3) gälla transporthandlingarna, transportförloppet, transportplatserna, transportmedlet, platser för tillfällig förvaring och andra kontrollobjekt;
- 4) vara planmässig, systematisk och opartisk;
- 5) omfatta periodiska kontroller.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning övervakar transporter av farliga ämnen som utförs av utländska militära styrkor som är verksamma i Finland, om det inte har avtalats om något annat i en internationell överenskommelse.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning samordnar den tillsyn i samband med transport av farliga ämnen som utförs i samarbete med de tillsynsmyndigheter som avses i denna lag och andra myndigheter. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska samarbeta med de myndigheter som avses i denna lag och andra myndigheter för att uppnå syftet med lagen.

Närmare bestämmelser om det praktiska genomförandet av tillsynen, kontrollerna och myndighetssamarbetet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

96 §

Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings tillsyn över utbildningen för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd och Försvarsmaktens TFÄ-besiktningsverksamhet

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ansvarar för tillsynen över utbildningen för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd och Försvarsmaktens TFÄ-besiktningsverksamhet.

97 §

Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet som tillsynsmyndigheter

Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag inom sina respektive uppgiftsområden.

98 §

Försvarmaktens TFÄ-väggkontroller som utförs av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet utför kontroller av vägtransporter av farliga ämnen (*Försvarmaktens TFÄ-väggkontroller*) för att övervaka att denna lag följs vid vägtransporter. Försvarmaktens TFÄ-väggkontroller ska utföras objektivt och så att de inte medför fara eller oskälig olägenhet för den övriga trafiken eller onödiga förseningar eller annan oskälig olägenhet för den som kontrolleras. Vid Försvarmaktens TFÄ-väggkontroller ska det användas en kontrollista där de kontrollobjekt som gäller transporthandlingarna, transportförloppet och fordonets utrustning specificeras.

Gränsbevakningsväsendet ska årligen lämna Huvudstabens tekniska granskningsavdelning en redogörelse för Försvarmaktens TFÄ-väggkontroller utförda av Gränsbevakningsväsendet.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får utfärda närmare bestämmelser om kontrollistan för Försvarmaktens TFÄ-väggkontroller och mallen för den, om kontrollobjekten och om innehållet i och mallen för redogörelsen för kontrollerna.

99 §

Strålsäkerhetscentralen som tillsynsmyndighet för transporter av radioaktiva ämnen

Strålsäkerhetscentralen utövar tillsyn över transporter av radioaktiva ämnen och efterlevnaden av denna lag och beslut som meddelats om sådana transporter med stöd av denna lag.

100 §

Tillsynsmyndigheter för produkter som används för transport av farliga ämnen

Strålsäkerhetscentralen övervakar överensstämmelsen med kraven hos produkter som används för transport av farliga ämnen när det gäller sådana produkter som används för transport av radioaktiva ämnen.

I fråga om produkter som används för transport av farliga ämnen har Säkerhets- och kemikalieverket samt Strålsäkerhetscentralen när det gäller en enskild produkt som omfattas av tillsynen och som inte överensstämmer med kraven eller är farlig rätt att bestämma om

- 1) användningsförbud för transport av farliga ämnen;
- 2) utförande av sådana ändringar att kraven uppfylls samt kräva att överensstämmelsen påvisas;
- 3) förstöring eller andra åtgärder som ska vidtas, om de åtgärder som avses i 1 och 2 punkten inte kan anses tillräckliga ur säkerhetssynpunkt.

101 §

Insamling av uppgifter om tankar och tryckbehållare och övervakning i samband med det

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska för skötseln av sina uppgifter enligt denna lag samla in i 32 § avsedda uppgifter om tankar och tryckbehållare samt övervaka att uppgifterna anmäls.

102 §

Tillsynsplan

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska i egenskap av tillsynsmyndighet upprätta en tillsynsplan för sin tillsyn. Planen ska åtminstone innehålla uppgifter om grunderna för ordnandet av tillsynen, om tillsynsobjekten och tillsynsplatserna samt om samarbetet mellan myndigheter inom tillsynen.

Planen ska ses över med regelbundna intervaller. Tillsynsmyndigheten ska också årligen utvärdera tillsynsplanens utfall.

103 §

Årlig tillsynsrapport

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning ska årligen till försvarsministeriet lämna in en rapport om tillsynen och de kontroller som utförts samt om resultatet och slutsatserna av dessa.

104 §

Styrning som utövas av försvarsministeriet

Försvarsministeriet svarar för den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av verksamhet som avses i denna lag.

Försvarsministeriet har trots sekretessbestämmelserna rätt att av i denna lag avsedda myndigheter få nödvändig information om allvarliga fall av missbruk, tillbud och olyckor i samband med transport av farliga ämnen.

Övriga myndigheter och myndighetsuppgifter

105 §

Övriga myndighetsuppgifter

Säkerhets- och kemikalieverket får fatta beslut om

1) klassificering av andra farliga ämnen än radioaktiva sådana, klassificeringskriterierna för dessa och hur kriterierna bestäms samt märkningar, provningar, prov och transportvillkor som gäller klassificeringen och lämpligheten för transport;

2) användning, konstruktion och märkningar av förpackningar, tankar och containrar som används för transport av andra än radioaktiva farliga ämnen, till de delar som uppgiften inte hör till ett besiktningsorgan.

Strålsäkerhetscentralen får i fråga om radioaktiva ämnen fatta beslut om

1) klassificering, klassificeringskriterier och hur kriterierna bestäms samt märkningar, provningar, prov och transportvillkor som gäller klassificeringen och lämpligheten för transport;

2) användning, konstruktion och märkningar av förpackningar, tankar och containrar som används för transport, till de delar som uppgiften inte hör till ett besiktningsorgan;

3) arrangemang för transport.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag får Huvudstabens tekniska granskningsavdelning fatta beslut om

1) transportmedel, frakt- och lastutrymmen i transportmedel, placering och separering av farliga ämnen i dem samt transportvillkor som gäller dessa utrymmen, placeringen och separeringen;

2) lastning och stuvning samt hantering av farliga ämnen och last i samband med detta;

3) transportarrangemang för farliga ämnen, med undantag för radioaktiva ämnen;

4) andra än i 1–3 punkten avsedda frågor för vilka ingen behörig myndighet särskilt har föreskrivits.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare ämnesspecifika eller i övrigt detaljerade föreskrifter om när ett beslut av den behöriga myndigheten eller en annan motsvarande handling förutsätts för att möjliggöra en transport som överensstämmer med kraven och för att säkerställa en tillräckligt säker transport.

106 §

Behöriga myndigheter som avses i internationella överenskommelser

De myndigheter som anges i denna lag svarar för samma myndighetsuppgifter som ingår i följande internationella förpliktelser som är bindande för Finland:

1) bestämmelserna i ADR-överenskommelsen;

2) ICAO-TI-bestämmelserna;

3) bestämmelserna i IMDG-koden;

4) Natos militära standarder.

107 §

Rätten för Huvudstabens tekniska granskningsavdelning att lämna ut uppgifter

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning har trots sekretessbestämmelserna rätt att till utländska tillsynsmyndigheter, besiktningsorgan och till internationella organ som sköter uppgifter som gäller transport av farliga ämnen lämna ut de uppgifter som behövs för utförandet av deras uppgifter, om utlämnandet grundar sig på lag eller en förpliktelse enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland eller om det i bestämmelser om transport av farliga ämnen i internationella överenskommelser som är bindande för Finland förutsätts att uppgifter lämnas.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning tillhandahåller uppgifter på finska och svenska om de standarder som avses i denna lag och i bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

108 §

Tillsynsmyndighetens skyldighet att rapportera överträdelser och åtgärder

Om förpliktelserna enligt en internationell överenskommelse förutsätter rapportering ska tillsynsmyndigheten rapportera

1) nödvändiga uppgifter om upprepade och allvarliga överträdelser som äventyrar transporten av farliga ämnen och som myndigheten har observerat i sin tillsyn, till den utländska behöriga

myndigheten i den stat där de utländska väpnade styrkor som medverkat i överträdelsen har sin hemort;

2) sina åtgärder i Finland mot Försvarsmakten till följd av upprepade och allvarliga överträdelser som skett utomlands och äventyrar säkerheten vid transport av farliga ämnen, till den utländska behöriga myndigheten.

109 §

Erkännande av myndighetsåtgärder och myndighetshandlingar

I den omfattning som förutsätts i förpliktelser enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland får den behöriga myndigheten erkänna en sådan åtgärd i samband med transport av farliga ämnen som har utförts av en myndighet eller annan aktör som bemyndigats av en myndighet samt ett intyg, ett intyg om godkännande eller någon annan motsvarande handling som har utfärdats om åtgärden, om säkerhetskraven i denna lag och i bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den uppfylls.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för erkännande av åtgärder i samband med transporter och av intyg, godkännanden och andra motsvarande handlingar som utfärdats om dessa samt om säkerhetskraven får utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 kap.

Myndigheternas befogenheter

110 §

Tillsynsmyndighetens rätt att utföra inspektioner, få prover och utföra undersökningar

För att övervaka efterlevnaden av denna lag och internationella överenskommelser har Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Strålsäkerhetscentralen och Säkerhets- och kemikalieverket inom sina uppgiftsområden rätt att utföra behövliga inspektioner, för att utföra tillsynen få tillträde till tillverknings-, lagrings-, försäljnings-, installations-, reparations-, besiktnings-, förpacknings-, fyllnads-, avsändnings-, lastnings-, stuvnings- och transportplatser för samt platser för tillfällig förvaring av farliga ämnen och förpackningar, tankar och containrar som används för transport av farliga ämnen och till transportmedel som transporterar farliga ämnen samt att få behövliga prover och utan vederlag utföra de prover, mätningar och undersökningar som tillsynen förutsätter. Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

Inspektioner får inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur, om inte detta är nödvändigt för att utreda omständigheter som inspektionen gäller.

Tillsynsmyndigheten har rätt att i sin besittning ta det material som ska inspekteras eller en kopia av materialet för inspektion som sker någon annanstans, om detta är nödvändigt för att reda ut de omständigheter som ska inspekteras och om det är möjligt utan att orsaka oskälig olägenhet. Materialet ska återlämnas genast när det inte längre behövs.

Prover som fåtts för tillsynsändamål ska när näringsidkaren kräver det ersättas till gängse pris, om det inte vid undersökningen konstateras att de strider mot denna lag eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

111 §

Tillsynsmyndighetens rätt att förbjuda transport och bestämma att farliga ämnen ska lossas

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning, polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och Strålsäkerhetscentralen har inom sina respektive uppgiftsområden rätt att förbjuda transport av ett farligt ämne, om transporten inte överensstämmer med kraven i denna lag, samt att bestämma att det farliga ämnet ska lossas på första lämpliga plats vid första lägliga tillfälle, om transporten inte kan fås att motsvara föreskrifterna.

Om en tillsynsmyndighet har börjat vidta en åtgärd som avses i 1 mom., ska myndigheten underrätta avsändaren eller en representant för avsändaren om åtgärden, varvid denne utan dröjsmål ska ta hand om godset.

112 §

Myndigheters rätt att få och lämna ut uppgifter

De myndigheter som avses i denna lag har trots sekretessbestämmelserna rätt att av avsändare och transportörer, ägare, innehavare och tillverkare av en förpackning eller tank, dem som bedriver installations- eller reparationsverksamhet, importörer, försäljare, lagerhållare, hamninnehavare, flygplatsoperatörer, terminalinnehavare, dem som utför lasthanteringstjänster i hamnar, besiktningsorgan och andra som berörs av skyldigheterna enligt denna lag få uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över efterlevnaden av denna lag samt för att utföra andra uppgifter som anges i denna lag.

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet har trots sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut uppgifter om transport av farliga ämnen till myndigheter och andra som utför lagstadgade uppgifter, om informationen är nödvändig för utförandet av deras uppgifter eller fullgörandet av deras skyldigheter enligt lag.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning har rätt att för forskning, utveckling och statistikföring som gäller riskhantering få uppgifter om de farliga ämnen som sänts, transporterats och tagits emot och om ämnenas transportrutter av dem som sänt, transporterat och tagit emot ämnena. Uppgifterna får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut till en i denna lag avsedd myndighet eller räddningsmyndighet för räddningsverksamhet.

113 §

Handräckning

Tillsynsmyndigheten har rätt att av polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen få behövlig handräckning

1) för att tillgodose rätten att utföra inspektioner, få prover och utföra undersökningar enligt 109 §;

2) för att verkställa ett förbud mot transport eller beslut om lossning av ett farligt ämne enligt 110 §.

Tillsynsmyndigheterna ska ge utländska militära tillsynsmyndigheter handräckning när det gäller övervakning av transport av farliga ämnen, om handräckningen grundar sig på förpliktelser enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland.

En förutsättning för handräckningen är att den inte äventyrar utförandet av andra viktiga uppgifter som föreskrivits för den myndighet som lämnar handräckning.

114 §

Sakkunnighjälp

Tillsynsmyndigheten får vid tillsynen anlita sakkunnighjälp, om det behövs för genomförandet av tillsynen. Den sakkunnige ska ha goda kunskaper om såväl lagstiftningen och föreskrifterna om transport av farliga ämnen som praxis i anslutning till transporterna.

21 kap.

Dispens och undantagsbestämmelser

115 §

Bemyndigande att meddela föreskrifter om undantag

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning får meddela närmare föreskrifter om undantag från kraven enligt denna lag när det gäller transportsäkerhet, förberedelse inför och skydd av transporter samt ämnen, transportmedel, förpackningar, tankar och containrar, om undantaget grundar sig på internationella överenskommelser eller internationellt kända militära standarder och undantaget

- 1) är ämnesspecifikt;
- 2) gäller små mängder av ett farligt ämne; eller
- 3) inte medför mer än ringa fara för människor, miljö eller egendom.

De krav som avses i 1 mom. gäller

- 1) klassificering och märkningar;
- 2) utlämnande, förvaltning och anmälning av uppgifter;
- 3) avsändning, lastning, stuvning, användning och förvaring;
- 4) transportförloppet och transportvillkoren;
- 5) konstruering, tillverkning och utrustning;
- 6) säkerställande och beredskap;
- 7) kompetens, utbildning och utseende av aktörer;
- 8) tillstånd och anmälningar;
- 9) besiktning, provning, märkning och godkännande.

116 §

Dispens i enskilda fall och för produktutveckling

Av särskilda skäl får det, på grund av tvingande behov i ett enskilt fall, på ansökan beviljas tillstånd att låta bli att iaktta bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av denna lag. Dispens får beviljas om

- 1) iakttagandet av bestämmelserna eller föreskrifterna medför avsevärd olägenhet;
- 2) det inte medför fara för den övriga trafiken, och
- 3) den säkerhet som krävs kan uppnås på något annat sätt.

Tillstånd att låta bli att iaktta bestämmelser och föreskrifter som med stöd av denna lag utfärdats om fordon, förpackningar, tankar, containrar eller deras utrustning och anordningar får beviljas också i andra än enskilda fall om det behövs för försök med ny teknik, för produktutveckling eller av något annat motsvarande särskilt skäl. En förutsättning är att faran för säkerhet, hälsa och miljö inte ökar. Tillstånd får beviljas för viss tid och förenas med villkor.

Dispens beviljas

- 1) i fråga om andra förpackningar, tankar och containrar än sådana som är avsedda för transport av radioaktiva ämnen av Säkerhets- och kemikalieverket;
- 2) i fråga om transport av radioaktiva ämnen av Strålsäkerhetscentrale;

3) i andra än de fall som avses i 1 och 2 punkten av Huvudstabens tekniska granskningsavdelning.

117 §

Undantagsbestämmelser om myndigheter och nödtransporter

Med iakttagande av särskild försiktighet och när uppdraget kräver det får avvikelser göras från bestämmelserna i denna lag vid nödtransporter, om alla åtgärder för att utföra en säker transport har vidtagits

1) inom räddnings-, polis-, och tullverksamhet och militär verksamhet som utförs av en myndighet med behörighet för uppgiften eller som utförs för myndighetens räkning i allmänhetens intresse under den behöriga myndighetens tillsyn och ansvar eller enligt ett föreläggande av myndigheten i fråga;

2) vid transport med bogserbil eller lavett av skadade fordon som transporterar farliga ämnen.

Vid militär verksamhet är Huvudstabens tekniska granskningsavdelning behörig myndighet.

Av en person som utför besiktningar eller beviljar godkännanden av fordon krävs inte Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd, när personen i samband med besiktning eller godkännande på verksamhetsställets område förflyttar ett tomt, icke rengjort fordon som innehållit ett farligt ämne eller en sådan transportenhet, om personen fått för sin uppgift lämplig utbildning.

22 kap.

Administrativa säkringsåtgärder och tvångsmedel

118 §

Återkallande av tillstånd, godkännanden och bemyndiganden som beviljats av myndigheter

Den myndighet som beviljat ett i denna lag avsett tillstånd, godkännande eller bemyndigande kan ge innehavaren av tillståndet, godkännandet eller bemyndigandet en skriftlig anmärkning om innehavaren inte längre uppfyller förutsättningarna för beviljande av tillstånd, godkännande eller bemyndigande eller inte sköter sin uppgift korrekt. Om missförhållandet trots anmärkningen inte avhjälps och missförhållandet är väsentligt kan myndigheten återkalla tillståndet, godkännandet eller bemyndigandet för en viss tid eller helt och hållet.

I brådskande fall kan myndigheten utan särskild skriftlig anmärkning för en viss tid återkalla ett tillstånd, godkännande eller bemyndigande som den har beviljat, om myndigheten har grundad anledning att misstänka att innehavaren av tillståndet, godkännandet eller bemyndigandet inte kan utföra sina uppgifter enligt kraven eller att transporten av farliga ämnen kan äventyras. Ett tillstånd, ett godkännande eller ett bemyndigande kan återkallas helt och hållet endast om förutsättningarna för beviljande av tillståndet, godkännandet eller bemyndigandet till väsentliga delar inte uppfylls eller om väsentliga brister eller försummelser har framkommit i utförandet av uppgifterna.

119 §

Administrativa tvångsmedel

Tillsynsmyndigheten kan ålägga den som handlar felaktigt eller som försummar sina skyldigheter att rätta till felaktigheterna eller försummelserna, samt ålägga skyldigheter eller förbjuda åtgärder, om aktören i fråga handlar i strid med denna lag eller med bestämmelser eller

föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Tillsynsmyndigheten kan i sitt beslut bestämma att beslutet ska iakttas trots ändringssökande.

Myndigheten kan förena ett beslut enligt 1 mom. med vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande. Bestämmelser om dessa finns i viteslagen (1113/1990).

Tillsynsmyndigheten kan i stället för de tvångsmedel som avses i 2 mom. ge en skriftlig anmärkning, om det är oskäligt att tillgripa tvångsmedel.

23 kap.

Påföljder

120 §

Hänvisning till strafflagen

Bestämmelser om straff för brott mot bestämmelserna om transport av Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets farliga ämnen finns i 44 kap. 13 § i strafflagen.

Bestämmelser om straff för miljöförstöring finns i 48 kap. 1, 2 och 4 § i strafflagen och för miljöförseelse i 48 kap. 3 §.

121 §

Avgift för trafikförseelse som påförs för förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen

En avgift för trafikförseelse kan påföras den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) i strid med 10 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den bryter mot skyldigheten att transportera, klassificera eller överlämna ett farligt ämne;

2) i strid med 12 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att märka ut varningsinformation;

3) i strid med 13 eller 18 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av någondera av dem låter bli att medföra de uppgifter som avses i paragrafen eller ett tillräckligt antal brandsläckare eller annan utrustning;

4) i strid med 15 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den överlämnar ett farligt ämne för transport eller transporterar det;

5) i strid med 16 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den bryter mot skyldigheterna i anslutning till lastning, stuvning, lossning, separering eller säkerställande av säkerheten för ett farligt ämne, eller röker eller gör upp öppen eld i samband med hanteringen av lasten;

6) i strid med 17 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den underlåter att övervaka ett fordon, parkerar ett fordon eller lastar eller lossar ett farligt ämne utan tillstånd eller anmälan;

7) i strid med 19 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den i ett transportmedel transporterar ett farligt ämne i ett utrymme som inte är lämpligt för transport av ämnet i fråga med det transportsätt som används;

8) i strid med 20 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den för transport använder ett fordon utan Försvarsmaktens TFÄ-godkännande eller Försvarsmaktens TFÄ-besiktning;

9) i strid med 33–43 eller 58 § eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av någon av dem bryter mot en förutsättning för tillfällig förvaring eller skyldigheten i anslutning till plats, placering eller förberedelse;

10) i strid med 44 eller 45 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av någondera av dem bryter mot skyldigheten att transportera ett farligt ämne eller resgods;

11) i strid med 46 eller 47 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av någondera av dem låter bli att skaffa den utbildning eller kompetens som uppgiften förutsätter;

12) i strid med 57 § eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att bereda sig inför säkerhetsrisker;

13) i strid med 58 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den överlämnar ett farligt ämne för vägtransport till någon annan än en transportör som har identifierats på behörigt sätt;

14) i strid med 59 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den vid vägtransport åsidosätter skyldigheten att utrusta ett transportmedel med ändamålsenliga anordningar eller andra arrangemang;

15) bryter mot ett i 60 § föreskrivet förbud att använda ett transportmedel, en förpackning, en tank eller en container;

16) åsidosätter en i 67 § föreskriven skyldighet att iaktta tillsynsmyndighetens påbud;

17) i strid med 64 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att utan dröjsmål lämna en rapport, eller

18) i strid med 88 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att se till att en anställd arbetstagare som utför uppgifter i samband med transport av farliga ämnen har den utbildning eller kompetens av annat slag som behövs för uppgiften, eller underlåter att bevara uppgifterna om en anställd arbetstagares utbildning i transport av farliga ämnen.

Avgift för trafikförseelse kan också vid vägtransport påföras

1) en avsändare och en transportör som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 14 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att bevara de handlingar som innehåller transportinformation eller motsvarande elektroniska uppgifter;

2) en transportör som åsidosätter skyldigheten enligt 20 § 2 mom. att ha intyget över Försvarsmaktens TFÄ-godkännande i transportenheten;

3) en fordonsförare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 50 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den transporterar farliga ämnen på väg utan Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd eller som åsidosätter skyldigheten enligt 50 § 1 mom. att medföra Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd;

4) en givare av utbildning för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter skyldigheten enligt 58 § att bevara handlingar eller förstöra personuppgifter;

5) en besättningsmedlem som åsidosätter skyldigheten enligt 58 § att medföra en identitetshandling;

6) en avsändare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 25 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att försäkra sig om att tillstånd eller godkännande för transporten har inhämtats eller en förhandsanmälan om transporten har gjorts, eller i strid med 70 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den bryter mot angivna skyldigheter som gäller klassificering, transportsätt, förpackning, försändningssätt, information och försändningsbegränsningar i fråga om ett farligt ämne eller skyldigheter som gäller märkning eller tillslutning av tank, fordon eller container;

7) en transportör och en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 63 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den vid transport av radioaktiva ämnen låter bli att göra en anmälan om överskridningar av gränsvärden för strålningens doshastighet och radioaktiv förorening;

8) en avsändare, en transportör och en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet när strålningsvärden överskridits åsidosätter skyldigheten enligt 69 § att vidta åtgärder, undersöka överskridningen av gränsvärdet, korrigera omständigheterna eller meddela Strålsäkerhetscentralen orsakerna och de korrigerande åtgärderna;

9) en transportör som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 71 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller fordon eller vagnar som används vid transport av farliga ämnen, transportform, tillgång till information, medförande av och tillgång till handlingar, lastning av fordon eller vagn, fästande av märkning, givande och

medförande av anvisningar, medförande av personlig skyddsutrustning och annan utrustning, kontroll av transportenhet och last eller lämnande av information;

10) en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 72 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller mottagande av ett farligt ämne, överensstämmelse med kraven eller ibruktagande av vagn eller container;

11) en lastare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 73 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet i anslutning till överlämnande, kontroll, lastning och hantering eller märkning av ett farligt ämne;

12) en förpackare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 74 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller förpackning eller förberedande av ett farligt ämne;

13) en fyllare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 75 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller säkerställande, fyllning eller förberedande av ett farligt ämne;

14) en innehavare av en tankcontainer som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 76 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller säkerställande eller kontroll av ett farligt ämne;

15) en lossare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 77 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller säkerställande, kontroll, lossning och hantering av lasten med ett farligt ämne, eller rengöring och eliminering av riskfaktorer.

Avgift för trafikförseelse kan också vid lufttransport påföras

1) en avsändare och en transportör som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 14 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att bevara de handlingar som innehåller transportinformation eller motsvarande elektroniska uppgifter eller i strid med 25 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att skaffa ett tillstånd för transporten;

2) en avsändare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 25 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att försäkra sig om att tillstånd eller godkännande för transporten har inhämtats eller att en förhandsanmälan om transporten har gjorts;

3) en transportör vid lufttransport, en flygplatsinnehavare eller någon annan utförare av uppgifter i samband med lufttransport som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 45 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att säkerställa att passagerare informeras om sådana farliga ämnen som passagerare inte får ta med sig som resgods eller annars i luftfartyget;

4) en avsändare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 81 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter en i den paragrafen angiven skyldighet som gäller klassificering, tillstånd, ombesörjande och skriftlig försäkran i fråga om transport samt säkrande av uppgifter och anmälan eller ombesörjande av anvisningar i samband med den;

5) en utbildningsgivare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 49 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den bryter mot utbildarens skyldigheter;

6) en transportör som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 62 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att anmäla farliga ämnen som transporteras som frakt, eller i strid med 82 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den bryter mot en i den paragrafen angiven skyldighet som gäller krav på tillstånd i fråga om ett farligt ämne, användning och tillåtelse att använda luftfartyg, säkerställande av uppgifter, kontroll, lastning och transport samt ombesörjande av anvisningar eller information;

7) en transportör och en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 63 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att göra en i den paragrafen avsedd anmälan om överskridningar av gränsvärden för strålningens doshastighet och radioaktiv förorening till de delaktiga i transporten eller till Strålsäkerhetscentralen;

8) en avsändare, en transportör och en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet när strålningsvärden överskridits åsidosätter skyldigheten enligt 69 § att vidta åtgärder, undersöka överskridningen av gränsvärdet, korrigera omständigheterna eller meddela Strålsäkerhetscentralen orsakerna och de korrigerande åtgärderna;

9) en leverantör av marktjänster som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 8 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter en i den paragrafen angiven skyldighet som gäller ombesörjande, säkerställande eller kontroll.

Avgift för trafikförseelse kan också vid fartygstransport påföras

1) en avsändare, en avlastare och en transportör som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 14 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att bevara de handlingar som innehåller transportinformation eller motsvarande elektroniska uppgifter;

2) en avsändare och en avlastare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 25 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att försäkra sig om att tillstånd eller godkännande för transporten har inhämtats eller en förhandsanmälan om transporten har gjorts;

3) en transportör och en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 63 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att göra en i den paragrafen avsedd anmälan om överskridningar av gränsvärden för strålningens doshastighet och radioaktiv förorening till de delaktiga i transporten eller till Strålsäkerhetscentralen;

4) en avsändare, en avlastare, en transportör och en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet när strålningsgränsvärden överskridits åsidosätter skyldigheten enligt 69 § att vidta åtgärder, undersöka överskridningen av gränsvärdet, korrigera omständigheterna eller meddela Strålsäkerhetscentralen om orsakerna och de korrigerande åtgärderna;

5) en avlastare och en avsändare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 78 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter en i den paragrafen angiven skyldighet som gäller säkerställande och märkning av, lämnande och givande av uppgifter om eller skriftlig försäkran om ett farligt ämne;

6) en transportör och en fartygsbefälhavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 79 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter en i den paragrafen angiven skyldighet att ombesörja eller garantera en säker transport av ett farligt ämne, eller

7) en förpackare, en fyllare och en lastare av containrar eller fordon som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 80 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter en i den paragrafen angiven skyldighet att ombesörja ett stuvningsintyg.

122 §

Påförande av avgift för trafikförseelse och avgiftens storlek

Polisen och Gränsbevakningsväsendet påför den i 121 § avsedda avgiften för trafikförseelse. Avgiften för trafikförseelse ska betalas till staten.

Den avgift för trafikförseelse som påförs för åsidosättande av skyldigheten att medföra handling enligt 121 § 2 mom. 2, 3 och 5 punkten är 40 euro.

Den avgift för trafikförseelse som påförs för en annan förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen än den som avses i 2 mom. är högst 500 euro för en fysisk person och högst 1 000 euro för en juridisk person. Om en enda avgift för trafikförseelse på en och samma gång påförs för två eller flera förseelser mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen, påförs avgiften för fysiska personer höjd med 100 euro och avgiften för juridiska personer höjd med 200 euro i förhållande till den förseelse för vilken den strängaste avgiften för trafikförseelse gäller.

Vid bedömningen av storleken på avgiften för trafikförseelse ska hänsyn tas till förfarandets art, omfattning, skadlighet, varaktighet och om förfarandet upprepats samt gärningsmannens

ekonomiska ställning. Avgift för trafikförseelse ska inte påföras om förfarandet ska anses vara ringa eller om det med tanke på förfarandets art, hur ofta förfarandet upprepats, förfarandets planmässighet och andra omständigheter är oskäligt att påföra avgift. I sådana fall kan gärningsmannen ges en anmärkning, om det finns anledning till det.

Avgift för trafikförseelse får inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. Om överträdelsen eller försummelsen har varit fortlöpande räknas tidsfristen från det att överträdelsen eller försummelsen har upphört. Avgift för trafikförseelse får inte heller påföras den som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett brottmål som behandlas i domstol eller den som för samma gärning har meddelats en lagakraftvunnen dom. Den som påförts en avgift för trafikförseelse får inte i domstol dömas till straff för samma gärning.

123 §

Verkställighet av avgifter för trafikförseelse

Bestämmelser om verkställighet av avgifter för trafikförseelse finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

Rättsregistercentralen sköter verkställigheten av beslut som gäller avgift för trafikförseelse. Polisen, Gränsbevakningsväsendet och domstolarna ska underrätta Rättsregistercentralen om sina beslut om påförande av avgifter för trafikförseelse. Rättsregistercentralen ska också underrättas om ett beslut genom vilket en avgift har avlyfts.

En avgift för trafikförseelse preskriberas fem år från det att ett lagakraftvunnet avgörande meddelades.

124 §

Temporärt förbud att delta i prov för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd

Om en person som deltar i ett prov för Försvarsmaktens TFÄ-körtillstånd handlar svikligt vid provet ska den som ordnar provet avbryta den personens prov och underkänna provprestationen. Provpresentationen ska också underkännas om fusk upptäcks efter provet. Som fusk betraktas en oärlig gärning eller underlåtelse som har som syfte att ge en felaktig bild av de egna kunskaperna eller en annan persons kunskaper.

Huvudstabens tekniska granskningsavdelning kan meddela den som har gjort sig skyldig till fusk ett tidsbundet förbud på sex månader att delta i provet. Tiden räknas från den provdag då den verksamhet som är att betrakta som fusk skedde. Huvudstabens tekniska granskningsavdelnings beslut om ett tidsbundet förbud att delta i ett prov är verkställbart även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

125 §

Ändringssökande och verkställighet

I fråga om ett beslut som har meddelats med stöd av denna lag får omprövning begäras hos den myndighet som har fattat beslutet. I fråga om beslut om Försvarsmaktens TFÄ-godkännande och Försvarsmaktens TFÄ-besiktning som gäller fordon får omprövning dock begäras hos Huvudstabens tekniska granskningsavdelning. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Med undantag för beslut om avgift för trafikförseelse enligt 121 § får ett beslut som meddelats med stöd av denna lag verkställas även om omprövning begärts eller besvär anförts.

126 §

Tillämpning av miljöskyddslagen på avhjälpande av miljöskada

På avhjälpande av en sådan betydande förorening av grundvatten eller vattendrag eller en sådan i 127 § i naturvårdslagen (9/2023) avsedd naturskada som orsakats av en transport av farliga ämnen tillämpas 137 § och 176 § 2 mom. i miljöskyddslagen (527/2014), om inte något annat följer av 4 § i miljöskyddslagen.

127 §

Tjänsteansvar

Under sådana förhållanden som avses i 6 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar på fordonsförare och på dem som utför i 114 § avsedda sakkunniguppgifter i uppdrag enligt denna lag.

Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

24 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

128 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 20 .

Beslut, tillstånd, intyg, bemyndiganden, planer, utredningar, avtal, utseende av aktörer samt godkännanden som med stöd av övergångsbestämmelserna i lagen om transport av farliga ämnen är i kraft när denna lag träder i kraft förblir i kraft i enlighet med de villkor som anges i dem.

Den interna räddningsplan som avses i 37 § och den säkerhetsutredning som avses i 38 och 39 § ska upprättas och en ansvarig person utses inom 18 månader från lagens ikraftträdande.

När denna lag träder i kraft får innehavare av ADR-körtillstånd utföra transporter enligt denna lag fram till den 1 juli 2026.

Ett besiktningsorgan som avses i den upphävda lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) och i 13 d § i den lagen, vilken gäller tills vidare, får utföra periodiska besiktningar av sådana bränsletankar, tryckbehållare och tryckbärande tankar för farliga ämnen som används av Försvarsmakten när denna lag träder i kraft och som inte uppfyller kraven i denna lag. Dessa bränsletankar, tryckbehållare och tryckbärande tankar får föras till nästa periodiska besiktning som ordnas efter den 1 januari 2029, förutsatt att de godkänts vid föregående periodiska besiktning. Dessa bränsletankar, tryckbehållare och tryckbärande tankar får därefter användas endast fram till nästa periodiska besiktning. Efter denna tidpunkt får bränsletankarna användas för transporter under sådana förhållanden som avses i 6 § fram till den 31 december 2039, om tankarnas skick har övervakats. Huvudstabens tekniska granskningsavdelning utövar tillsyn över de organ den har godkänt.

Bränslekanistrar som skaffats före den 1 juli 2001 samlas i beredskapslager före utgången av 2027 och får därefter användas endast under sådana förhållanden som avses i 6 §.

Explosiva ämnen av klass 1 som tillhör Försvarsmakten och som har förpackats före den 1 juli 2001 i enlighet med då gällande bestämmelser om transport av farliga ämnen får märkas och transporteras efter att denna lag träder i kraft, förutsatt att förpackningarna är oskadade och det anges i fraktsedeln att det rör sig om militärt gods, som förpackats före den 1 juli 2001. Explosiva ämnen som har samlats på ett lastflak märks med märkningen "LISÄPÄÄLLYS" på ett extra ytteremballage samt en varningsetikett och ett UN-nummer som anger det explosiva ämnet för respektive farligt ämne i ytteremballaget.

Tillsynsplaner som avses i 101 § i denna lag ska upprättas inom ett år från lagens ikraftträdande.

På förseelser som har begåtts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser om straffansvar som gällde vid tidpunkten för förseelsen. Om tillämpningen av denna lag skulle leda till ett lindrigare slutresultat ska detta beaktas när straffet bestäms.

På behandlingen av ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser och föreskrifter som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av 65 § i körkortslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i körkortslagen (386/2011) 65 § 1 mom. 6 punkten, sådan den lyder i lag 542/2023
och
fogas till 65 § 1 mom. en ny 7 punkt som följer:

65 §

Körförbud på grundval av återkommande förseelser

Polisen ska meddela en körrättsinnehavare körförbud, om denne minst fyra gånger på två år eller tre gånger på ett år har gjort sig skyldig till följande vid körning med motordrivet fordon:

6) förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen enligt 141 § 1 eller 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023);

7) förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen enligt 120 § 1 eller 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 106 b § i skjutvapenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skjutvapenlagen (1/1998) 106 b §, sådan den lyder i lag 543/2023,
som följer:

106 b §

Förvaring och transport samt tillfällig förvaring av patroner och särskilt farliga projektiler

Förvaring, transport och tillfällig förvaring av patroner och särskilt farliga projektiler ska ordnas så att dessa och skjutvapen inte är lättillgängliga tillsammans, och att det inte finns någon risk för att de ska komma i obehörigas besittning.

Bestämmelser om förvaring och transport av patroner och särskilt farliga projektiler som innehåller sprängämnen eller lättantändligt ämne finns dessutom i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor, i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) och i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om avhjälpande av vissa miljöskador

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avhjälpande av vissa miljöskador (383/2009) 2 §, sådan den lyder i lag 544/2023, som följer:

2 §

Hänvisningar till annan lagstiftning

Bestämmelser om avhjälpande av miljöskador finns i naturvårdslagen, miljöskyddslagen, vattenlagen och gentekniklagen (377/1995).

Bestämmelser om skyldighet att förebygga uppkomsten av skador som avses i 1 § 1 mom. och om skyldighet att begränsa de skador som uppkommit finns i de lagar som nämns i 1 mom. i denna paragraf samt i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) och lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

5.

Lag

om ändring av 21 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019) 21 § 1 mom. 15
punkten och
fogas till 21 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 545/2023, en ny 16 punkt som
följer:

21 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Tullen får trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd
lämna ut personuppgifter som avses i 7–10 och 13 § för utförande av en uppgift som
myndigheten har enligt lag, enligt följande:

15) till finansministeriet för beredning av skattelagstiftning och uppföljning av
verkställigheten av den samt för uppgörande av statsbudgeten;

16) till de myndigheter som avses i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten
och Gränsbevakningsväsendet (/) för övervakning av transport av farliga ämnen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 5 § i kemikalielagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kemikalielagen (599/2013) 5 § 1 mom. 15 punkten, sådan den lyder i lag 711/2020,
och
fogas till 5 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 554/2014, 711/2020 och
547/2020, en ny 16 punkt, som följer:

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om att förebygga och avvärja av kemikalier orsakade faror och olägenheter för
hälsa och miljö samt fysikaliska faror och olägenheter av kemikalier finns dessutom i följande
lagar:

-
- 15) tobakslagen (549/2016);
 - 16) lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet
(/).
-

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 1 § i containerlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i containerlagen (762/1998) 1 §, sådan den lyder i lag 548/2023, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på containrar som används i internationell trafik.

Denna lag gäller inte containrar som har konstruerats särskilt för lufttransport.

Bestämmelser om containrar som används för transport av farliga ämnen finns dessutom i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) och i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om tryckbärande anordningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag
550/2023, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om sådana transportabla tryckbärande anordningar som avses i 3 § 10
punkten i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) och i 4 § 14 punkten i lagen om
transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) och om
tryckbärande anordningar av samma slag som transportabla tryckbärande anordningar finns i
12 kap. i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring I enlighet med riksdagens beslut

ändras i strafflagen (39/1889) 44 kap. 13 §, sådan den lyder i lagarna 400/2002, 537/2021 och 553/2023, som följer:

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

13 §

Brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats eller beslut i enskilda fall som meddelats med stöd av den eller lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats eller beslut i enskilda fall som meddelats med stöd av den avsänder, avlämnar för lastning, skeppar, transporterar, kör, lastar, lossar, hanterar, har som bagage eller tillfälligt förvarar farliga ämnen så att förfarandet är ägnat att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller orsakar fara för någon annans egendom ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Försök till ett uppsåtligt brott är straffbart.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av strålsäkerhetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strålsäkerhetslagen (859/2018) 37 § 3 mom., 41 § 7 mom. och 179 § 3 mom., sådana
de lyder i lag 555/2023, som följer:

37 §

Behörighet som strålsäkerhetsexpert

Strålsäkerhetsexperterna vid landsvägs- och järnvägstransporter av radioaktiva ämnen ska dessutom ha ett sådant intyg för säkerhetsrådgivare som avses i 94 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) och som påvisar expertis i transport av radioaktiva ämnen med transportformen i fråga. Strålsäkerhetsexperter vid landsvägstransporter av radioaktiva ämnen som avses i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) ska också ha ett sådant intyg för säkerhetsrådgivare som avses i det momentet.

41 §

Behörighet som strålsäkerhetsansvarig

Vid landsvägs- och järnvägstransporter av radioaktiva ämnen får uppdraget som strålsäkerhetsansvarig utövas av en person som har ett sådant intyg för säkerhetsrådgivare som avses i 94 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen och som påvisar expertis i transport av radioaktiva ämnen med transportformen i fråga. Strålsäkerhetsexperter vid landsvägstransporter av radioaktiva ämnen som avses i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska också ha ett sådant intyg för säkerhetsrådgivare som avses i det momentet.

179 §

Myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter

En tillsynsmyndighet får dessutom oberoende av bestämmelserna om sekretess för skötseln av i denna lag föreskrivna uppgifter lämna ut uppgifter om innehavare av säkerhetstillstånd samt om strålkällor och var dessa finns till polisen och räddningsmyndigheterna samt till de myndigheter som avses i lagen om transport av farliga ämnen och i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet och till ministerierna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005)
4 § 1 mom., sådant det lyder i lag 557/2023, som följer:

4 §

Avgränsning av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på

1) sådan transport som sker utanför en produktionsanläggnings område och avses i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) eller i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) eller på tillfällig upplagring som direkt anknyter till denna transport;

2) användning och upplagring av farliga kemikalier i fartyg;

3) radioaktiva ämnen eller produkter som innehåller radioaktiva ämnen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 1183/2023, 23/2024, 36/2024, 545/2024 och 651/2024, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också

- 1) en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en avgift på grund av växthusgasintensitet enligt 7 b kap. 1 § i den lagen och en avgift för försummelse av skyldigheten att använda landströmsförsörjning enligt 7 b kap. 2 § i den lagen;
- 2) en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006);
- 3) en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001);
- 4) en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare;
- 5) en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013);
- 6) en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014);
- 7) en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017);
- 8) en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019);
- 9) en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019);
- 10) en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019);
- 11) en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018);
- 12) en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011);
- 13) en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019);
- 14) en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017);
- 15) en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189–192 § i fordonslagen (82/2021);
- 16) en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020);
- 17) påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021);
- 18) påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen enligt 94 a § i lagen om djursjukdomar (76/2021);
- 19) påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur enligt 36 § i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021) och avgift för trafikförseelse som påförs för åsidosättande av skyldigheten att medföra och visa upp djurets identitetshandling enligt 37 § i den lagen;

- 20) påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion enligt 38 § i lagen om ekologisk produktion (1330/2021);
- 21) påföljdsavgift enligt 8 och 9 § i lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022);
- 22) påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen enligt 37 § i lagen om gödselmedel (711/2022),
- 23) påföljdsavgift inom biprodukttillsynen enligt 63 a § i lagen om animaliska biprodukter (517/2015);
- 24) påföljdsavgift enligt 21 § i lagen om rymdverksamhet (63/2018);
- 25) påföljdsavgift enligt 4 § i lagen om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (99/2023);
- 26) avgift för trafikförseelse enligt 141 § i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) och påföljdsavgift enligt 142 § i den lagen;
- 27) påföljdsavgift enligt 68 § i lotsningslagen (561/2023);
- 28) påföljdsavgift enligt 334 a § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014);
- 29) påföljdsavgift enligt 14–17 och 20 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet (18/2024);
- 30) avgift för trafikförseelse enligt 29 § i lagen om fartygstrafikservice (623/2005);
- 31) påföljdsavgift inom tillsynen över växtskyddsmedel enligt 40 a § i lagen om växtskyddsmedel (1563/2011);
- 32) påföljdsavgifter enligt 151 a och 151 b § i luftfartslagen (864/2014);
- 33) påföljdsavgifter enligt 11 § i lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport (446/2007) och felavgift enligt 12 § i den lagen;
- 34) avgift för trafikförseelse enligt 122 § i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av 48 § i räddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i räddningslagen (379/2011) 48 § 1 mom., sådant det lyder i lag 563/2023, som följer:

48 §

Extern räddningsplan för objekt som medför särskild risk

För en eventuell olycka ska räddningsverket göra upp en extern räddningsplan i samarbete med den berörda verksamhetsidkaren för områden där det finns

- 1) en kärnanläggning som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten i kärnenergilagen (990/1987);
- 2) en produktionsanläggning för vilken verksamhetsidkaren ska utarbeta en säkerhetsrapport enligt 30 § 1 mom. eller 62 § 1 mom. i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor;
- 3) en sådan deponi för utvinningsavfall som medför risk för storolycka som avses i 112 § 1 mom. 5 punkten i miljöskyddslagen;
- 4) bangårdar som används för transport av farliga ämnen;
- 5) ett hamnområde för vilket verksamhetsidkaren ska göra en säkerhetsutredning enligt 34 § i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023);
- 6) Marinens örlogshamnar eller hamnområden som helt eller delvis tagits i besittning av Försvarsmakten för vilka en säkerhetsutredning enligt 38 § i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) ska göras; eller
- 7) en militär flygplats för vilken en säkerhetsutredning enligt 39 § i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ska göras.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 10 april 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Försvarsminister Antti Häkkinen

2.

Lag

om ändring av 65 § i körkortslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i körkortslagen (386/2011) 65 § 1 mom. 6 punkten, sådan den lyder i lag 542/2023
och
fogas till 65 § 1 mom. en ny 7 punkt som följer:

Gällande lydelse

65 §

Körförbud på grundval av återkommande förseelser

Polisen ska meddela en körrättsinnehavare körförbud, om denne minst fyra gånger på två år eller tre gånger på ett år har gjort sig skyldig till följande vid körning med motordrivet fordon:

6) förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen enligt 141 § 1 eller 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023)

Föreslagen lydelse

65 §

Körförbud på grundval av återkommande förseelser

Polisen ska meddela en körrättsinnehavare körförbud, om denne minst fyra gånger på två år eller tre gånger på ett år har gjort sig skyldig till följande vid körning med motordrivet fordon:

6) förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen enligt 141 § 1 eller 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen;

7) förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen enligt 120 § 1 eller 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 106 b § i skjutvapenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skjutvapenlagen (1/1998) 106 b §, sådan den lyder i lag 543/2023,
som följer:

Gällande lydelse

106 §

Förvaring och transport samt tillfällig förvaring av patroner och särskilt farliga projektiler

Förvaring, transport och tillfällig förvaring av patroner och särskilt farliga projektiler ska ordnas så att dessa och skjutvapen inte är lättillgängliga tillsammans, och att det inte finns någon risk för att de ska komma i obehörigas besittning.

Bestämmelser om förvaring och transport av patroner och särskilt farliga projektiler som innehåller sprängämnen eller lättantändligt ämne finns dessutom i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor och i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023).

Föreslagen lydelse

106 b §

Förvaring och transport samt tillfällig förvaring av patroner och särskilt farliga projektiler

Förvaring, transport och tillfällig förvaring av patroner och särskilt farliga projektiler ska ordnas så att dessa och skjutvapen inte är lättillgängliga tillsammans, och att det inte finns någon risk för att de ska komma i obehörigas besittning.

Bestämmelser om förvaring och transport av patroner och särskilt farliga projektiler som innehåller sprängämnen eller lättantändligt ämne finns dessutom i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor, i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) och i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om avhjälpande av vissa miljöskador

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avhjälpande av vissa miljöskador (383/2009) 2 §, sådan den lyder i lag 544/2023, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Hänvisningar till annan lagstiftning

Bestämmelser om avhjälpande av miljöskador finns i naturvårdslagen, miljöskyddslagen, vattenlagen och gentekniklagen (377/1995).

Bestämmelser om skyldighet att förebygga uppkomsten av skador som avses i 1 § 1 mom. och om skyldighet att begränsa de skador som uppkommit finns i de lagar som nämns i 1 mom. i denna paragraf och i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023).

Föreslagen lydelse

2 §

Hänvisningar till annan lagstiftning

Bestämmelser om avhjälpande av miljöskador finns i naturvårdslagen, miljöskyddslagen, vattenlagen och gentekniklagen (377/1995).

Bestämmelser om skyldighet att förebygga uppkomsten av skador som avses i 1 § 1 mom. och om skyldighet att begränsa de skador som uppkommit finns i de lagar som nämns i 1 mom. i denna paragraf samt i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) och lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 21 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019) 21 § 1 mom. 15 punkten och
fogas till 21 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 545/2023, en ny 16 punkt som följer:

Gällande lydelse

21 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Tullen får trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd lämna ut personuppgifter som avses i 7–10 och 13 § för utförande av en uppgift som myndigheten har enligt lag, enligt följande:

15) till finansministeriet för beredning av skattelagstiftning och uppföljning av verkställigheten av den samt för uppgörande av statsbudgeten.

Föreslagen lydelse

21 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Tullen får trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd lämna ut personuppgifter som avses i 7–10 och 13 § för utförande av en uppgift som myndigheten har enligt lag, enligt följande:

15) till finansministeriet för beredning av skattelagstiftning och uppföljning av verkställigheten av den samt för uppgörande av statsbudgeten;

16) till de myndigheter som avses i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) för övervakning av transport av farliga ämnen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 5 § i kemikalielagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kemikalielagen (599/2013) 5 § 1 mom. 15 punkten, sådan den lyder i lag 711/2020,
och
fogas till 5 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 554/2014, 711/2020 och
547/2020, en ny 16 punkt, som följer:

Gällande lydelse

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om att förebygga och avvärja
av kemikalier orsakade faror och olägenheter
för hälsa och miljö samt fysikaliska faror och
olägenheter av kemikalier finns dessutom i
följande lagar:

15) tobakslagen (549/2016).

Föreslagen lydelse

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om att förebygga och avvärja
av kemikalier orsakade faror och olägenheter
för hälsa och miljö samt fysikaliska faror och
olägenheter av kemikalier finns dessutom i
följande lagar:

15) tobakslagen (549/2016);
16) lagen om transport av farliga ämnen
inom Försvarsmakten och
Gränsbevakningsväsendet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 1 § i containerlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i containerlagen (762/1998) 1 §, sådan den lyder i lag 548/2023, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på containrar som används i internationell trafik.

Denna lag gäller inte containrar som har konstruerats särskilt för lufttransport.

Bestämmelser om containrar som används för transport av farliga ämnen finns dessutom i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023).

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på containrar som används i internationell trafik.

Denna lag gäller inte containrar som har konstruerats särskilt för lufttransport.

Bestämmelser om containrar som används för transport av farliga ämnen finns dessutom i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) och i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om tryckbärande anordningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 550/2023, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om sådana transportabla tryckbärande anordningar som avses i 3 § 10 punkten i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023)

och om tryckbärande anordningar av samma slag som transportabla tryckbärande anordningar finns i 12 kap. i denna lag. (23.3.2023/550)

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om sådana transportabla tryckbärande anordningar som avses i 3 § 10 punkten i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) och i 4 § 14 punkten i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) och om tryckbärande anordningar av samma slag som transportabla tryckbärande anordningar finns i 12 kap. i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring I enlighet med riksdagens beslut

ändras i strafflagen (39/1889) 44 kap. 13 §, sådan den lyder i lagarna 400/2002, 537/2021 och 553/2023, som följer:

Gällande lydelse

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

13 §

Brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen

[Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats eller beslut i enskilda fall som meddelats med stöd av den avsänder, avlämnar för lastning, skeppar, transporterar, kör, lastar, lossar, hanterar, har som bagage eller tillfälligt förvarar farliga ämnen så att förfarandet är ägnat att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller orsakar fara för någon annans egendom ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen dömas till böter eller fängelse i högst två år. (23.3.2023/553)

Försök till ett uppsåtligt brott är straffbart. (18.6.2021/537)

Föreslagen lydelse

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

13 §

Brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats eller beslut i enskilda fall som meddelats med stöd av den eller lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats eller beslut i enskilda fall som meddelats med stöd av den avsänder, avlämnar för lastning, skeppar, transporterar, kör, lastar, lossar, hanterar, har som bagage eller tillfälligt förvarar farliga ämnen så att förfarandet är ägnat att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller orsakar fara för någon annans egendom ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Försök till ett uppsåtligt brott är straffbart.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av strålsäkerhetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strålsäkerhetslagen (859/2018) 37 § 3 mom., 41 § 7 mom. och 179 § 3 mom., sådana
de lyder i lag 555/2023, som följer:

Gällande lydelse

37 §

Behörighet som strålsäkerhetsexpert

Strålsäkerhetsexperterna vid landsvägs- och järnvägstransporter av radioaktiva ämnen ska dessutom ha ett sådant intyg för säkerhetsrådgivare som avses i 94 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) och som påvisar expertis i transport av radioaktiva ämnen med transportformen i fråga. (23.3.2023/555)

41 §

Behörighet som strålsäkerhetsansvarig

Vid landsvägs- och järnvägstransporter av radioaktiva ämnen får uppdraget som strålsäkerhetsansvarig dock utövas av en person som har ett sådant intyg för säkerhetsrådgivare som avses i 94 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen och som påvisar expertis i transport av radioaktiva ämnen med transportformen i fråga. (23.3.2023/555)

Föreslagen lydelse

37 §

Behörighet som strålsäkerhetsexpert

Strålsäkerhetsexperterna vid landsvägs- och järnvägstransporter av radioaktiva ämnen ska dessutom ha ett sådant intyg för säkerhetsrådgivare som avses i 94 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) och som påvisar expertis i transport av radioaktiva ämnen med transportformen i fråga. Strålsäkerhetsexperter vid landsvägstransporter av radioaktiva ämnen som avses i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) ska också ha ett sådant intyg för säkerhetsrådgivare som avses i det momentet.

41 §

Behörighet som strålsäkerhetsansvarig

Vid landsvägs- och järnvägstransporter av radioaktiva ämnen får uppdraget som strålsäkerhetsansvarig utövas av en person som har ett sådant intyg för säkerhetsrådgivare som avses i 94 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen och som påvisar expertis i transport av radioaktiva ämnen med transportformen i fråga. Strålsäkerhetsexperter vid

Gällande lydelse

179 §

*Myndigheters rätt att få och lämna ut
information*

En tillsynsmyndighet får dessutom oberoende av bestämmelserna om sekretess för skötseln av i denna lag föreskrivna uppgifter lämna ut uppgifter om innehavare av säkerhetstillstånd samt om strålkällor och var dessa finns till polisen och räddningsmyndigheterna samt till i lagen om transport av farliga ämnen avsedda myndigheter och till ministerierna.
(23.3.2023/555)

Föreslagen lydelse

landsvägstransporter av radioaktiva ämnen som avses i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet ska också ha ett sådant intyg för säkerhetsrådgivare som avses i det momentet.

179 §

*Myndigheternas rätt att få och lämna ut
uppgifter*

En tillsynsmyndighet får dessutom oberoende av bestämmelserna om sekretess för skötseln av i denna lag föreskrivna uppgifter lämna ut uppgifter om innehavare av säkerhetstillstånd samt om strålkällor och var dessa finns till polisen och räddningsmyndigheterna samt till de myndigheter som avses i lagen om transport av farliga ämnen och i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet och till ministerierna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005)
4 § 1 mom., sådant det lyder i lag 557/2023, som följer:

Gällande lydelse

4 §

Avgränsning av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på
1) sådan transport som sker utanför en produktionsanläggnings område och som avses i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023)
eller på tillfällig upplagring som direkt anknyter till denna transport;
2) användning eller upplagring av farliga kemikalier i fartyg;
3) radioaktiva ämnen eller produkter som innehåller radioaktiva ämnen.

— — — — —

Föreslagen lydelse

4 §

Avgränsning av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på
1) sådan transport som sker utanför en produktionsanläggnings område och avses i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) eller i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) eller på tillfällig upplagring som direkt anknyter till denna transport;
2) användning och upplagring av farliga kemikalier i fartyg;
3) radioaktiva ämnen eller produkter som innehåller radioaktiva ämnen.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 1183/2023, 23/2024, 36/2024, 545/2024 och 651/2024, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också

1) en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en avgift på grund av växthusgasintensitet enligt 7 b kap. 1 § i den lagen och en avgift för försummelse av skyldigheten att använda landströmsförsörjning enligt 7 b kap. 2 § i den lagen; (30.12.2024/1122)

2) en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft

(1233/2006);

3) en försummelseavgift enligt 2 kap. 7 b § i arbetsavtalslagen (55/2001) och en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i den lagen samt en försummelseavgift enligt 2 kap. 6 b § i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011); (19.12.2024/952)

4) en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare;

5) en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013);

6) en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014);

7) en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017);

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också

1) en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en avgift på grund av växthusgasintensitet enligt 7 b kap. 1 § i den lagen och en avgift för försummelse av skyldigheten att använda landströmsförsörjning enligt 7 b kap. 2 § i den lagen;

2) en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006);

3) en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001);

4) en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare;

5) en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013);

6) en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014);

7) en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017);

Gällande lydelse

8) en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019);
9) en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019);
10) en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019);
11) en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018);
12) en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011);
13) en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019);
14) en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017);
15) en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189–192 § i fordonslagen (82/2021);
16) en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020);
17) en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021);
18) en påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen enligt 94 a § i lagen om djursjukdomar (76/2021);
19) en påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur enligt 36 § och avgift för trafikförseelse som påförs för åsidosättande av skyldigheten att medföra och visa upp djurets identitetshandling enligt 37 § i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021);
20) en påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion enligt 38 § i lagen om ekologisk produktion (1330/2021);
21) en påföljdsavgift enligt 8 och 9 § i lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022);
22) en påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen enligt 37 § i lagen om gödselmedel (711/2022);
23) en påföljdsavgift inom biprodukttillsynen enligt 63 a § i lagen om animaliska biprodukter (517/2015);
24) en påföljdsavgift enligt 21 § i lagen om rymdverksamhet (63/2018);

Föreslagen lydelse

8) en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019);
9) en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019);
10) en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019);
11) en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018);
12) en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011);
13) en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019);
14) en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017);
15) en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189–192 § i fordonslagen (82/2021);
16) en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020);
17) påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021);
18) påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen enligt 94 a § i lagen om djursjukdomar (76/2021);
19) påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur enligt 36 § i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021) och avgift för trafikförseelse som påförs för åsidosättande av skyldigheten att medföra och visa upp djurets identitetshandling enligt 37 § i den lagen;
20) påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion enligt 38 § i lagen om ekologisk produktion (1330/2021);
21) påföljdsavgift enligt 8 och 9 § i lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022);
22) påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen enligt 37 § i lagen om gödselmedel (711/2022);
23) påföljdsavgift inom biprodukttillsynen enligt 63 a § i lagen om animaliska biprodukter (517/2015);
24) påföljdsavgift enligt 21 § i lagen om rymdverksamhet (63/2018);
25) påföljdsavgift enligt 4 § i lagen om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (99/2023);

Gällande lydelse

25) en påföljdsavgift enligt 4 § i lagen om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (99/2023);

26) en avgift för trafikförseelse enligt 141 § och en påföljdsavgift enligt 142 § i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023);

27) en påföljdsavgift enligt 68 § i lotsningslagen (561/2023);

28) en påföljdsavgift enligt 334 a § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014); (12.1.2024/23)

29) en påföljdsavgift enligt 14–17 och 20 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet (18/2024); (28.12.2023/36 år 2024)

30) en avgift för trafikförseelse enligt 29 § i lagen om fartygstrafikservice (623/2005); (4.10.2024/545)

31) en påföljdsavgift inom tillsynen över växtskyddsmedel enligt 40 a § i lagen om växtskyddsmedel (1563/2011); (22.11.2024/651)

32) påföljdsavgifter enligt 151 a och 151 b § i luftfartslagen (864/2014); (22.11.2024/651)

33) påföljdsavgifter enligt 11, 11 a och 11 e § i lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport (446/2007) samt en felavgift enligt 12 § i den lagen. (19.12.2024/845)

(21.12.2023/1183)

Föreslagen lydelse

26) avgift för trafikförseelse enligt 141 § i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023) och påföljdsavgift enligt 142 § i den lagen;

27) påföljdsavgift enligt 68 § i lotsningslagen (561/2023);

28) påföljdsavgift enligt 334 a § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014);

29) påföljdsavgift enligt 14–17 och 20 § i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet (18/2024);

30) avgift för trafikförseelse enligt 29 § i lagen om fartygstrafikservice (623/2005);

31) påföljdsavgift inom tillsynen över växtskyddsmedel enligt 40 a § i lagen om växtskyddsmedel (1563/2011);

32) påföljdsavgifter enligt 151 a och 151 b § i luftfartslagen (864/2014);

33) påföljdsavgifter enligt 11 § i lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport (446/2007) och felavgift enligt 12 § i den lagen;

34) avgift för trafikförseelse enligt 122 § i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av 48 § i räddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i räddningslagen (379/2011) 48 § 1 mom., sådant det lyder i lag 563/2023, som följer:

Gällande lydelse

48 §

Extern räddningsplan för objekt som medför särskild risk

För en eventuell olycka ska räddningsverket göra upp en extern räddningsplan i samarbete med den berörda verksamhetsidkaren för områden där det finns

1) en kärnanläggning som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten i kärnenergilagen (990/1987);

2) en produktionsanläggning för vilken verksamhetsidkaren ska utarbeta en säkerhetsrapport enligt 30 § 1 mom. eller 62 § 1 mom. i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor;

3) en sådan deponi för utvinningsavfall som medför risk för storolycka som avses i 112 § 1 mom. 5 punkten i miljöskyddslagen;

4) en bangård som används för transport av farliga ämnen, eller

5) ett hamnområde för vilket verksamhetsidkaren ska göra en säkerhetsutredning enligt 34 § i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023).

Föreslagen lydelse

48 §

Extern räddningsplan för objekt som medför särskild risk

För en eventuell olycka ska räddningsverket göra upp en extern räddningsplan i samarbete med den berörda verksamhetsidkaren för områden där det finns

1) en kärnanläggning som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten i kärnenergilagen (990/1987);

2) en produktionsanläggning för vilken verksamhetsidkaren ska utarbeta en säkerhetsrapport enligt 30 § 1 mom. eller 62 § 1 mom. i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor;

3) en sådan deponi för utvinningsavfall som medför risk för storolycka som avses i 112 § 1 mom. 5 punkten i miljöskyddslagen;

4) bangårdar som används för transport av farliga ämnen;

5) ett hamnområde för vilket verksamhetsidkaren ska göra en säkerhetsutredning enligt 34 § i lagen om transport av farliga ämnen (541/2023);

6) Marinens örlogshamnar eller hamnområden som helt eller delvis tagits i besittning av Försvarsmakten för vilka en säkerhetsutredning enligt 38 § i lagen om transport av farliga ämnen inom Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet (/) ska göras, eller

7) en militär flygplats för vilken en säkerhetsutredning enligt 39 § i lagen om transport av farliga ämnen inom

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Försvarmakten och
Gränsbevakningsväsendet ska göras.

Denna lag träder i kraft den 20 .
